CHARTAE
ANGLOSAXONICAE.

JOHN RICHARDSON, Esq. F.S.A.

Member's Copy.

CODEX DIPLOMATICUS

AEVI SAXONICI,

OPERA

JOHANNIS M. KEMBLE.

TOMUS I.

LONDINI:
SUMPTIBUS SOCIETATIS.
M.DCCC.XXXIX.

LONDON:
PRINTED BY SAMUEL BENTLEY,
Bangor House, Shoe Lane.

ENGLISH HISTORICAL SOCIETY.

MEMBERS.

June 1st, 1838.

HER MAJESTY QUEEN VICTORIA.

The Viscount Acheson, M.P.
The Earl of Bandon, D.C.L.
The Duke of Bedford, K.G.
Thomas Wentworth Beaumont, Esq.
The Hon. Henry Boyle Bernard.
The Lord Bexley, F.R.S. F.S.A.
Rev. John S. Brewer, M.A.
Captain Arthur Arundel Browne.
Rev. John Browne, D.C.L. Bandon, Ireland.
The Duke of Buccleuch, K.G.
Rev. James Bulwer, M.A.
The Earl of Burlington.
The Hon. G. H. Cavendish, M.P.
The Lord Bishop of Chichester.
William Nelson Clarke, Esq. M.A.
Rev. Henry O. Coxe, M.A. Bodleian Library.
James T. Gibson Craig, Esq.
The Hon. Robert Curzon.
The Viscount Dungannon, M.P.
The Earl of Dunmore.
The Lord Bishop of Durham.
The Dean and Chapter of Durham.
Lord Francis Egerton, M.P.
Robert Few, Esq.
Dr. Franck.

Robert Gatty, Esq. F.S.A.

Rev. J. A. Giles, D.D. Head Master of the City of London School.

Rev. William Stephen Gilly, D.D. Prebendary of Durham.

William Grant, Esq.

The Right Hon. Thomas Grenville, Trustee of the British Museum.

The Earl Grey, K.G.

Henry Hallam, Esq. V.P.S.A. Trustee of the British Museum.

Thomas Duffus Hardy, Esq. F.S.A. Record Office, Tower.

William Hardy, Esq. F.S.A. Duchy of Lancaster Office.

Rev. William Harness, M.A.

Sir George Harrison, K.C.H. Auditor of the Duchy of Lancaster.

Rev. Edward Craven Hawtrey, D.D. Head Master of Eton.

Sir Thomas Buchan Hepburn, of Smeaton, Bart. M.P.

John Hepburn, Esq.

James Maitland Hog, Esq. of Newliston.

Thomas Hog, Esq.

John Holmes, Esq. F.S.A. British Museum.

Alexander Beresford Hope, Esq.

Henry Thomas Hope, Esq. M.P.

Henry Philip Hope, Esq.

John Mitchell Kemble, Esq. M.A.

The Lord Langdale, Master of the Rolls.

John Langhorne, Esq. Berwick.

The Marquess of Lansdowne, K.G. Trustee of the British Museum.

William Martin Leake, Esq.

Rev. John Lingard, D.D.

James Loch, Esq. M.P.

John Loch, Esq. Deputy-Chairman of the East India Company.

William M'Dowall, Esq. Vice-President of the Maitland Club.

John Whitefoord Mackenzie, Esq. Edinburgh.

Rev. S. R. Maitland, Librarian to the Archbishop of Canterbury.

Rev. J. Mendham, M.A. Sutton Coldfield.

John Miller, Esq. Q.C.

Rev. James Morton, B.D. Vicar of Holbeach, and Prebendary of Lincoln.

John Murray, Esq.

The Marquess of Northampton, P.R.S. Trustee of the British Museum.

The Lord Nugent, G.C.M.G.

Antonio Panizzi, Esq. LL.D. British Museum.

Robert Pitcairn, Esq. Edinburgh.

Ralph Price, Esq. Treasurer of Bridewell and Bethlehem Hospitals.

Philip Pusey, Esq. M.P.

Rev. James Raine, M.A. Vicar of Meldon, Librarian of Durham Cathedral.

Right Hon. Thomas Spring Rice, M.P.

Rev. William Upton Richards, B.A. British Museum.

John Richardson, Esq. F.S.A.

The Viscount Sandon, M.P.

Sir Robert Smirke, R.A. F.S.A.

John Smith Y^{gst}. Esq. Secretary of the Maitland Club.

The Duke of Somerset, K.G.

John Spencer Stanhope, Esq. M.A.

Sir George Staunton, Bart. M.P.

Joseph Stevenson, Esq.

Patrick Maxwell Stewart, Esq.

John Shaw Stewart, Esq. Edinburgh.

The Duke of Sutherland.

Clement Tudway Swanston, Esq. Q.C. F.S.A.

The Lord Teignmouth.

Henry Sykes Thornton, Esq.

Rev. Dr. Thorp, Warden of the University of Durham.

Rev. George Townsend, B.D. Prebendary of Durham.

W. B. D. D. Turnbull, Esq. Secretary of the Abbotsford Club.

Edward Tyrrell, Esq. Remembrancer of the City of London.

Patrick Fraser Tytler, Esq. F.S.A.E.

Adam Urquhart, Esq. Edinburgh.
Edward Vernon Utterson, Esq. F.S.A.
The Lord Vernon.
George Vivian, Esq.
Robert Walters, Esq. F.S.A.
Robert Weddell, Esq. Berwick.
M. Van de Weyer, Minister of the King of the Belgians.
John Wilson, Esq. Tweed House, Berwick.

N° XXXV. 692–3.

INNOMINE DNI·N· IHU XPI SALUATORIS
QUOTIENS SCIS AC UENERABILIB:

N° XLVII. 700–15.

in ancconorum quae dicitur pleghelmestun. cum omnib: -
ad eandem terram pertinentib: iuxta notissimos termin-
-os id est beneueg· tom eguuines paed to sonet leg. -

N° CXC. 805.

✠ Ego aethilheardus metropolitanae ciuitatis in doro
bernia archiepiscopus pro amore dni mi ihu xpi et pro absolutio

J. Netherclift, lithog.

N° LXXVII. 732.

+ signum manus bealdhaeardi.
+ signum manus byrnhaeri.
+ signum manus aeðanberhti.
+ signum manus aeðilbaeaendi.

N° CCXXVIII. 805–31.

micelre eaðmodnisse biddað ðæt hie moten bion on ðem gemanon-
ðe ðaer godes ðiowas siondan ond ðara menn ðaðaer hlafordas-
weron ond ðara monna ðe hiora lond to ðaere ciricean saldon.-
Ond ðætte mon unce tide ymb twelfmonað mon ge mueorðiae-
on godcundum godum ond ec on aelmessan swae mon hiora doeð.

N° LXXX. 736.

✠ EGO UUOR EPISCOPUS CONSENSI ET SUBSCRIPSI.
✠ EGO SIGIBED CONSENSI ET SUBSCRIPSI
✠ EGO BERCOL CONSENSI ET SUBSCRIPSI

N° CXVI. 767.

Innomine dei summi

Regnante inperpetuum dno nostro · Gory

Ego offa divina subveniente gratia rex merciorum

N° CXVI. 799–802.

has xxiii cassatos do in aeternam vel commutationem

pronominatorum regum aethelbaldi inaelicet atque offam

CODEX DIPLOMATICUS AEVI SAXONICI.

INTRODUCTION.

The systems of law and polity which prevailed during the Anglosaxon period are not completely contained in the codes of the Anglosaxon kings, or the ecclesiastical decrees of the Anglosaxon bishops. These are, in truth, little more than collections of articles declaratory of the law, as it was understood in practice; or corrective of errors which lapse of years and forgetfulness of the law had introduced; or alterations of the law to keep pace with the altered state and grade of morals and civilization. We learn from them only certain salient points of the polity of our forefathers; and, generally speaking, such points only as mark an innovation upon the old and established order. In attempting therefore to form an accurate conception of the Anglosaxon law, in its manifold bearings, we are compelled to resort to other evidence than is supplied by the written law itself.

The most important subsidiary evidence which we can now obtain, is furnished by the public and private instruments of the period alluded to; those documents in short which pass under the general name of charters. To these we must look for almost all our

information respecting the law of real property; the descent and liabilities of lands; the nature of tenure and service; the authority of the king, the nobility and the church; even the power of the popular councils. From the Anglosaxon Wills alone we derive a reasonable account of the household arrangements, and disposition of real and personal estate. From the records of the synods or councils, and of the county courts, we gain our only insight into the nature and forms of process.

But however great the light which these documents throw upon the foundations and gradual growth of our law, their value is no less, as bearing upon the mere details of early English history. That which they are to the codes of the kings in a legal sense, they are also to the annalists in a historical sense. They furnish in short the best means of correcting or testing the assertions of individual writers. They are to ancient history what letters, state papers, and pamphlets are to modern history, without these, the most deceptive of fabrics.

Though not immediately connected with the objects for which this collection has been formed, I may be allowed to call attention to one very important service rendered us by a portion of these documents. I mean the Wills, which are almost exclusively drawn up in Anglosaxon; and which, from their great antiquity, and peculiarities of dialect, are of immeasurable value to those who attempt to trace the language of our various tribes, in its relation to the dialects of the continental Germans, and its gradual progress towards the refined but weakened form, made current through the influence of the West Saxon court.

But in order that proper use may be made of these documents, it is above all things necessary that we

should be assured of their authenticity; doubts, not unreasonably, entertained upon this point, have deprived many modern historians of the surest as well as the most important basis for their labours. Whether this can be remedied entirely, and such strict rules given as to be of universal application, I know not; but I think some general observations may be made which will serve as an approximation to a system of criticism.

Too much ignorance prevails in England respecting the habits of our Saxon ancestors; too many of our most polished scholars have condescended to make themselves the echoes of degenerate Greeks and enervated Romans, and to forget the amphibology that lurks in the word *barbarous;* while want of power to comprehend the peculiarities of the Saxon mind—without which no one will comprehend the peculiarities of the Saxon institutions,—has led others to describe the ancestors of the English nation as savages half reclaimed, without law, morals or religion. To this assertion it is enough to oppose the fact, that nearly all European civilization went forth from our shores, when the degraded remnants of Roman cultivation survived only to bear witness in their ruins to the crimes of the respective nations, and the punishment which the crimes of nations never yet have failed to bring down upon them. How evidently the finger of God showed itself in the irruption of the barbarians, may best be learnt from the records of Procopius, Salvianus and other contemporary writers. In reading the accounts given by these hostile witnesses, we cannot escape from the conviction that the appointed work of the Teutons was to reinfuse life and vigour and the sanctity of a lofty morality into institutions perishing through their own corruption. And the Anglo-

saxons were not the least active in fulfilling their part of this great duty.

There is no good reason to doubt that at the period when the Teutonic tribes first attracted the attention of the south, they already possessed, more or less fully developed, the principles and germs of that system of polity, which has at length found its completion in the institutions of this country, in spite of all its changes, still of all European nations the most true to its Germanic prototype. One fact, common to the Celtic, German and Wendish tribes, appears to have interested the Roman observer, who could find no parallel to it in his own country, so much as to have caused some exaggeration in the record of its effects. The typical principle of the Roman law was " the property or land of the individual citizen, the *ager*, bounded and defined by civil and religious ceremonies." The typical principle on the contrary of the Teutonic law was " the land held in common, in German the *gau*:" out of this, in its developement or its disturbance, arose the democratic and elective, or the aristocratic and monarchal power in Europe. The Roman law considered the individual member of the state, the citizen: the Teutonic law based itself upon the family bond. Cæsar and Tacitus, having their eyes fixed upon this essential difference, concur in declaring that the Germans allowed of no individual possession, but held all their lands in common. But here the operation of time must be taken into account; and even supposing it to have been universally true in the time of Tacitus, which he himself furnishes us strong reason for doubting, it could not be true from the first moment that a conquering armament settled in a foreign and conquered country. The prince that led his *comites* to victory,—and his comites were hardly

the free landholders of a *gau*, but rather those who had attached themselves personally to a highborn chieftain, claiming Wôden's blood, and therefore kingly—stood in no new relation in the country of which they took possession. They only formed a noble class, and shared a portion of the whole land subdued[1]. But lands both he and they undoubtedly did possess; and this very fact of possession necessarily supposes the means and forms of transfer, and the gradual establishment of a system of law, based on that possession and transfer.

It is highly probable that the means by which this was effected among the Anglosaxons, were at first similar in every respect to those by which the same results were provided for on the continent. The *laisowairpis* or *stipulatio*, the *chrêne crûde* or *traditio cespitis* of the Franks had doubtless corresponding symbols in this country. For these symbolical forms were based upon that religious belief which, in all its essential features at least, was common both to the peoples of Scandinavia and all the Teutonic tribes of Germany. The multitude of methods by which, in later times, livery of seisin might be given, nay even the particular customs of various manors, seem to have had their origin in these ancient provisions of the Teutonic law[2].

It must not be forgotten that we have no trustworthy record of any single event of English history, previous to the arrival of Augustine (A. D. 597). Whatever precedes that great epoch, by whomsoever and at what period so ever related, is nothing more

[1] Vid. Savigny. Gesch. d. röm. rechts. i. 254, 255. 257. 284. Grimm. Deut. rechtsalt 247.

[2] One might instance tenancy by the verge, which in the Norman times is anomalous. Vid. Co. Litt. c. 10, § 84.

than tradition, and liable to all the accidents by which tradition is affected, nay which themselves constitute tradition. We cannot believe that any wide dispersion of the power of writing existed at that period. Runes, fitted for short inscriptions on stones or blocks of wood, were not very manageable means to such an end, even admitting that the Anglosaxons understood the art of fabricating parchment or papyrus. On certain great occasions it is possible that a stone or limitary column may have been set up, in witness of a contract; but it would be absurd to assert that this took place on all occasions of transfer. The word *wrîtan*, to write, signifies properly to cut, carve or engrave[3]; and the runes themselves, as their very name denotes *secret*, (rûn *mysterium*, rûn stæfas, *mysterious staves*,) were probably known to very few persons.

But that Augustine and his companions, when they introduced Christianity among the Saxons, introduced with it, writing, annals, an era, and the necessary forms of civilization, it is not unreasonable to believe. Some of the documents themselves which profess to belong to this very early period, bear the marks of a Roman and ecclesiastical origin. They differ in some material points from the forms afterwards current in Europe: while, at the same time, in some very remarkable respects, they bear a resemblance to the most ancient papyri.[4] That at the end of the seventh and commencement of the eighth

---

[3] Vid. Glossary to Beôwulf, by J. M. Kemble.

[4] More especially in grammatical solœcisms, and false constructions, corresponding examples of which are furnished in abundance by Maffei's Storia diplomatica, Marini's Papiri diplomatici, the España Sagrada and Memorias de la Réal academia, the Diplomata chartarum ad res Francicas spectantia, Brequigny's, Muratori's and Pertz's great collections, etc. etc.

centuries, lands were conveyed by charter in England, we learn from Beda's letter to Ecgberht: his words are, "ipsas quoque literas priuilegiorum suorum, quasi ueraciter deo dignas, pontificum, abbatum, et potestatum saeculi obtinebant subscriptione confirmari." And these words, which evidently show that this was no new arrangement, appear to me to be applicable to the whole period between Augustine and Beda. For the extreme importance attached to the destruction of all remnants of heathendom, to which the symbolic transfers more especially belonged, rendered it from the very first necessary to substitute for them such forms as the Church had sanctioned; since in all times, the possession and transfer of land become one of the deepest foundations of the whole social polity.

I therefore see no reason to doubt that land was transferred by documentary forms, either with or without symbolic forms[5], from the very first introduction of Christianity among the Anglosaxons. Our business is now to investigate wherein those forms consisted.

Throughout Europe the documentary dispositions of the Latins prevailed. The conquerors readily adopted such portions of the law of the conquered, as applied to those new relations of life which the conquest itself had created, and those social wants which had not been provided for in their own unwritten, customary law. The formal study of the

[5] Among the documents in this collection are some which lead me to believe that the symbol continued to be used together with the charter. That this custom fell into desuetude and was reintroduced by the Normans, proves nothing against its existence at very early periods. This is on the contrary rendered highly probable by a similar provision which did prevail till a late time among the Salic Franks and Lombards.

Roman law still survived in the seventh century. Aldhelm[6] remarks upon the time and pains it cost to master it, and declares it to have been a pursuit of his own. Wilfrið of York was celebrated for his proficiency in it, to which, in part at least, he probably owed his unpopularity in England and the undeviating support he received from the Papal Court. The peculiar habits and disposition of each individual people, and manifold accidental circumstances, had undoubtedly tended to introduce great variations into the received system; but in the main the formularies were those of the empire and the Church. For amongst the Lombards, Franks, East and West Goths, and other nations that successively prevailed to dismember the enfeebled colossus of the empire,—in spite of all the changes which time, conquest, or opinion introduced,—the Church, as a body, continued to live under the *Lex romana*, or Roman system of rights, privileges, immunities and duties; and in direct proportion to the influence of the clergy was the predominance of Roman and ecclesiastical forms[7]. The Roman law was necessarily in many respects more favourable to the clergy than the national law of the conquering tribes, which could contain but few provisions suited to the circumstances of their condition: it was moreover the code of the orthodox, while the German invaders were for the most part tainted with semi-Arian if not Arian heresy. Add to this that the clerical profession was one of power and dignity, and to which a gentleman might devote himself without impeachment of his gentility; and that all nationality was generally found to merge in the new feelings appertaining to

[6] Epistol. vid. Whart. Ang. Sac. ii. 6.

[7] Vid. Savigny. Gesch. d. R. R. i. 115.

the class: as Savigny well observes, "Whatever nation they might belong to by birth, their priestly character made them belong to *a new nation*—the clergy[8]:" hence, both for themselves and those whom they could influence, they retained as much as possible of *their* national forms, viz. the Roman. The collection of Marculfus professed to embody these for the Merovingian Franks; other collections have retained the precedents of the Carlovingian princes; the still older formularies of Cassiodorius did the same for the Ostrogoths in Italy. The Liber Diurnus of the Church supplied similar patterns for ecclesiastical instruments, unmixed with national peculiarities.

A similar work might perhaps be compiled from the Anglosaxon charters, so regular and strict are they in form: and as their authenticity seems capable of being tested in some degree by such internal evidence, it will be advisable to subject these forms to a detailed examination. A Saxon charter properly so called and distinguished from a will or the record of a synodal decree, consists of all or some of the following portions:

I. The Invocation. II. The Proem. III. The Grant. IV. The Sanction. V. The Date. VI. The Teste.

And first of the Invocation. By this name I call the short ejaculation which usually forms the first member of the document. These are very numerous and various, and among them I find the following,

---

[8] Landulfus et Petrus clericus germani . . . . . qui professi sumus ex natione nostra legem uiuere Langobardorum, sed ego Petrus clericus per clericalem honorem lege uideor uiuere Romana. Lupi. p. 223, cited by Savigny, i. 120.

In nomine domini! or In nomine domini nostri Ihesu Christi, Saluatoris! or Regnante domino nostro! In nomine Trino divino! In nomine sanctae et indiuiduae Trinitatis! In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti! etc. etc. These short sentences in general do not offer any tangible points on which to found an argument as to the authenticity of a charter, but if omitted altogether they are presumptive evidence either that the document is a forgery, or that it has come down to us in a mutilated form.

II. The Proem. The second member of an Anglosaxon charter is a general observation, somewhat similar in effect to the movent clause of a Norman one. It usually states the virtue of charity, especially to the Church; or it expatiates on the nothingness of earthly possessions, and the advantage of purchasing with them, heavenly treasures. Or it sets forth the transitory nature of things temporal, and the uncertainty of all human conditions, and impresses the necessity of having formal recognitions of grants and contracts. In many cases these proems contain indirect references to canons of the church; some of them are directly founded on texts of scripture, which are sometimes quoted at length. As a general rule it may be observed that before the tenth century the proem is comparatively simple; that about that time, the influence of the Byzantine court began to be felt, and that from the latter half of that century, pedantry and absurdity struggle for the mastery. The forms which survive are for the most part reducible under three great heads.

1st. That earthly goods are transitory, but things eternal are abiding: hence that things transitory ought to be freely given to purchase things eternal.

Or; we brought nothing with us into the world, and can take nothing with us from the world: hence, etc.

2d. That all grants ought to be recorded; otherwise the transitory nature of all things human might lead to their violation; whereby men might innocently fall under the penalty of damnation.

3d. The duty of charity, as enforced by the command, Date et dabitur vobis, etc.: especially to the clergy.

A large miscellaneous head, however, remains, especially comprising the charters of the tenth and eleventh centuries; and which, depending merely upon the pedantic fancies of the various scribes, can hardly be subdivided to any useful purpose. I shall not place here any very large collection of these proems, having pointed out their general character and form: but a very few will serve to show clearly what is meant by the division I have adopted.

1. Apostolus Paulus de extremo iudicio manifestissime loquens, ita dixit; omnes enim stabimus ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque prout gessit, siue bonum siue malum. Etiam ipse dominus in euangelio suo manifestat, dicens; Ibunt impii in supplicium aeternum; iusti autem in uitam aeternam. Hoc sane tremendum et terribile dei omnipotentis iudicium omnibus est nobis perhorrescendum. Quapropter, etc. Aeðilraed of Mercia, 691-692.

2. Quotiens sanctis ac uenerabilibus locis uestris aliquid offerre uidemur, uestra uobis reddimus, non nostra largimur. Quapropter, etc.

Oeðilraed of Essex, 692—693.

3. Omnia enim, ut ait apostolus, quae uidentur, temporalia sunt; quae autem non uidentur aeterna sunt. Pro qua re, etc.

Oshari of the Hwiccas, 693.

4. Quamuis solus sermo sufficeret ad testimonium, attamen pro cautela futurorum temporum, ne quis forte posterum fraudulentam ignorantiae piaculum perperam incurrat, idcirco scedulis saltem uilibus, pro ampliore firmitatis supplemento, necessarium reor adnectere. Quapropter, etc.

Suaebraed of Essex, 704.

5. Tempora temporibus subeunt, abiit et uenit aetas, sola sanctorum gloria durat in Christo. Ideoque, etc.

Aeðilheard and Aeðiluueard, 705—709.

6. Ait enim apostolus; nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus. Et beatus Iob dixit: nudus egressus sum ex utero matris, et nudus reuertar in terram. Quapropter, etc.

Aeðilbald of Mercia, ——.

7. Nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus: iccirco terrenis ac caducis aeterna coelestis patriae praemia mercanda sunt. Quapropter, etc. Aldraed of the Hwiccas, 759.

8. Omnem hominem qui secundum deum uiuit, et remunerari a deo sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum ex animo hilariter praebeat; quoniam certum est, tanto facilius ea quae ipse a deo poposcerit consequi posse, quanto et ipse libentius hominibus recte postulata concesserit. Quod tunc bonorum omnium largitori deo acceptabile fit, cum pro eius amore, et utilitate famulantium ei peragitur. Quocirca, etc.

Aeðilbald of Mercia, 748.

9. Quamuis parua et exigua sint quae pro amissis offerimus, tamen pius omnipotens deus non quanti-

tatem muneris, sed deuotionem offerentium semper inquirit. Qua de re, etc.

Sigiraed of Kent, 759—765.

10. Certissime itaque absque dubitatione constat, omnia quae uidentur temporalia esse, et quae non uidentur aeterna esse. Idcirco, etc.

Uhtraed of the Hwiccas, 776.

11. Summo quidem mentis proposito unicuique pensandum est et cogitandum, quatinus ut cum huius saeculi caducis ac labentibus rebus mansura aeternitatis praemia adipiscat. Quapropter, etc.

Offa of Mercia, 777.

12. Cum quis religiosorum uirorum fideliter deo famulantibus ex temporalibus terrenisque substantiis donare decreuerit, hoc pro certo Christo donatori bonorum omnium redonare constat. Unde, etc.

Ecgberht of Kent, 779.

13. Uniuersa quippe quae hic in praesentia uisibus humanis corporaliter contemplantur, nihil esse nisi uana, caduca, transitoriaque, ex sacrorum uoluminum testimoniis certissime uerum patet; et tamen cum istis, aeternaliter sine fine mansura alta polorum regna, et iugiter florentis paradisi amoenitas mercari a fidelibus queunt. Quapropter, etc.

Offa of Mercia, 779.

14. Cuncta labilis uitae huius subsistentia momentanea et caduca, prae oculis, decessu praesentium proximorum [que] cernentes, festinandum nobis est summopere, ut operemur ad omnes sicut ueridica apostolici dogmatis comprobat assertio; maxime autem ad domesticos fidei. Quapropter, etc.

Offa, 780.

15. Saeculi namque labentis tempora uelocius uento aerem tranant; ideoque omnes firmas statutiones serie litterarum adnotamus, ne forte in posterum aliquis ignorantia, auaritiaue ea decreta infrin-

gere praesumat, quae uenerabilium uirorum fuerint uerbis confirmata. Heaðored, 789.

16. Iuste a nobis pietatis opera persoluenda sunt. Idciro, etc. Offa of Mercia, ——.

17. Ea quae secundum ecclesiasticam disciplinam ac synodalia decreta salubriter definiuntur, quamuis solus sermo sufficeret, tamen, pro euitanda futuri temporis ambiguitate, fidelissimis scripturis et documentis sunt commendata. Quapropter, etc. Deneberht, 803.

18. Licet sermo sapientium consiliumque prudentium stabilis permaneat, tamen ob incertitudinem temporalium rerum diuinis numinibus muniendo praescrutando, pro ignotis et incertis euentis stabilienda roborandaque in deo unico et uero sunt. Quapropter, etc. Côenwulf of Mercia, 814.

19. Cum cuncta cotidie fugitiuae uitae tempora prosperis et aduersis causis consistere cernimus, rapidissimo cursu annorum spatia regnorumque ubique gaudia finita esse, manifestissimis signis declaratum est. Quapropter, etc. Ecgberht, 833.

20. Regnum dei quaerendum est super uniuersa lucra terrena, Paulo testante apostolo; quae enim uidentur temporalia sunt, sed quae non uidentur aeterna sunt. Quid prodest homini totum mundum lucrare, si anima eius detrimentum patietur? Quapropter, etc. Wîglâf of Mercia, 836.

21. Omnia regna huius labentis uitae, regnorumque dispensatores ab initio istius saeculi cum uelocitate deficientes ceciderunt; ideo fugitiuis et mortalibus rebus aeterna gaudia promerenda sunt. Quapropter, etc. Aeðelberht of Wessex, 862.

22. Saeculi namque labentis tempora sicut umbrae fugientes sic uelociter tranant; uarieque euentuum status in cogitationes hominum conscendunt. Ideo omnes firmas statutiones nostras litterarum serie

confirmamus, ne posteris cadant ex memoria praecedentium decreta patrum. Graecorum talibus exemplis statuta sunt, qui quod scire uolunt, litteris tradunt, ne ex memoria labetur. Estque nobis necesse praemeditandum in fugabundis temporibus saeculi, quomodo ad aeternam felicitatem peruenire ualeamus; quia cuncta quae uidentur fugitiua sunt et caduca, quae autem non uidentur perenniter sunt manentia, etc. Aeðelred of Mercia, 883.

23. Quamuis uerba regum et procerum decreta uelut fundamenta montium ad modicum fixa uideantur, tamen plerumque tempestates et turbines saecularium rerum regnorum statuta pulsantes quatiunt. Quapropter, etc. Eâdweard of Wessex, 904.

24. Omnibus namque sapientibus notum ac manifestum constat, quod dicta hominum uel facta pro multiplici aerumnarum perturbatione et cogitationum uagatione frequenter ex memoria recedunt, nisi litterarum apicibus et custodiae cautela scripturarum reseruentur, et ad memoriam reuocentur. Quamobrem, etc. Werfrîð, 904.

25. Flebilia fortiter detestanda totillantis sæculi piacula, diris obscenæ horrendæque mortalitatis circumsepta latratibus, non nos patria indoeptae pacis securos, sed quasi foetidae corruptelae in uoraginem casuros, prouocando ammonent, ut cum toto mentis conamine cum casibus suis non solum despiciendo sed etiam, uelut fastidiosam melancoliæ nausiam abhominando fugiamus, tendentes ad illud euangelicum, Date et dabitur uobis. Qua de re, etc.

Aeðelstân of Wessex, 931.

26. In sanctae et indiuiduae Trinitatis uocamine! Ego Eâdwîg, egregius Angulsaxonum basileus, caeterarumque plebium hinc inde habitantium, crebro quidem coepi rimari quod ea quae uidentur tempo-

ralia ac caduca sunt, et quæ non uidentur aeternaliter mansura. Idcirco, etc. Eâdwîg, 956.

It is now necessary, in order to show that these forms were not confined to England, to produce a few similar examples from documents belonging to other German tribes.

A. In nomine sanctae Trinitatis! Prosperum, salubre et satis iocundum censuimus, ut homo de caduca quapiam re saeculi, ad peccata sua redimendum ualeat offerre; aut quid promptiore consilio, ut homo de mundanis rebus saeculi comparet paradisum, et de terrena substantia se transferat in coelestia? Itaque, etc. Formul. Marculf. ii. 2.

B. Nihil, ut ait Apostolus, in hoc mundo intulimus, nec quicquam ex eo auferre nobiscum poterimus, nisi quod, ob animae salutem, locis sanctorum, deuote domino offerentes, impertire uidemur. Ergo, etc.

Formul. Marculf. i. 14.

C. Prosperum quidem et salubre consilium, immoque satis iocundum esse dinoscitur, ut de caduca quispiam saeculi facultate deo conferat, quo peccata redimere sua ualeat et abluere, Et quod prudentius consilium, quam ut homo de mundanis rebus comparet paradisum, et de terrena substantia transferat aliquid in caelestia? Igitur, etc.

Grammo, 697. (Brequigny, i. 349.)

D. In nomine deitatis sanctae Trinitatis! Ego Bertrada seu Berta, seu et filius meus Charibertus, recogitans molimina peccaminum nostrorum, ut parua pro magnis, terrena pro coelestibus, caduca pro futuris, in ara summi dei omnipotentis offerre mereamur, ut ab ipsis subleuare adipiscamur iugi miserationum domicilii dei. Igitur, etc.

Berta, 721. (Brequigny, i. 431).

From these examples it appears that the distinctive mark of the proem is its being followed by the words Ergo, Idcirco, Ideo, Quamobrem, Quapropter, Pro qua re, etc.

I do not perceive that any Anglosaxon king peculiarly affected one form of proem, as is acknowledged to have been the case among the Franks. It is impossible to mistake the charter of a Meroving or Carloving, from the strictness of style adopted by them in their chancery. But in this respect, each English prince appears to have done what seemed good in his own eyes; or, to speak more strictly, the form depended solely on the caprice of the person who happened to draw up any particular instrument. The Franks and Italians, having a class of officials, to whom this duty was committed, more rarely varied the words and form of their instruments.

It has been said that the proem of an Anglosaxon charter answers in spirit to the movent clause of a Norman one; that is, it expresses in general terms the reason for granting the charter. It does not however exclude the possibility of such a clause being itself found in a subsequent member of the charter, whether in general or special terms. As I do not look upon these clauses as substantive and necessary parts of a charter, a few instances only need be given of them.

1. pro remedium animae meae.
Hloðhari of Kent, 679.

2. pro absolutione criminum meorum, et pro amore dei uiuentis. Aeðilraed of Mercia, 691—692.

3. pro remedio animae meae.
Oshari of the Hwiccas, 692.

4. pro remedio animarum nostrarum.
Suaebraed of Essex, 704.

5. pro redemptione animae meae et pro expiatione facinorum meorum.

Aeðilbald of Mercia, 755—757.

6. pro expiatione piaculorum meorum.

Cyniuulf of Wessex, 778.

7. pro amore coelestis patriae, pro remedio animae meae. Offa of Mercia, 779.

8. pro salute animae meae priorumque meorum.

Offa, 780.

9. pro amore domini nostri Ihesu Christi, et pro absolutione meorum criminum.

Abp. Aeðilheard, 805.

10. pro remedie animae meae et pro absolutione peccaminum meorum. Côenuulf of Mercia, 808.

11. pro remedio et salute animae meae, speque et amore futurae aeternique remunerationis in coelis.

Abp. Wulfred, *abt.* 825.

12. pro aeterna redemptione animae meae et criminum meorum absolutione.

Aeðilberht of Wessex, 862.

13. pro dei omnipotentis amore, et beatæ dei genitricis Mariæ ueneratione, sanctorumque omnium auctoritate, necnon pro uenerabilis episcopi Eadulfi placabilis pecuniæ datione. Aeðelstân, 933.

14. ob coelestis remunerationis præmium.

Eâdgâr, 971.

15. meo fideli . . . . . ob eius fidele obsequium.

Abp. Lyfing, 1042.

A. pro remedium animae meae.

Papyrus. First half of the vth century.
Maffei. S. D. p. 143.

B. pro animae nostrae remedio, uel pro meis peccatis minuendis. Marculf. App. No. XIII.

C. ob amorem coelestis patriae. Marculf. ii. 2.

D. pro remedio animae nostrae.

Pipin, 691 (Brequigny, i. 318.)

Sometimes both proem and movent clause appear to coalesce; in other words the movent clause takes place of the proem itself. In this case there is no *Quamobrem, Quapropter,* or *Igitur,* but the name of the granter follows immediately upon the invocation. Thus,

1. In nomine domini dei nostri Ihesu Christi! Ego Uihtredus rex Cantuariorum, prouidens mihi in futuro, decreui dare aliquid omnia mihi donanti.
Wihtred of Kent, 697.

2. In nomine altithroni regis aeterni! Ego Uulfred, gratia dei archiepiscopus, de meis multifariis necessitatibus frequenti meditatione mentis meae cogitans, Quapropter, etc. Wulfred, abt. 825.

3. Regnante in perpetuum domino nostro Ihesu Christo! Ego Eðelwulf rex occidentalium saxonum, necnon et cantuariorum, cum consensu et licentia meorum optimatum, seu pro expiatione piaculorum meorum, et obsolutione criminum meorum, dabo et concedo, etc. Aeðelwulf, 853.

Many charters of Offa, Wîglâf, Berhtwulf and Æðelwulf are drawn up in this form. It is hardly necessary to observe that such clauses are entirely independent of any one reciting a consideration for the grant, such as we occasionally find introduced, apparently in the hope of giving greater validity and permanence to the transaction: although there is no evidence of the existence, in these times, of any law which made grants without consideration void. Finally, it may be observed that most Anglosaxon charters have both invocation and proem; that some have an invocation and no proem; others on the contrary a proem and no invocation. A few genuine charters have neither the one nor the other; but the

cases are rare, and in a majority of them, the documents must either be looked upon as mutilated, or rejected as positive forgeries.

From the Anglosaxon proems a few general rules may be deduced.

1. That the early charters have generally a simple form.

2. That in the cases which are exceptions to this rule, it depends more upon the nature of the contents, than upon their amount or complication, whether the document is, or is not, to be received as genuine.

3. That allusions to the approaching end of the world, are not to be taken as evidences of forgery; such being found in Gregory's letters, and in Marculf's and other formularies.

4. That complicated proems, filled with greek words, such as *cosmi, protoplastos, soter* and the like, are confined to the period subsequent to the commencement of the tenth century. If found in documents professing an earlier date, they are strong evidences of forgery.

5. That narrative proems are suspicious, whatever be the supposed date of the instruments in which they are found.

III. The Grant. This is in effect the important part of every charter, and it involves several considerations, as The Grantor and Grantee, the estate conveyed, the reservations and limitations in the grant, etc. All these several points appear to be provided for by distinct forms. And first of the Grantor and Grantee. The usual form in which

these instruments run, is either in the first and second persons, Ego M dono tibi N; thus,

Ego Hlotharius....dono terram in Tenid....tibi Bercuuald, tuoque monasterio, etc.

Ego Offa....tibi Osberhto, tuaeque uxori, et si contigerit ut uobis filius aut filia nati fuerint, trado terram, etc.

Or in the first and third persons, as ego M dono cuidam comiti, or Abbati or Episcopo, nomine N. Thus,

ego Aethilbald....uenerabili seruo dei Eanberhtae abbati agrum....libenter concedens largior.

ego Offa....Stidberhtae, uenerabili uiro atque abbatis cura praedito, terram....libentissime concedens donabo.

ego Offa .... dabo et concedo Iaenberhto archiepiscopo aliquam partem terrae.

ego Offa.... aliquam ruris partem.... fideli meo ministro Duddono .... libentissime concedens donabo.

ego Aeðelberhtus....concedo Hrofensis ecclesiae antistiti Deoran aliquantulum terrae.

ego Ceolwulf....dabo et concedo Uulfredo uenerabili archiepiscopo aliquam partem terrae.

ego Eadredus....cuidam mihi fidelissimo ministro Oswic nomine....dignatus sum impertire bis denas mansas.

Sometimes, but rarely and always suspiciously, the whole instrument is thrown into the form of a narrative, where both grantor and grantee appear in the third person. But this case must be carefully distinguished from one which bears much resemblance to it; viz. where, in a chartulary, the sub-

stance of a grant is recorded in a compressed and narrative form; though at the same time, for the greater authority, or to point out the particular document alluded to, the names of the witnesses may be appended in the first person, and even a portion of the charter quoted verbatim.

As far as these points go, the only possible test is anachronism; that is when in a forged charter parties are named who were, in fact, not contemporaries; for example, where a king of a short reign is introduced making a grant to a bishop, who was not a bishop during that reign, but before or afterwards, etc.

A circumstance, not entirely without importance, is the style or addition to the name of the grantor, where this, at least, happens to be a king or other distinguished historical personage. At the same time it is a part of the subject on which I do not propose to lay much stress; partly because I am satisfied that no very great strictness of form prevailed among the Anglosaxons themselves in this respect; and partly because we do not possess sufficient data for raising and establishing a rule. It would indeed be unreasonable to expect us to decide with certainty upon a point involved so deeply in obscurity, as the relations of the manifold Saxon tribes during the continuance of the several kingdoms; when, as an Annalist not inaptly expresses it, "plures proceres certatim regiones occupabant, unde innumerabilia bella fiebant: proceres uero, quia multi erant, nomine carent." (Hen. Hunt. ii.) History knows little of the various reguli who within their petty territories exercised the regal power; and nearly as little of the extent and nature of the authority claimed or vindicated by the sons and brothers of ruling sovereigns. Oswine, rex Cantua-

riorum, if ever there were such a person, is known to us from these charters alone; and so little known to us from them, that the compiler of the chartulary in which they are found, confounds him with St. Oswine of Northumberland, and notes discrepancies in the dates upon that supposition. Suaebhard, rex Cantuariorum, is mentioned as an intruder by various chroniclers; he himself in his charters asserts his paternal right to the throne. Sigired calls himself rex dimidiae partis Cantiae, at a time respecting whose events the annalists are silent. During the same period we find Eardwulf, and Heardberht, reges Cantuariorum: if mentioned in the chronicles at all, these persons must be taken to be intended by the *reges exteri* who rather plundered than ruled Kent. Aeðelberht the second son of Wihtred, not only calls himself king of Kent, but grants lands by that title during the lifetime of his father, and Eâdberht his elder brother. In one original charter he dates his reign from Wihtred's death in 725; twenty years before, according to the Chroniclers, he came to the throne. It is perhaps not impossible that in the very early periods of Anglosaxon history, the name of king (cyning from cyn, generosus a genere) may have been assumed by the sons of sovereigns, whether or not accompanied with an appanage, rights and jurisdiction: just as at present in Germany all the children of a noble parent bear the title of the father. In rather later times, however, I should be inclined to confine it to such princes as were crowned in the lifetime of their father, and associated with him in the government.

Various Kings appear to have used various titles in proportion as they extended their power and influence. Aethilbald styles himself sometimes King of the Mercians, sometimes of the Angles, sometimes

of the Southangles: and this he might justly do, since the Mercians, whose king he was, were the most important of the English Angle tribes; and the Southangles, if ever separated in their government, were an appanage of the reigning Mercian family: Peada, Penda's son, was during his father's lifetime king of the Middle and Southangles. Others add indefinitely caeterarumque gentium in circuitu persistentium, even though the first title were one (as rex Angulsaxonum) which comprised all the populations really subject to their rule: but this, which is undoubtedly of later growth, smacks of the bombast of Byzantium. The Kings of Mercia after Coenuulf's second year (viz. 798) take also the style of Kings of Kent, which was an appanage to Mercia in the hands of Cûðred, Coenuulf's brother, till 805, became again an independent kingdom under Baldred, and finally sank into an appanage for the sons and brothers of the Westsaxon kings. These latter called themselves originally Kings of the Gewissas, their family tribe; somewhat later, Kings of the Westsaxons; later still Kings of the Westsaxons and men of Kent. After the union of nearly all England in the person of Aeðelstân, this style was in general abandoned for that of Rex totius Albionis, Rex et primicerius totius Brittanniae, or words of similar import.

As we have scarcely any Northumbrian charters, a fact as strange as it is much to be lamented, we can give no account whatever of the style adopted by the Kings of that country: it is probable however that they carefully maintained the distinction between Deira and Bernicia, which has been unaccountably overlooked by many historians of Saxon England. The Kings of Essex called themselves Reges Eastsexorum or Eastsaxonum as long as

their kingdom lasted. Those of Eastanglia, probably Reges Eastanglorum, Orientalium anglorum, or merely Anglorum. The relations however of these kings is throughout obscure; and history has little recorded of them, from the murder of Aeðilberht, till the defeat and death of Eâdmund; after whose fall Eastanglia never recovered its independence, being held as a kind of province by the Danish invaders, or finally incorporated in the dominions of Wessex.

From all that has preceded it naturally follows that we cannot look upon the presence or absence of any particular title, as a safe criterion of the authenticity of a document; one of the many circumstances in which the charters of the Anglosaxon differ from those of the Norman kings, and which is referable to the same cause, viz. the absence of a Chancery and distinct body of professional clerks or notaries.

Unquestionably, grave errors of fact, as where a king of Kent should be made to call himself king of Essex, and the like, are matter of suspicion: but even here some discretion is necessary, and errors of this grave nature, when occurring in charters not professing to be originals, must be treated with lenity: they are very often merely the interpolations of late and ill informed transcribers. For example, in a grant to Worcester made before 709, Offa is called rex Merciorum, and this error pervades all the copies we possess of the document. But it appears to me that it is not of itself sufficient to invalidate the charter. The signatures of the witnesses prove distinctly that the grantor was Offa of Essex, not of Mercia, who did not come to the throne till fifty years later. The interpolation of the word Merciorum, is therefore due to Hemming or some other copyist anterior to him, and probably resulted from some ignorant or knavish monk's

having glossed the word *rex* with a marginal note; Offa of Essex had been long forgotten, and was never powerful enough to be much worth remembering: it was otherwise with Offa of Mercia. But to my eyes the very error into which these copyists have fallen is evidence pro tanto of the authenticity of that which they copied.

Another charter of the same prince has been called in question because he is styled in it Rex orientalium Anglorum, while it should have been orientalium Saxonum. The charter is no doubt a forgery; but still the misnomer does not seem to me to be alone evidence that it is so: this, taken alone, proves to my mind nothing more than that the copy we possess was interpolated at a period when the separate existence of Essex as a kingdom had ceased to be remembered, but when that of Eastanglia had not.

The Chartularies of Abingdon furnish us with an interesting example of this kind of error, and at the same time with a warning not to decide rashly. One of these MS. Cott. Claud. c. ix. gives a charter of Aeðilbald of Mercia and Aeðilheard of Wessex. The second chartulary MS. Cott. Claud. B. vi. gives the same charter, with the same witnesses, excepting Aeðilheard, and attributes it to Aeðelbald of Wessex, Aeðelwulf's successor, a prince who reigned more than a century later. This discrepancy serves to show that the compilers of both chartularies had read, though only one had understood, the same original.

It seems then that in this case, our only tests are the usual ones of history, but that allowance must be made for the ignorance of copyists and compilers. In charters professing to be originals, this is of course excluded: but even here some allowances are

to be made, the explanation of which I reserve till I come to treat of the dates.

The words dei dono, dei gratia, or their equivalents, are of common though not universal occurrence in the charters of the Saxon Kings and Bishops; the presence or absence of these serve therefore to form no test of authenticity: and the more so, because throughout Europe during the VIth, VIIth, VIIIth, IXth, and Xth centuries, persons placed in lofty stations seem to have affected this style in their charters. I subjoin a few instances:

1.	Ego Aethelred, Christo donante rex Mercensium	691–692.
2.	Ego Aethilbald, ex diuina dispensatione Mercensium rex	716–717.
3.	Ego Aethilbald, diuina dispensante gratia Mercensium rex	718.
4.	Ego Offa, diuina gubernante gratia rex Mer.	767.
5.	Ego Uhtredus, deo donante regulus Huicciorum	767.
6.	Eiusdem gratia concedente, Ego Offa rex Anglorum	774.
7.	Ego Offa, dei dono rex Marc.	777.
8.	Ego Offa, deo cuncta disponente rex Merciorum	779.
9.	Ego Offa, coelica fulciente clementia rex Merciorum	780.
10.	Ego Beonna abbas gratia dei	786–796.
11.	Ego Offa, ipso piisimo praeordinante deo rex Merciorum	——
12.	Ego Uulfred, domini inspirante gratia Christi aecclesiae antistes	811.
13.	Ego Coenuulf, gratia dei rex Merciorum	814.

14. Dei gratia concedente Ego Ceoluulf rex Merciorum .... 822.
15. Ego Uulfred, gratia dei Archiepiscopus, *abt.* 825.
16. Se Osuulf aldormonn mid godes gaefe, *abt.* 825.
17. Ego Werhardus, dei gratia presbyter, *abt.* 833.
18. Ego Uuiglaf, gratia dei rex Merciorum. 831.
19. Ic Lufa, mid godes gifa ancilla dei ..... 832.
20. Ego Ecgberhtus, gratia dei occidentalium Saxonum rex.................. 833.
21. Ego Ceôlnôð, gratia dei archiepiscopus 838.
22. Ego Aeðeluulfus rex occidentalium Saxonum, Centuriorum nec non cuncti australi populi dnī adridenti grati, regimini praelatus .... 839.

These examples will suffice to show that from the earliest times, this style was in use among the Anglosaxons.

The granting words are numerous and manifold, and though part of the formulary, do not appear to be introduced according to any settled and invariable rule. It may be observed of them in general, that they are much simpler than the corresponding forms of the continent, and especially, that they show no such strict and formal combinations as those met with in the Roman documents. Do, dono, concedo, trado are the most in use, sometimes singly, sometimes combined; and one noticeable peculiarity is that, in place of the present tense *do*, we usually have the future *dabo*. It is worth while to contrast a few of these formularies:

A. transcribo, cedo, trado et mancipo.
Maff. p. 143.

B. constat eos distraxisse, et distraxerunt, tradidisse, et tradiderunt, etc. 539, Maff. 151.

C. Noveritis me distraexisse et distraexi.
540, Maff. 157.

D. Constat eum distraxisse et distraxit, tradedisse et tradedit. 570, Maff. 163.

E. Constat eos distraxisse et distraxerunt (t)radedisse et tradederunt. 591, Maff. 165.

F. propterea cedimus et donamus nos uobis aliquid de res proprius iuris nostri....hoc est ecclesia Darnas cum decimis et parochia, etc.
Girard. 587 (Breq. i. 83.)

1. Dono et pertrado et pertransfundo. 752.
2. Dono lego atque trado. 795.
3. Dono trado atque transfundo.
802, (Grim. D. R. A. p. 24.)
4. Trado. Aeðelberht, 604.
5. Dono. Hloðari, 679.
6. Tradidi.
Aethilred, 691–692. Beonna, 786–796.
7. Trado et de meo iure in tuo transcribo.
Oethilred.
8. Dabo. Oshari, 693.
9. Decreui dare——uisum est conferre.
Uuihtraed, 697.
10. Donare decreuimus. Suaebraed, 704.
11. Dabimus. Aeðilheard, 704–709.
12. Concedens donabo. Aeðilbald, 716–717.
13. Tradidi. Aeðilbald, 718.
14. Libenter concedens largior.
Aeðilbald, 755–757.
15. Libentissime concedens donabo.
Offa, 767 and 779.
16. Libentissime pro deo omnipotenti donabo.
Uhtred, 767.
17. Dabo et concedo. Offa, 774.
18. Libenter donans attribuo. Offa, 777.

19. Donaui enim.	Cyniuulf, 778.
20. Largior.	Offa, 780.
21. Trado.	Offa, 788.
22. Dabo et concedo.	Côenuulf, 798.

These examples appear sufficient to give a notion of the forms adopted in this country, and to point out wherein they differ from those of other nations. Nor is there any good reason for multiplying them, as they vary but little down to the latest period of the Anglosaxon monarchy.

The Estate conveyed is a matter of serious importance, and its complete illustration would require a far profounder knowledge of Anglosaxon law than we at present can pretend to possess. In general it may be described to be free, entire and hereditary fruition, equivalent in short to an unrestricted *fee*. This, however, depends solely upon the form in which the book or charter is drawn up; it being an established principle of Anglosaxon law, that no land could be disposed of contrary to the expressed will of the person by whom the first grant was made (Ll. Aelfr. 37. Tit. de bôclande); for want of conformity to which principle, more than one grant is recorded to have been avoided. At the same time I am compelled to disclaim for the Saxon law that strictness of construction which in Norman times rendered almost every word in an instrument a snare for the unwary. Evidence of the devisor's will, whether documentary or parole, was always accepted by the court, if offered, and the simple minded people knew but little of the advantages or disadvantages of a technical vocabulary. We shall have to note hereafter various restricted estates, answering in some respects to our *tail;* grants for a

life or lives, with remainder and reversion, and the like; but for the present our business is with the formularies by which full, free and complete power of disposal is given to the grantee.

1. ita ut quamdiu uixerit potestatem habeat tenendi ac possidendi, cuicumque uoluerit uel se uiuo uel certe post obitum suum relinquendi.
Aeðilbald, 736.

2. quam is semper possideat, et post se cui uoluerit haeredum relinquat. Uhtraed, 767.

3. et jure haereditario firmiter fixa permaneat.
Cûðraed, 805.

4. ut habeat libertatem commutandi uel donandi in uita sua, et post eius obitum teneat facultatem relinquendi cuicumque uolueris. Cûðraed, 805.

5. potestas quoque ipsi datur ut in libertate terram habeat quamdiu uiuat et postea cuicumque hominum uoluerit, in æternam libertatem derelinquat. Cûðraed, 805.

6. donare ac conscribere in propriam atque in perennem hæreditatem, habendum fruendumque et ad tractandum. Côenuulf, 811.

7. liberam per omnia habeat potestatem ad habendum, possidendum, profruendumque, seu uendendum aut commutandum, uel cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum perpetualiter habeat potestatem.
Wîglâf, 831.

It is hardly necessary to add that the word *haeres* was by no means necessary to constitute an estate of inheritance. It may also be observed here that the important *habendum* is rarely omitted; while as there is no *tenendum*, at least in the Norman sense, this word is usually, though not universally, replaced

by the equivalent *possidendum, perfruendum,* or some word of similar import[9].

Although the great mass of the grants contained in this collection are of the full and unrestricted possession, still a portion of them contain limitations whose effect, in consequence of the principle of law above referred to, must have been binding to an indefinite period. The following are examples of the mode in which the descent was sometimes defined and restricted.

1. Ego Offa rex Merciorum, tibi Osberhto, ministro meo, atque uxori tuae, et si contigerit ut uobis filius aut filia nati fuerint, trado terram, etc. Offa, 788.

2. ut se uiuente habeat et possideat, et post se suae propinquitatis homini, cui ipse uoluerit, possidendum, libera utens potestate, derelinquat.
Offa, 779.

It would perhaps be too much to argue that *homo* in this passage is to be confined strictly to the male line; but still I think we cannot admit the possibility of lands thus limited, being conveyed to any person not of the family, mǽgburh or propinquitas, of the grantee. It is the very case provided against in that law of Aelfred which I have cited; and it is not unimportant that the law in question is probably one adopted by Aelfred from the now lost code of

---

[9] Coke's remark (Co. Lit. 151.) "*Tener*, to hold the same of some superior lord" can rest upon nothing but a refinement of the Norman Feudists. For though the word *tenendum* is not common in Saxon instruments, it is not unknown to them and other nations, among whom such tenure as Littleton contemplated had no existence. Vid. Form. Vet. Bignon. p. 132. 147. 218. Marculf. i. 13, 14. 30; ii. 4. 11. Form. Andeg. 34, 35. Neugart. 10. 51. 85.

the Mercian king, the grantor in both the instances adduced.

But whatever doubt might be raised upon the two preceding cases, there can be none in the one that follows :

3. in ius possessionemque sempiternam sibimet ad habendum quamdiu uiuat, suoque relinquendum fratre germano diutius superstes si fuerit....et sic semper in illa sanguinitate paternae generationis, sexuque uirili, perpetualiter consistat adscripta.

Burgred, 869.

The next is also remarkable for the limitation to the male line :

4. Rus etiam hoc modo donatum est, ut suum (? semen) masculum possideat et non femininum : et post obitum prosapiae illius, data sit tam uilla quam uniuersa terra, quae in sua potestate est, ad religiosam aecclesiam, quae nuncupatur Eofeshâm.

Offa, 784.

The same limitation is found in the following passage :

5. Ic Ælfrîc cyðe mînan leôfan hlâforde ðæt ic an Æðelsige mînan suna ðæs landes ðe ic tô ðe geearnode æfter mînan dæge, tô habbanne his dæg, ⁊ æfter his dæge tô syllanne dæm ðe him leôfost seô, ⁊ ðæt siô on ða spere-hand. a. 963.

By no means an uncommon form is grant for life, remainder and reversion, being however most frequently found in leases of church-lands. An early Anglosaxon council had indeed prohibited such

grants for a longer term than the life of the grantee; but this, which probably had never been well observed, had fallen into utter desuetude in the tenth century. Towards its close, Bishop Oswald of Worcester made a point of granting for three lives, sometimes named in the instrument or indorsed upon it. I subjoin one or two examples from his charters which are drawn up in a form rather less varying in different cases, than those of other Anglosaxons; so much so, indeed, as to make it probable that this prelate kept blank forms by him, to be filled up as occasion might require.

1. ut ipse, uita comite feliciter perfruatur, et post uitæ suæ terminum, duobus, quibus uoluerit, cleronomis derelinquat; quibus etiam defunctis, rus prædictum cum omnibus utensilibus, ad usum primatis aecclesiæ dei in Wiogornaceastre restituatur inmunis. a. 962.

2. Ealhferð, quanto tempore uixerit; et post se duobus hæredibus; quibus defunctis, æcclesiæ Weogornensi restituatur. a. 962.

3. sibi, atque binis post se hæredibus, possidendam, etc. a. 965.

4. freolîce his dæge forgeaf, and æfter his dæg twâm yrfeweardum. about 966.

5. freolîce his dæg forgeaf, and æfter his dæge twâm yrfeweardum, ðæm ðe he sylf wille. about 966.

A similar clause in a charter of Oswald's of 968, has this note appended:

Ælfward wæs se forma man, and nû hit stent his dohtor on handa, and heô is se ôðer man, i. e. Ælfward was the first life, and the land is now in the hand of his daughter. She is the second life.

From this it should seem that these grants were made to three lives in succession, each of the first two being at liberty to leave it as an inheritance to one person; and we can therefore readily understand the accusation under which Oswald laboured of having dilapidated the revenues of his church. It was probably the dissatisfaction caused by his proceedings that induced him to send a laboured justification of himself to King Eâdgâr; from this document, invaluable for what it teaches us, I extract a few lines:

Quare quomodo fidos mihi subditos telluribus quae meae traditae sunt potestati, per spatium temporis trium hominum, id est duorum post se haeredum, condonarem, placuit tam mihi, quam ipsis fautoribus et consiliariis meis, etc.....Hoc pacto eis terras sanctae aecclesiae sub me tenere concessi; hoc est, ut omnis equitandi lex ab eis impleatur, quae ad equites pertinet; et ut pleniter persoluant omnia quae ad ius ipsius ecclesiae iuste competunt; scilicet ea quae Anglice dicuntur Ciricsceatt, ⁊ toll ⁊ tace, i. e. swinsceade et caetera iura ecclesiae, nisi episcopus quid alicui eorum perdonare uoluerit, seseque, quamdiu ipsas terras tenent, in mandatis pontificis humiliter cum omni subiectione perseuerare, etiam iureiurando affirment. Super haec etiam ad omnis industriae episcopi indigentiam semetipsos presto impendant, equos praestent, ipsi equitent, et ad totum piramiticum opus ecclesiae calcis, atque ad pontis aedificium ultro inueniantur parati. Sed et uenationis sepem domini episcopi ultronei ad aedificandum repperiantur; suaque quandocunque domino episcopo libuerit, uenabula destinent uenatum; insuper ad multas indigentiae causas, quibus opus est domino antistiti saepe frunisci, siue ad

suum seruitium siue ad regale explendum, semper illius archiductoris dominatui et uoluntati, qui episcopatui praesidet, propter beneficium quod illis praestitum est, cum omni humilitate et subiectione, subditi fiant, secundum ipsius uoluntatem, et terrarum quas quisque possidet quantitatem.

I have observed that very great strictness of language was not insisted upon; the arbitrators, or the county court who might be called upon to decide between conflicting claims, acting partly as courts of equity, and no class of professed lawyers existing. In many of these grants therefore we find words introduced totally at variance with the nature of the grant itself, as for example, words of perpetual inheritance in a grant for lives with reversion: thus,

1. duobus quibus magis uolueris, perpetuo habendam derelinque, sicque dum ipsi pertransierint saeculum, in potestate sanctae Mariae sedis restituatur.

2. cuidam regis ministro Ælfuuold perpetualiter concedo, ut ipse eam quamdiu uixerit habeat, et post obitum eius mater, si superstes fuerit, eandem recipiat: sin alias, post obitum ipsius ad usum pontificis in Wigurnaceastre redeat immunis.

Still stronger expressions may easily be found among the charters that follow, the intentions, rather than the words of the grantor being looked to by the judges.

Usually, as has been observed, the free and entire fruition of the land with all its advantages, its woods, its waters, its birds and beasts and fishes, is made over to the grantee. But this is not done without solemn words, and those solemn words are

formularies common in all essential respects to the rest of Europe. I shall pursue the plan I have hitherto followed of placing examples of these formularies in juxtaposition.

A. finibus, terminis, campis, pratis, pascuis, siluis, salectis, sationalibus, uineis, arbustis, arboribus, pomiferis, fructiferis et infructiferis, diuersisque generibus, riuis, fontibus, aquis perennis, liminibus, limitibusque suis omnibus, omnique iure proprietateque eius, etc.

Papyrus, 1st half of the vth cent. Maffei, p. 143.

B. finibus, terminis, ingressis, spatiis....pratis, pascuis, silbis, salectis, sationibus, arboribus.... pomeferis, diuersisque generibus, etc.

539. Maffei, p. 151.

C. finibus, terminis, siluis, campis, pratis, pascuis, salectis, sationalibus, uineis, arboribus pomiferis, fructiferis....diuersisque itineribus, ribis, fontibus, aquis perennibus, limitibus, etc.

572. Maffei, p. 163.

D. finibus, spatiis, terminis, campis, pratis, pascuis, uineis, arbustis, arboribus pomiferis, fructiferis et infructiferis, diuersisque generibus, siluis, salectis, sationalibus, ribis, fontibus, aquis perennis, cum earum iure et omni proprietate, atque omnibus ad easdem sex uncias suprascripti fundi Geneciani generaliter longe lateque pertinentibus, uel uniuersi adiacentibus, etc. 591. Maffei, p. 165.

E. cum mansis, hedificiis, acolabus, seruis et ancillas, campis, pratis, siluis, pascuis, cultis et incultis, aquis, aquarumue discursibus, peculium utriusque sexus, omnia et ex omnibus ad integrum....cum mansis hedificiis, seruos et ancillas, uineis, campis,

pratis, pascuis, cultis et incultis, siluis, aquis, omnia et ex omnibus ad integrum.

Vigilius, 670. (Brequig. i. 261.)

F. hoc est tam in terris, domibus, ædificiis, accolabus, mancipiis, uineis, siluis, campis, pratis, pascuis, aquis, aquarumue decursibus.

Marculf, i. xiii.

1. cum omnibus ad se pertinentibus, cum campis, siluis, pratis et marisco. Oeðilred, 676–678.

2. cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, meriscis, siluis, fonnis, piscaris, omnibus ut dictum est, ad eandem terram pertinentia, sicuti nunc usque possessa est. Hlôðhari, 679.

3. cum campis, sationalibus, pascualibus, pratis, palludibus, piscuariis, fluminibus, clusuris, omnibusque ad eam pertinentibus. Suaebraed, 704.

4. cum omnibus necessariis ad eam pertinentibus, cum campis siluisque, cum piscariis pratisque.

Aeðilbald, 736.

5. cum silua quae eidem telluri adiacet, ut cum pratis, pascuis, aquarum riuulis....in usum episcopi Wigornensis aecclesiae maneat. Offa, 780.

6. cum campis, pascuis, pratibus, siluis, saltibus, piscuosis, maritimis fretibus, paludibus, uallibusque, dulcis salsuginesque, salisque stationibus, coctionesque, et cum cunctis fructibus interius exteriusque, uel aluinde usquam ad eas rite uel unquam pertinentia. Côenuulf, 811.

7. cum campis, siluis, quae on Blean ad illam terram recte pertinent, pascuis, pratis, piscationibus, uenationibus, paludibus, aucupibus, aquis, mariscis, salsibus, fretibus, quae umquam in minimis uel maximis ad istam praenominatam terram competebat, aut nunc difinienda, augendoque iure perpetua donata constant. Côenuulf, 814.

8. cum omnibus usis ad eam rite pertinentibus, cum campis, silbis, pratis, pascuis, aquis, molinis, piscationibus, aucupationibus, uenationibus, et quicquit in se abentibus. Ceôluulf, 822.

9. cum campis, siluis, pratis, pascuis, uenationibus, aucupationibus, omnibus usis ad eam rite et recte pertinentibus. Wîglâf, 831.

10. cum silua ad eam pertinentem, et cum campis et pratis, et cum omnibus utenssilibus, et cum puteis salis, et fornacibus plumbis, et uillis, et omnia illuc pertinentia. Wîglâf, 836.

11. cum pratis et pascuis, cum campis et siluis, cum aquis currentium et incurrentium.

Aeðeluulf, 844.

12. and we him ðis sellað mid felda and mid wuda and mid fenne, suâ ðer tô gelimpeð.

Ceôlred, 852.

13. cum campis, siluis, pratis, pascuis, aquis, uenationibus, et cum omnibus utilitatibus rite et recte ad eandem terram pertinentibus.

Aeðeluulf, 853.

14. id est pratis, pascuis, siluis, fluminibus, fontibusque. Aeðelberht, 862.

15. cum campis, siluis, pratis, pascuis, aquis, uenationibus, pascuis porcorum, simulque mariscis, et cum omnibus utilitatibus rite ac recte ad eandem terram pertinentibus. Aeðelberht, 863.

16. cum campis, siluis, pratis, pascuis, piscationibus, omnibusque ad eam rite ac recte pertinentibus.

Earduulf, 875.

17. cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, siluis. Aeðelstân, 939.

18. cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, siluis, siluarumque nemoribus.

Eâdmund, 940.

19. cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscantur, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, pratis, siluis, siluarumque densitatibus. Eâdmund, 940.

20. cum omnibus utensilibus quæ deus cœlorum in ipso telluris gramine creauit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, pratis, siluis, siluarumque densitatibus.
Eâdred, 947.

21. cum omnibus ad se pertinentibus.
Eâdwîg, 956.

22. cum uniuersis quæ deus cœlorum in ipso telluris gramine, ad usus hominum procreauit, pascuis, pratis atque siluis, riuulorumque cursibus.
Aeðelred, 979.

23. cum omnibus utensilibus, pratis uidelicet, pascuis, siluis. Aeðelred, 1004.

24. cum omnibus utensilibus suis, pascuis, pratis, siluis. Cnut, *abt.* 1024.

25. cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, siluis. Eâdward, 1044.

Among the beneficial rights conveyed by these charters are common of pasture, estovers, and various advantages and easements derived from the position of the land; for instance, pasture for so many horses or swine in communi saltu; or a right of felling and carrying so many cartloads of wood in the same, the Norman libertas fellandi et carriandi; circumstances which, if for nothing else, would still deserve mention here, as evidence at how early a period the Kings (the inheritors of the heathen priesthood in their power over the sacred woods and streams) made their authority valid over the march and common lands adjacent to the Gau. The privi-

leges which thus become matter of grant are however far too important to be dismissed with such cursory notice, and fully deserve to be collected into a body.

1. Illi hanc praenominatam terram tradere curabo, ut communem silbam, secundum antiquam consuetudinem, cum caeteris hominibus abeat.

Cûðred, 805.

2. adiectis denberis[9] in commune saltu, Otanhyrst, &c. Côenuulf, 811.

3. Hæc sunt nomina pastuum porcorum, Helfreðingdenn, etc. Côenuulf, 814.

4. cum campis, cum siluis, cum pascuis, cum pratis, xv carra de feno capientia, cum uno molina, et waldbera Wiolhtringdenn, etc. . . . . ⁊ ðet firhde bituihu Longanleag ⁊ ðem Suðtûne, ⁊ ða snâdas illuc pertinentia, cum antiquis terminibus.

Côenuulf, 814.

5. Item in Ondrede pastum et pascua porcorum et armentum seu caprorum, suis locis in Hyrst, Scofingden, etc. Ceôluulf, 822.

6. et unam molinam in torrente qui dicitur Holanbeorges burna, et in monte regis quinquaginta carrabas lignorum, adiectis quattuor denberis, Hwetonstede, Heahden, Hese, Helmanhyrst.

Ecgberht, 838.

7. and of Rotaby intô Niwanhâm twâ hund swîna mæsten, ⁊ wuduræden, loca, hwǣs man beþurfe.

Cnut.

8. duobusque carris dabo licentiam silfam ad illas, secundum antiquam consuetudinem et constitu idem

---

[9] Denbaero, Lat. Denberum or Denberium is pasture for hogs. So also Waldbæro, Lat. Waldberum, pawnage, mast or oak and beech-pasture.

in aestate perferendam in commune silfa, quod nos Saxonice In geménisse dicimus. Aeðeluulf, 839.

9. tertia in medio urbanorum pratorum. Insuper etiam animalibus illius cum armentis regis pascuum donabo. Aeðeluulf, 845.

10. Haec sunt etenim marisci quae ad eandem terram rite ac recte pertinent, quae Hega ante abuerat; id est an Wiwarawîc, quae ante subiecta erat Towii ⁊ tô Leânahâm, ⁊ Sobreshâm i. sealtern, ⁊ ii wêna gang mid cyninges wênum tô Blean ðêm wiada, ⁊ iii oxnum gers mid cyninges oxnum, an Wiwarawîc. xxx statera kasei et item x statera in alia Wiwarawîc; ⁊ xx lamba ⁊ xx fehta .... Duoque molina ad illam eandem terram pertinentia, una an Wassingwellan, alia an Hwîteceldan. Haec sunt pascua porcorum, quot nostra lingua denbera nominamus, hoc est Lamburnanden, Orrices den, Teligden, Stanehtandenn, et illa silua Sandhyrst nominata, quae pertinet tô Wassingwellan.

Aeðelberht, 858.

11. unamque salis coquinariam, hoc est .i. sealternsteall ⁊ ðer cota tô, in illa loco ubi nominatur Herewîc, et .iiii. carris transductionem in silba regis sex ebdomades a die pentecosten hubi alteri homines silbam cedunt, hoc est in regis communione. Hec sunt pascua porcorum, que nostra lingua Saxhonica denbera nominamus, hoc est Husneah, Efreðingdenn, Herbedingdenn, Wafingdenn, Widefingdenn, Bleccingdenn, nec non xx statera casei of Mersce ad Mersaham reddatur, et xl agnos et xl uellera ouium, et duorum dierum refectio, uel xxx argenteis, hoc est semicum libra redimatur. Aeðelberht, 863.

12. and an cinges bôcholte fîf wêna gang fram Lacum oð Sumermessan. Earduulf, 875.

13. Et hæc sunt pascua porcorum, quatuor mansiones in loco qui dicitur Boganora, at Hidhirst in

silua, et in communi silua pascuale, quod dicitur Palinga schittas. Eâdred, 953.

The next thing to privileges conferred, are immunities from burthens lying upon the land in general; and these I shall take in order immediately; but before I proceed to give examples of such immunities, it is necessary to advert to other forms which in the later period of the Anglosaxon power were constantly introduced into the instruments of the Kings, as conferring privileges of a most important character. These comprise the words so generally found in the charters of the first Norman Kings, but, so far as I know, not occurring in any authentic Saxon document previous to the time of Eâdweard the Confessor. I allude especially to the well known formulary sac ⁊ soc, on strande ⁊ on streme, on wude ⁊ an feld, grithbrice, burhbrice, hundred setena, adhas ⁊ ordelas, calle hordas bovenerthin et binnethacre, infangethef, utfangethef, flemeneferthe, hamsocne, toll ⁊ team, etc. etc.

It is not to be denied that at a comparatively early period of the Norman occupation these words were not entirely intelligible to the conquerors[10]: witness the many attempts at explanation given in

---

[10] The Normans could not even spell the words; hence they write griderbryce, friderbryce for grîðbryce, frîðbryce, their own contraction for *der* bearing a distant resemblance to the Saxon ð. Malmsbury speaks of calle hordas bufam corderam and ben corderam, meaning ealle hordas bufan eorðan ⁊ binnan eorðan. By a similar error of the eye Montesquieu was led to call the Saxon eoꝛlaſ *coplas*; and we have transformed the Saxon poꞇpealleꝛaſ (i.e. pot boilers, householders, men who keep up a fire in their house) into *Potwallopers*. There are many small glossaries of these words in various MSS. of the xiith century; and some Norman charters which, while they confirm the privileges, frankly state that they do not know the meaning of the words they are confirming.

the MSS. of the twelfth and following century, the errors continually committed in transcribing them, and the confusion made in them by the Norman chroniclers. Still it is a very singular fact, if the conclusion which naturally follows from this be admitted, viz. that the Normans found these rights in force here, that there should be so little evidence of their existence furnished by the charters themselves. They were quite as much matters of grant before the conquest as after; some of them were valuable enough to be anxiously recorded; yet there is no record of them earlier than the time of the Confessor, save in a charter of Eâdgâr which I cannot look upon as genuine.

The words used to express them belong to the Anglosaxons, and are unknown to the Norman law, as such: when latinized, they plainly presuppose Saxon and not Norman originals. From the Saxons then they came; and the only question is, were they in use before the conquest, or were they introduced after the conquest, to express new relations caused by the conquest itself; and if so, why were English terms selected to denote them?

It seems to me that there is reason to believe that such rights did exist previous to the conquest. Some of them we can prove to have existed; and this fact makes it probable that the rest did so. I account for the rare mention of them in the one case, by the supposition that they were so inherent in the possession of land, as not to require particularization; but that under the Normans when every right and privilege must be struggled for, and the consequences of the Norman love of litigation were bitterly felt, it became matter of necessity to have them not only tacitly recognized, but solemnly recorded.

Sac is the abbreviation of Sacu, *litis,* and naturally was taken to denote the jurisdiction in litigious suits. Why its possession was of importance need certainly not be explained. But Sôc, which properly denotes the district comprehended under such privileged jurisdiction, as Sôcmen, Sokmanni, denotes the persons subject to it, does not seem to be the second word in this alliterative sentence. In the earliest examples we far more frequently find Sôcn and Sôcne than Sôc, and this I believe to be the right phrase. Sôcn is *inquisitio,* the preliminary and initiative in Sacu, in other words the right of investigating, necessary to and a part of power of holding plea[11]. On strand and stream, in wood and field, speak for themselves. Grithbrice, A. S. Grîðbryce, is properly the breach of covenant or agreement; Frithbrice, A. S. Frîðbryce, the breach of the peace; Burhbrice, A. S. Borhbryce, the failure to perform or undertake the duties of a surety; Hâm-sokne, A. S. Hâmsôcn, violation of the house, an aggravated breach of the peace, always in the Anglosaxon law punished with peculiar severity. Infangenethef and utfangenethef, A. S. Infangenne þeôf and ûtfangenne þeôf, are the right to judge one's own thief when taken within the jurisdiction, or when taken without the jurisdiction, and the privilege, perhaps considered still more precious, consequent upon that jurisdiction, viz. the receiving of the mulct, or money-payment for his crime. Flemenaferthe, or as it is better written Flemenafermthe and frimthe, A. S. Flymena feormð, is the right to seize the chattels, etc. of fugitives and outlaws, belonging to the jurisdiction: Ealle hordas, etc. A. S. Ealle hordas bufan

---

[11] In sokna, id est in quæstione sua. Ll. Hen. 1ⁱ. § 20.

eorðan ⁊ binnan æcere, or binnan eorðan, grants all treasure trove, whether above or below ground. Athas and Ordelas, A. S. âðas and ordâelas, power to administer oaths, and proceed to trial by ordeal of bread, fire or water. Toll and teâm; the power of taking toll, (perhaps exemption from toll) and of warranty. Hundred setene, A. S. Hundred setena, probably Hundred of the tenants or setters on the land, power to call together and hold a hundred court.

It is a most important point to ascertain to what extent these territorial jurisdictions went. I am inclined to think that they were not admitted in very grave cases, and they are to be confined to the more trifling offences which were not specially in the attributions of the sheriff and the county court. But this inquiry must be reserved for another occasion, the sole object of these remarks being to illustrate the forms of the charters; when all the charters are collected, it will be time to compile a Corpus Juris Anglosaxoni, and not till then. In furtherance of this object, however, it is desirable to show which of these privileges, thus heaped together in the Norman grants, are found in the grants of the Saxon Kings, and to these I turn. And first of the Infangenne and ûtfangenne þeôf.

1. cum furis comprehensione intus et foris. Ecgberht, 823.
2. furisque comprehensione. Aeðeluulf, 844.
3. principali dominatione furisque comprehensione. Aeðelberht, 858.
4. furisque comprehensione. Aeðelred, 869.
5. cum furis comprehensione. Aeðuulf, 880.
6. Itaque omnium regalium tributorum libera sit atque laxata ui exactorum, operum, poenaliumque

causarum, nec non et furum comprehensione, cunctaque saeculi grauedine, absque sola expeditione, etc.

Aeðelred, 994.

7. et captio furorum. Cnut, 1018.

Undoubtedly seven instances, sparely collected from about a thousand instruments, make but a small mass of evidence; the more so as only one of the whole seven is positively authentic and beyond suspicion. But this one is proof enough, and valuable from its great antiquity (a. 858); its existence is enough to justify all the rest. The words *cum* furis comprehensione, serve to take this peculiar clause out of the class of immunities which are to follow, and to place it among the privileges, though constantly included, in defiance of grammar, sense, and the whole tendency of the Anglosaxon law, among the gravamina from which lands were, by special grace, made free. The Codes of the Kings are sufficiently explicit on the subject of Teâm, to render no investigation of this word necessary: its grant by charter may be admitted at once. Toll however is not found in the same collections, at least not by name, and it is therefore desirable to show that at an early period it was matter of grant.

In the charters of the Saxons as well as the Normans, this word has a twofold force; it denotes as well exemption from payment of toll, as the right to levy toll, privileges which after the conquest were held to be inseparable from one another. Whether this principle prevailed before the time of the Normans I cannot positively say; but evidence can be given of grants by which the exemption from toll was given, as well of grants which conferred the right of levying it. The process was in either case simple. Tolls upon water-transport (the only ones

of which I find any mention) were included among the regalia of the Empire, of the Italian and Frankish kingdoms, and why not therefore of the Anglosaxons also? And being dues of the King, it is clear that the King might, whenever he chose, relinquish the right of perception. This is the case with all the earlier instances; at the same time I feel bound to say that I doubt the authenticity of many of the charters in which these exemptions are found; though the unquestionable fact of such exemptions having been made at the same period by the Frankish princes, makes it probable that such existed here, and indeed the first example adduced below is of unquestionable authenticity.

The second case seems equally clear. All private rights possessed by the King may be delegated, and this among them; even as the exemption from tithing by the prince in the case of church lands, laid the foundation of a claim to tithe on the part of the church itself. The examples are not numerous, but still I think decisive on the point, inasmuch as I look upon them as genuine. I subjoin all the examples I have observed, again requesting attention to the doubtful authenticity of some of the documents from which the first class are taken:

1. Quamobrem ego Ethilbaldus rex Merciorum praesentibus litteris indico me dedisse pro anima mea Alduulfo episcopo ecclesiaeque beati Andreae apostoli quam gubernat unius nauis siue illa proprie ipsius siue cuiuslibet alterius hominis sit incensum id est uectigal michi et antecessoribus meis iure regio in portu Lundoniae usque hactenus competentem quemadmodum mansuetudinem nostram rogauit.

Aeðelbald, 734.

2. et tibi Mildrithae abbatissae singulariter et

aecclesiae tuae, nauis onustae transuectionis censum qui a thelonealiis nostris tributaria exactione impetitur, perdonans attribuo; ut ubique in regno nostro libera de omni regali fiscu et tributo maneat.

Aeðelbald, 738.

3. þâ forgeofende ic him âlŷfde alle nêdbade twegra sceopa ða ðe ðǽr âbædde beôð fram ðǽm nêdbaderum in Lundentûnes hŷðe. Aeðelbald, 743–745.

4. totam exactionem nauis earum, mihi et antecessoribus meis iure publico in Lundoniensi portu prius conpetentem, quemadmodum mansuetudinem nostram rogarent. Aeðelbald, 747.

5. unius nauis, quod a Leubrico nuper emisti, dimidium uectigal atque tributum, etc.

Aeðelbald, 748.

6. de nauis onustae transuectionis censu, qui a theloneariis exigebatur, conferre uoluit.

Offa, 759–764.

7. duarum nauium transuectionis censum, qui etiam iuris nostri erat, in loco cuius uocabulum est ad Serrae, etc.....alterius uero quod nuper aedificatum est in monasterio eiusdem religiosae dei famulae, omne tributum atque uectigal concedimus.

Eâdberht, 761.

The following are evidences of the power of levying toll, conveyed by grant.

1. Ita habeant, sicut Siuerthus habuit in uita, in longitudine et in latitudine, in magnis et in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, siluis, theloneum aquarum, piscationem in paludibus.

Eâdmund Irensîda.

2. et concedo eidem aecclesiae ad uictum monachorum portum de Sanduuîc, et omnes exitus

eiusdem aquae....ita ut natante naue in flumine cum plenum fuerit, quam longius de naui potest securis paruula, quam Angli uocant taper-eax, super terram proici, ministri aecclesiae Christi rectitudines accipiant;....eorum autem est nauicula et transfretatio portus et theloneum omnium nauium, cuiuscumque sit et undecumque ueniat, quae ad praedictum portum et ad Sanduuîc uenerint. Si quid autem in magno mari extra portum, quantum mare plus se retraxerit, et adhuc statura unius hominis tenentis lignum quod Angli nominant spreot et tendentis ante se quantum potest, monachorum est. Quicquid etiam ex hac parte medietatis maris inuentum et delatum ad Sanduuîc fuerit, siue sit uestimentum, siue rete, arma, ferrum, aurum, argentum, medietas monachorum erit, alia pars remanebit inuentoribus[12].

Cnut, 1023.

3. and begeat mid his smeh-wrencan ⁊ mid his golde ⁊ seolfre ealle dyrnunga æt Stæorran, ðe ðâ wæs ðæs kinges rǣdesmann, ðæt him geweარð se þridda penig of þǣre tolne on Sanduuîc, etc.

Harold Harafôt, 1038.

Among the grants I do not find any authentic evidence of Wreck, the Ramsey charter being a clumsy forgery; unless the concluding clause of the passage cited from Cnut can be twisted into such. Nor do the charters take any notice of Treasure trove. The perception of the Wîte or mulct, for offences committed within the jurisdiction, is so

[12] The copy of Cnut's grant which we possess, is probably not authentic. The facts however are certain, being confirmed by contemporary history. The instance of *Hammerwurf*, which still subsists in some manors, is peculiarly interesting.

accurately defined in the Codes, as to require no illustration here; it was matter of right.

The immunities must next occupy our attention; and the terms in which they are defined are very valuable, because they show what regalia the kings assumed or possessed the right to claim, and to remit. On this account, perhaps the readiest way will be to consider the burthens to which the land was liable.

The one common and unavoidable duty, called the communis labor, generale incommodum, trinoda necessitas, etc. was the repairing of bridges, fortifications or other public buildings, and military service. From these no one was excused; and they were so essentially a part of the ancient and customary law of the land, that the attempt to escape from them casts well deserved suspicion upon any document in which it is found. This one clause is so well known that I will not give any examples of it; a few remarks however may still not be thrown away. It does not appear from the text of the law books, or from the charters themselves, whether these burthens, like the corvée of the French Feudists, were a personal service, or capable of being compounded for at a fixed sum; a sort of county rate. Whichever were the case, and perhaps both forms may have existed together, the want of any stipulation in the documents as to the amount, serves to show, either that there was a fixed and invariable proportion, or that the assessment was made pro hac vice, by all the landowners in county court assembled, and was not dependent upon the will of the grantor. It was onus commune, the advantage of the community superseding all privileges, even those of the

clergy[13]. But military service is not susceptible of such commutation in the early ages of a country, when the population is thinly scattered over a wide extent of ill cultivated land. And several enactments in the A. S. law as well as various passages in contemporary history show than even here the clerical character was no protection, despite of sundry canons of the church; the posse comitatus, militia, or by what name soever we choose to call it, being bound to assemble for the defence of the district, upon emergency made known, under the sheriff of the district, and not unfrequently the bishop. From several passages however it appears that the amount of men to form the contingent of the several amounts of land was fixed: one or two of the more important may be cited:

1. Trium tamen causarum puplicarum ratio reddatur, hoc est instructio pontuum et arcis; uerum etiam in expeditionis necessitatem uiri quinque tantum mittantur. Côenuulf, 799–802.

2. Expeditionem cum duodecim uasallis et cum tantis scutis exerceant. Côenuulf, 821.

Yet it is just as improper to call this tenure by knight-service—since it was no tenure at all—as it is

[13] After what has been said in the early pages of this Introduction on the subject of the clergy generally, it is right to state that the Anglosaxon clergymen appear to have been more thoroughly national than any similar body of men in any part of Europe. Hence those among them who were most imbued with the doctrines and feelings of the Tramontanes, always indulge in a great deal of gratuitous declamation on the state of slavery in which the English church was held; meaning only that by becoming clergymen the Anglosaxons had not lost their nationality or their position under the national law.

to speak of knights fees and the like at a time when there was really no infeudation; at a time in short when the possession was absolute, and when, if one could use such terms at all, every such landowner was seized in fee, and not in his demesne as of fee. The service was incident to the possession of land; the land was not held upon condition of doing the service; for not doing it he no doubt was liable to punishment, but not necessarily to forfeiture: and the consequences of fealty, as far at least as the land is concerned, are wanting.

Another burthen which fell upon the land is the *pastus regis*, a right to send a certain number of head of cattle to pasture in the common lands of a particular district; and it is one of the most important, because one of the first, in the long series of usurpations by which the free landowners of the *gau* were ousted of their essential privileges. As far as the commons were concerned it appears from the examples already given that this right of common was transferable, and matter of grant. But by the same term we also understand a contribution due from certain lands to the king on various occasions, as on journeys, etc. and in this sense it seems equivalent to the *procuratio* of the ecclesiastical law. Although monasteries and other corporations were principally subject to this burthen, yet there is no reason for doubting that it pressed upon lay lands also; and from the analogy of the German customs we may presume that only freemen were subject to it and similar exactions. The bond, who could not be supposed to have any interest or estate in the lands on which they were located, probably escaped it altogether[14].

---

[14] Grimm. D. R. A. p. 258, etc. 297, etc.

Another exaction of the same description was the right exercised by the Kings, and perhaps other great men, of quartering their messengers upon private individuals or corporations, for a certain space of time; or that of sending his huntsmen, horses, dogs and hawks to be kept at the expense of his subjects. The following are examples:

1. ut sit omni tributo regalium operationum, refectionumque in perpetuum libera. Offa, 781.

2. and ic gean ꝺæs landes æt Brycandûne intô Sc̃e Petre to Westmenstre, bûton ic wylle ꝺæt man mæste mînum wîue twâ hund swîna ꝺænne ꝺær mæsten sŷ, ꝺider hire leôust sŷ. Ælfhelm.

3. nec rex suum pastum requirat, uel habentes homines quos nos dicimus festigmen, nec eos qui accipitres portant, uel falcones, uel caballos ducunt, siue canes. Côenuulf, 821.

4. insuper hanc supradictam terram liberabo ab omni seruitute saecularium rerum, a pastu regii, episcopis, principum, seu praefectum, exactorum, ducorum, canorum (? canum) uel aequorum, seu accipitrum; ab refectione et habitu illorum omnium qui dicuntur Fæstingmen; ab omnibus laboribus, operibus et oneribus, siue difficultatibus, quit plus minusue mimorabo uel dico; ab omni grauitatibus magioribus, minoriis, notis, ignotis, undique liberata permaneat in aefum, nisi, etc. Ceôluulf, 822.

5. ut omnes agros sint libera ab omni regali seruitio, a pastu regum et principum, ducum et praefectum, exactorumque; ab equorum et falconum, accipitrumque et canum acceptione, et illorum hominum refectione, quod nos festingmen nominamus, a parafrithis et ab omnibus difficultatibus regalis uel saecularis seruitutis, notis et ignotis, etc.

Ecgberht, 823.

6. hanc eandemque donationem nostram histius suprascripti terrae ego Uuîglâf rex cum sapientibus meis....a pastu regum uel principum seu praefectum, ab omnique saeculari seruitute, notis et ignotis, intus et foras liberabo, nisi his tantum causis, etc.

Uuîglâf, 831.

7. et illam terram trium manentium in Beonotlege, in occidentale plaga Sabrinae, etiam liberabo a pascua porcorum regis quod nominamus fearnleswe.

Burgred, 855.

8. liberabo illud (monasterium) a pastu et ab refectione omnium anciptrum et falconum in terra Marcensium, et omnium uenatorum regis uel principis, nisi ipsorum tantum qui in prouincia Huicciorum sunt, etiam similiter et a pastu et refectione illorum hominum quos Saxonice nominamus walhfæreld and heorafesting ⁊ ealra Angelcynnes monna ⁊ ælþeôdigra rǣde fæstinge, tam nobilium quam ignobilium. Burgred, 855.

That the Anglosaxon kings should have claimed these rights, descended from the empire, will not surprise us, when we consider that the Franks of the seventh century admitted them. Marculf goes so far as to give a formulary for the writ by which they were demanded:

Ille Rex omnibus agentibus. Dum et nos in Dei nomine Apostolicum uirum illum, necnon et inlustrem uirum illum partibus illis legationis causa direximus, ideo jubemus ut locis conuenientibus eisdem a nobis euectio simul et humanitas ministretur, hoc est ueredos, seu paraueredos tantos, panis nitidi modios tantos, uini modios tantos, ceruisae modios tantos, lardi libras tantas, carnis libras tantas, porcos tantos, etc. etc. etc.....itemque uictum

ad caballos eorum, foeni carra tanta, suffusi modios tantos. Haec omnia diebus singulis tam ad ambulandum, quam ad nos in Dei nomine reuertendum, unusquisque uestrum per loca consuetudinaria eisdem ministrare et adimplere procuretis; qualiter nec moram habeant, nec injuriam perferant, si gratiam nostram optatis habere. Marc. Form. i. 11.

The service of palfreys or horses is yet maintained in Hungary, where by producing an order from the authorities, the traveller may obtain posters from any peasant at a very reasonable rate; this is called Vorspann. The custom of feeding the lord's hounds yet subsists in various manors in England.

A species of corvée seems also to have been admitted, inasmuch as some of our charters contain exemptions from aid (compulsory or at least precarious) towards the king's buildings, opus regium, opera and ædificatio regia. To the analogy of this royal exaction I refer the claim set up in the time of Cnut by the clergy, to every one's aid in repairing the church; which, like most other clerical claims, was in imitation of rights possessed by the secular lords.

In various charters it appears that the king engaged to preserve, or warrant the land, against the taxations and exactions of dukes, counts and bishops; a difficult thing to understand, if these exactions were legal; a painful thing to record, if they merely prove the prevalence of might over right. Much might be alleged in favour of either of these explanations; and if we accept the former, which on the whole is the more probable, we must look upon it as evidence of the increasing relative power of the king,—and with the king, of his comites or court aristocracy,—which, among the Anglosaxons pro-

gressed until it reached a point requiring the corrective of armed resistance. Before I leave the consideration of these somewhat indefinite *onera*, I wish to call attention to one passage, whose meaning is at present very obscure.

et per pecuniam, piissimo iam tum domino meo rege Merciorum, libertatem terrarum illarum consecutus sum, id est cc. solidis, et ut postea in diebus meis uel successorum meorum omni anno xxx. ut ab omnium fiscalium reditaum, operum, onerumque, seu etiam popularium consiliorum uindictis, nisi tantum praetium pro praetio, liberae sint in perpetuum. Trium tamen causarum puplicarum ratio reddatur; hoc est instructio pontuum, et arcis, uerum etiam in expeditionis necessitatem uires v. tantum mittantur. Cǒenuulf, 799–802.

It is not to be denied that this passage is very intricate and obscure, when we merely attempt to construe it. Do all the words from *omnium* to *conciliorum* depend alike upon *uindictis*, or only *popularium conciliorum?* Is *uindicta* merely a fine, or more generally is it any proclaimed pecuniary rate or tax? Finally, what *populare concilium* is this whose *uindictæ* the King assumed a right to dispense with, in consideration of a composition paid to himself?

The most natural explanation seems to me, at present, to be this; that the force of the whole passage must be taken to depend upon the excepting clause, nisi tantum praetium pro praetio. It would then amount to an immunity from all poenal impositions, and in the following manner. All crimes were by the Anglosaxons considered in a twofold light; first as a damage or mischief done to the

individual; next as an offence against the peace of the whole state; the punishment therefore was apportioned in a twofold ratio. The injured person or his relatives or guildbrothers, received compensation for the injury done to him or them, in the shape of damages. The state, or those to whom as an especial privilege the state had delegated this power, received the fine for the breach of the peace. Now this latter fine it seems to me is what is intended to be remitted: these privileged lands paid the *were*, which was a satisfaction made to the individual for the private wrong, over which the state had no control, but not the *wîte*, which was satisfaction made to the state for a public wrong. Côenuulf then in this case, in consideration of a fixed sum of money, freed these lands (and of course the holder of them) from payment of the fine, even when imposed by the county court, or populare concilium, upon proof of guilt made. Other examples of this can be given, sufficiently numerous to justify my interpretation of the above passage, though none are quite so detailed.

1. omnimodoque in dei omnipotentis nomine interdicimus, ut si aliquis in hac praenominatum terram aliquid foras furaue[rit], alicui soluere aliquid, nisi specialiter praetium pro praetio, ad terminum, ad poenam nihil foras. Uhtred, 767.

2. de partibus uero et de causis singula res soluere praetium, et nihil aliud de hac terra. Côenuulf, 799.

3. et singulare praetium foras, et nihil ad poenam soluat. Côenuulf, 814.

4. si pro aliquo delicto accusatur homo dei, aecclesiae illae custos solus cum suo iuramento, si audeat, illum castiget. Sin autem, ut recipiat aliam insti-

tiam, huius uicissitudinis conditionem, praefatum delictum cum simplo praetio componat.

Côenuulf, 821.

5. et singulare praetium foras reddat secundum ritum gentes illius. Ceôluulf, 822.

One of the most important immunities recorded in these charters is exemption from forfeiture. It is well known that various crimes of a deeper die were followed by escheat of the lands to the king, the church, or the lord, as the case might be. I shall not refer to those clauses of the Anglosaxon codes which relate to this subject, but rather cite one or two passages, showing in what manner and under what circumstances the law was applied. The first of these is not dated, but falls somewhere about the time of Edward the elder, that is in the first quarter of the tenth century. A man had been guilty of theft, and was convicted; his chattels escheated to his lord the king; his lǣnland reverted to the grantor.

1. ⁊ mon gerehte ðæt yrfe cinge, forðon he wæs cinges mon, ⁊ Ordlaf feng tô his londe, forðon hit wæs his lǣn ðæt he on sæt; he ne meahte nâ his forwyrcan: ⁊ ðû hine hête ðâ flŷman.

The next passage dates from about the middle of the same century (963–975), and is equally interesting and important. A woman and her son had been convicted of aiming at the life of a nobleman, by means of witchcraft and the sticking pins into a waxen image. The woman was condemned to death and executed by drowning at London Bridge; the son escaped and became an outlaw; the land

escheated to the king, who granted it to the person whose life had been aimed at.

2. ⁊ ðat land æt Ægeleswyrðe hæfde ân wyduwe ⁊ hire sunu ǣr forwyrt; forðan ðe hî drifon [î]serne stacan on Ælsie, Wulfstânes fæder; ⁊ ðæt wearð ǣreâfe, ⁊ man têh ðæt morð forð of hire inclifan. Ðâ nam man ðæt wîf ⁊ âdrencte hî æt Lundene bricge, ⁊ hire sune ætberst ⁊ werð ûtlâh, ⁊ ðæt land eôde ðâm kynge tô handa; ⁊ se kyng hit forgeaf ðâ Ælsie.

3. Istarum autem v mansarum quantitas iusto ualde iudicio totius populi et seniorum et primatum ablata fuit ab eis qui eorum possessores fuerunt, quia aperto crimine furti usque ad mortem obnoxii inuenti sunt. Æðelstân, 938.

In lands which are granted out to others for a time, or in such wise that the tenant has only a qualified interest in them, and where there is a reversion, it is consonant to reason and justice that the rights of the real owner or reversioner should not be injured by the conduct of the tenant; a stipulation to that effect, amounting to the immunity in question, is therefore introduced into several of these charters.

1. on ðâ gerâd, weorce ðæt he weorce, ðæt ðæt land seô unforworht intô ðǣre hâlgan stôwe. Oswald, 963, 966, 967, 968.

2. concedit, me uidelicet annuente, atque hac firmissima stabilitate corroborante, quatinus pro nullius altioris uel inferioris gradus hominis reatu, rus praefatum a domini, qui nunquam reatum commisit, possessione priuetur. Si uero crimen quod

ueniae non sit dignum, suadente diabolo, quod absit, loci procurator commiserit, agatur rationabiliter de eo, quod de regis agitur praeposito; ut uidelicet reo rite decuriato ac iusto ordine depulso, illi qui dignus sit Christi designetur, uti regis praepositura a nullo decurium uiolata.

Eâdgâr, 971, and in nearly the same words 973.

In these cases the principle is an intelligible one, and clearly expressed in the terms of the last extract. But the next seems more questionable, and must be taken to be a renunciation on the king's part of his right, made in favour of an individual; or at least as an engagement to be satisfied with a fine, and not to claim a forfeiture.

3. Et hoc decer[no ut in] sua generationi hoc donatiuum meum pro deo concessa sal[ua] permaneat. Et si quis ex haeredum eius, quod absit, maculo maiore peccati forte implicatus fuerit, digne scilicet praeti se emundet a delicto commisso, manente tamen hac munificentiae meae dono nihilominus in sua stabilitate firmiter, absque ulla commutatione. Offa, 779.

The question of rentpaying, gafolcund or gavelkind lands, as far as they are mentioned at all in the charters, is a simple one. Rent is occasionally reserved, either in money or in kind; but the usual plan appears to have been to purchase the fee simple of the land. I do not perceive that the payment of rent produces any difference in the condition of the holder: as a matter of course it is stipulated, that if alienated by the purchaser, the property shall continue subject to the same liabilities. I am nevertheless inclined to think that the great mass of rent

paying land did not pass by charter at all, and that the tenure was in general of an inferior character; so that the reservation of rent in Booklands is rather to be looked on as a stipulation for payment of the purchase money by yearly instalments; the full possession of the property being entirely alienated by the vendor: while much of the land let out, as Læn-land (loan-land) was never out of the possession of the lessor, whether for lives or a less period. One or two examples will be enough to show the existence of these stipulations.

1. Hanc autem terram ille Cuðberht a me digno comparauit praetio, id est mille solidis, et singulis annis mihi meisque successoribus unius noctis pastum aut triginta dauit siclos......Et haeredes praedecessoris praefatam conditionem conseruent in pastu uel pecunia. Beonna, 786–796.

2. ðæt wære him tô ðâm gerâde ðæt land tôlæten, ðe mon ǽlce gere gesylle fîftyne scyllingas clǽnes feos tô Tettanbyrg ðâm bisceope, etc.

Werfrið, *about* 900.

In lands leased by the Church, and exclusively in such, there is frequently a stipulation for the payment of cyric-sceat or first fruits, and sâwl-sceat or mortuary fees: in those of Bishop Oswald, this clause is so constantly repeated, and in the same words, as to appear almost part of the formulary.

So much for the nature of the estate conveyed: in reference to which a very few words may be said of the boundaries. I have not stated this as a distinct and substantive part of a Saxon charter, because it seems incidental to the grant, a definition in short of the place named. But very rarely is a Saxon charter without a description of them; in the

earlier documents this is usually incorporated with, in the later appended to, the grant. It would seem as if for the most part it were added after the instrument was formally completed, as in almost every case they are described in Anglosaxon, although the charter itself is drawn up in Latin. When the solemn cession had been made, it was probably left to the local officers, in conjunction with the grantee, to see that its limits were accurately defined.

IV. The next important member of an Anglosaxon charter is the *sanction*, by which I denote the punishment attached to the violation of the premises. This, from its form, might technically be called the *Si quis* clause, for with these words it almost universally commences. It threatens excommunication and eternal punishments to those who presume to disturb the provisions of the grantor, except they make due amends for their sin. The forms of this are so various and complicated that they furnish no sure test of authenticity, and I will not multiply examples of them. Their history however is not without its value, and to that I proceed.

This clause had its foundation in the Roman law, and was in use as early as the time of Augustus, but with a different penalty. Although (as all persons who have studied their law are well aware) many of the legal forms of the Romans were accompanied by symbolical and religious ceremonies, in this case the *fiscus* stepped in as the sanctioning and upholding power; and even here the important clause was marked by the distinctive *si quis*. Marculf may supply us with a common formulary (one of many) of this nature:

A. Si uero, quod futurum esse non credimus, aliqui

de heredibus nostris vel quicumque contra hanc interdonationem, unde inter nos chartas uno tenore conscriptas firmauimus, uenire aut infrangere uoluerit, nullatenus ualeat uindicare; sed inferat partibus uestris, cum cogente fisco, auri libras tantas, argenti tantas; præsens uero epistola in nullo possit conuelli, sed firma et inlibata permaneat. Marc. ii. 7.

B. Si quis uero, quod futurum esse non credo, aliquis de heredibus, vel proheredibus meis, seu quælibet persona, contra hanc cessionem meam quoquo tempore uenire, aut eam infringere uoluerit, inferat tibi, cum cogente fisco, auri *tantum*; et quod repetit uindicare non ualeat, sed præsens epistola firma permaneat. Marc. ii. 11.

As early however as the fourth century, the church had adopted the formulary; but as the state relied upon fiscal punishments, so the church appealed to its own peculiar terrors. The ecclesiastical *Si quis* clause therefore always ends with an anathema, or threat of excommunication and eternal punishments. The will of Gregory of Nazianzum furnishes an instance in point:

Ταύτην μου την διαθήκην κυρίαν καὶ βεβαίαν ἐιναι βούλομαι ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου καὶ πάσης ἐξουσίας . . . . ὁδε ἐπιχειρων ἀυτην ἀνατρέπειν, δώσει λόγον ἐν ἡμέρα κρίσεως, καὶ ἕξει τὸν λόγον.

Again,—Si quis autem ex nobis, quod deus auertat, calliditate commotus, aut cupiditate praeuentus, ea quae sunt superius comprehensa, temerario spiritu uiolare praesumpserit, a diuina ultione prostratus, reatu anathematis sub iaceat, et tribus annis a communione omnium fratrum se nouerit alienum: et nihilominus hoc priuilegium perpetim maneat incorruptum. Marc. i. 1.

As early as the time of Gregory the Great, the savage spirit of the papal sanctions was such as to call forth an earnest remonstrance even from the clergy: but the effects of this seem not to have been lasting, especially in England. Before I proceed to give specimens of these clauses, I will only remark, that the exclusively clerical nature of the sanction in Anglosaxon charters, (even when these are grants to private individuals) is evidence of our being indebted for the forms of these instruments to Roman clergymen[15].

1. Si quis uero augere uoluerit hanc ipsam donationem augeat illi dominus dies bonos, Et si praesumpserit minuere aut contradicere, in conspectu dei sit damnatus et sanctorum eius, hic et in aeterna saecula, nisi emendauerit ante eius transitum quod inique gessit contra Christianitatem nostram. 604.

2. a nullo contradicitur, quod absit, neque a me neque a parentibus meis, neque ab aliis. Si aliquis aliter fecerit, a deo se damnatum sciat, et in die iudicii rationem reddet deo in anima sua. 679.

3. Si quis contra hanc donationis meae cartulam uenire temptauerit, sciat se rationem redditurum in die iudicii, et condempnatum esse cum ipsis qui ad sinistram ituri sunt. 681.

4. Si quis uero hanc donationem uiolare temptauerit, sciat se in tremendo examine totius mundi deo, uniuersorum iudici, terribiliter rationem redditurum. 755–757.

[15] The difference between the ecclesiastical and the lay sanction is striking when we examine a large collection of continental documents. For the papal sanction, the reader is referred to the charters in Marini and Brequigny; for the imperial sanction, to those collected by Fantuzzi, and the Formularies of Marculf, etc.

5. Augentem hoc meum praeceptum omnipotens deus sua augere bona in aeternum non cessat; minuentem, quod non optamus, sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum, nisi ante ea deo et hominibus satis emendauerit. 767.

6. Si quis uero, quod absit, hanc nostram commutationem infringere [praesumat, sciat] se coram Christo et angelis eius rationem redditurum. 767.

7. Nullus regum aut episcoporum uel principum praesentum uel futurorum ista sit contemnere ausus; sin autem reddat rationem coram deo et coram angelis eius in die reuelationis domini nostri Ihesu Christi. Amen. 805.

8. Si quis hanc largitionem illi augeat, augeatur illi a deo uita. Si quis deminuerit, quod absid, deminuetur sibi gloria in Christo, nisi satisfactione emendauerit. 805.

9. Si quis uero, quod non optamus, maliuolo mente hanc meam donationem infringere tentauerit, sciat se rationem esse redditurам, ante tribunal domini nostri Ihesu Christi nisi ante ea pleniterem endaverit. 808.

10. Si quis autem regum aut principum uel qualibet magna paruaque persona hanc nostram donationem corrumpere tentauerit, sciat ille se esse damnatum et a deo separatam hic et in futuro, nisi digni satisfactione emendauerit iniquitatis sue audacium; tamen manente ac cartula in suo nihilominus firmitate roborata. 823.

11. Si igitur, quod absit, alicuius potestatis homo, diabolica temeritate instigatus, surrexerit, qui hanc meam munificentiam confringere, uel minuere, aut in aliut conuertere quam a nobis constitutum est, temptauerit, sciat se ante tribunal æterni iudicis rationem esse redditurum, nisi ante digna satisfac-

tione, deo et hominibus emendare uoluerit; manente hanc cartula nihilhominus in sua firmitate roborata.
845.

12. Si quis autem post hoc, subdola cauillatione deceptus, nostrum non perhorrescat machinari decretum, sciat se nouissima ac magna examinationis die, classica archangeli clangente salpice, bustis sponte patentibus, somata iam rediuiua propellentibus, cum Iuda proditore infaustoque pecuniarum compilatore, suis que impiissimis fautoribus, sub æternæ maledictionis anathemate, edacibus innumerabilium tormentorum flammis, sine defectu periturum. 933.

13. Hoc donum amodo seruaturus glorificetur a Christo: destruens uero, conatum illum non impleat, sed praecipitatus corruat in barathri profundo.
956.

14. Siquis uero huic donationi contrauenire nitatur, poenas sentiat Auerni; ibi erit fletus et stridor dentium. 956.

These examples appear sufficient to show the nature of this clause. From the variety of forms in which it is drawn up, it is impossible to derive from it any decisive and universally applicable test. This perhaps is the utmost that can be said: that sanctions, filled with allusions to heathen mythology, abounding in Greek words, and otherwise complicated and *Byzantine*, belong to the tenth century; and if found in documents professing an earlier date, they are prima facie evidence of forgery.

Coupled with the *Siquis* clause, which admits the possibility of an attempt to violate the grant, we sometimes find a provision introduced to the effect that such attempt shall be of no avail, notwithstanding the penalties incurred by it. This provision

usually takes the form, manente hac cartula in sua nihilominus firmitate. Like most other members of Saxon charters it is of Roman origin, and wide dispersion, as will appear from these examples.

A. et nihilominus hoc priuilegium perpetim maneat incorruptum. Marc. i. 1.

B. et nihilominus praesens epistola......firma, incorrupta, intemerata, inuiolataque permaneat. Marc. ii. 1.

V. Next of the Date. That our pagan forefathers, previously to the arrival of the Roman missionaries, had some kind of date, some definite era from which they reckoned, is sufficiently obvious: but it is far from clear what description of date or era it was. Its inaccuracy and uncertainty are rendered evident to us by that which proves that something of the kind existed, viz. the scattered records of kings who reigned before the introduction of Christianity, and some leading events of their respective periods; but we are not allowed to judge in what these early fasti consisted, from what point they started, or what periods of time they embraced. But, whether they were merely the alliterative poems, which even in the time of Tacitus formed the sole history of the Teutonic tribes; or the more advanced records of a sacerdotal class, carved with Runic letters on blocks of wood and stone; or the annals of individual kings, dating from the great festivals of the heathen year; they could present but little worthy of attention to the Christian and Roman monks whose habits had been formed in other climes and under other creeds. In all that these, the earliest historians of England, have left us, we have evidence of what unsatisfactory materials they had to deal with. A

majority of the kings recorded in their pages are mythic heroes common both to England and Germany; while the constant recurrence of particular numbers in the dates of their reigns are equally convincing proofs of mythic tradition. History has nothing to do with them; they fall into the circle of mythology. Even of those who approach somewhat nearer to historical periods, little more than the names has survived; and it is often doubtful whether even those are or are not names of men: it may be fairly questioned whether we know the name and rank of Æthelberht's grandfather.

Although it is far from probable that Augustine was the first to plant Christianity among the Anglosaxons, yet the results of any previous labours must have been very unimportant; nor is it to be imagined that letters fit for the composition of continuous annals, or a regular system of dates, were among the number. When therefore the missionaries of Gregory had so far prevailed as to obtain permission to build a church and preach the gospel abroad, it seems that one of their first cares would be to habituate the people to the Roman character, the Roman calendar, and the Roman era; perhaps also to the decimal system of notation. They cannot have expected to be continually recruited from Rome; and the early appearance of Anglosaxons, even of high rank, among the bishops and archbishops of the Anglican church, shows that if the teachers brought zeal to their task, they were not repulsed by backwardness on the part of those whom they taught. The great advance in civilization made, especially in Northumberland, before the close of the seventh century, proves that even the rough denizens of that inhospitable portion of our land were apt and earnest scholars. There was therefore

every reason to introduce among the Anglosaxons such branches of learning as were looked upon as essential; and among these the art of writing in Roman letters (vulgarly called Anglosaxon), and the Roman method of dating, might justly be considered the first.

To this would be added another consideration of no mean importance. Whatever fasti existed, could only record the deeds of Pagans; the songs were not unfrequently *carmina diabolica*, for in the language of those times, the gods of our forefathers were demons. Moreover, the Runes or letters of the Anglosaxons had been used for little else than divinations and auguries, which from the first were an especial object of horror with the missionaries: ill adapted as they were to continuous writing, there is little probability of their having ever been put to that use; and it was less difficult for Augustine and his companions to introduce the characters with the language of Rome, than to learn the rude forms of the Saxon letters, which were as little known to the mass of the people as the new ones which replaced them.

It seems therefore certain that the *History* of England commences with Augustine; that is to say, the orderly and digested series of events, arranged according to certain definite and systematic dates, and committed to writing accordingly. Not that I imagine the earliest missionaries to have busied themselves in collecting the fragmentary traditions of those who to them can only have been benighted and barbarous Pagans: on the contrary, they were far more likely to destroy any that they could lay their hands on. But that the first who composed annals of their own times, which served as a basis for future chroniclers, were the Romans. In later times tradi-

tion meagerly filled up the void they had left; and a few echos only have come down to us from the centuries which may have elapsed between the first settlement of the Saxons on our shores, and the successful and most glorious work of Gregory; dull and fragmentary voices telling of generations which have past away from us for ever!

But if we owe an era to Augustine, what is that likely to have been? Surely no other than that which had been in use in the place from which he came. I see no reason to doubt that this was the era of the *Incarnation of our Lord;* perhaps also the Cycle of the Indictions. What other could in fact be used? Certainly not the years of Roman emperors or popes, unknown to the new converts even by name: hardly the regnal years of petty sovereigns, numerous, far apart, some still addicted to Pagan superstitions, many still unknown even by name to the missionaries, all still uncertain in what year their reigns began. But if other reasons had been wanting, there was one which seems likely to have been decisive. The great Christian festival of the nativity fell, by a wonderful chance, upon that mystical night which the *mothers* celebrated among all the nations of the north, with solemn religious observances and ceremonies. In the spirit which then, and since, animated the missionaries of the faith, this day, holy among the heathen, was especially adopted by their teachers, and became for the new converts the commencement of the year. From the night of Christ's birth the years were henceforth reckoned, and what so natural, so apparently unavoidable, as the affixing of Christ's date to the year so commenced? Another and strong ground may be assigned for the belief here expressed. The Romans found Christianity in Eng-

land; but that in which the orthodoxy of those days mainly consisted they did not find; I mean the Roman time of celebrating Easter. Now the disputes on this subject between the Western and Eastern churches had already led to the composition of elaborate tables, accurately defining the recurring dates upon the calculation of which the paschal period depended[16]. Amongst these the most celebrated are those of Dionysius, who about the year 526 put forth his complete series of circles, introducing for the first time the years of the incarnation. It will be difficult to believe that these tables, so important for the solution of the great controversy, were not brought to Britain by Augustine; and still more difficult to believe that he did not eagerly seize the opportunity to substitute the venerable era they contained for any other that he might find here established.

Those who argue that the era of the incarnation was not introduced into England till the time of Beda, appear to me to have no sound grounds for their belief. One solitary passage that has been pressed into their service has been so merely from a misunderstanding of its contents. It is necessary to examine it somewhat more closely, in order to show how completely it proves the contrary of what is usually supposed. It occurs in the tract De Natura Rerum, in a place where Beda is arguing as to the number of years which the Saviour spent upon earth, and where he thus avails himself of the authority of the Roman church:

Sancta siquidem Romana et Apostolica ecclesia

[16] An account of these various tables is given in the Art de verifier les Dates, Edn. 1818, vol. i. p. 57, *note*.

hanc se fidem tenere et ipsis testatur indiculis, quæ suis in cereis annuatim scribere solet, vbi tempus dominicæ *passionis* in memoriam populi reuocans, numerum annorum triginta semper et tribus annis minorem quàm ab eius *incarnatione* Dionysius ponat, adnotat. Denique anno ab eius incarnatione iuxta Dionysium septingentessimo primo, Indictione quartadecima, fratres nostri qui tunc fuere Romæ, hoc modo se in natali Domini, in cereis sanctæ Mariæ scriptum vidisse et inde descripsisse referebant: A *passione* Domini nostri Iesu Christi anni sunt DCLXVIII.

De Nat. Rer. cap. xlviii. (Edn. 1537, fol. 67, c.)

Now this passage, if it proves any thing at all, shows not that the English monks were surprised at seeing the years of the incarnation noted, but the years of the passion. And moreover that though the era of the passion was new to them in 701, the era of the incarnation was not.

Another evidence that has been relied upon is the decree of an Anglosaxon council, holden in 816, in which the following words occur:

Nono sanximus in illa præfata Synodo, ut unusquisque Episcoporum debeat describere iudicium illud quod in qualicunque Synodo constitutum est, uel ad illius parochiam pertineat. Seu etiam constituimus, ut cum ratione et ordine describat qualis annus Domini computatur, aut a quali Archiepiscopo, et aliis adsedentibus Episcopis inuestigatum et confirmatum sit illud iudicium; ne forte aliquis homo in sua parochia, cui rectum sit iudicium constitutum, per falsam machinationem et malam uersutiam a recto iudicio declinet. Sed semper maneat firma

atque immobilis in conscientia illius Archiepiscopi, et istius Episcopi cuius sit diocesium; et ille habeat aliam chartam ad suam sedem Episcopalem, aliam ille ad quem iudicium illud pertineat, ne imposterum aliquod scrupulum iniquitatis adplicetur.

Cap. 9. Ut describenda sunt iudicia synodorum.

Now it seems impossible out of this passage to draw any conclusion against the earlier use of the era of the incarnation. All that the synod desired was obviously to make the records of trials more complete, for the avoidance of future litigation; and the means it took were simply to enact that every such record should contain not only the date but the names of the presiding judges before whom the cause was tried, and that a copy should be enrolled in the ecclesiastical archives, as well as a copy delivered to the plaintiff or defendant.

All that remains is the analogy of the Frankish custom, and the examples of the earliest extant charters. With regard to the first of these arguments, I beg to observe that a distinction is to be made between public and private documents; that in the latter, though not in the former, this date is to be found; a fact accounted for by the peculiar circumstances of their reigning family; that the Franks borrowed a large portion of their forms from the practice of the imperial court, one of whose officers the founder of the Merovingian dynasty was: that this family retained to the last the distinctive imperial and Roman title of Vir inluster; and in like manner adopted the Roman mode of dating by the regnal year and the indiction. Whereas the Anglosaxons derived their forms from ecclesiastical and not imperial Rome, used the Pontifical and not

the Cæsarean indiction, and can hardly be supposed to have dated by the regnal years of their own sovereigns.

Secondly, that from various circumstances the Anglosaxons stood in much nearer connexion with Rome than with France, and in short in much nearer connexion with Rome than France itself did in the time of Æthelbert the first. Consequently it is the customs of the Papal court that the Anglosaxon customs would probably resemble, much rather than those of some one or all of the Frankish districts.

It appears therefore that the nonintroduction of the era of the incarnation into public documents in France at this period is no sound argument against its prevalence in England.

The absence of this date in the original charters of the seventh century which we possess has been considered a good ground for denying its prevalence in England at that period. To this conclusion, however, I must demur. Surely it is too much to go about to prove a negative, and with such slender means. There do not exist at most above two original charters of the seventh century, and it is a strange abuse of logic to argue that because these two charters do not contain the date of the incarnation, that date was unknown when they were written. See what would be the consequence of pushing this argument to its conclusion. A large majority of Ælfred's and Eadweard the Confessor's charters are undated; supposing these to be the earliest we possessed, we must upon the same grounds admit that till 900 or 1066 the English had no dates at all, a conclusion which the facts themselves prove to be eminently false.

Having shown then a priori how probable it is

that Augustine would introduce the Christian era, and a posteriori that there is no evidence of his not having done so, I feel justified in assuming that he really did. And I will add one or two considerations which confirm me in my view. The great attention paid by Beda to the calculation of times and seasons, eras and dates, renders him a most important authority on all matters of this description. Now Beda never insinuates that there was a time since the introduction of Christianity in which the era of the incarnation was unknown in England; nor does he mention, as I think he would with honour, the name of the person to whom we should have owed so great a change, and one so praiseworthy. In all his own works he uses it as a date perfectly familiar to his readers; and these works, be it remembered, were written from the very commencement till the thirtieth year of the eighth century, during which it is pretended this date was first introduced. Again, the era of the incarnation is found in those copies of Gregory's letters which Nôðhelm obtained for Beda from the papal regesta. Now either this existed in the originals (which, from the loose way in which the Registrum Gregorianum was drawn up, on the authority of which the contrary is argued, it would be too much to deny,) or Beda himself supplied it. If we admit the former supposition, the question is settled. If the latter, we attribute to Beda the useless labour of attempting to illustrate notum per ignotius, a date that was, by a date that was not, familiar.

I therefore repudiate in toto the preliminary objection to many an authentic charter, viz. that it contains the date of our Lord's incarnation. But even supposing that this constituted a valid objection to an original charter, it can be none whatever to an

apograph; for in this case it might be no more than a harmless addition of the copyist; and the charter would be, on that account alone, no less trustworthy than the letters of Gregory, which Beda had in a similar manner interpolated.

This consideration is not altogether unimportant; for it does sometimes happen that charters have been so interpolated as to appear full of the most absurd anachronisms; whereas by placing them fifteen, thirty, or even forty-five years earlier or later than the professed date, they become perfectly consistent, and the anachronism vanishes. All that we can say in such case is, that the copyist, finding only the date of the indiction in the charter, had miscalculated by fifteen, thirty, or forty-five years, in attempting to add the year of the incarnation.

The date of the indiction here referred to, which is so frequently found in use in Anglosaxon and other instruments, was earlier adopted throughout Europe than the era of the incarnation. The indictions are cycles of fifteen years, continually recommencing after the fifteenth; so that the indiction for 1842 being XV, that for 1843 will be I, for 1844 II, and so on in succession till 1857, when the indiction will again be XV. These cycles are usually understood to have come into vogue about the year 237, but they became the basis of a calculation which comprised a far earlier period, and according to which Dionysius assigned the birth of our Lord to the fourth indiction. The reason for the establishment of these dates is thus given by Beda:

Secundus ordo circuli decennoualis complectitur Indictiones XV annorum circuitu in sua semper vestigia reduces, quas antiqua Romanorum industria comperimus ad cauendum errorem, qui de tempori-

bus forte oboriri poterat institutas: Dum enim, verbi gratia, quilibet Imperator medio anni tempore vita vel regno decederet, poterat euenire vt eundem annum vnus historicus eiusdem regis adscriberet temporibus, eo quod eius partem regnaret: alter vero historicus eundem successori illius potius attitulandum putaret, eo quod et hic partem æque eius haberet in regno. Verum ne per huiuscemodi dissonantiam error temporibus inolesceret, statuerunt Indictiones, quibus vterque scriptor, imo etiam vulgus omne, temporum cursum facillime seruaret, quas pro facilitate quoque calculandi quindecim esse voluerunt, ut planissimo numero, et ad multiplicandum promptissimo, compendiosius transacti temporis status in memoriam possit reduci. Quidam autem putant, quia quondam in republica post censum quinto anno peractum, Vrbs Roma lustrabatur, ad indicium ternæ lustrationis et census Indictiones esse conditas. Incipiunt autem Indictiones ab VIII. Calendas Octobris, ibidemque terminantur.

De Natura Rerum, cap. xlviii.

And close upon these words follows the rule for finding the indiction, which he gives in the plainest terms, and without any limitation, thus:

Hoc autem argumento quota sit anno quocumque computare volueris Indictio reperies: sume annos ab incarnatione Domini quotquot fuerint in præsenti, verbi gratia DCCXXV, adde semper tria, quia quarta Indictione secundum Dionysium natus est Dominus, fiunt DCCXXVIII. hæc partire per XV. quindecies quadrageni, sexcenti, quindecies octoni, centies, remanent octo: octaua est Indictio. Si vero nihil remanserit, decimaquinta est. Cap. xlix.

Again, in the little treatise De Ratione Temporum, cap. xiv, he says plainly: Si vis scire quota sit

Indictio, sume annos Domini, et adjice tria, partire per XV. et quod remanserit ipsa est Indictio anni præsentis.

Now it is obvious that the source of an important error lies in these words; for if the indiction commences on the 24th of September, and the birth of our Lord fell on the 25th of December in the fourth indiction, it is clear that nine months only of the first year of our Lord fell in the fourth, and three in the fifth indiction, and so on to all eternity: in other words, that each year of our Lord falls partly in two indictions, and each indiction in two years. For instance, in 1839, the twelfth indiction commences September 24th, and ends September 23rd, 1840: or again, from December 25th, 1839, to September 24th, 1839, falls in the eleventh indiction, while from September 24th, 1839, to December 24th, 1839, falls in the twelfth[17]. But this distinction appears from the very earliest times to have been neglected, and the simple rule adopted of adding three to the year of Christ, and dividing by fifteen to find the indiction for the whole year; thus neglecting the fraction, and taking for granted that the indiction and the year commenced and terminated on the same day. This was known by the name of the Pontifical, to distinguish it from the Cæsarean or Imperial indiction, which commenced on the 24th of September. I believe it is now admitted that in the course of the eighth century the Pontifical had superseded the Imperial indictions in England: and Pagi, the learned commentator on Baronius, asserts this distinctly. I

[17] It is to be borne in mind that the 25th of December is the first, and the 24th of December the last day of the Anglosaxon year. Hence every year of Christ, according to the Anglosaxon reckoning falls in two years according to ours, and vice versa.

am satisfied that this view is the correct one, with perhaps the exception of the word *superseded;* for I know of no evidence that we ever had the imperial indictions. I can give an example from the close of the eighth century crucial enough to put the question beyond any doubt. A charter of Offa in this collection bears date A. D. 781. Ind. IV. Natale Sc̄i. Stephani Martyris, i. e. December 26th. Now as December 26th is the second day of the year 781, and as the Cæsarean indiction commences long after the 26th of December, 781, viz. September 24th, 781, it is clear that the 26th of December, 781, falls in the third, not the fourth Cæsarean indiction; or that the 26th of December in the fourth indiction falls in the year 782. If, on the other hand, both year and indiction commenced on the 25th of December, the dates are perfectly reconciled. With the result thus ascertained, ninety-nine in every hundred of these documents are found to coincide.

But I am inclined to carry the use of the Pontifical indictions to a much earlier period; in short, to prove that Beda himself knew of no others, in spite of the statement made by himself that the indictions commenced the 24th of September. The Council of Hæthfield is allowed to have been holden on the XV. kal. October, 680: Beda however says *sub die quintadecima Kalendas Octobres, indictione octava.* Now if Beda meant the Cesaraean indiction, the eighth of which commenced the 24th of September, 680, it is clear that the 17th of September in the eighth indiction could only fall in 681: but as the year of the incarnation in which this council was holden is fixed beyond possibility of doubt, it is clear that Beda intends the Pontifical indiction, ascertained according to his own rule by adding three to the number of the year and dividing by fifteen, the year and indic-

tion being thus taken to commence upon the same day. The same result is obtained by examining the dates of Pope Gregory's letters, recorded by Beda; all of which are consistent and accurate if the indictions be taken to commence with the year, but all of which must be dated one year later if the indictions were reckoned from the 24th of September, in which case they would all fall a year later than the historical truth demands, and Beda himself understood the case.

The Concurrents, Lunars, Epacts, Decennovales and other similar dates are sometimes introduced into Saxon charters, especially those of later date. The importance of these as tests is well known; and as I have nothing to say respecting them but what is familiar to all persons conversant with diplomacy, and no discrepancy to note in the Anglosaxon use of them, I will pass on at once to a somewhat intricate branch of my subject, the Regnal years of the Kings.

Though these are far from uncommon in the chronicles and charters, the mode of calculating them is by no means clear. Without presuming to decide positively upon a subject of so much difficulty, I will throw out a suggestion which perhaps may lead hereafter to a satisfactory conclusion. It seems to me that at various periods these dates were reckoned in two distinct ways: at the earlier period there existed a multitude of Dionysian tables, in the margins of which events were recorded opposite to the year in which they occurred: for example,

DCXCI.
DCXCII. Oftforus Wig. eps. obiit.
DCXCIII.
DCXCIIII.

DCXCV.
DCXCVI.
DCXCVII. Osðrýð occiditur.
DCXCVIII.

Now according to such a computation the year of a king's accession would be considered his first year, even though there might remain only a few weeks or days till the 25th of December, when a new year of Christ would begin. This however would be called his second year, and so on. Now it is clear that the regnal years and years of Christ can only coincide in the case where the king should happen to come to the throne on the 25th of December: in every other conceivable case, each strict regnal year must fall in two years of Christ, and each year of Christ must extend over parts of two regnal years. For the earliest times however this distinction does not appear to have been observed.

Many striking instances of the practice described above might be given: and by way of illustration we may take the dates of Simeon of Durham's Historia Dunelmensis Ecclesiæ. Simeon in giving these dates always includes the year from which he starts; whence arises the general rule that *one less* than the number of years stated is to be added to the year from which he starts, in order to get the year in which he places any particular event. For instance, the year 875 is thus noted by him, in describing Bishop Eardwulf's flight with St. Cuðberht's reliques.

A. D. 875:—from the first foundation by Aidan 241:—from the death of Cuðberht 189:—of Eardwulf's præsulate 22:—from the first devastation by the Danes 83.

Now Simeon's own dates for these events are,

Foundation by Aidan .	635, which	+ 240	=	875.
Death of Cuðberht . .	687,	+ 188	=	875.
Eardwulf's consecration	854,	+ 21	=	875.
First devastation . .	793,	+ 82	=	875.

By keeping this rule in view, we obtain in nearly every case the same results as are gathered from Simeon's other chronicle, the Chronicle of Mailros, and the Annals of Hoveden. To apply this by way of farther illustration to what has been said of the Dionysian tables: according to Simeon, Higbald Bishop of Lindisfarn died in the ninth year from the sack of Lindisfarn by the Danes. Suppose now that Simeon had seen such a table as the following:

DCCXCIII. Dani Lindisfarn insulam uastant. vii. id. Iun.
DCCXCIIII.
DCCXCV.
DCCXCVI.
DCCXCVII.
DCCXCVIII.
DCCXCIX.
DCCC.
DCCCI. Higbaldus episcopus moritur. VIII. kal. Iun.

Now it is clear that we can only have *annus nonus* by counting both 793 and 801 as full years. For the Danes sacked Lindisfarn on the 7th of June, 793, and Higbald died the 25th of May, 801: but from the 7th of June, 793, to the 7th of June, 801, are only eight full years; so that the 25th of May, 801, would in fact have fallen in the eighth, not ninth year.

There seems, on the other hand, reason to think that in process of time the regnal years were more

strictly construed; viz. from the day of the king's accession in one year of Christ to the same day in the next year, and then a close calculation is necessary in order to test the accuracy of the document. Unfortunately we are not often sufficiently furnished with the means of doing this, the exact time of the year at which a king came to the throne being in a large majority of cases unknown: so that our reasoning would be a circle, the time of the accession being only to be ascertained by a comparison of the charters, and the authenticity of the charters depending pro tanto upon an accurate knowledge of the time of the accession. This difficulty is felt more particularly when we attempt to assign the year of the incarnation to a charter which has only the date of the regnal year. For instance, suppose we had a charter dated in the third year of Offa of Mercia: in what year of our Lord should we place this? Offa we know came to the throne late in the year 757. Is his third year to be reckoned above generally as 759: or is it to be taken to extend from late in 759 to late in 760? In short, to comprehend two or three months of one, and nine or ten months of the other; and in which portion is it to be placed? It is clear that we might easily err here by a whole year of Christ. Our only corrective is an accidental one, arising from the dates of the bishops who may have signed the charter, and it is very far from being complete.

I trust that such of my readers as may have occasion to pursue historical researches for the furtherance of which these charters may be useful, will feel that to enter completely upon this one point would require almost as much space as can be devoted to this whole preface, if not to the whole collection; and that they will therefore content them-

selves with the hints here thrown out by way of caution. I have myself been compelled to investigate every regnal year given in all these instruments; and I therefore know how impossible it is, within any reasonable limits, to do justice to the subject. For this is not a question which can be dealt with in generalities, but each single datė must be sifted, investigated, and settled upon its own peculiar grounds. My conclusions are embodied in the fasti which are appended to this work.

A very important question arises at this point. As the object in view is to test the charters, it is clear that we must have some starting point, some *που στω* without and independent of the charters themselves: for though these documents often give both the year of Christ, the Indiction, and the Regnal year, we require fresh evidence to render their own premises trustworthy.

Now this evidence we gain only from the chronicles. But here, putting aside all other considerations arising from our uncertainty as to the trustworthiness of the chronicles themselves, we are met by an unexpected difficulty. During long periods of years, the Northern chroniclers differ from those of the South and West by two whole years in every date, and this discrepancy cannot be explained by assuming that the one set commenced the year at one time, the other at another time. Which are we to follow; Simeon of Durham, Hoveden, the continuation of Beda's Epitome, and the chronicles of Mailros and Holyrood? or the Saxon chronicle, Florence of Worcester, and other copyists of these two?

I can only answer, that in nearly every case the charters support the dates of Simeon and his class, and reject those of Florence. Is it now possible that documents drawn up in all parts of England,

except Northumberland, should have been forged upon a false basis laid by Northumbrian monks, when they must be in positive contradiction to the chroniclers followed by the very persons who must have forged them? Is it conceivable that clergymen in Canterbury, Winchester, or Worcester, if they sat down to forge a charter, should have inserted in it a date which they themselves believed to be a false one, because one differing from the records kept in their own monasteries, one too whose startling and obvious inaccuracy must instantly have attracted notice to the forgery? I cannot bring myself to believe this; and but one conclusion therefore is left me, namely, that the Northumbrians and the charters are both in the right, but the Saxon chronicle, Florence, and the rest, in the wrong. As this opinion differs very widely from that which is commonly entertained, I shall be excused for illustrating it somewhat more in detail.

According to the usual calculation, Ecgberht of Wessex came to the throne in 800. Hoveden, however, notices the fact of there being a difference of opinion on the subject, and adds that some authors placed his accession in 802. These are the Northern chroniclers generally; while Henry of Huntingdon, the Saxon chronicle, Florence of Worcester, etc. etc. all agree upon 800. By common censent his reign lasted thirty-six years; so that one set place his death in 838, the other in 836. Now our charters fully bear out the former and reject the latter date. No. 241 is a copy of the council of Kingston presided over in 838 by this very Ecgberht. No. 240 is a charter granted to Bishop Beornmod by the same king in the same year. No. 237 is a grant made in 835 by the same Ecgberht, and confirmed by him in the thirty-fourth year of his reign; that is according

to Florence, etc. confirmed in 834, the year before it was granted; but according to Simeon confirmed in 836, the year after, which is more reasonable.

On the usual computation Archbishop Æðelheard died in 803; and Wulfred succeeded him either in that year or the year following. No. 189 shows that in the Archives of Canterbury there was a grant made by him in 804: while No. 190 is an original grant made by him in 805, in which year, according to the Chronicle of Mailros, etc. he died, and Wulfred became archbishop. Nos. 196, 197, 200 and 201 are grants to which Wulfred was a party: in all of these he dates his præsulate from 805.

Again, Florence and some MSS. of the Saxon Chronicle place the death of Offa of Mercia in 794, and consequently condemn the charter No. 168, which was signed by him in 796. But Simeon, one MS. of the Chronicle, Hoveden, the Chronicle of Mailros, Henry of Huntingdon, and the Welsh Annalists place his death rightly in 796, thus confirming and receiving confirmation from the charter; while at least in a dozen of his grants, Côenwulf, the successor of Ecgfrið (Offa's son, who reigned only a few weeks), dates from 796. So with Offa's accession, and Æðelbald's death; which the northerns justly place in 757, the southerns in 755, and which the charters invariably decide in favour of the former date.

If we follow Florence and the Saxon Chronicle, we must declare a charter of Sigiraed, No. 114, to be a forgery; for it bears date 764, and yet is signed by Archbishop Bregowine, who according to those authorities died in 762; while Iaenberht, who in the charter signs as abbas, became archbishop in the same year. But Simeon places this prelate's death and Iaenberht's accession in 765.

If we trust the Saxon chronicle we must expunge a charter of Bishop Milred dated 774, No. 124, for according to the Chronicle he died in 772. Florence, however, who is very good authority as far as the bishops of Worcester are concerned, places Milred's death in 775.

It appears unnecessary to pursue this mode of illustration further: it only tends to show that implicit faith is not to be placed in those authorities which have generally been selected as the basis of our Anglosaxon chronology. I do not therefore mean to say that some of their dates are not more accurate than Simeon's, especially after 830; but each must be examined for itself and on its own grounds. This investigation it is improper for me to pursue here; and I must refer to the fasti appended to this work, for the results which I admit as true, and which have been come to in the manner described.

Anachronism[18] in dates is undoubtedly the surest test by which we detect forgery in a charter; but what has been said may serve to show that anachronism is not to be charged too lightly: the error may lie after all with ourselves. Especially allowance is to be made in apographs found in chartularies: here, setting aside the case already alluded to, where the year of our Lord had been miscalculated from the indiction, a want of coincidence between the year and the indiction is not of uncommon occurrence. This however generally arises from the latter

[18] I take it for granted that the common principles of diplomacy are known to the reader, and therefore say nothing of the tests furnished by the days of the week and month, notices of eclipses, etc. etc. For these I must content myself with a general reference to L'Art de verifier les Dates; or a very useful little book, Sir H. Nicolas's Chronology of History.

date having been partially abraded by age, and so misread: the want of a light line at the bottom readily transforms a V (in the old charters U) into a II; an abrasion may convert an X into a V: hence we not uncommonly find in these copies indiction IIII for VII or XV; VII for XII; XII for XV, and the like. Nor is another error at all uncommon, where a letter or contraction has been taken to be part of the date: for instance, indictione u^{o} (uero) II^{a}, has often been read as if it were indictione VII^{a}. Again, indictione X^{ma} has become transformed into indictione XIII^{a}, the strokes of the written *m* having been taken to represent three units. This cause of error is so frequent as to render multiplied examples unnecessary.

But even the carelessness of a scribe may have given rise to blunders of omission: an undoubtedly genuine charter of Offa in this collection, No. 138, bears date DCCXXX, twenty-seven years before that prince came to the throne: fortunately several ancient copies exist with the right date, DCCLXXX, showing that an L had been left out by accident. Many of these documents have no dates at all; the means by which we then approximate to their real date will be considered under our next head—the Teste.

But before I leave the question of dates, I wish to add a few words upon what may be called corroborative circumstances. By these words I understand allusions to passing events, such as the wintering of the Danes in Thanet, etc. etc. All such introductions seem to me suspicious, and to be prima facie evidence of a fraudulent intention; and this, because as the truth always feels itself to be strong, but a lie always feels itself to be weak, the great pains taken to make us believe something, lead us natu-

rally to suspect a consciousness that that something was in reality not worthy of belief.

Besides this, there is an unfortunate fatality about these corroborations; they are with hardly an exception taken from the chronicles, and generally from such remarkable events as would be in every man's recollection who had read them. However much our simpleminded forefathers may have considered them strong evidences of truth, to us they can hardly appear in any light but directly the contrary.

VI. The last formal part of a charter which it is necessary for me to note are the Subscriptions or Teste. The Roman law appears not to have required signatures; the presence of the witnesses being held to be sufficient to authenticate a document. How far this principle prevailed in the church I will not take upon myself to say: but in almost all ecclesiastical instruments we find the witnesses subscribing with their own hands. Although in the early ages of the church we find many prelates who could not write their own names, it is probable that the clergy as a body were generally placed in a better position, as far as this point goes, than the laity: and various canons require the signature (subscriptiones) of bishops to such solemn documents. The researches of diplomatists have established the fact that many of the most powerful princes of the Teutonic tribes could not write at all, but stamped their names upon their grants. Wihtræd's admission that he signed with his mark pro ignorantia litterarum has been made somewhat more of than it deserved: his expression is almost a formulary, and the fact was not so uncommon as to make his acknowledgment worth repeating so

often as the forgers of charters in his name seem to have thought. It will be seen below that the form was a common one, and the constant repetition of it in unauthentic charters attributed to him, merely serves to place the date of the forgery in a century when an illiterate king would have been looked upon as uncommon.

In one respect the charters of the Saxons differ from those of the Romans, Ostrogoths, Franks, and other nations the details of whose civilization appear to be directly derived from Rome. I find no trace of a distinct class of notaries or scribes to whom the task of drawing them up was committed, no distinct body of notarii, or tabelliones, whose business it was to furnish such documents, and authenticate them by their signature[19]. Nor is there any probability that such a class existed. When Augustine set out upon his perilous mission to a country the report of whose barbarity was such as to turn him back from his great work, he certainly did not take with him conveyancers to superintend the transfer of land. But when he had so far prevailed as to put an end to the pagan forms by which this transfer had been effected, to whom could he entrust the task of introducing the Roman and Christian forms which were to supersede those that had been in use? Obviously he and his companions not only must have been, but must have rejoiced in being, the sole persons competent to the work. The clergy therefore became the tabelliones, and the drawers up of these instruments; and from the power of custom,

[19] Quoniam tabellionum usus in regno Angliae non habetur. Matt. Par. Hen. III. The Angemundus referendarius of Æðelberht's charter is nearly as great an absurdity, though in another way, as Graphio comes.

so they remained. Till a very late period we find prelates of the highest distinction acting the part of conveyancers; among these charters are several which we owe to men famous in ecclesiastical history, and who positively state themselves to have dictated such and such instruments; nay, sometimes to have written them, propriis digitorum articulis: we may instance Bishop Æðelwald, and Dûnstân, while yet abbat of Glastonbury. And this deserves notice, because, especially during the tenth and eleventh centuries, the private character of the man is frequently to be traced in these his public acts. It serves however also to explain the variation in the treatment of one settled form: the idea remained the same, (we might extend this observation to all Europe) but it was left to each man to deliver it "after what flourish his nature would;" and this has been shown to be of some value as a test, when the flourish of one century is ignorantly substituted for that of another.

The witnesses to Saxon charters vary with the circumstances of the time and country. They probably were very generally merely the court or comites of the king, and with the importance of the king, the importance of the witnesses would vary. The earliest instruments of this nature, granted by the petty sovereigns, or half sovereigns of petty states, are distinguished by the small number of signatures, the presence of one bishop, or at most two, and the simple manner of the subscription. The same remarks apply also to grants made as it were in the private court, at the private dwelling of the king. But far different is it in later times with the records of synodal decrees, or with grants made at the annual councils, or the great festivals of Christmas and Easter, when the king celebrated these. Then we

have an array of lay lords and church lords, sometimes comprehending a majority of the nobles and bishops of the whole land; and then we have a multitude of ministri and milites, and even some names without addition, which we may believe to be those of persons who were not members of the king's court. Far different in still later times, when there was but one king and one court, and when courtiers of all classes crowded to testify their approbation of grants, which might act hereafter as happy precedents in their own case.

It is evident enough from the handwriting of such original charters as survive, that no one ever dreamed of subscribing with his own hand: few could have done so. The signatures accordingly were written by the same person as wrote the body of the charter: all that remained was for the witnesses to add the crosses which precede the formal Signum manus M, or Ego N consensi et subscripsi: and, if an opinion may be ventured upon so obscure a point, even this formality seems frequently to have been dispensed with; the crosses being drawn by the original writer[20], the witnesses perhaps merely touching them, and so declaring them to be their own act and deed.

The sign of the cross is found in the earliest Italian documents, and is universal among the Anglosaxons, from whom we ourselves have derived it. Its reference to the contents of the *sanction* would be obvious even had we not the declaration of a council which decreed the inviolability of whatsoever had been signed by the cross of Christ. Yet it may be doubted whether an older and heathen feeling did not lurk at first under this symbol; whether, in

---

[20] See the last document in this volume, where the crosses remain, but the spaces left for the names were never filled up.

short, such marks may not have been held binding among the Saxons even before the introduction of Christianity. For the hammer of Thunor (Thôrr) was the true heathen symbol in all contracts, and it is well known that the hammer of Thunor was represented by a cross.

I now proceed to enter more in detail into the nature of these signatures. I have stated that the persons who signed were the comites, companions and councillors of the king; that is both laics and clergymen. That this was the case before Beda's time we learn from his letter to Ecgberht; and mere inspection of the signatures attached to the following charters will prove it still more clearly. In many of them we are informed of the relation in which the signer stood to the grantor; as frater et comes prædicti regis; filius regis; regis parens (that is relation, mǣg, one belonging to the parentela or mǣgburh); regis dapifer; regis pedissequus; regis præpositus. Moreover in the later charters the rank of the witnesses is carefully mentioned, as ego N episcopus or abbas; princeps; dux; minister or miles; presbyter or diaconus. In the earlier charters, however, this is rarely the case, nor does there appear to be so strict an observance of precedency as may be detected in the later instruments[21]. From the time of Offa this becomes the foundation of an

[21] The order of precedency of the bishops (even when we have no other guide to their sees,) not unfrequently enables us to complete lists of prelates which have been delivered down to us in an imperfect state: the province of Canterbury, seems till about the time when Wessex asserted its supremacy, to be represented in this order. 1. Archbishop of Canterbury. 2. Bishop of Litchfield. 3. Bishop of Leicester. 4. Bishop of Lindissi. 5. Bishop of Worcester. 6. Bishop of Hereford. 7. Bishop of Winchester. 8. Bishop of Elmham. 9. Bishop of Dummoc. 10. Bishop of Sherborne. 11. Bishop of Rochester. 12. Bishop of London. 13. Bishop

interesting inquiry: the man who in one year signed as simply miles or minister, is found a few years later styling himself dux or princeps. Now this appears to me to be explained by the circumstance that a certain amount of land was necessary to certain rank, and that the promotion of these nobles in the scale was merely the consequence of their having in the interim found means to increase their possessions.

In the earliest of these documents the form of subscription is simple: it consists merely of the cross followed by the words signum manus N or M. A little later we find Ego N consensi et subscripsi. But towards the beginning of the tenth century a great change was introduced, corresponding to that which we have observed respecting the proem and sanction. The witnesses now vie with one another in the absurdity of their subscriptions; they seem to have thought it a mark of learning and talent to vary these in such a manner as that no one should sign in the exact words introduced by another. And this is so distinctive a mark of the charters of this period, that it forms one of the strongest evidences of forgery when found in charters professing an earlier date. The charters of Peterborough are proved forgeries by this, even were there no other evidences; and the train of argument which arose from this consideration first led me to look for and find the passage which proves to me that this

---

of Selsey. Afterwards Winchester and London became more important: new bishopricks were created, and old ones abolished; and this change, whose seed was sown in the confusion and devastation of the Danish invasion, seems to have been nursed into maturity by the personal influence and credit of individual bishops, such as Aelfheâh, Oda, and Dûnstân.

manufacture of documents took place in the year 960.

A very few specimens may be given by way of making these remarks clear. The first is from a forged charter pretending to be dated in 605.

+ Ego Æðelberhtus, rex Anglorum, hanc donationem meam signo sanctae crucis propria manu confirmaui. + Ego Augustinus, dei gratia Archiepiscopus, libenter subscripsi. + Ego Aedbaldus regis filius faui. + Ego Hamgisilus dux laudaui. + Ego Hocca comes consensi. + Ego Angemundus referendarius approbaui. + Ego Graphio comes benedixi. + Ego Tangisilus regis optimas confirmaui. + Ego Pinca consensi. + Ego Geddi corroboraui.

In juxtaposition with this, I now proceed to place the signatures of a genuine charter of the tenth century, remarkable in many respects, and perhaps not the least from its being the autograph of Dûnstân. It is throughout highly characteristic of the man and of the period; but that which strikes us at once as preeminently absurd, when pretending to be found in charters of the seventh, eighth, and ninth centuries, causes no surprise, nay even seems natural, when found in documents of the tenth and eleventh: the spirit of England was changed.

+ Ego Eadred rex diuina protegente gratia albionis summam presidens, agiæ crucis hanc cartulam notamine perstrinxi.

+ Ego Odo $\overline{\text{arc}}$. $\overline{\text{eps}}$. metropolitano presidens gubernamine hoc donum regia concessum munificentiæ signo crucis fixi.

Ego Wulfstan arc. eps. metropolici honoris fastigio eboracensi ciuitate suffultus huic largitate crucem asscripsi.

Ego Ælfheah eps. uuintanensis æcclesie hoc donum signo crucis confirmaui.

Ego Ætehelgar cridienensis æcclesiæ presul hanc largitatem corroboraui.

Ego Ælfric eps. huius donationis constipulator signum crucis depinxi.

Ego Wulfsige eps. huius largiflui muneris domum signo salubri adnotaui.

Ego Theodred eps. prodigum hanc impensionem patibuli confirmatu addidi.

Ego Ælfred eps. hoc deo instigante donum crucis xpi. constipulatu muniui.

Ego Birthsige eps. huiuscæ donationis corroborationem contuli.

+ Ego Coenwald eps. consensu adibui.

+ Ego Cynesige eps. unamitatem prebui.

+ Ego Uulfhelm eps. permissionem profudi.

+ Ego Eadhelm abbas deuotus in hoc prestiti.

+ Ego Osulf dux consensi et humiliter asstiti.

+ Ego Eadmund dux libens consilio aderam.

+ Ego Æðelstan dux prumpto animo consensi.

+ Ego Eadgifu regis genetrix prefati animo hanc prefatam letabundo in xpo. largitionem ob optabilem remunerationem concessam signi corroboratione saltiferi humillime consignaui.

+ Ego Dunstan indignus abbas rege Eadredo imperante hanc domino meo hereditariam kartulam dictitando conposui et propriis digitorum articulis perscripsi.

When we consider what has been said of the method of subscribing, and how improbable it is that any of the witnesses either did or could write his own name, it seems very remarkable that any notice should ever have been taken of the circumstance, as in No. 43. My own explanation of this anomaly is, that the imperitia scribendi was already a casus provisus[22], and that there was a formulary applicable to it; though it was never generally used in England, because the case was universal, and required no special treatment. We have it on record that one at least of the Roman emperors could not sign his name (Mabillon de Re dipl. ii. 22), Charlemagne notoriously could not; and as this ignorance must have been far more widely dispersed, it stands to reason that some general provision must have been made for the occurrence. As under the Roman law the presence of certain officers was usual, the affixing of a cross before them was a sufficient substitute for the signature: and this, which may have first led to the use of the sign, was adopted by the church. Mabillon has collected some instances of bishops having made their mark, from ignorance, or from old age, from sickness, or from want of sight. A larger and still more interesting collection of instances is found in the notes to Marini Pap. Dipl. p. 271. To these examples I will add one or two others of laymen.

---

[22] Justinian foderte zur Form der Urkunden zwey Stücke, die auch hier in Betracht kamen: die Eröffnung jeder Urkunde mit dem Regierungsjahr des Kaisers, dem Consulat, der Indiction mit Monat und Tag, dann die Gegenwart eines Notars mit fünf Zeugen, wenn der Austeller der Urkunde des Schreibens nicht kundig war. Savigny Ges. d. R. R. i. 89, where he refers to Nov. 47, c. 1. Nov. 73, c. 8. Conradi Parerg. p. 451. 460.

1. in quâ subter propria manu pro ignorantia litterarum, signum uenerabilem sanctae crucis feci.

Papyrus, sec. v° inuente. Maffei, p. 144.

2. signum Domnici u. h. ss. (uiri honorabilis suprascripti) uenditoris, litteras nescientis.

Papyrus, 540. Maffei, p. 156.

3. ipso presente, istante, mihique dictante, et consentiente, et subter manu sua propria pro ignorantia litterarum, signum faciente.

Papyrus, 572. Maffei, p. 163.

4. signum Heribaldi Comitis sancti Palatii, qui ibi fui, et propter ignorantiam litterarum, signum sanctæ crucis feci. Mabill. ii. 22.

5. Signum ma+nus Diuito rog. cumque scribere nesis, Magister Militum.

A. 1067. Fantuzzi, i. 296.

6. mano propria *propter* ignorantia litterarum signum s̄cae crucis feci et testibus a me rogitis optuli subscribendam. Marin. Pap. Dip. 139.

Now if in the fifth and sixth centuries in Italy, this ignorance was to be provided for, much more was it to be expected in England in the sixth, seventh, and even eighth. I look then upon the notice taken of it in Wihtræd's case as a mere accident, the result perhaps of some scrupulous monk's having consulted his book of precedents before he drew up the charter.

What has been observed of the style of grantors and grantees applies to the form of their subscriptions. However it is to be noted that in the earlier charters the bishops rarely add the names of their sees, which some of them do in the later. Some very solemn synodal decrees are an exception to this rule. In the earliest period also any bishop seems to have called himself servus servorum or

famulus plebis dei[23], a term which is recorded to have had its origin in the humility of Gregory the Great, but is well known to have remained as the peculiar addition of the bishops of Rome, the haughtiest hierarchs of whom history hath to tell. During the tenth and eleventh centuries the rage for fantastic subscriptions worked even upon the titles of the bishops, and we have every variety of phrase by which their dignity could be described, as episcopus, sacerdos, antistes, prælatus, catascopus, speculator plebis dei, etc. etc. Prelates, between the time of their election and consecration do not appear to have adopted the continental style of *vocatus*, but *electus*, which we yet retain: and instead of the qualification *etsi peccator*, which, though common in foreign diplomata, is almost unknown in our own, we have *licet indignus*.

Some considerations of importance seem to arise from the words made use of to describe the cross itself. The more usual form is signum crucis adposui or signo crucis confirmaui. But other words replace signum, especially in the later charters. These words are Agalma, Character, Gabulum, Indicium, Indiculum, Munimen, Patibulum, Sigillum, Signaculum, Singrapha, Tauma, Testudo, Titulum, Tripudium, Triumphum, Tropheum, Uexillum, Uirtus: and it is possible that there may be yet others. Some of these words apparently refer to the abstract power or holiness of the sign, as Munimen, Tauma (θαυμα), Triumphum, Uirtus. Others to the form, as Gabulum, Patibulum, Tripudium (? τριπους); others again to the legend of Constantine and his banner, with its εν τουτω νικη; to which last head seem to belong Sigillum, Tropheum, Uexillum.

---

[23] Vid. Fantuz. Mon. Rav. i. 104, 105. 114. 117. 131, etc.

The only one of these words which requires any comment is Sigillum. The Norman charters are for the most part granted under seal; those of the Saxons never. Now as sigillum means a seal, and datum sub sigillo is a Norman form, many persons have imagined that the occurrence of the words sigillum and sigillare in a Saxon charter is evidence of forgery. From what has been said it will be seen that I do not hold this opinion to be accurate. The word itself has various meanings; that of a seal, in the Norman sense, is not even the most common of them. It signifies, properly speaking, any sign or mark which one impresses, and was applied among other things to the sign of the cross made in baptism, in which sense it is borne out by Chrysostom's use of the word σφραγις. But a meaning by no means unusual in the middle ages was that of a flag or banner; and in this sense I believe it to be used in these charters, an equivalent for labarum and vexillum, whenever it is not used as a mere diminutive of signum. That there was no notion whatever of a seal, will I think appear from the actual application of the word in the following examples:

1. cum sigillo sanctæ crucis. Edw. Conf. 1045.
2. hunc subscriptionis nostræ sigillum. Æðelred, 1001.

No doubt instances may be cited where it occurs in the Norman sense, and from charters which are not genuine. All I contend for is, that the word of itself is not conclusive evidence of forgery. Sub sigillo is rather more suspicious; but even here it may be a fair question, whether a transcriber of the twelfth, thirteenth, or fourteenth centuries did not substitute this well known phrase for the cum sigillo

which he would necessarily look upon as an inaccurate mode of expression.

Dependant princes and the rulers of small principalities usually state in their grants that what they have done is by the consent and license of their superior and paramount sovereign: and in general the latter either himself signs the grant, or makes a solemn confirmation of it at a later period. Most princes declare their grants to have been made by the advice and with the consent of their prelates, princes, and other counsellors. Whether this be an idle form, or whether it describe a real relation between the king and his court, I find it very difficult to determine.

The importance of his comites to a warlike leader embarking upon a distant and dangerous enterprise, renders it easy to understand the necessity of consulting them on all matters of moment; this points out the origin of their power, without compelling us to resort to the hypothesis of a parliament or witena gemôt, of whose constitution and influence we know but little. We have evidence that in such grave affairs as the adoption of a new creed, or the promulgation of a new law, the councillors or *witan* were consulted: but this seems to differ essentially from the case of a mere grant of lands, and also to be limited in the time during which it could prevail. It must be strongest in the earliest, weakest in the latest ages of the monarchy. Still, as the King has no force of his own (for the people collect under their *Count*, Ealdorman, or Sheriff, when occasion requires it, and not under the King or the King's officers) except such as these his comites can supply, he is virtually in their hands, and his power is dependent upon theirs.

And these considerations become the more cogent,

inasmuch as it is very doubtful whether the king could call upon the free landowners to arm and join his force, except for defensive purposes, and within the limits of their own county, as well as for certain limited periods. His own disposable force could only constitutionally consist of those persons whom personal attachment or the promptings of self interest gathered around him, and who formed, to use the German phrase, a Gefolgschaft around the Gefolgsherr. These are literally the gesîðas, comites, or comrades; and from their position relatively to his own, the þegnas, ministri, or servants of the king; that they shared originally in the plunder won in war is certain; and that they continued to be gifted with horses, arms, jewels, and lands is proved by the concurrent testimony of the historians, poets, and documents. In this Tacitus and Bêowulf are equally decisive witnesses. That they thus laid the foundation of a court aristocracy, a Dienst-adel or nobility of service, also seems clear, and they increased in power as the king increased in power, and always at the expense of the free landowners, whose condition gradually approximates to that of the unfree. Hence the Sheriff or Graff of the county gradually ceases to be elected by the people, and is nominated by the king; but he does not become the king's officer for all that, and the levée en masse is not a whit more available than before, for the king's own purposes.

It does not seem very clear why, when the king was about to make a grant of land out of his own private possessions, it should be necessary for him to consult his *proceres* or counsellors; any more than her majesty should find it necessary to come down to parliament for permission to grant a pension out of the civil list. Had the lands granted been national

property, a sort of consolidated fund, there would have been more excuse for the interference of the nation. As it is, the only way in which I can conceive it to have been a matter of any interest to the nobles what grants the king did or did not make, is that by every alienation he diminished the quantity of what he had to give; and that the possession of a certain amount of land being indispensable to the enjoyment of particular rank, the king, by enriching one noble might have raised him over the head of the rest. Perhaps this may have made the consent of the whole body necessary. On the whole I confess I am not disposed to lay much stress upon these words, especially if they be taken to imply some definite power or authority lodged in the council of the Anglosaxon kings; for they are to be found in the charters of the Franks and other Germanic nations also. It is however possible that some jealousy may have been felt at the inordinate quantity of land held in mortmain.

Could we suppose, indeed, that in every case where the grant is said to be made cum consensu et licentia procerum, it was a mere conversion of folc-land into bôcland, the clause would no doubt be perfectly intelligible. For as the folcland is the general property of the nation, the terra fiscalis,—beneficiary, or which might be granted out in fief in contradistinction to allodial possessions[24],—the king

[24] The natural origin of folcland is the superabundance of good land over what was at once appropriated by the tribes, families, or gentes (mægburg, gelondan) who first settled in a waste or conquered land; but its existence enters into and modifies the system of law, and on it depends the definition of the *march* and the *gau*, with their boundaries. Over the folcland, at first the king alone had no controul; it must have been apportioned by the nation in its solemn meeting; earlier, by the shire or other collection of free men. In Beówulf, the king determines to build a

with the consent of his proceres might grant it out as alod, but hardly without their consent. At the same time the question would arise, how did these proceres thus become the national representatives, for this or any other purpose? and the answer, if we admit their representative capacity at all, must be, Through similar usurpations to those which created a nobility among free men. But it seems to me that this mode of explaining the clause is not satisfactory; for very many of these charters do undoubt-

---

palace and distribute in it to his comites, such gold, silver, arms, and other valuables as God had given him, save the folcscearce and the lives of men—bûtan folcsceare and feorum gumena—which he had no authority to dispose of. This relative position of folcland to bôcland is not confined to the Anglosaxon institutions. The Frisians, a race from whom we took more than has generally been recognised, had the same distinction. At the same time I differ from Grimm, who seems to consider folcland as the pure alod, bôcland as the fief. "Folcland im gegensatz zu Bôcland. Leges Edv. 2; das ist, reine alod, im gegensatz zu beneficium, lehen. Vgl. das friesische câplond und bôcland. As. p. 15." D. R. A. p. 493. I think the reverse is the case; and indeed we have one instance where a king exchanged a certain portion of folcland, for an equal portion of bôcland, with one of his comites. He then gave the exchanged folcland all the privileges of bôcland, and proceeded to make the bôcland, he had received in exchange, *folcland*. The case is so important, that I make no excuse for printing some portion of this original charter here, though out of its place.

Ego Eðelbearht rex cum consensu ac licentia meorum secularium optimatum diuinorumque personarum liuenti animo dabo et concedo meo fideli ministro wullafe aliquam partem terræ iuris mei hoc est .v. aratra in illo loco ubi wasngwelle nominatur in bicissitudinem alterius terræ, hoc est et merseham hanc terram supranominatam et wassingwellan ego eðelbearht ab omni seruitute regali operis eternaliter liuerabo sicut ante fuerat illa prenominata terra et mersaham........

ðis siondan ðes landes bôec et wassingwellan ðet Eðelbearht cyning wullâfe sealde his ðegne wið ôðrum suê miclum lande et mersahâm, se cyning sealde and gebôcade wullâfe fîf sulung landes et wassingwellan wið ðêm fîf sulungum et mersahâm and se cyning dyde ðet land et mersahâm him tô folclande ðâ hîe ðêm landum ie hwerfed hefdan, bûtan ðêm merscum and bûtan ðêm sealtern et fefreshâm and bûtan ðêm wioda ðe ðer tô ðem sealtern limpeð.

Æðelbert of Kent, 858.

edly contain the clause, although the matter of grant be actually provable not to have been folcland, but the paternal inheritance, or private and purchased estate of the grantor, and though the assertion is made that the lands granted were part and parcel terrae juris mei. Alienations by clergymen are of course cum consensu, consilio et licentia fratrum, but the difference in the cases is, that the clerical grants are rarely made without some prospect of advantage thereby to the grantor. One hypothesis may be ventured; viz. that the clause originated at a time when this process of carving private estates out of the folcsceare largely prevailed, because there was abundance of folcland to distribute; and that the king, together with his comites, assumed to be the expression of the national will in its distribution. Next that habit, or even the growing up of a fiction, retained the formulary, even where there was no longer a fact to which it applied; legal instruments being every where, and at all times, little liable to changes of form. Whether this, or the actual dependence of the king on his proceres, be the easier way of accounting for the clause, I will not venture to decide. Both may have acted together.

The second class of documents contained in this collection, comprise the records of trials determined either in the county court before the sheriff, or in the great synods or councils, held twice a year. These meetings, which present the nearest approach to our parliaments that is to be met with in the Anglosaxon institutions, correspond in some degree to the old heathen assemblies, and the later March and May-fields of the Franks. Modified as they were, and to all outward appearance little resembling those celebrated conventions of the continent, many of their

attributions were the same; and their principle, and as it were theory, differs in nothing from those of the other Germans. It is however only in their judicial capacity that we have to consider them.

It was determined in the year 673, at a synod presided over by Hloðhari the sovereign of Kent, and probably attended by all the English bishops, that these synods or councils should be held twice in every year, and that one of these meetings should always take place on the first of August at Clofesho; the place and time of the other being probably left to be determined by circumstances. Accordingly we find a majority of these instruments dated from Clofesho; the most numerous of the rest being passed at Cealchŷð. That these councils were legislative bodies we may see by the collections of laws passed in them, not only for the church, but the laity; and a passage already cited (p. lxxiii) proves that they were also courts of justice. By a council holden in 816, it was ordered that the judgments given by such courts should be enrolled; and to this we owe the valuable records which we still possess.

Generally speaking, these documents do not differ in form from the charters or grants of individuals, except in a very natural preponderance of that proem which points out the necessity of committing solemn decisions to writing. But sometimes the whole progress of a suit is detailed in a narrative form, and the pleadings on both sides, if we may call them so, as well as the judgement, are placed upon the record. The importance of these it is unnecessary to dilate upon, and this is not the place to enter upon the details which they have preserved to us. The same observations apply to the records of suits in the county court.

Perhaps however the most valuable and interesting of all the documents contained in this collection are the Wills. Of their importance as philological monuments I have spoken already, and shall make but one remark on this; viz. that the great antiquity and peculiarities of the language in which they are for the most part written, is *of itself* a decisive guarantee of their authenticity. This is in itself a proof, unshakeable, irrefragable, far beyond any evidence we can offer for any other class of documents; and fortunately supplied in the very case where almost all other evidence fails us: for these documents being for the most part directions, to have effect upon a contingency, and the directions of private individuals of no great note or name, without dates or such formalities of signature as accompany the Latin charters, supply few tests of authenticity.

These documents, from their very nature, furnish a great deal of valuable information which would otherwise have been altogether lost to us; and on this account I trust I shall be excused for occupying some little space in their investigation, reserving the full examination of their bearing for a work formally devoted to the "Law of the Anglosaxons." The earliest genuine will in this collection is of the ninth century; but it by no means follows that there were not such instruments at periods far more remote. Every thing renders it probable that the custom of making devises of lands as well as chattels was introduced from Rome by Augustine. Still, from the evidence of the wills before us, we should be inclined to argue that they were not looked upon in so solemn a light as the charters: there is a want of formality about them which is very easily understood, but which still seems to lead to the conclusion

that they were not considered in the same ceremonious point of view as the Roman *testamenta.* One important fact we have in evidence, namely, that nuncupative wills, permitted by the Romans only under peculiar circumstances of difficulty, were easily allowed of by the Anglosaxons. A son having laid claim to some lands in his mother's possession, and impleaded her before the county court, a deputation was despatched to receive her answer; in a feeling of pardonable irritation she formally disinherited him, and constituted a kinswoman then present her sole legatee, in the following remarkable words:

"Her sit Leôflæd mîn mæge, ðe ic ge-ann ægðer ge mînes landes, ge mînes goldes, ge hrægles ge reâfes, ge ealles ðe ic âh, æfter mînon dæge; here sitteth Leôflæd my kinswoman, unto whom I grant both my land and my gold, both gown and dress, and all that I possess, after my own day." And they, having testified to the county that these words had been spoken, judgement to that effect was given in favour of Leôflæd's husband, and a record of the judgement ordered to be made. Here there was no instrument; no intervention of notaries; no intervention of the church, for that especial purpose; and the publication or probate was enrolled at once as a judgement of the county court. What if the lady had subsequently become reconciled to her son, and wished to change the disposition of her property!

But this very remarkable record leads us to another consideration of much importance; I mean the property which women could have in lands, and their power of devising them. In this case, the devisor was a widow, and under no protection, but her own;

as appears clearly enough from Leôflæd's husband having stated himself to be the person who ought to make answer for her, if he only knew her plea. But we have other cases where lands are devised, even during the husband's life.

These it appears were such lands as the husband had formally settled upon his wife, either as the price for which he bought her of her friends, or as the morgengifu, in other words the *morning-gift*, which it was usual to present to her on the morning after consummation. How it may have been with the former, is not very clear; but the latter endowment appears to have been strictly in the wife's power: in several wills, the husband carefully points out the lands to which his wife has this claim; and in several cases, women appeal to it as their title to lands which they are desirous of alienating. Again, in case of incontinence, the widow might be punished by forfeiture of this provision (Ll. Cnut. tit. 71); so that it appears to have been fully her own, to dispose of at her own pleasure, in addition to the settlement which was made upon her, in the event of her surviving her husband (Ll. Eadmund. tit. 3.), and which naturally ceased on the occasion of a second marriage. In many respects the morgengifu differs from dower; in others it resembles it closely; but this is a question which it would be too long to enter upon now, and the reader is referred for information upon the point to Grimm's Deutsche Rechts alterthümer, p. 441, etc. Wills then, by which women devised lands and chattels, may be received as genuine, if there be nothing in their provisions to the contrary; it is however more usual for these documents to be drawn up during the coverture, both husband and wife uniting in the disposal of the

property, with conditions as to survivorship; the instrument becoming thus partly a settlement, partly a testament, and being corroborated by the witness of archbishops and bishops, who are made to a certain extent executors, a portion of the property being usually devoted to pious purposes; in which case even the Roman law allowed of the intervention of the clergy, which the Council of Carthage had prohibited.

Some of these testaments made by men who were under a superior lord, specify the amount of heriot payable; and this corresponds to what was fixed by the law of Cnut. These same documents contain also a clause of great interest; namely, an earnest prayer to the lord that he will permit the will to stand according to the dispositions of the testator, coupled not unfrequently with a legacy to him on condition of his so doing, or to some person of influence about him, for intercession on the testator's behalf. So that the advantages of lofty station and court nobility seem to have been counterbalanced by a serious drawback in the amount of freedom enjoyed by the thanes: and this their dependant condition seems much more in accordance with the original theory of their position as *comites*, and a just retribution for the authority which they helped the king to establish over the free men and the free Count or Graff of the *gau*. For as no man supplicates and even pays for that which he is of his own right entitled to enjoy, it appears as if these great vassals of the crown had not the power of disposing of their lands and chattels but as the king might permit; and in the strict construction of the bond between the king and them, all that they gained in his service must be taken to lapse into his hands after their death; the relation of *comes* being a per-

sonal one, and not necessarily transferable from father to son at first, though in the darkening evening of the Anglosaxon monarchy, four great hereditary ducal houses seemed already about to establish themselves and overshadow the throne; and this principle, which shows itself in the theory of the feudal *relief*, is equally recognised in the theory of the old Teutonic *Heriot*, and in the allusions made in Beôwulf, the Hildebrant's Lied, and other ancient poems of the Germanic races.

Wills are usually signed by the clergy who assisted in the drawing them up, and often by the executors named in them. Whether any formal probate was required after the death of the parties may be questioned; it being usual to lodge attested copies with the brethren of a monastery, the bishop of the diocese, etc. in case of dispute arising; and none of the wills which survive being, I think, made in immediate expectation of death.

One or two documents of much interest are the marriage contracts, made between the bridegroom or suitor and the guardians of the lady wooed; these tally in every respect with the directions of the codes, and present a lively picture of the mode of proceeding on such occasions. Their authenticity, hardly to be tested by any other means, is best proved by the philological investigation of the language in which they are written. These, as well as a few other documents, which, though neither charters nor wills, seemed capable of throwing light upon the legal institutions of the Anglosaxons, have been included in this collection.

The first volume of documents now presented to the Society comprehends nearly all of those which fall within the period comprised between the con-

version of Aethelberht of Kent, in 598, and the death of Ecgberht of Wessex, in 838. Of these a portion have been already printed in such works as Reyner's Apostolatus Benedictinorum in Anglia, the Monasticon Anglicanum, Steven's History of Monasteries, Hearne's Textus Roffensis, Hearne's Hemming, Somner's Antiquities of Canterbury, Widmore's History of Westminster Abbey, the published copies of Malmsbury and Ingulf, and other voluminous and rare compilations. The difficulty of meeting with some of these works, and still more the inconvenience of turning to them for the scattered charters they contain, would have justified us for reprinting these documents, even had experience not forced upon us the acknowledgment, that the advantages to be derived from their use are only to be obtained from them when collected into one body and chronologically arranged. This arrangement alone furnishes us with a complete induction, and complete mastery over the charters themselves as means to historical and legal ends. Very many, however, have never hitherto appeared in print, and among them are the most important of the whole collection. With the exception of about half a dozen, to whose originals we could not obtain access, or of which the originals have perished, every charter has been carefully collated with the manuscript or manuscripts in which it is preserved. There are, however, still a few charters which belong to this period, and of which, from unavoidable circumstances, I have as yet not been able to obtain copies. Such are the Sherborne charters, in the possession of Sir T. Phillipps, one or two in the possession of the Earl of Ilchester, and about half a dozen in the collection of the Duke of Buckingham, which last I have for the present lost through the lamented death of his grace,

the late duke. However much I regret the incompleteness of this volume in these respects, I feel that it may easily be remedied at any future time by the publication of an appendix. In this appendix I propose also to include one or two documents which were omitted by mistake, such as the forged foundation charter of Peterborough, etc. and some which I would not print till I could carefully compare them with the originals; such are the Selsey charters, now in the archives of the Dean and Chapter of Chichester. I also propose to embody in it the abstracts of charters now lost, from the Registers of Canterbury and other cathedrals; for though in these all traces of the form have perished, they are occasionally of value on chronological grounds.

The rule by which I have been guided in the formation of my text is a simple one, and was imposed upon me by the very nature of my MSS. authorities. All the documents of the class now under consideration are found either enrolled in monastic chartularies, or on separate sheets of parchment. The latter, which are fortunately numerous, can alone pretend to complete authority; the former necessarily varying with the capricious orthography of the periods at which the chartularies were compiled. For the former, whether autographs or ancient apographs, it seemed desirable to adopt the rule of printing verbatim et litteratim, preserving as far as possible the contractions, punctuation, and even the grammatical errors, so as to make, in short, an accurate facsimile of the original. But two inconveniences of a grave nature would have accompanied the extension of this plan to the copies found in chartularies. First, we should have been met by a repulsive mode of spelling, or rather with various repulsive and inconsistent modes of spelling, bearing

no resemblance to that of the periods to which the documents belong: next, where two or more copies were used for the settlement of a text, we must have admitted inconsistent modes of spelling into one and the same document. It appeared therefore better to proceed as one would in the case of a classical author; to settle by careful examination the orthography prevalent at any given period, and to reduce the various documents to this one consistent form.

The charters which are either ascertained forgeries, or which from any cause appear to me liable to suspicion, are marked with an asterisk. For the authenticity of the rest, I am willing to pledge myself.

The list appended to this introduction contains the authority for each document. Where two or more MSS. are mentioned, they have been placed in the order of their value, the first being the one which has been principally followed, the others having been used for collation, and interpolation where any thing happened to be wanting. Errors in the dates have been provided for in the titles prefixed to the charters; whatever may be found in the body of the document, that only is recognized as accurate which stands in the title; and I need hardly say, that the utmost care has been taken to settle these, not only by the usual means, such as comparison of MSS., collation of the Indictions, Regulars, Concurrents, Epacts, Days of the week, Saints' days, and other such tests, but also by investigation of the historical facts, and the dates of the several witnesses. The titles also contain the names of the grantors as they wrote, or would have written, them themselves; respect being had throughout to the peculiarities of dialect, and the laws of grammatical

construction. Thus I write Ini of Wessex, not Ina; at a later period than his own it would have been written Ine, the final *e* being equivalent to *i*, as in Osuuini, Centuuini, Hloðhari, later Oswine, Centwine, Hloðhere; but no Saxon could ever have made it Ina, any more than on the other hand, he could have called Beda, *Bede*. The following contractions may perhaps be worth noting:

đm. đi. đo.	deum, dei, deo.
dn̄s. dn̄o. etc.	dominus, domino, etc.
ã. ũ.	am. um.
pr̃. pr̃s. pƀr.	presbyter. princeps.
diac̃.	diaconus.
sƀ diac̃	subdiaconus.
arc̃ diac̃	archidiaconus.
ep̃s. ep̃i. episc̃.	episcopus.
arc̃ episc̃.	archiepiscopus.
oꝝ	orum.
b:	bus.
ł	uel.
7	and, et.
ħ	autem.
u°.	uero.
p̃.	per, prae, pro.
ꝑ.	per.
ꝓ.	pro.
t̃.	ter.
ꝯ	con.
ꝯs̃ 7 sub	consensi et subscripsi.
ꝯsens̃ 7 sub	consensi et subscripsi.
.i.	id est.
÷	est.
qꝫ. q.	qui, quæ, quod.

The earlier Kentish charters use both the usual

Saxon *dh*, ð, and another, similar to that employed by the Old Saxons, and which may be seen in the Cotton MS. of the Heljand. Cal. A. VII. This is accurately depicted in one or two of the facsimiles. For want of a proper type I have been compelled to use the common đ.

I have now only to express the confident hope that the materials here supplied for a history of the Saxon Kingdoms and the Saxon Law, down to what is commonly, but erroneously, called the termination of the Heptarchy, will be found to justify the pains and time which have been bestowed upon their collection and illustration.

LIST OF THE DOCUMENTS

CONTAINED IN THIS VOLUME.

No.	Name.	Date.		Authorities.
1.	Aethilberht of Kent	April 28th,	604	Textus Roffensis, fol. 119.
2.	Aethilberht		605	MS. Aul. Trin. Cantab. MS. Harl. 686. fol. 26. MS. Cot. Cleop. F. i. f. 247, b. MS. Harl. 358. fol. 47, b.
3.	Aethilberht	Jan. 9th,	605	MS. Aul. Trin. MS. Harl. 686. fol. 27, b. MS. Harl. 358. fol. 47, b. MS. Cott. Claud. D. x. fol. 8.
4.	Aethilberht	Jan. 9th,	605	MS. Aul. Trin. MS. Harl. 686. fol. 29, b. MS. Cott. Claud. D. x. f. 9, b.
5.	Augustinus	No date.		MS. Aul. Trin. MS. Harl. 686. fol. 32, b. MS. Cott. Claud. D. x. f. 8.
6.	Eadbald of Kent		618	MS. Aul. Trin. fol. 15, b. MS. Harl. 686. fol. 53, b.
7.	Coenuuealha of Wessex		670	MS. Bodl. Wood. i. fol. 150.
8.	Osuuini of Kent	Jan. 27th,	675	MS. Aul. Trin. fol. 34. MS. Harl. 686. fol. 115, b.
9.	Hloðhari of Kent	April 1st,	675	MS. Aul. Trin. fol. 38. MS. Harl. 686. fol. 30, b.
10.	Osuuini of Kent	No date.		MS. Aul. Trin. fol. 34. MS. Harl. 686. fol. 116.
11.	Bishop Liuthari	Aug. 26th,	675	MS. Lansd. 417. fol. 1. Wharton, Ang. Sac. ii. 9.
12.	Osric of the Hwiccas	Nov. 6th,	676	MS. C.C. Cantab. cxi. f. 59.
13.	Uuighard	October,	672	MS. C.C. Cantab. cxi. f. 59.
14.	Suaebhard of Kent	March 1st,	676	MS. Aul. Trin. fol. 34, b. MS. Harl. 686. fol. 117, b.
15.	Suaebhard	No date.		MS. Aul. Trin. fol. 35. MS. Harl. 686. fol. 119, b.
16.	Hloðhari of Kent	May,	679	MS. Cott. Aug. ii. 2. MS. Lambeth. 1212. fol. 304.
17.	Oshari of the Hwiccas		680	MS. Cott. Tib. A. xiii. f. 20, b.

No.	Name.	Date.	Authorities.
18.	Caeduuealha of Wessex . . .	680	MS. Cott. Aug. II. 86. MS. Lamb. 1212. fol. 304.
19.	Bishop Headdi . .	July 6th, 680	MS. Bodl. Wood. I. f. 149, b.
20.	Baldred of Mercia	681	MS. Bodl. Wood. I. fol. 183.
21.	Aethilmod . . .	Oct. . 681	MS. C.C. Cantab. CXI. f. 60.
22.	Aethilred of Mercia . . .	681	MS. Lansd. 417. fol. 2. Ang. Sac. ii. p. 10.
23.	Aethilred	681	MS. Lansd. 417, fol. 2.
24.	Caeduuealha of Wessex .	Aug. . 682	MS. Lansd. 417. fol. 2, b.
25.	Ecgfrith of Northumberland . .	685	MS. Dodsw. IX. fol. 8.
26.	Berhtuuald . . .	July 30th, 685	MS. Lansd. 417. fol. 1. Ang. Sac. ii. p. 10.
27.	Eadric of Kent . .	June, 686	MS. Aul. Trin. fol. 38, b. MS. Harl. 686. fol. 132, b.
28.	Baldred . . .	Aug. 688	MS. Lansd. 417. fol. 3. Ang. Sac. ii. p. 11.
29.	Caeduuealha of Wessex	Aug. 19th, 688	MS. Lansd. 417. fol. 3. Ang. Sac. ii. p. 11.
30.	Osuuini of Kent	689	MS. Aul. Trin. fol. 34. MS. Harl. 686. fol. 113, b.
31.	Ini of Wessex . . .	688—690	MS.Cott.Claud. C. IX. 102, b.
32.	Aethilred of Mercia . .	691 or 692	MS. Harl. 4660, fol. 1. ex autogr. in archivis Wigorn.
33.	Aethilred	691 or 692	Smith's Beda. App. p. 764.
	Endorsement of the same by Bishop Ecguuini.		The same. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 9.
34.	Aethilred	692	MS.Cot.Tib. A. XIII. f. 170, b.
35.	Oethilred of Essex .	March, 692 or 693	MS. Cott. Aug. II. 29. MS. Cott. Vesp. A. IX. f. 141.
36.	Oshari of the Hwiccas . . .	693	MS. Harl. 4660. fol.2.
37.	Uuihtraed of Kent . .	July 17th, 694	MS. Aul. Trin. fol. 47. MS. Harl. 686. fol. 162.
38.	Bishop Erconuuald . . .	695	MS. Cott. Vesp. A. IX. 142.
39.	Uuihtraed of Kent	696	MS. Aul. Trin. fol. 47, b. MS. Harl. 686. fol. 163.
40.	Caeduuealha and others	Various years.	MS. Soc. Ant. LX. fol. 36.
41.	Uuihtraed of Kent . .	March, 696	MS. Aul. Trin. fol. 47, b. MS. Harl. 686. fol. 163, b.

No.	Name.	Date.		Authorities.
42.	Uuihtraed . . .	April 2nd,	697	MS. Aul. Trin. fol. 48. MS. Harl. 686. fol. 164.
43.	Uuihtraed . . .	July,	697	Facsimile in Antiquarian Repertory, vol. ii. p. 133. MS. Lamb. 1212. fol. 305.
44.	Uuihtraed . . .	April 6th,	699	MS. Aul. Trin. fol. 48, b. MS. Harl. 686. fol. 167.
45.	Ini of Wessex . .	July 5th,	699	MS. Cott. Claud. C. IX. fol. 102, b. MS. Cott. Claud. B. VI. fol. 6.
46.	Ini	. .	699	MS. Cott. Claud. B. VI. fol. 6.
47.	Uuihtraed of Kent . .	July,	700 or 715	MS. Cott. Aug. II. 88.
48.	Ini of Wessex . .	. .	701	MS. Lansd. 417. fol. 3, b.
49.	Ini	. .	702	MS. Bodl. Wood. I. f. 178, b. MS. Bodl. Wood. I. fol. 171.
50.	Ini	May 26th,	704	MS. Lansd. 417. fol. 3, b. Ang. Sac. ii. p. 22.
51.	Ini	. .	704	MS. Ashmole, 790. fol. 60, b. MS. Bodl. Wood. I. fol. 67. MS. Cott. Vesp. D. XXII. f. 63.
52.	Suaebraed of Essex .	June 13th,	704	MS. Cott. Aug. II. 82.
53.	Aethilheard of the Hwiccas	.	704—709	MS. Harl. 4660, fol. 2.
54.	Bishop Aldhelm . .	. .	705	Ang. Sac. ii. p. 21.
55.	Offa of Essex . .	.	704—709	MS. Cott. Nero. E. I. f. 392. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 107, b. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 107.
56.	Aethiluueard of the Hwiccas	. .	706	MS. Harl. 3763. fol. 65. MS. Cott. Vesp. B. XXIV. f. 23.
57.	Aethilric of the Hwiccas	. .	706	MS. Harl. 3763. fol. 64, b.
58.	Bishop Uualdhari . .	. .	706	MS. Harl. 3763. fol. 65, b.
59.	Coenraed of Mercia .	. .	708	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. f. 32.
60.	Coenraed . . .	. .	709	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. fol. 34, b.
61.	Coenraed . . .	. .	709	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. f. 64.
62.	Ciolraed of Mercia .	. .	710	MS. Harl. 3763, fol. 60.
63.	Bishop Forðhari . .	. .	712	MS. Bodl. Wood. I. fol. 150.
64.	Bishop Ecguuini . .	. .	714	MS. Harl. 358. fol. 51, b.
65.	Aethilbald of Mercia .	. .	716	MS. Harl. 3763. fol. 60, b.

No.	Name.	Date.	Authorities.
66.	Aethilbald	716	MS. Arundel. 178. fol. 25.
67.	Aethilbald	716—717	MS.Cot.Tib. A. XIII. f. 193, b.
68.	Aethilbald	716—717	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. fol. 24, b.
69.	Aethilbald	718	MS.Cott.Tib. A. XIII. f. 31, b.
70.	Aethilbald	719	MS. Arund. 178. fol. 30, b. MS. Reg. 13. D. 2. fol. 18.
71.	Ini of Wessex	723	MS. Bodl. Wood. I. fol. 201.
72.	Aethilberht of Kent	July 11th, 724	MS. Aul. Trin. fol. 49. MS. Harl. 686. fol. 169.
73.	Ini of Wessex	725	MS. Ashmole, 790. fol. 63. MS. Bodl. Wood. I. f. 66, b. MS. Reg. 13. D. 2. fol. 7, b. MS. Cott.Vesp. D. XXII. f. 69.
74.	Ini	725	MS. Bodl. Wood. I. fol. 191.
75.	Aethilbald of Mercia	727	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. fol. 35, b.
76.	Aethilheard of Wessex	729	MS. Bodl. Wood. I. fol. 152.
77.	Aethilberht of Kent	Feb. 20th, 732	MS. Cott. Aug. II. 91.
78.	Aethilbald of Mercia	734	Chart. Cotton. XVII. 1. Textus Roffens. fol. 120.
	Confirmation of the same by Berhtuulf of Mercia, about 840		The same.
79.	Aethilbald	Nov. 24th, 723, 728, or 734	MS.Cott.Nero. E. I. f. 388, b. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 7, b.
80.	Aethilbald	736	MS. Cott. Aug. II. 3.
81.	Aethilbald and Aethilheard	725—737	MS.Cott.Claud. C. IX. f. 103. MS. Cott. Claud. B. VI. f. 13.
82.	Archbishop Nothhelm	734—737	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 25.
83.	Aethilbald	723—737	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 103.
84.	Aethilbald	738	MS. Aul. Trin. fol. 51, b. MS. Harl. 686. fol. 177, b.
85.	Eadberht of Kent	April, 738	Textus Roffensis, fol. 119.
86.	Aethilberht of Kent	740	MS. Cott. Aug. II. 101.
87.	Aethilbald of Mercia	742	Chart. Antiq. Cantu. M. 363. MS.Cot.Claud. D. II. f. 30, b. MS. Lambeth. 1212. fol. 308.
88.	Aethilbald	716—743	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 167. MS.Cott. Nero. E. I. f. 391, b. MS. Cott.Tib. A. XIII. f. 15, b.

No.	Name.	Date.	Authorities.
89.	Aethilbald	716—743	MS.Cott.Tib.A.xiii.f.166,b. MS. Cott. Tib. A. xiii. f. 55. MS.Cott.Tib. A.xiii.f.42,b.
90.	Aethilbald	716—743	MS.Cott.Tib.A.xiii.f.26,b.
91.	Bishop Uuilfrith . . .	721—743	MS. Cott. Tib. A. xiii. f. 39.
92.	Hilla	744	MS. Bodl. Wood. i. 169, b.
93.	Cuthraed of Wessex . . .	744	MS. Bodl. Wood. i. 67, b. MS. Reg. 13. D. 2. fol. 8, b.
94.	Cuthraed	745	MS. Lansd. 417, fol. 5. Ang. Sac. ii. p. 25.
95.	Aethilbald of Mercia . .	743—745	MS. Cott. Tib. A. xiii. f. 20.
96.	Earduulf of Kent. . . .	747	Textus Roffensis, fol. 123.
97.	Aethilbald of Mercia .	Sept. 29th, 747	MS. Aul. Trin. fol. 50, b. MS. Harl. 686. fol. 174, b.
98.	Aethilbald . . .	May, 748	MS. Aul. Trin. fol. 52, b. MS. Harl. 686. fol. 180, b.
99.	Aethilbald	749	Spelman, Concil. i. p. 256. MS. Reg. 13. D. 2. fol. 18.
100.	Aethilbald	755—757	Chart. Cotton. viii. 3.
101.	Aethilbald . . .	No date.	MS. Cott. Aug. ii. 32.
102.	Eanberht of the Hwiccas . .	757	MS. Cott. Tib. A. xiii. f. 16. MS. Cott. Nero. E. i. f. 391, b.
103.	Cyneuulf of Wessex . . .	758	MS. Lansd. 417. fol. 5, b. Ang. Sac. ii. p. 25.
104.	Cyneuulf of Wessex . . .	759	MS. Harl. 61. fol. 19, b.
105.	Eanberht of the Hwiccas	Feb. 759	MS.Cott.Tib.A.xiii.f.24,b.
106.	Eadberht of Kent. . . .	761	MS. Aul. Trin. fol. 54, b. MS. Harl. 686. fol. 187, b.
107.	Eadberht . . .	July 25th, 761	MS. Aul. Trin. fol. 53, b. MS. Harl. 686. fol. 185, b.
108.	Aethilberht of Kent . . .	762	MS. Aul. Trin. fol. 55. MS. Harl. 686. fol. 190.
109.	Dunuueald	762	MS. Aul. Trin. fol. 55, b. MS. Harl. 686. fol. 191.
110.	Sigiraed of Kent	762	Text. Roff. fol. 122.
111.	Offa of Mercia	764	Text. Roff. fol. 123.
112.	Offa	759—764	MS. Aul. Trin. fol. 54. MS. Harl. 686. fol. 187.[1]

[1] This charter should be placed before No. 106.

No.	Name.		Date.	Authorities.
113.	Ecgberht of Kent		765	Text. Roff. fol. 126.
114.	Sigiraed of Kent		759—765	Text. Roff. fol. 125.[1]
115.	Cyneuulf of Wessex		766	N. Monast. vol. ii. p. 285.
116.	Offa of Mercia		767	MS. Cott. Aug. II. 26.
	Endorsement of the same by Pilheard		799—802	MS. Cott. Aug. II. 27.
117.	Uhtred of the Hwiccas		767	MS. Harl. 4660. fol. 3.
118.	Uhtred		770	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 144.
119.	Offa of Mercia		772	MS. Aul. Trin. fol. 56, b. MS. Harl. 686. fol. 194, b.
120.	Offa		772	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 15, b. MS. Cott. Nero. E. I. f. 391, b. MS. Cott. Vitel. C. IX. f. 126.
121.	Offa		774	MS. Cott. Aug. II. 99.
122.	Offa		774	Reg. C.C. Cantuar. C. v. f. 7. Reg. C.C. Cant. A. I. fol. 189. MS. Lamb. 1212. fol. 310.
123.	Offa	Feb.	774	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 194.
124.	Bishop Milred		774	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 25, b.
125.	Aldred of the Hwiccas		757—775	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 51, b.
126.	Offa of Mercia		757—775	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 34, b.
127.	Abbat Ceolfrith		757—775	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 52, b.
128.	Uhtred of the Hwiccas		764—775	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 145.
129.	Offa of Mercia		765—775	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 174. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 28.
130.	Offa		777	MS. Harl. 3763. fol. 61. Reg. C.C. Cant. A. I. f. 198. Reg. C.C. Cantuar. C. v. f. 7.
131.	Offa and Aldred		777	MS. Harl. 4660. fol. 9. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 177.
132.	Ecgberht of Kent		778	Text. Roffens. fol. 129.
133.	Cynewulf of Wessex		778	Chart. Cotton. VIII. 4.
134.	Offa of Mercia		775—778	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 42. MS. Cot. Tib. A. XIII. f. 169, b.

[1] This donation probably preceded No. 111.

No.	Name.	Date.		Authorities.
135.	Ecgberht of Kent		779	Text. Roff. fol. 130.
136.	Offa of Mercia		779	MS. Cott. Vesp. B. XXIV. fol. 70, b.
137.	Offa		779	MS. Cott. Aug. II. 4.
138.	Offa		780	MS. Cott. Aug. II. 30. Smith. Beda. App. p. 767.
139.	Offa	Sept. 22d,	780	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 44, b. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 143.
140.	Offa	Sept. 22d,	780	MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 11.
141.	Offa	Dec. 26th,	781	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 173. MS. Cot. Tib. A. XIII. f. 103, b.
142.	Offa	Dec. 26th,	781	MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 181, b. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 195.
143.	Bishop Heaðored		781	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 106.
144.	Aethilberht of Wessex and Kent		781	Chart. Cotton. VI. 4. Text. Roff. fol. 130.
145.	Offa of Mercia		778—781	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 54, b. Smith. Beda. App. p. 766.
146.	Aldred of the Hwiccas		778—781	Smith. Beda. App. p. 765.
147.	Offa of Mercia		784	MS. Dodsworth. LV. 19. f. 47.
148.	Uhtred of the Hwiccas		778—785	Smith. Beda. App. p. 767.
149.	Offa of Mercia		785	Widmore. Enquiry, etc. App. No. 111.
150.	Offa		769—785	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 23.
151.	Offa		787	MS. Cott. Vitel. A. XIII. f. 31.
152.	Offa		788	Text. Roff. fol. 131.
153.	Offa		788	Chart. Ant. Cantuar. M. 340.
154.	Offa		789	MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 146, b.
	Saxon duplicate of the same			MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 146, b.
155.	Offa		789	Text. Roff. fol. 133.
156.	Bishop Heathored		789	MS. Harl. 4660. fol. 7. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 7, b. MS. Cott. Nero. E. I. f. 388, b.
157.	Offa of Mercia		789	Text. Roff. fol. 132.
158.	Beorhtric of Wessex		—790	MS. Cott. Claud. B. VI. f. 10, b.

No.	Name.	Date.	Authorities.
159.	Offa of Mercia	790	Reg. Cantuar. A. I. fol. 189. Reg. Cantuar. C. I. fol. 69. MS. Lamb. 1212. fol. 311.
160.	Ecgberht of Kent	765—791[1]	Text. Roff. fol. 127.
161.	Offa of Mercia	May, 792	MS. Cott. Nero. D. I. fol. 148.
162.	Offa	793	MS. Cott. Nero. D. I. fol. 148.
163.	Offa	793	MS. Arund. 178. fol. 30, b.
164.	Offa	794	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 54.
165.	Abbat Beonna	786—796	MS. Soc. Ant. LX. fol. 41.
166.	Offa of Mercia	791—796	MS. Tib. A. XIII. fol. 48. MS. Cott. Nero. E. I. f. 387, b.
167.	Offa	791—796	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 52.
168.	Offa	796	MS. Soc. Ant. LX. fol. 37, b.
169.	Abbat Headda	781—798	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 26.
170.	Ecgfrith of Mercia	796	MS. Cott. Nero. E. I. f. 387, b.
171.	Ecgfrith	796	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 52.
172.	Ecgfrith	796	MS. Cott. Nero. D. I. f. 148, b.
173.	Ecgfrith	796	MS. Cott. Nero. D. I. f. 148, b.
174.	Ecgfrith	796	MS. Lansd. 417. fol. 5, b. Ang. Sac. ii. p. 25.
175.	Coenuulf of Mercia	798	MS. Cott. Aug. II. 97.
176.	Coenuulf	799	MS. Tib. A. XIII. fol. 2.
177.	Coenuulf	799	MS. Cott. Aug. II. 96. Reg. C.C. Cant. A. I. f. 189, b.
178.	Eadburh of Wessex	801	MS. Bodl. Wood. I. fol. 169.
179.	Coenuulf of Mercia	801	Text. Roff. fol. 135.
180.	Beorhtric of Wessex	801	MS. Cott. Claud. B. VI. f. 7, b.
181.	Bishop Deneberht	About 802	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 41.
182.	Bishop Deneberht	About 802	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 147, b.
183.	Bishop Deneberht	Oct. 6th, 803	MS. Harl. 4660. fol. 7. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 8, b. MS. Cott. Nero. E. I. f. 388, b.

[1] Probably before 788.

No.	Name.	Date.		Authorities.
184.	Bishops Deneberht and Wulfheard . . .	Oct. 6th,	803	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 22, b.
185.	Archbishop Aethelheard	Oct. 6th,	803	MS. Cott. Aug. II. 61.
186.	Aethelric	. .	804	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 49. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 195.
187.	Coenuulf of Mercia .	. .	804	MS. Aul. Trin. fol. 59. MS. Harl. 686. fol. 202, b.
188.	Coenuulf	. .	804	Somner's Ant. Cant. by Battely. App. 68.
189.	Archbishop Aethelheard	. .	805	MS. Cott. Aug. II. 55. MS. Lamb. 1212. fol. 314.
190.	Cuthred of Kent . .	Aug. 6th,	805	MS. Cott. Aug. II. 87.
191.	Cuthred	. .	805	MS. Cott. Aug. II 100.
	Indorsed by Aethelnoth	.	805—831	Bibl. MS. Stowens. vol. ii. p. 123.
192.	Coenuulf of Mercia .	. .	806	MS. Arund. 178. fol. 31.
193.	Coenuulf[1]	. .	808	MS. C.C. Cantab. CXI. f. 77.
194.	Coenuulf . . .	April 16th,	808	MS. Cott. Aug. II. 98.
195.	Archbishop Wulfred .	April 21st,	811	MS. Cott. Aug. II. 47.
196.	Coenuulf of Mercia .	Aug. 1st,	811	MS. Cott. Aug. II. 10.
197.	Coenuulf . . .	Nov. 9th,	811	MS. Cott. Tib. E. IV. fol. 13, b.
198.	Coenuulf	. .	811	Chart. Cotton. viii. 31. Textus Roff. fol. 136.
199.	Coenuulf	. .	812	Chart. Ant. Cantuar. C. 1278.
200.	Archbishop Wulfred .	. .	813	Somner's Ant. Battely. App. p. 35.
201.	Coenuulf of Mercia .	Nov. 25th,	814	MS. Cott. Aug. II. 74.[2]
202.	Coenuulf . . .	Dec. 26th,	814	MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 182, b.
203.	Coenuulf . . .	Dec. 26th,	814	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 10.
204.	Coenuulf	. .	814	MS. Cott. Aug. II. 77.
205.	Coenuulf	. .	814	Somner's Ant. Battely. App. p. 12.
206.	Coenuulf	. .	814	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 168.

[1] Probably an interpolated charter of Cyneuulf of Wessex.
[2] This should be placed after Nos. 202 and 203.

No.	Name.	Date.	Authorities.
207.	Coenuulf	814	Chart. Harl. 83. A. I.
208.	Coenuulf	815	MS. Cott. Claud. C. IX. fol. 103, b.
209.	Coenuulf	816	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 151.
210.	Coenuulf	816	MS. Harl. 4660. fol. 5. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 1. MS. Cott. Tib. A. XIII. fol. 171, b.
211.	Coenuulf	817	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 170.
212.	Coenuulf	817	MS. Cot. Tib. A. XIII. f. 196, b.
213.	Fregisl . . .	July 25th, 819	N. Monast. ii. 109.
214.	Coenuulf of Mercia . . .	821	MS. Cott. Claud. C. IX. f. 104. MS. Cott. Claud. B. VI. f. 9.
215.	Coenuulf . . .	No date.	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 11.
216.	Ceoluulf of Mercia .	Sept. 20th, 822	MS. Cott. Aug. II. 93.
217.	Ceoluulf . . .	May 26th, 823	MS. Cott. Aug. II. 75.
218.	Beornuulf of Mercia .	Sept. 30th, 824	MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 47. MS. Cott. Nero. E. I. f. 387.
219.	Beornuulf	825	Smith. Beda. App. p. 768.
220.	Archbishop Uulfred . . .	825	MS. Cott. Aug. II. 78. MS. Lambeth. 1212. fol. 316. MS. Cott. Claud. D. II. f. 27.
221.	Aelfgar	825	N. Monast. ii. 109.
222.	Aetheluulf of Kent . . .	827	MS. Cott. Vitel. A. XIII. fol. 31, b.
223.	Ecgberht of Wessex . . .	828	Text. Roff. fol. 137.
224.	Archbishop Uulfred . .	805—831	MS. Cott. Aug. II. 72.
225.	Uulfred, Osuulf, and Beornðryð . . .	805—831	MS. Cott. Aug. II. 79.
226.	Ecgberht of Wessex . . .	830	Chart. Ant. Cantuar. C. 1279.
227.	Werhard	832	MS. Lambeth. 1212. f. 319. MS. Lambeth. 582. fol. 128.
228.	Eadwald	831	MS. Cott. Aug. II. 19.
229.	Uuiglaf of Mercia . . .	831	MS. Cott. Aug. II. 94.
230.	Ealburh	831	MS. Cott. Aug. II. 52.
231.	Lufa	832	MS. Cott. Aug. II. 92.

No.	Name.	Date.		Authorities.
232.	Ecgberht of Wessex	Dec. 26th,	833	MS. Harl. 61. fol. 17, b.
233.	Uuiglaf of Mercia	May 26th,	833	MS. Arund. 178. fol. 31, b. N. Mon. ii. p. 109.
234.	Ecgberht of Wessex	. .	833	MS. Cott. Aug. II. 102.
235.	Abba	. .	835	MS. Cott. Aug. II. 64.
236.	Ecgberht of Wessex	. .	835	MS. Cott. Claud. C. IX. fol. 104, b.
237.	Uuiglaf of Mercia	. .	836	MS. Cott. Aug. II. 9. MS. Cott. Tib. A. XIII. f. 21. MS. C.C. Cantab. CXI. f. 138.
238.	Badanoð	. .	837	MS. Cott. Aug. II. 42.
239.	Ecgberht of Wessex	. .	838	Chart. Cott. VIII. 30. Text. Roff. fol. 138.
240.	Ecgberht	. .	838	MS. Cott. Aug. II. 20. MS. Cott. Aug. II. 21. MS. Cott. Aug. II. 37.

CHARTAE ANGLOSAXONICAE.

I.

AETHILBERHT OF KENT, April 28th, 604.[1]

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Iesu Christo saluatore! Mense Aprilio, sub die iiii kl. Maias, indictione vii, Ego Aethilberhtus rex filio meo Eadbaldo admonitionem catholicae fidei optabilem. Nobis est aptum semper inquirere qualiter per loca sanctorum, pro animae remedio uel stabilitate salutis nostrae, aliquid de portione terrae nostrae in subsidiis seruorum dei, deuotissima uoluntate, debeamus offerre. Ideoque tibi sancte Andrea, tuaeque ecclesiae quae est constituta in ciuitate Hrofibreui, ubi praeesse uidetur Iustus episcopus, trado aliquantulum telluris mei. Hic est terminus mei doni: fram sūðgeate west, andlanges wealles, oð norðlanan tō strǣte; ⁊ swā eāst fram strǣte oð doddinghyrnan, ongean brādgeat. Siquis uero augere uoluerit hanc ipsam donacionem, augeat illi dominus dies bonos. Et si praesumpserit minuere aut contradicere, in conspectu dei sit damnatus et sanctorum eius, hic et in aeterna saecula, nisi emendauerit ante eius transitum quod inique gessit contra christianitatem nostram. Hoc, cum consilio Laurencii episcopi et omnium principum meorum, signo sanctae crucis confirmaui, eosque iussi ut mecum idem facerent. Amen.

[1] This charter is omitted in the Lists of Donations. I nevertheless see no reason to doubt its authenticity.

II.

* AETHILBERHT OF KENT, 605.

✠ In nomine domini nostri Iesu Christi! Omnem hominem, qui secundum deum uiuit et remunerari a deo sperat et optat, oportet ut piis precibus consensum hilariter ex animo praebeat: quoniam certum est, tanto facilius ea quae ipse a deo poposcerit consequi posse, quanto et ipse libentius deo aliquid concesserit: quocirca ego Aethilberhtus rex Canciae, cum consensu uenerabilis archiepiscopi Augustini ac principum meorum, dabo et concedo in honore sancti Petri aliquam partem terrae iuris mei, quae iacet in oriente ciuitatis Doroberniae; ita duntaxat ut monasterium ibi construatur, et res quam supra memoraui in potestate abbatis sit qui ibi fuerit ordinatus. Igitur adiuro et praecipio in nomine domini dei omnipotentis, qui est omnium rerum iudex iustus, ut praefata terra subscripta donacione sempiternaliter sit confirmata; ita ut nec mihi, nec alicui successorum meorum regum, aut principum, siue cuiuslibet conditionis dignitatibus et ecclesiasticis gradibus, de ea aliquid fraudare liceat. Siquis uero de hac donacione nostra aliquid minuere aut irritum facere temptauerit, sit in praesenti separatus a sancta communione corporis et sanguinis Christi, et in die iudicii, ob meritum malitiae suae, a consorcio sanctorum omnium segregatus. Circumcincta est haec terra his terminibus: in oriente ecclesia sancti Martini, in meridie uia of Burhgate, in occidente et in aquilone Drutingstrǣt. Acta in ciuitate Doroberni, anno ab incarnatione Christi DCV. indictione VIII.

✠ Ego Aethilberhtus, rex Canciae, sana mente integroque consilio, donacionem meam signo sanctae crucis propria manu roboraui confirmauique.

III.

* AETHILBERHT OF KENT, Jan. 9th, 605.

✠ In nomine domini nostri Iesu Christi! Notum sit omnibus, tam praesentibus quam posteris, quod ego Aethilberhtus, dei gratia rex Anglorum, per euangelicum genitorem meum Augustinum de ydolatra factus christicola, tradidi deo per ipsum antistitem aliquam partem terrae iuris mei sub orientali muro ciuitatis Dorouerniae, ubi scilicet per eundem in Christo institutorem monasterium in honore principum apostolorum Petri et Pauli condidi, et cum ipsa terra et cum omnibus quae ad ipsum monasterium pertinent perpetua libertate donaui; adeo ut nec mihi, nec alicui successorum meorum regum, nec ulli unquam potestati, siue ecclesiasticae siue seculari, quidquam inde liceat usurpare, sed in ipsius abbatis sint omnia libera ditione. Siquis uero de hac donacione nostra aliquid minuere aut irritum facere temptauerit, auctoritate dei et beati papae Gregorii, nostrique apostoli Augustini, simul et nostra imprecatione, sit hic segregatus ab omni sanctae ecclesiae communione, et in die iudicii ab omni electorum societate. Circumcingitur haec terra his terminibus: in oriente ecclesia sancti Martini, et inde ad orientem be Siwendune, et sic ad aquilonem be Wycingesmarce, iterumque ad orientem et ad austrum be Burhwaremarce, et sic ad austrum et orientem be Cyningesmarce, item ad aquilonem et orientem be Cyningesmarce, sicque ad occidentem to Riðcrescæpe, et ita ad aquilonem tō Drutingstrǣte. Actum est hoc in ciuitate Dorouerni anno ab incarnatione Christi DCV. indictione VIII.

✠ Ego Aethilberhtus rex Anglorum, hanc donacionem meam signo sanctae crucis propria manu confirmaui. ✠ Ego Augustinus gratia dei archiepiscopus, libenter subscripsi. ✠ Ego Aedbaldus regis

filius, faui. ✠ Ego Hamigisilus dux laudaui. ✠ Ego Hocca comes consensi. ✠ Ego Angemundus referendarius approbaui. ✠ Ego Graphio comes benedixi. ✠ Ego Tangisilus regis optimas confirmaui. ✠ Ego Pinca consensi. ✠ Ego Geddi corroboraui.

IV.

* AETHILBERHT OF KENT, Jan. 9th, 605.

✠ In nomine sanctae et indiuiduae Trinitatis! Rex Anglorum Aethilberhtus, misericordia omnipotentis dei catholicus, omnibus suae gentis fidelibus et aduentum gloriae magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi beata spe expectantibus, salutem uitaeque aeternae beatitudinem. Largiente summi regis clementia, ego Aethilberhtus solio paterno confirmatus, paceque diuinitus concesso eo jam per decem quinquennia sceptigera potestate potitus, et per uenerabiles sacrae fidei doctores, spiritus sancti gratia, irradiatus, ab errore falsorum deorum ad unius ueri dei cultum toto corde conuersus; ne ingratus beneficiorum appaream illi a cuius sancta sede nobis in regione umbrae mortis sedentibus lux ueritatis emicuit, inter alias quas fabricaui ecclesias monitu et hortatu beatissimi papae Gregorii et sancti patris nostri Augustini, ipsi beatissimo apostolorum principi Petro, et doctori gentium Paulo, ecclesiam a fundamentis construxi, illamque terris uariisque possessionum donariis decorare studui, inibique monachos deum timentes aggregari feci, et cum consilio eiusdem reuerentissimi archipraesulis Augustini, ex suo sancto sanctorum collegio uenerabilem uirum secum ab apostolica sede directum, Petrum monachum elegi, eisque ut ecclesiasticus ordo exposcit abbatem praeposui. Hanc igitur ecclesiam ad prouectum debiti culminis promouere desiderans, suarumque possessionum terminis dilatare gestiens, sana mente

integroque consilio, cum Eadbaldi filii mei aliorumque nobilium obtimatum meorum consensu, ob redemptionem animae meae et spem retribucionis aeternae, optuli ei etiam uillam nomine Sturigao, alio nomine dictam Cistelet, cum omnibus redditibus ei iure competentibus, cum mancipiis, siluis, cultis uel incultis, pratis, pascuis, paludibus, fluminibus, et contiguis ei maritimis terminis, eam ex una parte cingentibus, omnia mobilia uel immobilia in usus fratrum sub regulari tramite et monastica religione inibi deo seruiencium: missurium etiam argenteum, scapton aureum, iterum sellam cum fraeno, auro et gemmis ornatam, speculum argenteum, armilcaisia oloserica, camisiam ornatam, quod mihi xenium de domno papa Gregorio sedis apostolicae directum fuerat, quae omnia supradictae ecclesiae gratanter optuli. Quam etiam ecclesiam ipse seruus dei Augustinus sanctorum apostolorum ac martyrum reliquiis uariisque ecclesiasticis ornamentis ab apostolica sede sibi transmissis copiose ditauit, seseque in ea et cunctos successores suos ex auctoritate apostolica sepeliri praecepit, scriptura dicente "non esse ciuitatem mortuorum sed uiuorum." Ibi etiam mihi et successoribus meis sepulturam prouidi, sperans me quandoque ab ipso apostolici ordinis principe, cui dominus potestatem ligandi atque soluendi dedit et claues regni coelorum tradidit, a peccatorum nexibus solui, et aeternae beatitudinis ianuam introduci.

Quod monasterium aut ecclesiam nullus episcoporum, nullus successorum meorum regum in aliquo laedere aut inquietare praesumat, nullam omnino subiectionem in ea sibi usurpare audeat, sed abbas ipse qui ibi fuerit ordinatus, intus et foris cum consilio fratrum, secundum timorem dei, libere eam regat et ordinet, ita ut in die domini dulcem illam piissimi redemptoris nostri uocem mereatur audire, dicentis "Euge serue bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui."

Hanc donacionem meam in nomine patris, et filii, et spiritus sancti, largitate diuina ut mihi tribuatur peccatorum remissio, per omnia cum consilio reuerentissimi patris Augustini condidi atque ad transcribendum Angemundum presbyterum ordinaui. De his ergo omnibus quae hic scripta sunt, si quis aliquid inde minuere praesumpserit, sciat se aequissimo iudici deo et beatis apostolis Petro et Paulo racionem esse redditurum. Confirmata est haec donacio praesentibus testibus reuerentissimo patre Augustino Dorouernensis ecclesiae archiepiscopo primo, Mellito quoque et Iusto, Londoniae et Rofensis ecclesiae praesulibus, et religioso famulo Christi Laurencio presbytero, Eadbaldo filio meo, Hamigisilo duce, Angemundo referendario, Hocca et Graphione comitibus, Tangisilo et Pinca et Geddi et Aldhuno regis optimatibus, aliisque plurimis diuersarum dignitatum personis. Actum sane quadragesimo quinto anno regni nostri, sub die v. idus Januarii.

V.

* AUGUSTINUS.

✠ AUGUSTINUS episcopus Doroberniae sedis, famulus, quem, superna inspirante clementia, beatissimus papa Gregorius Anglicae genti deo acquirendae legatarium misit ac ministrum, omnibus successoribus suis episcopis, cunctisque Angliae regibus, cum suis posteris atque omnibus dei fidelibus, et in fide et gratia pacem et salutem. Patet omnibus quod deo amabilis rex Aethilberhtus, primus Anglorum regum Christi regno sacratus, nostra instantia et sua prodiga beniuolentia, inter caeteras ecclesias quas fecit et episcopia, monasterium extra metropolim suam Doroberniam in honorem principum apostolorum Petri et Pauli regaliter condidit, et regalibus opibus, amplisque possessionibus

ditauit, dilitauit, magnificauit, perpetuaque libertate et omni iure regio, cum omnibus rebus et iudiciis intus et foris illi pertinentibus, muniuit; suoque regio priuilegio et superni iudicii imprecatione atque apostolica sancti papae Gregorii interminatione excommunicatoria contra omnem iniuriam confirmauit. Ego quoque, eiusdem libertatis adiutor et patrocinator, omnes successores meos archiepiscopos, omnesque ecclesiasticas uel saeculares potestates per dominum Iesum Christum et apostolorum eius reuerentiam obtestor, atque apostolica patris nostri papae Gregorii interminatione interdico, ne quisquam unquam ullam potestatem aut dominatum aut imperium in hoc dominicum uel apostolicum monasterium, uel terras uel ecclesias ad illud pertinentes, usurpare praesumat, nec ulla prorsus subiugationis aut seruitutis aut tributi conditione, uel in magno uel in minimo, dei ministros inquietet aut opprimat. Abbatem a suis fratribus electum in eodem monasterio, non ad suum famulatum sed ad dominicum ministerium, ordinet, nec sibi hunc obaudire sed deo suadeat: nec uero sibi subiectum sed fratrem, sed consortem, sed collegam et comministrum in opus dominicum eum reputet. Non ibi missas, quasi ad suae ditionis altare, nec ordinationes uel benedictiones usurpatiue sine abbatis uel fratrum petitione exerceat. Nullum sibi ius consuetudinarium, uel in uilissima re exigat, quatenus pacis concordia unum sint in domino utrinque. Nec quisquam, quod absit, dominandi dissidio, in iudicium incidat diaboli, qui superbiae tyrannide corruit de coelo. Reges gentium, inquit dominus, dominantur eorum; uos autem non sic. Cumque ab alienis, non a filiis, accipiantur tributa, sic ipse dominus concludit; Ergo liberi sunt filii. Qua ergo irreuerentia patres ecclesiarum in filios regni dei sibi uendicant dominationem, maxime autem in hanc ecclesiam sanctorum thesaurariam, in cuius materno utero tot pontificum Doroberniae, regum ac principum, corpora

speramus alma reponenda sepulturae requie, ex auctoritate scilicet apostolica et hinc ad aeternam gloriam resuscitanda. Tales supremi iudicis amicos si quis offendere non metuens huius priuilegii statuta uiolauerit, uel uiolatorem imitando uim suam tenuerit, sciat se apostolico beati Petri gladio per suum uicarium Gregorium puniendum, nisi emendauerit. Haec ergo omnia, uti hic sunt scripta, apostolica ipsius institutoris nostri Gregorii comprobatione et auctoritate seruanda sancimus, suoque ore confirmamus, praesente glorioso rege Aethilberhto, cum filio suo Aedbaldo, et collaudante cum ipso et omnibus optimatibus regiis, atque ultro uolentibus reuerentissimis fratribus nostris, a sancta Romana ecclesia huc mecum uel ad me in euangelium domini destinatis, scilicet Laurencio, quem nobis deo fauente successorem constituimus, et Mellito Lundoniae episcopo, et Iusto Rofensi episcopo, et Petro uenerabili eiusdem monasterii principum apostolorum abbate primo, cum caeteris in domino adiutoribus meis, obnixe postulantibus, simulque in eos qui haec fideliter seruauerint benedictionem; aut in impoenitentes, quod nolumus, transgressores, dampnationem exercentibus.

VI.

* EÂDBALD OF KENT, 618.

✠ In nomine patris et filii et spiritus sancti! Ego Aedbaldus rex, gloriosi regis Aethilberhti filius, quem prothodoctor et apostolus Anglorum Augustinus cum suo regno ab aeternis inferorum cruciatibus eripuit, et dealbatum fonte baptismatis sanctorum collegio copulauit, per uenerabilem Laurencium, beati Augustini discipulum, quem ipse pater nouellae adhuc Anglorum ecclesiae sibi successorem in archiepiscopatum ordinauerat, tandem sermonibus assiduis et signis ac plagis

in seipso pro me passis ac ostensis, a uolutabro scelerum lotus, et ad agnitionem creatoris omnium creaturarum promotus, dominum deum meum recognosco et adoro. Prouide ego Aedbaldus in solio paterno confirmatus, patris uestigia imitans, et ecclesias dei quas uiriliter instantia patris Augustini fundauit, et terris multisque honoribus ditauit, augens et confirmans, monasterio apostolorum Petri et Pauli in suburbio Dorouerniae ciuitatis fundato, et praerogatiuo ecclesiasticae libertatis priuilegio munito, terris ac uariis honoribus ditato, ad honorem dei et sanctorum apostolorum sanctique Augustini, pro remedio animae mei patris meaeque parentumque meorum, gratanter concedo et amicabiliter do quamdam partem terrae regni mei, XXX. aratrorum nomine Nortburne, in usum monachorum ibidem deo famulancium, ubi ipse pater Augustinus et pater meus requiescunt, ubi etiam archiepiscopos et reges sibi succedentes requiescere decreuerunt, ubi et corpus meum sepeliri praecipio. Hanc autem praefatam terram in omnibus ad se pertinentibus pascuis, paludibus, pratis, siluis ac finibus maritimis ita liberam et quietam dono ac dico, sicut pater meus aut ego unquam liberius habuimus. Huius donacionis confirmationem tropheo agiae crucis ✠ et carta mea regia consignaui, assidentibus et collaudantibus archiepiscopo, baptista scilicet meo, Laurencio, et subscribente cum regina mea Aemma filiisque meis Egfrido ac Ercumberhto, cum duobus episcopis Mellito Londoniae et Iusto Rofensis ecclesiae, caeterisque multis comitibus et obtimatibus meis confauentibus et subscribentibus in huius donacionis fautores et auctores uitam aeternam optantibus, in inuidentes seu minuentes dei omnipotentis et sanctorum apostolorum et patris nostri Augustini terribilem interminacionem.

✠ Ego Laurencius, gratia dei archiepiscopus, signo sanctae crucis, sicut regem uidi facere, hoc donum confirmo. ✠ Ego Aemma Francorum regis filia, regis

Æadbaldi copula, uexillo adorandae crucis armaui. ✠ Ego Mellitus Lundoniae episcopus, signo sanctae crucis quae uidi astipulor. ✠ Ego Iustus Rofensis episcopus, laudo et subscribo. ✠ Ego Egberhtus signo crucis libenter corroboro. ✠ Ego Ercumberhtus, attestante uenerandae ✠ [signo], gratanter concedo, contestor et subscribo. ✠ Ego Suebhardus consensi. ✠ Ego Guthardus subscribo.

Actum est autem anno ab incarnacione saluatoris nostri Iesu Christi sexcentesimo octauodecimo, indictione sexta.

VII.

* COENUUEALHA OF WESSEX, 670.

✠ Regnante ac gubernante nos domino nostro Iesu Christo! Nichil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus; ideo terrenis coelestia et caducis aeterna mercanda sunt; quapropter ego Ceduualla[1] terram quae dicitur Ferramere, unum cassatum, Beorhtuualdo abbati libenter largior, necnon duas paruas insulas, hoc est cum captura piscium in utraque parte stagni, cum paludibus, siluis, pascuis apium, et omnibus ad se pertinentibus, dabo ei, ut habeat diebus uitae suae, et post obitum suum cuicumque uoluerit derelinquat. Corroborauimus nunc, crucisque signo confirmato hoc donatiuum stabili iure gratum et ratum decerno durare quamdiu uixero, poli terras atque aequora circa aethera siderum iusso moderamine uoluet. Si quis autem nisus fuerit huius meae donacionis testamentum confringere aut adimere conatur, ipse acrius multatus sit infernalis ergastuli poena demersus, quam eo daemon uel diis dampnatorum parauit.

[1] The copyist has mistaken Coenuuealha for the more famous but later Caeduuealha.

✠ Ego Cōenuualla basilleos Westsaxonum propriae manus subscripcione sanctae crucis designaui effigiem, ut nemo qui se regeneratum in Christo nouerit huius largicionis donum mutare praesumat. ✠ Signum manus Theodori archiepiscopi. ✠ Signum manus Leuteri episcopi. ✠ Signum manus Hedde abbatis. ✠ Signum manus Aldhelmi abbatis.

Scripta est haec cartula priuilegii anno incarnacionis Christi DCLXX.

VIII.

* ÔSUUINI OF KENT, Jan. 27th, 675.

✠ In nomine domini Iesu Christi saluatoris! Ego Osuuinus rex Cantuariorum, aliquod munusculum pro deo destino dare, ut sit refrigerium animae meae in perpetuum et uigilet mea memoria cum sanctis in sublime; anno secundo regni mei, indictione autem tertia, sub die VI. kalend. Februarii, pro remedio animae meae et absolutione peccatorum meorum, ecclesiastico iure concedo quandam terram quae dicitur Sturrie, id est decem manentes ex ea, cum siluis et campis ac paludibus, cum fluminibus ac fontibus, cum pratis ac pomeriis, et cum omnibus utensilibus, in ipsa quantitate sicut principes a regibus antiquitus pardonatum possederunt, almae Aebbae abbatissae atque carnali propinquitate proximae, in deoque matri, monasteriali iuri dono perpetuo; quatinus habeat possideatque proprio arbitrio, et cuicumque uoluerit uiuens uel moriens habeat integram facultatem condonare, tantum in domino. Istud autem territorium a me modo commemoratum ac pro deo pardonatum, in praesencia principum meorum qui ad praesens haberi possunt, hoc est Cantuariorum quos iure ac propria nostra potestate adipiscimur, pro testimonio confirmationis ad subscribendum ac ad consenciendum mihi huic donationi conduxi in hunc locum qui dicitur

Dorouernis, confirmamus stabiliter in aeuum; ut quisquis hanc donacionem meam mente maliuola disrumpere temptauerit, sciat se coram deo et sanctis angelis eius aeterno anathemate reum: quisquis uero bene addendo custodierit sit benedictus in saecula.

✠ Theodorus gratia dei archiepiscopus, rogatus a rege, subscripsi. ✠ Ego Osuuynus rex propria manu subscripsi et consensi. ✠ Ego Suebardus consensi et subscripsi. ✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi. ✠ Signum manus Ecca. ✠ Signum Osfridi.

IX.

* HLŎÐHARI OF KENT, April 1st, 675.

✠ In nomine domini dei et saluatoris Iesu Christi! Ego Lotharius rex Cantuariorum, anno regni nostri primo, indictione tertia, sub die kalendarum Aprilis, cum consilio uenerabilis archiepiscopi Theodori atque consensu primorum meorum, terram trium aratrorum in marisco qui appellatur Stodmerch iuxta Fordeuuicum, cum pratis, campis, siluis, fontanis, paludibus, fluminibus et omnibus ad eamdem pertinentibus rebus, in ipsa quantitate sicut antiquitus praedecessores mei reges praedicti libere tenuerunt, abbati et monasterio beati Petri, apostolorum principis, quod situm est iuxta ciuitatem Dorouernis in suburbio, in sempiterno possidenda concedimus et confirmamus; ita ut nec nobis nec aliquibus successorum nostrorum, regum siue principum aut etiam ecclesiasticarum dignitatum gradibus, nefario temeritatis ausu aliquando infringere uel diminuere aliquid de donatione nostra liceat; sed pro remedio animae meae, et absolutione peccatorum meorum, ita ut praedixi, famulis dei absque aliqua laesione omnia praedicta in aeuum stabilia permaneant. Quisquis autem haeredum successorumque meorum regum Canciae, uel si quilibet saecularium dignitatum

aut ecclesiasticarum, de supradicta donatione, quam pro aeterna remuneratione animae meae omnipotenti deo ad utilitatem famulancium ei in ius monasteriale constat esse largitum, aliquid disrumpere aut immutare uel irritum facere temptauerit, sciat se sine dubio omnipotenti deo fraudem facere, et proinde coram eo et sanctis angelis eius aeterno anathemate reum. Quicunque uero haec quæ largita praediximus sub pia protectione custodierit, uel dei intuitu misericorditer auxerit, sit benedictus in saecula, audiatque in die nouissimo tremendi examinis ab ipso iudice omnium Christo domino, aeternae benedictionis uocem, Uenite benedicti patris mei, percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi: manente igitur hac cartula in sua semper firmitate, cum religiosis testibus, signo dominicae crucis, in hoc loco qui dicitur Dorouernis, stabiliter in aeuum confirmamus.

✠ Ego Lotharius rex Canciae suprascripta signo sanctae crucis per propriam manum roboraui. ✠ Ego Theodorus gratia dei archiepiscopus, rogatus a rege, subscripsi. ✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi. ✠ Signum manus Ecca. ✠ Signum Osfridi.

X.

* ÔSUUINI OF KENT.

✠ In nomine domini nostri Iesu Christi! Ego Osuuinus rex Cantuariorum gratias refero miseranti deo omnipotenti qui confirmauit me in regno patrum meorum et dedit mihi domum cognacionis meae. Quamobrem placuit mihi, ne ingratus beneficiis domini uiderer, et terram quae sita est in insula Thanet xviii. manentes continentem, quam aliquando Yrminredus possidebat et aliqua pars ipsius archiepiscopi erat, ipso tamen consenciente et aliam a nobis accipiente, monasteriali seruituti subieci. Nuncque in

praesentia, adiuuante domino, perpetraui sub manus christicolarum, gubernatrici Aebbae perpetuali donatione redegi, ut teneat possideat ac ipsa semper successoresque eius incommutabili decreto defendant; atque ad confirmacionem istius cartulae cespitem terrae supradictae sacro altari superposui, ut omnis quicumque ausus fuerit aliquid ex ea temerare aut minuere uel etiam transmutare, sine uoluntate possidencium, sciat se alienum a participatione regni coelestis[1] effici, et a coetu fidelium segregatum nisi regulariter emendauerit. ✠ Signum sanctae crucis propria manu expressi.

✠ Signum manus Osuuini regis. ✠ Ego Suebhardus consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Acce.

XI.

* LIUTHARI, Aug. 26th, 675.

✠ Solet enim plerumque contingere ut autumpnali corrodio facessante caumate, brumalia semencium uentorum flabra reciprocis alternatim cursibus succedant, quibus procellosa pelagi caerula innormesque oceani gurgites hinc atque illinc quatiuntur, quatinus nauigero tramite nullus absque discrimine nauigans, furibundo flamine carbasa rumpente, transfretat. Ita nimirum prostrata mundi pompulenta gloria, iamque appropinquante eiusdem termino, fluctuantes saeculi turbines incumbere euidenti experimento uidentur; ut reuera et ullo absque ancipiti scrupulo, illa domini praesagia nostris tandem temporibus comprobantur impleri; quibus ita coelesti oraculo effatus est dictus[2]: Uidete ficulneam et omnes arbores, et caetera. Porro inter has turbulentas saeculi tempestates scrip-

[1] 'Ecclesiis' in text, corrected by a later hand in the margin.
[2] Dicens.

turarum flectenda sunt gubernacula tociusque nauigii armatura atque instrumenta paranda; quatinus garrulo syrenarum carmine spreto, ratis recto cursu ad portum patriae prospere perducatur. Quamobrem ego Leutherius gratia dei episcopus, pontificatus Saxoniæ gubernacula regens, rogatus ab abbatibus qui sub iure parochiae nostrae coenobiali monachorum agmini pastorali sollicitudine praeesse noscuntur, uti terram illam cui uocabulum est Mealdumesburg Aldhelmo presbitero ad degendam regulariter uitam conferre largirique dignarer: in quo uidelicet loco a primo aeuo infanciae atque ab ipso tyrocinio rudimentorum liberarum liberalibus litterarum studiis eruditus et in gremio sanctae matris ecclesiae nutritus uitam duxit, et ob hoc potissimum hanc peticionem superna caritas suggerere uidetur: Quapropter praedictorum abbatum precibus annuens, ipsum locum de quo supra mencionem fecimus tam sibi, quam suis successoribus normam sanctae regulae sollerti deuotione sequentibus, superna peticione coactus, ultroneus impendo; quatinus in futuram posteritatem, remota omni disceptacionum conflictu ingruencium, quiete continua et pace perpetua deo famulari sine inpedimento ualeant. Sed ne forte contencionis occasio deinceps emergat, hac rationis condicione interposita roborans confirmo, ut nullus succedencium demum episcoporum seu regum hanc nostrae donacionis cartulam tyrannica fretus potestate uiolenter inuadat; asserens pertinaciter quod de iure potestatis episcopatus ablatum sequestratumque fuisse uideretur. Et iccirco sciendum est et contra aemulos promulgandum, multomagis me commodum augmentumque pontificalis ecclesiae addidisse, quam per uim abstraxisse. Postremo ut firmior praefatae donacionis largicio iugiter mansura sit, praedictos abbates propriis manibus subscribere iussimus. Quod si quis haec scripta et decreta nostrae diffinicionis irrita facere nitetur, sciat se ante tribunal Christi

rationem redditurum. Actum publice iuxta flumen Bladon VII°. kalendarum Septembris. Anno incarnationis Christi DC.LXXV°.

✠ Ego Leutherius ac si indignus episcopus, rogatus a fratribus, hanc donacionis cartam subscripsi. ✠ Ego Cunuberhtus abbas subscripsi. ✠ Ego Haeddi abbas subscripsi. ✠ Ego Wymberhtus presbiter subscripsi. ✠ Ego Hiddi presbiter subscripsi. ✠ Ego Hedda subscripsi.

XII.

ÔSRÎC OF THE HWICCAS, Nov. 6th, 676.

✠ Regnante ac gubernante regimonia regni Osrici regis, anno recapitulationis Dionysii, id est ab incarnatione domini nostri Iesu Christi, sexcentesimo septuagesimo sexto, indictione quarta, mense Nouembris, VIII°. idus Nouembris. Cum nobis euangelica et apostolica dogmata post baptismi sacramentum, deo suffragante, fuissent delata, et omnia simulacrorum figmenta ridiculosa funditus diruta, tum primitus ad augmentum catholicae et orthodoxae fidei pontificalem dumtaxat cathedram erigentes, iuxta synodalia decreta construere censuimus. At uero nunc cum gratia superna longe lateque profusius enitesceret, coenobialia etiam loca sparsim uirorum, sparsimque uirginum deo famulancium, erigenda statuimus, ut ubi truculentus et nefandus prius draco errorum deceptionibus seruiebat, nunc uersa uice ecclesiasticus ordo in clero conuersantium domino patrocinante gaudens tripudiet: Quamobrem ego supradictus Osricus rex, pro remedio animae meae et indulgentia piaculorum meorum, hoc priuilegium impendere ad laudem nominis domini nostri decreueram: id est Bertanae abbatissae, quae pro christiana deuotione et pro spe aeternae beatitudinis dei famulam se profitetur, centum manentes, qui adiacent ciuitati quae uocatur Hât Bathu,

tribuens ad construendum monasterium sanctarum uirginum. Igitur subnixis precibus imploro, ut nullus, post obitum meum, de ea cespitis conditione tollere uel auferre quippiam, contra canonicae auctoritatis interdictum, pertinaciter praesumat. Si quis uero, quod absit, succedentium episcoporum seu regum contra hanc nostrae diffinitionis cartulam, propria temeritate, praesumere temptauerit, sit sequestratus a communione corporis domini nostri Iesu Christi, et a consortio omnium sanctorum in aeuum priuatus.

Signum manus Osrici regis, qui hanc cartam donationis fieri rogaui. ✠ Ego Aethelredus rex consensi et subscripsi. ✠ Ego Theodorus, gratia dei archiepiscopus, testis subscripsi. ✠ Ego Leutherius, acsi indignus, episcopus subscripsi. ✠ Ego Uuilfridus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Hedda episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Frignualdus[1] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Saxuulfus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum Baldredi. ✠ Signum Osuualdi. ✠ Signum Gadfridi. ✠ Signum Aethelmodi. ✠

XIII.

* UUIGHARD, October, 672.

In nomine dei patris! Regnante Uulfhero rege anno XIIII° regni sui, ego Uighardus, per consensum Uulfheri regis, dono tibi Bernguidi uenerabili abbatissae, et per te monasterio tuo, manentes XL^ta^ quae sunt in loco qui appellatur Slæpi; ut habeas, teneas, iure, dominio tam tuo quam monasterii tui uindices ac defendas. Si quis contra hanc donationis meae cartulam uenire temptauerit, sciat se rationem redditurum in die iudicii, et condempnatum esse cum ipsis qui ad

[1] Probably Ercenuualdus.

sinistram ituri sunt. Actum in mense Octobrio, Indictione IX[a].

Ego Theodorus, gratia dei archiepiscopus, subscripsi. ✠ Ego Putta, gratia dei episcopus, subscripsi. ✠ Ego Bosel, gratia dei episcopus, subscripsi. ✠ Ego Aethelredus, rex gratia dei, subscripsi. ✠

XIV.

* SUAEBHARD OF KENT, March 1st, 676.

In nomine domini nostri Iesu Christi saluatoris! Ego Suabhardus rex Cantuariorum, anno secundo regni nostri, indictione IIII. sub die kalendarum Martis, cum consilio uenerabilis archiepiscopi Theodori atque consensu primorum meorum, sed et cum consilio quoque ac consensu patris mei Sebbe regis, terram quae dicitur In Sudaneie intra insulam Thanet, quae et continet antiquo iure XLIIII. manentes, quibus modo addidimus curtem XII. manentes habentem, ultra insulam in loco qui dicitur Sturgeh, cum siluis et paludibus, cum fluminibus et fontibus, cum pratis et pomariis, cum domibus cunctisque utensilibus, et omnibus ad eandem pertinentibus rebus, in ipsa quantitate sicut antiquitus principes a regibus sibi perdonatam habuerant, Aebbae abbatissae iure aecclesiastico ac monasteriali, et quibuscunque successoribus ipsa uoluerit derelinquere, tantum in domino, in sempiternum possidendam perdonamus; ita ut nec nobis nec aliquibus successorum nostrorum regum siue principum, aut etiam ecclesiasticarum dignitatum gradibus, nefario temeritatis ausu, aliquando infringere uel diminuere aliquid de ea liceat: sed pro remedio animae meae, et absolutione peccatorum meorum, ita ut praedixi, famulis Dei perdonata absque aliqua laesione in aeuum permaneat. Igitur hanc terrarum praescriptarum lar-

gitionem, non solum pro pecunia quadam seu[1] propinquitate, sed mercede quoque ab omnipotente deo, Aebbae abbatissae aeternaliter possidendam contradimus, et confirmamus. Hanc autem donationem meam cum consensu et uoluntate praecellentissimi regis Aedilredi fecimus. Quisquis autem haeredum successorum meorum regum Canciae, uel si quilibet saecularium dignitatum aut ecclesiasticarum, de supradicta donatione, quam pro aeterna remuneratione animae meae omnipotenti deo, ad utilitatem famulantium ei, in ius monasteriale constat esse largitam, aliquid disrumpere aut inmutare uel irritum facere temptauerit, sciat se sine dubio omnipotenti deo fraudem facere, et proinde coram eo et sanctis angelis eius aeterno anathemate reum. Quicunque uero haec quae largita praediximus sub pia protectione custodierit, uel pro dei intuitu misericorditer auxerit, sit benedictus in saecula, audiatque in die nouissimo tremendi examinis ab ipso iudice omnium Christo domino, aeternae benedictionis uocem, Uenite benedicti patris mei, percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi. Manentem igitur hanc cartulam in sua semper firmitate, cum religiosis testibus signo dominicae crucis, in hoc loco qui dicitur Dorouernis, stabiliter in aeuum confirmamus.

✠ Ego Sueaberdus rex Canciae suprascripta signo sanctae crucis per propriam manum roboraui. ✠ Signum manus Gumbercti. ✠ Signum Gebredi. ✠ Signum Osfridi. ✠ Signum Urbaldi. ✠ Signum Hagona. ✠ Signum Egisan. ✠ Signum Bernhardi. ✠ Signum Sebbe regis. ✠ Signum Ecce. ✠ Signum Raban. ✠ Signum Albercti. ✠ Signum Gudhardi. ✠ Theodorus, gratia dei archiepiscopus, subscripsi. ✠ Ego Adrianus abbas subscripsi. ✠ Ego Osuuini propria manu subscripsi. ✠ Signum manus Aedilredis regis Merciorum, dum ille infirmauerat terram nostram

[1] MS. sui.

in hoc loco erat qui dicitur Mirafeld atque Stapulford. Anno ab incarnatione Christi DCLXXVIº, Indictione IIIIª, VIII. die mensis Ianuarii, prima feria.[1]

XV.

* SUAEBHARD OF KENT.

In nomine saluatoris! Ego Suabertus rex Cantuariorum miserationum domini memor quas erga me exercuit; ideo ergo rectum iudicaui, ut pro aeterna salute animae meae atque meorum aliquid munusculum domino impenderem, id est, terram quae sita est in Sturige duorum aratrorum, atque trium aratrorum in loco qui dicitur Botdesham, monasteriali potestati atque regulariter uiuentibus subicerem. Quod hodierna die, domino auxiliante, compleui, dedique uenerabili abbatissae Aebbae, ut ibi seruiencium deo preces protelentur atque pro uita mea sine defectu in conspectu dei effundantur. Et ad confirmationem donationis istius signum sanctae crucis expressi, necnon et principes meos ut similiter facerent rogaui, sicque fecerunt; ut si aliquis ausu nefariae temeritatis aliquid ex ea auferre uel minuere uoluerit, nouerit se alienatum a deo in resurrectione iustorum.

✠ Signum Suaberti regis. ✠ Signum Gumbercti. ✠ Signum Æcci.

XVI.

HLÔÐHARI OF KENT, May, 679.

✠ In ñ đ nostri saluatoris ihu xpi. ego hlotharius rex cantuariorum pro remedium animae meae dono

[1] This charter, if not absolutely a forgery, has been interpolated. As it stands, it appears that Æðelred confirmed it before it was granted; but it is probable that in the original it was VIII. die mensis *Junii*, which day fell on a Sunday. It is not to be passed over that Æðelred was making war in Kent in this year.

terram . in tenid . que appellatur . uuestan ae tibi bercuald . tuoque monasterio cum omnib: ad se pertinentibus campis pascuis meriscis siluis modicis fonnis piscaris omnibus ut dictum est ad eandem terram pertinentia . sicuti nunc usq: possessa est . iuxta notissimos terminos a me demonstratus et proacuratoribus meis . eodem modo tibi tuoque monasterio conferimus . teneas possideas tu . posterique tui in perpetuum defendant a nullo contradicitur . cum consensu archiepiscopi theodori et edrico . filium fratris mei nec non et omnium principum . sicuti tibi donata est ita tene et posteri tui :· quisquis contra hanc donationẽ uenire temptauerit sit ab omni xp̃ianitata separatus et a corpore et sanguini dñi nostri ih̃u xp̃i suspensus . manentem hanc donationis chartulam in sua nihilominus firmitate et pro confirmatione eius manu propria signum sc̃e crucis expraessi et testes ut subscriberent rogaui. actum in ciuitate recuulf in mense maio ind septima :· In ipsa antememorato die adiunxi aliam terram in sturia iuxta notissimos terminos a me demonstratus et proacuratoribus meis cum campis et siluis et pratis sicuti ante memorabimus supradictam terram. ita ista sit a me donata eodem modo cum omnibus ad se pertinentia in potestate abb' sit . in perpetuum . a me donata . a nullo contradicitur quod absit . neque a me neque a parentibus meis neque ab aliis. si aliquis aliter fecerit a đo se damnatum sciat . et in die iudicii rationem reddet đo in anima sua :·

✠ signum manus hlothari regis donatoris.
✠ signum manus gumbercti.
✠ signum manus gebredi.
✠ signum manus osfridi.
✠ signum manus irminredi.
✠ signum manus aedilmaeri.
✠ signum manus hagani.
✠ signum manus aeldredi.
✠ signum manus aldhodi.

✠ signum manus gudhardi.
✠ signum manus bernhardi.
✠ signum manus uelhisci :·

XVII.

* ÔSHERE OF THE HWICCAS, 680.

✠ Regnante in perpetuum ac gubernante domino nostro saluatore saecula uniuersa! Anno recapitulationis Dionisii, id est, ab incarnatione Christi sexcentessimo octuagessimo, Indictione sexta reuoluta. Nihil ergo intulimus, secundum apostolum, in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus. Qua propter, ego Oshere rex, catholicam regulam maiorum meorum humili qua ualeo imitatione subsecutus, praeditus etiam ad maiorem confirmationem licentia praestantissimi regis Brittanniae, domini scilicet mei, nomine indito Aethilred, pro absolutione scelerum meorum, terram XXX. manentium in loco qui dicitur Rippell, confirmantibus episcopis ac principibus et abbatibus, Frithouualdo, monacho Uuinfridi episcopi, tradidi; quatinus ibidem ecclesiasticae conuersationis normam, Christo fauente, exerceat. Et eam liberam conscribo ab omnibus tributis et uectigalibus, cum omnibus utilitatibus ad illam aecclesiam rite pertinentibus, siluaticis, pascuis, campis, pratis, fluminalibus piscationibus, et ab omni opere regale, a pastu regis et principis et subditorum eorum; quid plura? ab omni ui tribulationis parui et magni, nisi quatuor causis, expeditionem, arcem et pontem facere, et singulare praetium soluere aduersus alium, et ad poenam nihil: de caeteris omnibus in sua libertate haec terra secura permaneat in sempiternum, in almo dei nomine precimus. Si quis uero contra hanc donationem uenire tyrannica presumptione conauerit, supernae indigna-

tionis offendiculum horrescens, et in tremendo examine ultimae discussionis districtam animaduersionem pertimescat.

XVIII.

* CAEDUUEALHA OF WESSEX, 680.

✠ In nomine saluatoris nr̄i ih̄u xp̄i. Nihil intulimus in hunc mundum uerum nec auferre quid poterimus. Idcirco terrenis et caducis æterna et cœlestia supernæ patriæ premia mercanda sunt. Quapropter ego Cædualla disponente dn̄o rex rogatus a uenerando uuilfrido æpiscopo ut sibi aliquantulam terram ad suffragium uitæ suæ fr̄mque suorum qui secum conuersarentur et in diuino seruitio huius peregrinationis quā uir uenerandus diutius peregit pro relaxatione criminū et perpetui premii receptaculo largiri dignarer. cuius precibus annuens terrenam sibi possessiunculam de qua sugerere uidebatur pro remedio animæ meæ libenter inpendi. et hanc libertatē sub estimatione. LXX. tributariorum taxauimus in illo loco qui dicitur pecganham aliisque locis circumquaque adiacentibus hoc est scrippaneg. ceorlatun. bucganora. beorganstede. northbeorganstede. crymesham se northra mundanham. other mundanham. et hæc omnia uenerabili uiro uuilfrido cum consensu et deuota confirmatione ecgualdi subreguli in potestatem propriæ dominationis pro suæ nimiæ sc̄itatis conuersatione. et nr̄orum peccatorum relaxatione redigimus. insuper addidimus fr̄ibus suis d̄o seruientibus ad æcclesiam sc̄i andreæ super ripam positum orientalē portus qui dicitur uedringmutha. t̃ram quæ dicitur tangmere. x. tributariorum. ut eis quamdiu fides catholica regnet hinc necessaria corporalis usus specialiter prebeantur. Si quis uero quod absit contra hæc decreta firmiter statuta contraire et ea soluere conatus fuerit nouerit

se ante tribunal examinis xp̄i rationem redditurum et habere partem cum iuda traditore dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. in inferno inferiore.[1]

Anno dominicæ incarnationis. DCLXXX. ego cædualla rex a prefato rogatus æp̄o hanc donationis meæ cartulam scribere iussi. et absque trimoda necessitate totius xp̄iani populi id est arcis munitione. pontis emendatione. exercitii congestione liberam perstrinxi. ego ecguuald subregulus mente deuota consensi et subscripsi. ✠ ego æthelredus domino prestante rex pro remedio animæ meæ hanc donationē corroboraui. ✠ ego hæddi ep̄s consensi et subscr̄. ✠ ego ercenuualdus ep̄s cons̄. et subscr̄. ✠ ego aldhelmus scolasticus archiep̄i theodori hanc cartulam dictitans prout regis maiorumque inperia statuerunt scribere iussi. illisque sancientibus constitutum est. ut beato uiro uuilfrido liberum remaneret arbitrium in uita sua de hac ruris possessiuncula. et post obitum cuicumque uoluerit in æternam possessionem iure hereditario derelinqueret.

Pax cunctis legentibus. consensūq: prebentibus. sitque laus utentibus. luxque perpes credentibus. uirtus uita fauentibus. rite constet senatibus anglorum atque cetibus qui dona firment nutibus.

Indorsed.—✠ uuilfridus episcop. cartulam hanc multimodasque et humillimas theodoro archiepiscopo in xp̄o salutes:·

XIX.

HEADDI, July 6th, 680.[2]

REGNANTE ac gubernante nos domino nostro Iesu Christo! mense Iulio, pridie nonas, Indictione quinta,

[1] Here follow the boundaries, inserted in Latin, and in the same hand.

[2] There is nothing in this charter to throw doubt upon its authenticity, except the disagreement between the year and the indiction, which should be VIII. But this error is very intelligible in a modern copy.

Anno incarnationis eiusdem DCLXXX. Nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre possumus; ideo terrenis coelestia et caducis aeterna comparanda sunt. Qua propter ego Eddi episcopus terram quae dicitur Lantocal, tres cassatos, Hemgislo abbati libenter largior: necnon terram in alio loco, duas manentes, hoc est in insula quae giro cingitur hinc atque illinc pallude, cuius uocabulum est Ferramere. Denique solerter peto, ut nullus post obitum nostrum hoc donatiuum in irritum facere presumat. Siquis uero id temptauerit, sciat se Christo rationem redditurum.

✠ Ego Eddi episcopus subscripsi.

XX.

* BALDRED, 681.

Omnia quaecunque secundum ecclesiasticam normam iusto moderamine decernuntur, quanquam proprium robur iuris optineant, ac tamen quia incertus humanae uitae status euidenter agnoscitur, paginis saltim uilibus pro ampliori firmitate roborentur: denique ego Baldredus rex, ob amorem coelestis patriae et indulgentiam criminum meorum, aliquam terrae portiunculam Hamgislo abbati libenter, ad supplementum honorabilis ecclesiae beatae Mariae et sancti Patrici, confero, cum consensu pontificis nostri Heddi, qui etiam eundem uenerabilem Hemgislum, Kentuuino rege consentiente, ibidem abbatem pro sua fideli conuersatione constituit, et caeterorum cognatorum gubernacula regni regentium: praelargita uero terra est super uerticem montis cuius uocabulum est Penuard, et est sub estimatione sex manentium, et hiis intro ad aecclesiam beatae Mariae circumcincta dinoscitur confiniis, etc.

Sit obsecro augentibus pars in regno dei. Si quis autem, quod absit, tirannica fretus potestate, hoc decretum uiolenter irritum facere temptauerit, sciat se

iram et indignationem aeterni iudicis incursurum per tempora saeculorum. Haec uero cartula scripta est anno ab incarnatione Christi DCLXXXI. Feliciter augeat Christus uitam aeternam augentibus hanc donationem. ✠ Ego Hedde episcopus hanc cartulam scripsi. ✠ Signum manus Baldredi regis. ✠ Ego Aldelm abbas subscripsi.

XXI.

* AETHILMÔD, October, 681.

In nomine domini dei saluatoris nostri Iesu Christi! Ego Aethelmod, per consensum regis Aethelredi, pro remedio animae meae, dono tibi Bernguidi uenerabili abbatissae et Folcburgi, et per uos monasterio uestro, manentes xx[ti]. iuxta flumen quod appellatur Ceruelle, ut habeatis iure dominioque uestro, quam monasterio uestro uindicetis. Si quis uero contra hanc donationis meae cartulam uenire temptauerit, sciat se rationem redditurum in die iudicii. Et ut haec donatio mea in sua firmitate persistat, subter propria manu signum sanctae crucis feci, et Theodorum sanctissimum archiepiscopum ut subscriberet rogaui, simul et Aethelredum regem ut subscriberet rogaui. Actum in mense Octobri, Indictione nona.

Signum sanctae crucis Aethelmodi. ✠ Aethelredus, rex gratia dei, ascriptio. ✠ Theodorus, gratia dei archiepiscopus, subscripsi. ✠ Putta, gratia dei episcopus, subscripsi. ✠ Bosel, gratia dei episcopus, subscripsi. ✠

XXII.

* AETHILRED OF MERCIA, 681.

✠ In nomine domini dei nostri Iesu Christi saluatoris! Nihil intulimus, ut apostolicum testatur oraculum, in hunc mundum, uerum nec auferre quid pos-

sumus; iccirco terrenis ac caducis aeterna et mansura mercanda sunt. Quapropter ego Aethelredus rex Merciorum, rogatus a patricio meo et propinquo Coenfritho, pro remedio animae meae ac pro oratione fratrum in Meldunesburg deo seruientium, XXX. cassatos ab occidentali parte stratae publicae, et non longe in alio loco quindecim, prope Tectan monasterium, Aldelmo abbati et successoribus eius in libertatem terrenarum seruitutum perpetualem, libenter largitus sum. Et hanc donationem meam sacrae crucis signaculo propria manu confirmaui, et fauorabilium uirorum claro consensu corroboraui, ut nulla post obitum nostrum regalis audacitas nec saecularis dignitas contra decretum nostrum confringere temptauerit. Siquis uero hanc donationem augere et amplificare uoluerit, augeat deus partem eius in libro uitae: quod si quis, tyrannica potestate fretus, demere uel auferre satagerit, sciat se coram Christo nouemque angelorum ordinibus rationem redditurum. Scripta est autem haec cyrographi cartula anno ab incarnatione Christi DCLXXXI. Indictione IX.

✠ Signum manus Aethelredi regis Merciorum. ✠ Signum manus Coenfrithi comitis. ✠ Ego Theodorus, gratia dei archiepiscopus, confirmaui. ✠ Ego Saxulfus episcopus subscripsi. ✠ Ego Bosellus episcopus subscripsi.

XXIII.

* AETHILRED OF MERCIA, 681.

✠ In nomine domini dei nostri Iesu Christi saluatoris! Nihil intulimus, ut apostolicum testatur oraculum, in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus; iccirco terrenis ac caducis aeterna et mansura mercanda sunt. Quapropter ego Aethelredus rex Merciorum, rogatus a patricio meo et propinquo meo

Coenfritho meo, pro remedio animae meae ac pro oratione fratrum in Meldunesburg deo seruientium, XV cassatos prope Tectan monasterium Aldelmo abbati libenter largitus sum. Siquis uero hanc donationem augere et amplificare uoluerit, augeat deus partem eius in libro uitae : quod si quis, tyrannica potestate fretus, demere uel auferre satagerit, sciat se coram Christo nouemque angelorum ordinibus in tremendo examine rationem redditurum. Scripta est autem haec cyrographi cartula anno ab incarnatione domini DCLXXX. Indictione IX.

✠ Ego Theodorus, gratia dei archiepiscopus, confirmaui. ✠ Ego Saxulfus episcopus subscripsi. ✠ Ego Bosel episcopus subscripsi. ✠ Signum manus Aethelredi regis Merciorum. ✠ Signum Cenfrithi comitis.

XXIV.

* CAEDUUEALHA OF WESSEX, Aug. 682.

✠ OMNIA quae uidentur temporalia sunt, et quae non uidentur aeterna sunt; iccirco uisibilibus inuisibilia et caducis coelestia praeferenda sunt. Quamobrem ego Caeduualla, regnante domino rex, aliquod emolumentum ecclesiae impendere decreui; id est terram ex utraque parte siluae quae appellatur Kemele, scilicet XXXII. cassatos. Et ita fixa et immobilis haec donatio perseueret ut nullus hoc decretum frangere aut irritum facere praesumat. Siquis uero, superba inflatus tyrannide, hanc donationem uiolare aut praeuaricare temptauerit, nouerit se in tremendo cunctorum examine, coram iudice uiuorum et mortuorum rationem redditurum. Scripta est uero haec cartula Indictione I, mense Augusto, Anno ab incarnatione domini DCLXXXII.

✠ Ego Haeddi episcopus consensi. ✠ Signum manus Caeduuallani regis. ✠ Signum manus Cisi. ✠ Ego Uuynberchtus subscripsi.

XXV.

* ECGFRITH OF NORTHUMBERLAND, 685.

In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen! Anno Dominicae Incarnationis DCLXXXV. congregato sinodo circum fluuium Alne in loco qui dicitur Aet tuiford, cui Theodorus archiepiscopus Douuernensis praesidebat, cum Cuthbertus legatariis ac literis ad se praemissis nequaquam sua insula posset erui; tandem ego Egfridus rex Northumhymbrorum cum antistite Trumuuini[1] et aliis religiosis uiris insulam nauigaui, et inuitum ad synodum pertraxi, ubi omnium iussione episcopatus officium suscipere compellitur. Cui et omnibus successoribus eius, consilio Theodori archiepiscopi Trumuuini[2] et totius consilii, pro salute animae meae et successorum meorum, donaui uillam quae uocatur Crec et tria miliaria in circuitu ipsius uillae: donaui eciam ciuitatem quae uocatur Lugubalia, et in circuitu eius quindecim miliaria; ut haec tam ipse quam successores eius ad Dei seruitium imperpetuum habeant, ita sicut ego habui, libera et quieta, et secundum suam uoluntatem disponenda.

Ego Theodorus archiepiscopus Doruuernensis subscripsi. ✠ Ego Cedd Orientalium Saxonum episcopus subscripsi. ✠ Ego Bosa episcopus subscripsi. ✠ Ego Saxuulf[3] Merciorum episcopus subscripsi. ✠ Ego Eata Hagustaldensis episcopus subscripsi. ✠ Ego Trumuuini[4] Pictorum episcopus subscripsi. ✠ Ego Ceadda Lichefeldensis episcopus subscripsi. ✠ Ego Eadhaed[5] Lindissi episcopus subscripsi. Haec donatio[6] scripta est tempore Agathonis papae, anno aetatis regis Egfridi quadragesimo, regni uero eius decimo quarto.

[1] MS. Trumum.
[2] MS. Trummi.
[3] MS. Seguli.
[4] MS. Trumus.
[5] MS. Eadhert.
[6] MS. donationem.

XXVI.

* BERHTUUALD, July 30th, 685.[1]

✠ Ea quae secundum timorem et amorem domini religiosa largitionis deuotione diffiniuntur, quamuis solus sermo sufficeret, tamen, pro incerta futurorum temporum conditione, scriptis publicis et documentorum gestis sunt confirmanda. Quapropter ego Berthuualdus, regnante domino rex, pro remedio animae meae et indulgentia commissorum criminum, aliquam terram conferre largirique Aldelmo abbati decreueram; id est illam de orientali plaga fluminis, cuius uocabulum est Temis, iuxta uadum qui appellatur Sumerford, XL[a] cassatos: ea scilicet definitione ut omni seruitute saecularium potestatum portio terrae illius perpetualiter sit libera, ad seruiendum necessitatibus monachorum deo seruientium, in monasterio quod nominatur Maeldubesburg. Et ut firmius ac tenacius haec deuotio in perpetuum roboretur, etiam praecellentissimum monarchum Athelredum regem ad testimonium asciuimus; cuius consensu et confirmatione haec munificentia acta est. Si quis contra hanc donationem uenire temptauerit, aut tyrannica fretus potestate uiolenter inuaserit, sciat se in tremendo cunctorum examine coram Christo rationem redditurum. Actum publice in synodo iuxta uadum Berghford; mense Iulio, tricesima die mensis eiusdem, Indictione XIII[a], Anno ab incarnatione domini sexcentesimo XXXV[o].

XXVII.

EÂDRÎC OF KENT, June, 686.

In nomine saluatoris, cuius pietate regimen assequuti sumus, quo etiam gubernante regnamus, et om-

[1] The date 635 is undoubtedly false. Supposing an L to have been omitted in the transcription, we can reconcile the indiction with the year, and account for the mention of Æðelred of Mercia.

nia quae habere cognoscimur ipso largiente habita possidemus! Pro qua re ego Eadricus, rex Cantuariorum, a praesenti die et tempore, terram iuris mei, quamuis praetium competens acceperim, hoc est argenti libras decem, in monasterio beati Petri apostolorum principis quod situm est iuxta ciuitatem Dorouernis, una cum consensu meorum patriciorum, in perpetuum donaui et dono: quae supradicta terra coniuncta est terrae quam sanctae memoriae Lotharius, quondam rex, beato Petro, pro remedio animae suae, donasse cognoscitur; quae terra determinatur, ex una parte habet uadum quod appellatur Fordstreta publica indirectum, et a parte alia flumen quod nominatur Stur; omnes terras sationales, cum pratis, campis, siluis, fontanis uel mariscum quod appellatur Stodmersche, cum omnibus ad supradictam terram aratrorum trium pertinentia, beato Petro, eiusque familiae in qua nunc praeesse Adrianus abbas dinoscitur, tradidi possidendam, et quicquid exinde facere uoluerint, utpote domini, liberam habeant potestatem. Sicut donatum est manere decerno; nunquam me haeredesque meos uel successores contra hanc donationis meae cartulam, ullo tempore, esse uenturos: quod si aliquis praesumpserit, sit separatus a participatione corporis et sanguinis domini nostri Iesu Christi, manente hac cartula nihilominus in sua firmitate. De quibus omnibus supradictis ac a me definitis, ut ne aliquis in posterum sit aduersitas, propria manu signum sanctae crucis expressi, et sanctissimum atque reuerentissimum Theodorum archiepiscopum nostrum ut subscriberet rogaui, et alios testes similiter. Actum in mense Iunio, Indictione XIIII[a].

Ego Aedricus rex in hanc donationis meae cartulam signum sanctae crucis expressi. ✠ Ego Theodorus, archiepiscopus gratia Dei, subscripsi. ✠

XXVIII.

* BALDRED, Aug. 688.[1]

✠ In nomine domini dei nostri et saluatoris nostri Iesu Christi! Nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus; iccirco terrenis ac caducis aeterna coelestis patriae praemia mercanda sunt. Quapropter ego Baldred aliquam terram Aldelmo abbati impendere decreui, id est iuxta flumen Abon et circa siluam quae uocatur Stelcanleag et Crebanburg c. manentes; et ab eo c. cassatos pro uice suscepi, id est ex plaga orientali siluae cuius uocabulum est Bradon: et hoc cum consilio et confirmatione Kentuuini regis et omnium principum ac senatorum eius roboratum est. Si quis contra haec scripta uenire temptauerit, sciat se ante tribunal aeterni iudicis et coram sanctis angelis rationem redditurum. Scripta est haec donatio, immo uicaria commutatio, mense Augusto, Ind. i[a], Anno ab incarnatione Christi dc. octuagesimo octauo.

✠ Ego Headdi episcopus confirmaui. ✠ Signum manus Ceduuallani regis. ✠ Signum manus Baldredi. ✠ Signum manus Cisi. ✠ Ego Uuudda subscripsi. ✠ Ego Uuinberchtus subscripsi.

XXIX.

* CAEDUUEALHA OF WESSEX, Aug. 19th, 688.

✠ In nomine domini nostri Iesu Christi saluatoris! Omnia quae uidentur temporalia sunt, et quae non uidentur aeterna sunt: et iterum lubrica saeculi fragilitas ostenditur, cum per eundem apostolum dicitur, Nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre

[1] The mention of Centuuini here is suspicious: he was no longer king of Wessex in 688. The most remarkable circumstance, however, is, that he does not appear among the witnesses, while his successor, Caeduuealha, does. Now, the dates suit Caeduuealha perfectly.

quid possumus: iccirco terrenis ac caducis aeterna et mansura coelestis infulae corona comparanda est. Quamobrem ego Ceduualla, regnante domino rex, aliquam terram, pro animae meae remedio et indulgentia piaculorum meorum, conferre et donare Aldelmo abbati deuota mente decreueram; id est ex utraque parte siluae cuius uocabulum est Kemele, de orientali plaga termini stratarum, usque famosum amnem qui dicitur Temis, C. et XL. manentes; et in alio loco XXX. de orientali parte siluae Bradon, et V. manentes ubi coniunguntur duo flumina Abon et Uuilig: et hoc maxime ad piscationem fratrum. Ita firmiter et immobiliter haec largitio in futuram posterorum progeniem permaneat, ut nullus frangere huius donationis priuilegium praesumat. Siquis uero contra hanc munificentiam, tyrannica potestate inflatus, uenire temptauerit, sciat se obstaculum irae dei incurrere, et in ultimo examine coram Christo et angelis eius rationem reddere. Scripta est autem haec munificentia indictione XIII, Anno ab incarnatione Christi DCLXXXVIII, mense Augusto XIIII. kl. Septembrium die feliciter.

✠ Ego Haeddi episcopus subscripsi. ✠ Signum manus Centuuini. ✠ Signum manus Ceduuallan.

XXX.

* OSUUINI OF KENT, July, 689.

In nomine domini nostri Iesu Christi! Ego Osuuynus rex Cantiae, pro absolutione meorum peccatorum, de terra iuris mei, quae mihi ex propinquitate parentum meorum uenit, atque ex confirmatione clementissimi Aethelredi regis collata est, unum aratrum, in quo mina ferri haberi cognoscitur, quod pertinebat ad cortem quae appellatur Liminge, quod etiam coniunctum est terrae uenerabilis presbiteri Brytuualdi ab-

batis a parte meridiana, a praesenti die et tempore, monasterio beati Petri apostoli, in quo praeesse Adrianus dinoscitur, qui a Romana urbe directus est, in perpetuum contuli possidendum; tam ei dum aduixerit, quam eius congregationi quae post eum habitura est; ut praefatam terram unius aratri sibi uendicent ac defendant, cum omnibus ad se pertinentibus. Quicumque uero, tam ego quam posteri mei qui in loco meo successerint, contra hanc largitatis meae cartulam quolibet tempore uenire praesumpserint, sint separati a corpore et sanguine domini nostri Iesu Christi; manente hac cartula perpetualiter nihilominus donationis meae in sua firmitate; ad cuius etiam confirmationem, pro ignorantia litterarum, signum sanctae crucis expressi et testes ut subscriberent rogaui. Actum in mense Iulio, Indictione secunda.

✠ Ego Osuuynus rex Canciae donator, ad omnia supradicta consensi et subscripsi. ✠ Signum sanctae crucis feci. ✠ Signum manus Ecca. ✠ Ego Sabertus signum feci. ✠ Signum manus Osfridi. ✠ Signum manus Uaeba. ✠ Signum manus Suydredi. ✠ Signum manus Aedilmari. ✠ Signum manus Burgredi. ✠ Signum manus Frod. ✠ Signum manus Eana.

XXXI.

* INI OF WESSEX, 688—690.

✠ Ego Ini rex Westsaxonum, pro animae meae remedio, reddidi terram XLV cassatorum Hean patricio et Ceolswithe, ad monasterium construendum. Quae terra appellatur in Bradanfelda et Bestleforda, et alia quae nominatur Stretlea, cum omnibus ad se pertinentibus. Cui donationi testes affuerant Aebba, Aethilbald et Eadfrith, filius Iddi, et cum iussione episcoporum Cedde, Germani, Uuinfridi. Quam terram primus de-

derat Eadfrith filius Iddi super altare in aecclesia quae ibi constructa est pro anima eius.

✠ Ego Theodorus, seruus dei archiepiscopus, consensi et subscripsi.

XXXII.

AETHILRED OF MERCIA, 691 or 692.

✠ Apostolus Paulus de extremo iudicio manifestissime loquens ita dixit omnes enim stabimus ante tribunal xp̄i ut recipiat unusquisque prout gessit siue bonũ siue malũ. etiam ipse dn̄s in euang̃ suo manifestat dicens Ibunt impii in suppliciũ aeternum iusti autem in uitã aeternam hoc sane tremendũ et terribile đi omnipotentis iudiciũ omnibus est nobis perhorrescendũ. Quapropter ego aethelred xp̄o donante rex Mercensiũ pro absolutione criminũ meorũ et pro amore đi uiuentis terram qui uetusto uocabulo nuncupatur heanburg et in alio loco æt austin hoc est circiter in illis duob' locis xxx. cassatorum oftforo meo uenerabili episc. in propriam possessionem tradidi ad illã eccłiã beati Petri principis apost. quae sita est in uueogorna ciuitate cũ antiquis confiniis et captura pisciũ et cum omnib' utilitatib' campo ł in silua ł in flumine ad se rite pertinentib' illi . . . . ꝑfruantur in aeuũ; similiter etiam ab secularibus omnibus seruitutib' . . . . leuis sint in ꝑpetuum liberati nisi tantũ . . . . et expeditione contra hostes ñ st̃ . . . . seruantibus minuentibus uero ł con . . . . sempiterna. amen.

✠ Ego aethilred rex ꝓpriã donationẽ corroborans, titulo scãe crucis subscripsi.

✠ Ego headda epı̄s ꝯsen. ⁊ sub̄s.

✠ Ego oftfor epı̄sc donationẽ quam a rege [accepi] propria manu ꝯnotaui.

✠ Ego torhtuuald 9sen 7 sub.
✠ Ego eaduuald 9sen 7 sub.
✠ Ego cille consen 7 sub.
✠ Ego osfrith consen. 7 sub.
✠ Ego ecgfrith consen. 7 sub.
✠ Ego tuddul consen 7 sub.
✠ Ego guthlac consen 7 sub.
✠ Ego sigiuuald consen 7 sub.
✠ [Ego folchere] conseñ. 7 sub.
✠ [Ego berhttred] conseñ. 7 sub.

XXXIII.

* AETHILRED OF MERCIA, 691 or 692.[1]

✠ Apostolus Paulus de extremo iudicio domini manifestissime loquens ita refert, Omnes enim stabimus ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque prout gessit siue bonum siue malum; quid autem sit quod apostolus pro meritis suis quosque percepturos adfirmat, ipse dominus in euangelio suo manifestat dicens, Ibunt impii in supplicium aeternum, iusti autem in uitam aeternam: hoc sane tremendum ac terribile omnipotentis domini iudicium ego Aethilred, Christo largiente rex, tota cordis formidine sine cessatione perhorresco; quapropter ut ibidem sub praesentia almi iudicis ueniam merear adipisci, pro absolutione criminum uel meorum uel coniugis quondam meae Osthrythae, terram quae dicitur Fledanburg XLIIII. cassatorum capacem, Oftforo episcopo in possessionem tradidi; ut quemadmodum primitus tradita fuerat, rursus per illius diligentiam monachorum in ea sub abbate degentium honestissima conuersatio recuperetur.

[1] Oftfor was elected bishop of Worcester in 691, and, dying in 692, was succeeded by Ecgwine. But Osðryð, who is here called by Æðelred *quondam* coniux mea, was alive till 697. This anachronism is fatal to the charter and the endorsement alike.

Siquis autem pertinacium contra hanc donationem fractoris animo uenire temptauerit, eamque infringere conatus sit, sciat se sub tremendo examine poenas debitas luturum.

✠ Ego Aethilred propriam donationem corroborans, titulo sanctae crucis subscribsi. ✠ Ego Haeadda episcopus consensi et subscribsi. ✠ Ego Torhctuuald, comes regis, consensi et subscribsi. ✠ Ego Eaduuald consensi et subscribsi. ✠ Ego Cille consensi et subscribsi. ✠ Ego Osfrith consensi et subscribsi. ✠ Ego Ecfrith consensi et subscribsi. ✠ Ego Tuddul consensi et subscribsi. ✠ Ego Guthlac consensi et subscribsi. ✠ Ego Sigiuuald consensi et subscribsi. ✠ Ego Folchere consensi et subscribsi. ✠ Ego Berhttred consensi et subscribsi. ✠ Ego Oftfor episcopus, donationem quam a rege accepi, propria manu confirmans subnotaui.

* ENDORSEMENT OF THE ABOVE CHARTER BY BISHOP ECGUUINI.

REUERENTISSIMAE semper memoriae pontificis Oftfori ego Ecguuine, deo dispensante, successor in episcopatum existo. Monasterium autem cui nomen est Fledanburg, quod in hac eadem cartula ex altera eius parte eidem praedicto praedecessori meo subscriptione regali traditum asseratur, huic uenerabili nostro secundum saeculum Aethilhaeardae,[1] quantum id a me fieri potest, in possessionem concedo; ea tamen conditione, ut semper mihi inibi coenobialis uitae statuta seruentur. Pro reconpensatione uero huius nostrae donationis, in loco cuius nomen est aet Stretfordae xx. cassatorum terram ab eo in ius aecclesiasticum accepi. Sciendum tamen me rationabili quadam causa conpulsum id uoluisse facere, ut ei XLIIII. manentium terram pro uiginti manentium darem; id est ea con-

[1] Æðelheard, Æðelríc, Æðelweard, and Æðelberht, were the sons of Oshere, king of the Hwiccas.

ditione ut post diem eius terra ista sine contradictione alicuius ad Uuegernensem ecclesiam in ius episcopalis sedis sit donata, mihi et illi Oftforoque meo antecessori, in elemosinam sempiternam. Pax confirmantibus atque seruantibus; minuentibus uero uel contradicentibus dispersio perueniat sempiterna.

Aethelric. Aetheluueard. Aethelberht. Omolincg abbas. hii sunt confirmatores et testes.

XXXIV.

* AETHILRED OF MERCIA, 692.

✠ Tempore certo cadunt cuncta, quae in hoc saeculo possidentur, et perpetua possessione manebunt, quae propter Christum fideliter diuiduntur. Quapropter ego Aethelred, rex Merciorum, rogante me Oslauuo, qui aliquando fuit minister meus, et nunc manet in dei seruitio in ciuitate, quae nostratim dicitur Uuegerna cester, ut aliquam partem terrae, id est, x. manentium illi perdonarem. Et ego libenter petitioni eius adquiescens, particulam terrae illius, quam ille postulauit, cum campis siluisque, et cum omnibus necessariis ad eam pertinentibus, deuota mente, propter Christum, et pro retributione ministerii eius, et laboribus, quos mecum diu patienterque tolerauit, iure Uueogornensis aecclesiae possidendum, et tamen, se uiuente uel etiam post obitum eius, cui uoluerit, dimittendum libenter concedendo trado: hac etiam conditione, ut cathedrae episcopalis potestati nunquam auferatur, in dei omnipotentis nomine praecipio. Est autem praefati agelli particula iuxta fluuium, quem dicunt Saluuerpe, in uico, quem nobili uocitant nomine Uuicbold. Et ut elemosina mea, quam pro omnipotente domino fideli amico meo nec non et faustae[1] congregationi do-

[1] MS. fauta.

nabo, eo amplius et altius coram deo adcrescat, terram illam in libertatem totius reipuplicae, hoc est, in uectigalibus, in expeditionibus, in operibus, et in omnibus rebus concedens libenter donabo. Augentibus hanc donationem pro domino factam, augeat deus bona illius; diminuentes autem damnet et minuet regnum et potentiam eius et hic et in futuro saeculo. Amen. Hec autem acta est anno ab incarnatione domini nostri Iesu Christi. DCXCII. coram his testibus infra scriptis.

✠ Ego Aethelred rex hanc donationem mea propria manu corroborans subscripsi. ✠ Ego Berhtuuald, gratia dei archiepiscopus, consensi et subscripsi. ✠ Ego Eguuine episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethilheard consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethiluueard consensi et subscripsi. ✠ Haelric abbas. ✠ Ego Aethelberht consensi et subscripsi. ✠ Pehtat abbas. ✠ Ego Aethelric consensi et subscripsi. ✠ Taebba abbas. ✠ Ego Osuuidus consensi et subscripsi. ✠ Eaduuald princeps. ✠ Ego Scefthere consensi et subscripsi. ✠ Uualdhere presbiter. ✠ Ego Eadberht consensi et subscripsi. ✠ Pineuuald exorcista.

XXXV.

OETHILRED, March, 692 or 693.

✠ IN nomine dñi. ñ. Ihu. xpi. saluatoris Quotiens scis ac uenerabilib: locis uestris Aliquid offerre uidemur Uestra uobis reddimus non nostra Largim . . . Quapropter ego Hodilredus parens sebbi prouincia Eastsexanorum . Cum ipsius consensu propria uoluntate Sana mente integroq: consilio Tibi hedilburge abbatissae Ad augmentum monasterii tui quae dicitur Beddanhaam . perpetualiter trado et de meo iure in tuo transscribo terram Quae appellatur ricinga-

haam budinhaam deccanhaam angenlabeshaam Et campo in silua quae dicitur uuidmundesfelt Quae simul sunt coniuncta. XL. manentium usq: ad terminos quae ad eum pertinent Cum omnib: ad se pertinentib: Cum campis siluis pratis et marisco Ut tam tu quam posteri tui teneatis possideatis Et quaecumq: uolueris de eadem facere terra liberam habeatis potestatem Actum mense martio et testes conpetenti numero ut subscriberent rogaui Si quis contra hanc donationis kartulam uenire temptauerit aut corrumpere Ante omnipotentem dm̃ et ih̃m xp̃m filium eius et sp̃m sc̃m Id est inseparabilem trinitatem Sciat se condemnatum et separatum ab omni societate xp̃iana [Manentem] hanc kartulam donationis in sua nihilominus firmitate. et ut firma et inconcussum sit donum termini sunt autem isti huius taerre cum quib: accingit̃ ab oriente writolaburna ab aquilone centinces triow and hanchemstede ab australe flumen tamisa Siquis autem hanc donationem augere uoluerit augeat ds̃ bona sua in regione uiuorum cum sc̃is suis sine fine amen.

✠ Ego sebbi rex eastsax̃ pro confirmatione subscripsi. Ego oedilraedus donator subscripsi. ✠ Ego ercnuualdus episcopus consensi et subscripsi. Ego uuilfridus epĩs consens̃ et sub̃sp̃. ✠ Ego haedde epĩs consñ et sb̃. Ego guda pr̃ et abbas consentiens subs̃. ✠ Ego egcbaldus pr̃ et ab̃ conseñ et subs̃p.

✠ Ego hagona pr̃ et ab̃b̃ cons̃ et subs̃p.

✠ Ego hooc pr̃ et ab̃b̃ cons̃ et subs̃p.

Sig✠num manus sebbi regis.

Sig✠num manus sigiheardi regis.

Sig✠num manus suebredi regis.

XXXVI.

ŌSHERE OF THE HWICCAS, ? 693.

✠ In nomine dñi nr̃i ih̃u xp̃i Omnia enim ut ait ap̃ quae uidentur temporalia sunt quae autẽ non uidentur aeterna sunt. pro qua re ego oshere rex huicciorũ pro remedio animae meae cum aedilheardo filio meo, dabo terram quae đr penitanham quindecim tributariorũ cum dyllauuidu cassatas consentiente comite meo Cutberhto ad construendum monasterium Cutsuidae abbãe cum campis syluisque cum piscariis pratisque et cum omnibus . . . . aris quae ad eam sunt pertinentia hanc cum omnibus his iure possidendam in ꝑpetuum ꝑdonabo.

✠ Ego oshere supradictus rex consentiens et subscripsi signũ salutare.

✠ Ego aedilhard consentiens et subscripsi.

✠ Ego ediluuard consentiens et subscripsi.

✠ Ego aedilberht consentiens et subscripsi.

✠ Ego edilric[1] consentiens subscripsi.

✠ Ego osuuido consentiens et subscripsi.

✠ Ego Oftoforis episcopus consentiens propria manu sig̃ conscripsi.

✠ Ego edilredus consentiens.

✠ Ego berehtuualdus archiepiscopus consentiens subscripsi.

✠ Ego uuilfridus epĩs consentiens subscripsi.

✠ Ego headda epĩs consentiens subscripsi.

✠ Ego tyrtel epĩs consentiens subscripsi.

✠ Ego . . . . . de epĩsc consentiens subscripsi.

✠ Ego beduuin epĩs consentiens subscripsi.

✠ Ego gebmund[2] epĩs consentiens subscripsi.

✠ Ego Alricus epĩs consensi et subscripsi.

✠ Ego Cuiniricus consensi et subscripsi.

✠ Ego Pehthaetius consensi et subscripsi.

[1] MS. Ediline. [2] MS. Gelmund.

Si quis hanc donationem minuetur sciat se redditurũ rationẽ in die iudicii, et partem eius esse cũ peccatoribus et cum Iuda traditore, cruciciatus sine fine in inferno cum diabulo.

XXXVII.

* WIHTRED OF KENT, July 17th, 694.

✠ In nomine domini dei saluatoris! Ego Uuythredus rex Cantiae, una cum coniuge mea Kynigytha regina, referens gratias largitori bonorum domino, qui dilatauit terminos nostros iuxta paternam antiquitatem, in commune pertractauimus aliquam partem terrae nobis collatae ad uicem rependere, ne ingrati beneficiis uideremur largitoris nostri. Qua de re, a praesenti die et tempore, tibi religiosae Aebbae abbatissae deoque dicatae feminae, terram iuris nostri quae sita est in insula Thaeneti, quae quondam appellata est Humantũn, aratrorum quatuor, contulimus in perpetuum possidendam; ut cum omnibus ad eandem pertinentibus pratis, campis, fontanis, fontaneis syluis, piscariis, fluminibus, marisco, et quicquid ad supradictam terram pertinet, a quatuor partibus, orientis, occidentis, aquilonis et meridiei, tuo usui ditionique subicias, teneas possideas, dones, commutes, uenundes uel quicquid exinde facere uolueris liberam habeas potestatem; successoresque tui defendant in perpetuum; nunquam me haeredesque meos contra hanc cartulam descriptionis nostrae aliquando esse uenturos. Ad cuius cumulum etiam affirmationis, cespitem huius supradictae terrae super sanctum altare posui, et propria manu, pro ignorantia litterarum, signum sanctae crucis in hac cartula expressi; sed et Kynygytha idipsum fecit, principesque meos ut pari modo propriis manibus facerent rogaui, quorum nomina subtus annecta sunt. Si quis, quod absit, contra hanc cartulam a me fac-

tam, uel haeredes mei contraire praesumpserint, nouerint se a participatione corporis et sanguinis domini nostri Iesu Christi esse alienos, et a coetu fidelium segregandos hic et in aeternum. Quam saepedictam cartulam scribendam dictaui et tibi Eabbe abbatissae tradidi conseruandam. Actum XVI. kal. Aug., Ind. VII, Anno regni nostri tertio.

✠ Signum manus Uuihtredi regis. ✠ Signum manus Kinigithe reginae. ✠ Signum manus Bernhardi. ✠ Signum manus Alhuuardi.

XXXVIII.

* ERCONUUALD, 695.

✠ In nomine domini dei nostri et saluatoris Iesu Christi! Ego Ercnuualdus episcopus prouinciae Eastsaexanorum, seruorum dei seruus, dilectissimis in Christo sororibus in monasterio quod appellatur Berecingas, habitantibus, quod deo auxiliante construxi, concedo ut tam uos quam posteri uestri in perpetuum ut constructum est ita possideatis. Et ne quis praesul cuiuslibet sit ordinis, uel qui in locum meum successerit, ullam in eodem monasterio exerceat potestatem, nec sui iuris ditione contra canonum decreta inquietudines aliquas facere praesumat; ea uero tantum faciat in praedicto monasterio, quae ad utilitatem animarum pertinent, ordinationes sacerdotum, uel consecrationes ancillarum dei. Ipsa uero sancta congregatio, quae propter dei amorem ibidem deo laudes exhibet, moriente abbatissa, ex seipsa sibi aliam eligat cum dei timore. Omnes terras quae mihi ex donationibus regum sunt concessae ad nomen eiusdem monasterii, quemadmodum donatae sunt, ex integro et quieto iure possideant, sicut chartulae donationum continent, quas in praesenti uobis tradidi. Et ne quis forte improbus negator huius donationis erum-

pat, ideo singillatim has terras in hac chartula enumerandas et nominandas optimum duxi. Quarum prima fuit quae mihi a Suidfrido rege data fuerat XL. cassatarum, et appellatur Berecingas et Beddanhaam. Secunda quae ab Oedilredo tradita fuerat LXXV. manentium, et appellatur Ricingahaam, Bydinhaam, Daeccanhaam, Angenlabeshaam, cum campo qui dicitur Uuidmundes felt. Terra tertia quae ab eodem Oedilredo data fuerat X. manentium appellatur Celta. Quarta quae ab Aedilredo rege data fuerat LIII. manentium, et uocatur Gislheresuuyrth. Quinta iuxta Hydaburn[an], donata a Caeduualla[1] rege LXX. manentium appellatur [Ba]doricesheāh. Sexta iuxta Lundoniam unius manentis, data a Uulfhario rege. Septima supra uicum Lun[do]niae data a Quoenguyda uxore ...... aldi X. manentium. Octaua quae appellatur Suanescamp et Earhyth, donata ab Aedilredo rege, XL. cassatarum. Si quis autem episcoporum, cuiuslibet dignitatis fuerit, uel omnium saecularium potestatum, contra hanc chartulam, canonice ac regulariter a me constitutam, contendere praesumpserit, uel aliquid exinde subtrahere, sit separatus a consortio sanctorum in hoc saeculo omnium, et in futuro coelestis regni portas clausas contra se undique inueniat a sancto Petro clauicolario coelestis regni; a quo mihi licentia huius priuilegii data et permissa fuerat per os beatissimi Agathonis, apostolicae sedis praesulis, cum Romam adii ante annos XVIII. anno ab incarnatione domini DCLXXVII. indictione I[a]. Chartula autem haec a me dictata confirmata in sua stabilitate nihilominus maneat.

✠ Ego Ercnuualdus episcopus donator pro confirmatione subscripsi. ✠ Ego Uuilfridus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Haedde episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Guda presbiter et abbas consensi et subscripsi. ✠ Ego Eggbaldus

[1] MS. ab Aeduualla.

presbiter et abbas consensi et subscripsi. ✠ Ego Hagona presbiter et abbas consensi et subscripsi. ✠ Ego Hooc presbiter et abbas consensi et subscripsi. Sig✠num manus Sebbi regis Eastsaexanorum. Sig✠num manus Sigiheardi regis. Sig✠num manus Suebredi regis.

XXXIX.

* WIHTRED OF KENT, Feb. 696.

In nomine domini nostri saluatoris! Ego Uuythredus rex Cantuariorum, anno quinto regni nostri, cum consilio Brithuualdi archiepiscopi, Adriani abbatis, et omnium ecclesiasticorum graduum, una cum Gebmundo Rouesciestre episcopo, dabo et concedo propinquae meae Mildrythae abbatissae, et suis successoribus futuris in regimine monasterii sui in Thaneto, ut defensio eius in hominibus, et in omnibus rebus sit, sicut regum antecessorum nostrorum fuerunt. Si quis autem hanc donationem meam minuerit, sciat se separatum esse a societate sanctorum omnium. Actum est hoc in loco qui dicitur Berkamystede. Indictione nona, Anno regni nostri v. in mense Februarii.

✠ Signum manus Uuythredi regis donatoris. ✠ Signum manus Brithuualdi archiepiscopi. ✠ Signum Adriodi. ✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi. ✠ Ego Gebmundus expressi.

XL.

* CAEDUUEALHA, and others.

In nomine Christi totius creaturae recuperatoris! Cum igitur dominus saecularia regimina rite creator regere ita decreuerit, ut nobis non solum quae temporalia creauerat ad uictum largiendo cotidie distri-

buit, immo etiam eisdem ipsis momentaneis aeterna posse mercari promiserit: quamobrem ego Caeduuala, regiae quantacumque potestatis, Christo gubernante, functus officio, ut meorum criminum incendia elemosinarum latiae, iuxta Salomonis sententia, ualuissem extinguere, bona quoque prophetata psalmigraphi oraculis, Christo duce largiendo, capescere promerear, Credo, inquiens uates, uidere bona domini in terra uiuentium; cum, dispensanti domino, Cantuariorum regimina nostro obtemperarent imperio, XL. terrae illius manentes ubi Hogh nuncupatur, ad Hebureahg insulam pertingentes, uiro uenerabili Egbaltho abbati, eique Christi familiae subdito, in propriam pro domino possessionem obtuli; ut tenere et regere et largire etiam cuicumque utile iudicauerit perpetua libertatis conditione fruatur. Quam quidem donationem certissimis auctorum subscriptionibus ita ut infra cernuntur, firmaui; ut si quis, quod absit, sua aut suorum dirae cupiditatis facibus atrociter inflammatus, hoc deo munus oblatum fraudare certauerit, non iam mea, sed domini nostri saluatoris et sancti Petri substantia, sibimet ipsi perniciter populare persentiet.

Cumque postmodum euoluto annorum circulo praefata regna Cantiae dominio imperioque Sigheri Saxanorum regis succumberet, prioris ipse praemonitus exemplo, ut omnia quae uidentur aeternaliter possideri nequierunt, promptissima uoluntate donationi antiquae consensit.

At uero Suebeardus, regii utique status lectissimus flos, et futurae maturitatis, si aura uitalis uenerit,[1] certissima spes, dum sibimet dominus mundi monarchia mirabiliter disponens, regna praedicta Cantiae concessit, haec eadem non solum firmare sed et addere curauerit; Mihi enim, inquiens, non ea tantum quae a prioribus regni possessoribus deo tradita sunt firmare et subscribere sufficit, quia unicuique dominus

[1] MS. aura uitale ueneranter.

iuxta actiones proprias reddere decreuerit, ideoque honorabili abbati Egbaltho, una et coetu coenobialiter secum degente, cum consensu omnium et patronum meorum consilio, terrae illius adiacentem terminis quam ante ea in Hoge possederat, xx. terram manentium addere, pro Christo, curauerim. In alio quoque loco sex cassatos uti siluarum necessitas haberetur, ubi Fercanhâmstede nuncupatur, perpetualiter possidendam tribuam. Uuigtredus quoque, quem et idem dominus ad culmen deuexit regiminis, fideli et religiosa subscriptione firmauit.

Succedente uero aliquantulo temporis spatio, contigit ut coram Aethelredo regi christianissimo Merciorum, immo ut ita dixerim totius insulis Brittanniae, huius donationis cartula legeretur, et res gestae per ordinem omnia explicantur in monasterio Medeshâmstede. Rogatus autem rex a supradicto abbate Egbaltho, ut sua auctoritate ac propriae manus subscriptione roborare et confirmare dona priorum dignaretur, ille uero non distulit, sed absque ulla excusationis apollogio, adhibita secum ipsius consensum episcopi Saxulfi, propriaque manu et omnium comitum suorum ibi praesentium subscriptionibus, quorum hic infra nectuntur nomina, perpetuali in domino sanxione firmauit. Hi sunt testes donationis Ceaduualae regis Saxonum.

✠ Ego Ceaduuala manu propria signum crucis expressi. ✠ Ego Theodorus archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Erconuualdus episcopus consensi. ✠ Ego Berhtuualdus abbas consensi. ✠ Ego Hagona abbas consentiens subscripsi.

Donatione uero Sigheri infra cernuntur.

✠ Signum crucis Sigheri regis. ✠ Signum crucis Aedberhti. ✠ Signum crucis Gebredi. ✠ Signum crucis Egeran. ✠ Signum Snoccan. ✠ Signum Teodan. ✠ Signum Cuffan.

Donatione uero Suebeardi infra cernuntur.

✠ Ego Suebeardus signum crucis manu propria depinxi. ✠ Signum Sebbi regis.[1] ✠ Ego Adrianus abbas consensi et subscripsi. ✠ Signum crucis Huduc. ✠ Signum Ealhuuardi. ✠ Signum Sigheri. ✠ Signum Haecci.

Donatione uero Uuihtredi regis infra cernuntur.

✠ Signum Uuihtredi regis. ✠ Ego Gebmundus episcopus consentiens subscripsi. ✠ Ego Berhtuualdus abbas subscripsi et consensi. ✠ Signum Beornheardi. ✠ Signum Haecci. ✠ Signum Iseardi. ✠ Signum Ealhuuardi.

Donatione et firmatione Aethelredi regis.

✠ Signum Aethelredi regis. ✠ Ego Saxulfus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum Aeduualdi principis. ✠ Signum Haldhere principis. ✠ Signum Aelrici. ✠ Signum Cilli principis. ✠ Signum Teoda principis. ✠ Signum Etencan. ✠ Ego Haddan abbas indignus testis consentiens subscripsi. ✠ Ego Helmuulfus consensi et subscripsi.

XLI.

* WIHTRED OF KENT, March, 696.

Beneficiis dei et domini nostri Iesu Christi nobis collatis non immemores, ego Uuihtredus rex Canciae, et coniux mea Aethelburga, pro remedio animarum nostrarum, beati Petri apostolorum principis monasterio, quod situm est in suburbano huius Dorouernis ciuitatis, in quo praeesse dinoscitur Adrianus abbas huc missus ab apostolica sede, eiusque familiae quae nunc atque futura est, terram iuris nostri quinque aratrorum, quae appellatur Littelburne, cum omnibus ad se pertinentibus, a praesenti die et tempore, a nostra iurisdictione transferentes inperpetuo tradimus possidendam, et quicquid exinde facere uolueritis uestri erit arbitrii, con-

[1] MS. episcopi.

ditione interposita, ut nostri memoriam habeatis, tam in missarum solempniis quam in orationibus uestris, incessanter nobis misericordiam a domino postulantes. Quisquis uero contra hanc largitatis nostrae donationem quolibet tempore contraire praesumpserit, nouerit se, quisquis ille sit, a participatione corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi alienum, et a consortio fidelium segregandum, manente hac cartula nostrae donationis in sua nihilominus firmitate. Ad cuius confirmationem, pro ignorantia litterarum, signum sanctae crucis expressimus, et testes ut scriberent rogauimus. Actum in mense Martio, Indictione nona.

✠ Signum manus Uuihtredi regis et donatoris.
✠ Signum manus Aethelburgae reginae et donatricis.
✠ Hoc ego Ge[b]mundus episcopus expressi.

XLII.

* UUIHTRAED, April 2d, 697.

✠ Ego Uuihtredus rex Cantuariorum, consentiente regina Aethilburga, atque [Berctuualdo] gratia dei archiepiscopo, non solum consentiente sed etiam persuadente, una cum omnibus prouincialibus principibus, anno regni mei sexto, secunda feria Aprilis, terram nominatam Haeg, quadraginta manentium, pro anima mea atque meorum, absolutam ab omnium saecularium dominorum, in dei tributum, abbatissae Aebbae in propriam possessionem atque monachilem regulam perhenniter perdonaui, ut deo seruientium preces sine mutatione pro uita mea protelentur. Qui autem ausus fuerit aliquid aut auferre aut transmutare sine licentia possidentium, quod absit, reddet rationem Christi genitrici Mariae in die iudicii, in cuius suffragio perdonaui. Quam perdonationem cum signo crucis ornatam omnium praesentium manus adfirmant, ut qui sine uoluntate dei refregerit audax, crux Christi super eum in uindictam ueniat, nisi regulariter emendauerit.

✠ Archiepiscopi Berctualdi. ✠ Agesmundi. ✠ Uuihtredi regis. ✠ Germani. ✠ Uuihtgari. ✠ Gefredi. ✠ Cynyathi. ✠ Guthardi.

XLIII.

UUIHTRAED, July, 697.

✠ In nomine dñi dĩ nostri ihu xpi Ego uihtredus rex cantuariorum prouidens mihi in futuro decreui dare aliquid omnia mihi donanti et consilio accepto bonum uisum est conferre bassilicae beatae mariae genitricis dĩ quae sita est in loco qui dicitur limingae terram . IIII. aratrorum quae dicitur Uuieghelmes . tun . cum omnibus ad eandem terram pertinentibus iuxta notissimos terminos id est bereueg et meguines paed et stretleg . quam donationem meã uolo firmam esse in perpetuum ut nec ego seu heredes mei aliquid minuere praesumant. Quod si aliter temptatum fuerit a qualibet persona sub anathematis interdictione sciat se praeuaricari ad cuius confirmationem pro ignorantia litterarum ✠ signũ sc̃ae crucis expressi et testes idoneos ut subscriberent rogaui id est berichtualdum archiepiscopũ uirũ uenerabilẽ.

✠ Ego berichtualdus epĩsc rogatus consensi et subscribsi. ✠

✠ Signum manus uihtredi regis ✠ Signum manus aedilburgae reginae.

✠ Signum manus enfridi. ✠ Signum manus aedilfridi. ✠ Signum manus hagana

✠ Signum manus botta. ✠ Signum manus bernhaerdi. ✠ Signum manus theabul.

✠ Signum manus frodi. ✠ Signum manus aehcha. ✠ Signum manus aessica.

✠ Signum manus adda. ✠ Signum manus egisberichti.

actum in mense iulio indictione . xma

Indorsed :
ðaes landes boc aet Berdelhames wicum boc, nunc Wigelmignetun.

XLIV.

* UUIHTRAED, April 6th, 699.

✠ In nomine domini dei saluatoris nostri, Ihesu Christi! Ego Uuihtredus rex Cantiae, consulens animae meae in posterum, hanc prouidentiam pro diuersis calamitatibus imminentibus, aecclesiis dei atque monasteriis, quae in hac Cantia consistunt, una cum consensu principum meorum quorum nomina subterscribenda sunt, facere curaui; ut ab omni exactione publica tributi atque dispendio uel laesione, a praesenti die et tempore, liberae sint; mihique et posteris meis talem honorem uel obedientiam exhibeant, qualem exhibuerunt antecessoribus meis regibus, sub quibus eis iustitia et libertas seruabatur; et ut tam ego quam posteri mei in hac pia definitione permaneant decerno; nec per quamlibet transgressionem quae a nobis et praedecessoribus nostris recte indulta sunt concutiantur, sed ita ut iamque dictum est, in perpetuum abhinc et deinceps, domino gubernante, custodiantur. Ad cuius cumulum firmitatis, manu propria signum sanctae crucis expressi, et tam reuerentissimum Brihtuualdum archiepiscopum, atque Ge[b]mundum sanctissimum episcopum, quam etiam uenerabiles presbyteros et religiosos abbates praesentes, etiam clarissimas abbatissas, hoc est, Hermenhildam, Irminbergam et Aebbam reuerendam, ut subscriberent rogaui.

Actum die sexto Aprilis, anno regni nostri octauo, indictione duodecima, in loco qui appellatur Cilling.

✠ Ego Uuihtredus rex Cantiae ad omnia suprascripta et confirmaui, atque a me dictata, propria manu signum sanctae crucis pro ignorantia literarum expressi. ✠

✠ Ego Brihtuualdus archiepiscopus, ad omnia supra scripta rogatus a Uuihtredo rege testis subscripsi. ✠

✠ Ego Ge[b]mundus episcopus rogatus testis subscripsi ✠ cum aliis pluribus in codicello annotatis.

XLV.

* INI OF WESSEX, July 5th, 699.

✠ Ego Ini rex Uuestsaxonum, ob indulgentiam criminum meorum, aliquam terram ad aecclesiae munificentiam libenter impendo: dispensante enim domino, Hean abbati in potestate concessa fuerat, in IIII^or partibus terrae; id est in Bradanafeld XV cassatuum, et XV cassatuum apud Bestlesforda, et manentium XXV cuius uocabulum est Stretleae, et LXXX cassatos apud Aeaoromundesleae. Quae scilicet donationes ut firmius ac tenacius reliquum durarent in aeuum, etiam coram summis pontificibus, id est Brihtuualdo archiepiscopo et Daniele episcopo, peractae sunt; nec non et cespites horum locorum pro ampliore firmitate libro supposui, quem ipsi duo praefati episcopi in manibus suis tenuerunt. Porro ut firmior praefatae donationis largitio inextricabili tenacitate iugiter seruaretur, etiam testes adiunximus, quorum nomina subter tenentur inserta. Siquis uero contra haec nostrae diffinitionis decreta, propriae temeritatis pertinacia fretus, uiolenter uenire nisus fuerit, nouerit se in tremendo ultimae discussionis examine coram iudice Christo, aequa discretionis lance singulorum facta librante, rationem redditurum.

✠ Signum manus Ini regis Uuestsaxonum. ✠ Signum manus Aethelredi regis Merciorum. ✠ Signum manus Aethelfrith. ✠ Ego Daniel, seruus seruorum dei, hanc donationem confirmaui. Haec carta scripta est III nonas mensis Iulii, Indict. XII, Anno ab incarnatione Christi DCLXXXVII. ✠ Ego Uuinberctus hanc cartam scripsi et subscripsi.

XLVI.

* INI, 699.

✠ In nomine domini dei nostri Ihesu Christi saluatoris! Ea quae secundum decreta canonum salubriter decernuntur, quamuis sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur. Quapropter ego Ini rex Saxonum, terram iuxta Abbendune, c.lxx.iii. cassatorum, Hean abbati libenter reddidi; quam Cissa rex sibi ac Cillan sorori suae atque abbatissae aliquando dederat; sed Ini rex eandem terram postea dum regno potiretur diripiens ac rei publicae restituit, nondum constructo monasterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto; rursus autem ad aedificandum monasterium eidem Heano patricio tunc temporis suo eandem terram redonauit dicens: Ego Ini monarchus Saxoniae regnante domino, regalia gubernans sceptra, terram quam praedecessores mei Cissa et caeteri Heano patricio suaeque germanae Cillan dedisse noscuntur, iterum cum consilio plurimorum reddo et relinquo. Deinde praedictus patricius Hean se cum omni facultate sua et praefata terra omnipotentis dei seruitio subdidit, meque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato, id est iuxta Abbendune, regulariterque regendum illud abbatem elegit; sponteque sua seipsum meo regimini commisit uotoque monachico astringens. At nunc nondum euoluto ad integrum quinquennio ex quo haec uota uouit soluenda, immutare decreta cupiens Inique regem in suffragium sibi repente haereditatis assumpsit; quibus ego libenter cessi praefatamque terram et monasteria quae construximus ut dixi in toto retribuam. Insuper et de orientali parte fluminis Tamisae xx. cassatos quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus nec non et Ini rex Saxonum tradiderunt adiiciam . x. quoque cassatos, secus uadum

Bestlesford et c. in Bradenfeld ubi monasterium erexi, quos Ini et Conred simul dederunt pariter tribui, qui fiunt simul CCLXXIII. cassatos: uotum autem monachi quod mihi spopondit relaxans clementer indulsi, praesente uenerando antistite Hedde necnon Aldhelmo abbate et Uuintra et omni familia nostra in ecclesia. Si quis uero contra hoc decretum abbatatus uenire temptauerit uel has donationes regum religiosorum tirannica fretus potestate uiolenter demere uel auferre satagerit, sciat se coram Christo rationem in ultimo uiuorum et mortuorum examine redditurum. Scripta est uero haec cautionis singrapha anno ab incarnatione Christi DCXCIX. Indictione XII[a].

✠ Ego Ine rex consensi. ✠ Ego Athelbald rex subscripsi. ✠ Ego Daniel episcopus subscripsi. ✠ Ego Befpha subscripsi. ✠ Ego Egfrid subscripsi. ✠ Ego Herrid subscripsi. ✠ Ego Aldbriht subscripsi. ✠ Ego Sranglic subscripsi. ✠ Ego Halda subscripsi. ✠ Ego Oba subscripsi. ✠ Ego Selred subscripsi. ✠ Ego Egbrith subscripsi.

XLVII.

UUIHTRAED OF KENT, July 700, or 715.

✠ In nomine dn̄i dī nostri ih̄u xp̄i. Ego uuihtredus rex cantuariorum prouidens mihi in futuro decreui dare aliquid omnia mihi donanti et consilio accepto bonum uisum est conferre basilicae beatae mariæ genetricis đi quae sita est in loco qui dicitur limingae terram IIII aratrorum quae dicitur pleghelmestun . cum omnib: ad eandem terram pertinentib: iuxta notissimos terminos id est bereueg . et meguuines paeđ et stretleg . terrulae quoq: partem eiusdem đi genetrici beatae mariae similiter in perpetuum possidendam perdono . cuius uocabulum est ruminingseta . ad pastum uidelicet ouium trecentorum . ad australē quippe fluminis quae appellatur liminaea . terminos

uero huius terrulae ideo non ponimus quoniam ab accolis undiq: certi sunt. Quam donationem meam uolo firmam esse [in] perpetuum ut nec ego seu heredes mei aliquid inminuere praesumant. Quod si aliter temptatum fuerit a qualibet persona sub anathematis interdictione sciat se praeuaricari ad cuius confirmationem pro ignorantia litterarum ✠ signum sc̃ae crucis expressi et testes idoneos ut subscriberent rogaui id est berhtuualdum archiepĩsc. uirum uenerabilẽ.

✠ Ego berhtuualdus epĩsc rogat[us] consensi et subscripsi.

✠ Signum manus uuihtredi regis ✠ Signum manus aethilburgae reginae

✠ Signum manus enfridi. ✠ Signum manus aedilfridi. ✠ Signum manus hagana

✠ Signum manus botta. ✠ Signum manus bernhaerdi ✠ Signum manus theabul

✠ Signum manus frodi ✠ Signum manus aehcha ✠ Signum manus aesica.

✠ Signum manus adda ✠ Signum manus egisberhti. Actum in mense iulio indictione XIII ma.

Indorsed in a modern hand :

Wictred⁹ rex cañ c̃tulit eccłe sc̃e marie de lĩmĩge IIII. arat̃ plegelmestun 7 rumingsete ad pastũ ouiũ CCC.

A second indorsement in an Anglosaxon hand runs thus :

rumening seta inn to liming mynster.

XLVIII.

INI OF WESSEX, 701.

✠ IN nomine domini Ihesu Christi saluatoris nostri! ego Ini regnante domino rex Saxonum cogitans vitae eternae praemium, verens poenas inferni per-

petuas, pro remedio animae meae et relaxatione criminum meorum aliquam terrae particulam donare decreui uenerabili Aldhelmo abbati, ad augmentum monasterii sui quod Meldunensburg uocatur; id est XLV. cassatos in locis ab accolis infra nominatis. Id est V. manentes in loco qui dicitur Gersdune; et ubi riuulus qui uocatur Corsaburna oritur XX; et in alio loco iuxta eundem riuulum X; et iuxta laticem qui uocatur Reodburna X. Et hoc actum est anno ab incarnatione Christi DCCI. Indixione XIIII[a].

✠ Signum manus Ini regis. ✠ Signum manus Oshelmi. ✠ Ego Haddi episcopus huic donacioni consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuynberchtus hanc donacionem dictans subscripsi.

XLIX.

* INI, June, 702.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi saluatoris! Ea quae secundum decreta canonum tractata fuerint, licet sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri [conditione], chirographorum cedulis sunt roboranda. Quapropter ego Ini, regnante domino rex Saxonum, uiginti cassatos pro remedio animae meae Beorhtuualdo abbati, ad sanctum monasterium Glastingaburge, uideor contulisse: et haec pars modica telluris ex utraque parte fluminis, cuius uocabulum est Dulting, hiis marginibus uidetur designata, etc.

Si quis uero hanc cartulam amplificare uoluerit, amplificet deus partem eius in libro uitae; si quis frangere temptauerit, sciat se coram domino et angelis eius rationem redditurum. Scripta est haec singrapha anno ab incarnatione domini DCC. secunda, indictione quarta[1] mense Iunio. ✠ Ego Ini signaui salutifero signo. ✠ Ego Beorhtuuald archiepiscopus signaui. ✠ Ego Hedda episcopus subscripsi sub testimonio multorum.

[1] Ind. XV.

L.

* INI, May 26th, 704.

✠ In nomine domini dei nostri saluatoris ! Ego Ini regnante domino rex, cum consilio et decreto praesulis nostri Aldhelmi, simulque cunctorum dei sacerdotum suggestione, et monachorum petitione qui in parochia Uuest-Saxonum conuersantur, hanc libertatem aecclesiis impendo et hanc priuilegii dignitatem monasteriis confero; ut sine impedimento saecularium rerum et absque tributo fiscalium negociorum, liberis mentibus, deo soli seruiant; et monasticam coenobii disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant; ac pro statu et prosperitate regni nostri et indulgentia commissorum [criminum], ante conspectum diuinae maiestatis preces fundere dignentur: et orationum officia frequentantes in aecclesiis, pro nostra fragilitate interpellare nitantur. Si quis uero contra huius decreti singrapham uenire temptauerit, sciat se coram Christo, nouemque angelorum ordinibus, in tremendo examine rationem redditurum. Hoc uero decretum a nobis libenter concessum, taliter confirmari et seruari decernimus, ut tam nobis uita comite propitia diuinitate regni gubernacula regentibus, quam futuris successoribus haereditatis iure regnandi monarchiam tenentibus, inextricabili lege firmiter roboretur. Nam pro ampliori firmitatis testamento, principes et senatores, iudices et patricios subscribere fecimus, quorum nomina infra tenentur asscripta. Actum publice et confirmatum in loco qui appellatur Eburleah. Septimo kalendarum Iuniarum die. Indictione II[a]. Anno ab incarnatione Christi DCCIIII. feliciter.

✠ Signum manus Ini regis qui haec omnia manu propria confirmauit. ✠ Ego Aldhelmus, seruus seruorum dei, hoc decretum manu propria roboraui. ✠ Ego Hagona abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego

Adbertus abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Haeha abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Uuintra abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Uuedr abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Beornuuald abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Uuilgar abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Bealuulf abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Froda abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Uuitta abbas consentiens subscripsi. ✠ Signum manus Beoban. ✠ Signum manus Eanberht. ✠ Signum manus Coenberht. ✠ Signum manus Coen. ✠ Signum manus Aethilfridi. ✠ Signum manus Eascuualdi. ✠ Signum manus Duduc. ✠ Signum manus Ticcean. ✠ Signum manus Bealdhun.

LI.

* INI, 704.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Ini rex, decreto et consilio praesulis nostri Aldhelmi, simulque cunctorum dei sacerdotum suggestione, et monachorum petitione qui in parochia Uuest-Saxonum conuersantur, hanc libertatem monachis, qui in aecclesia beatae dei genetricis Mariae, et beati Patricii, omnipotenti deo, sub abbate Hemgislo, famulantur, in pristina urbe quae dicitur Glastingaea, impendo, et hanc priuilegii dignitatem super altare pono; ut sine impedimento saecularium rerum, et absque tributo fiscalium negociorum, liberis mentibus, soli deo seruiant; et monasticam disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant; et pro statu et prosperitate regni nostri, et indulgentia commissorum criminum, ante conspectum diuinae maiestatis preces fundere dignentur: et orationum officia frequentantes in aecclesiis, pro nostra fragilitate interpellare nitantur. Si quis uero contra huius decreti singrapham uenire temptauerit, sciat se coram Christo, nouemque angelorum ordinibus, in tre-

mendo examine rationem redditurum. Pro ampliori firmitatis testamento, principes et senatores, iudices et patricios subscribere fecimus ; actum publice, et confirmatum in lignea basilica, anno ab incarnatione domini septingentesimo quarto.

✠ Ego Aldhelmus subscripsi.

LII.

SUAEBRAED OF ESSEX, June 13th, 704.

✠ In nomine dñi nr̃i ih̃u xp̃i saluatoris Quamuis solus sermo sufficeret Ad testimonium attamen ꝑ cautella futurorum temporum ne quis forte posterum fraudulentam ignorantiae piaculum perperam incurrat idcirco scedulis saltim uilib: ꝑ ampliore firmitatis supplimento necessarium reor adnectere Quapropter ego sueabræd rex eastsaxonorũ et ego pæogthath cum licentia Ædelredi regis comis aliquantulum agri partem pro remedio Animarum nr̃arum uualdhario epĩc in dominio donare decreuimus id ÷ . xxx. cassatorum in loco qui dicitur tuicanhom in ꝓuincia quæ nuncupatur middelseaxan Hæc autem terra his locorum limitib: designatur Ab oriente et austro flumine tamisæ terminata a septemtrione plaga torrente Cuius uocabulum ÷ fiscesburna Possessionem autem huius terræ taliter ut supradiximus Cum campis sationalib: pascualib: pratis . palludib: piscuariis fluminib : Clusuris omnib : quæ ad eam pertinentibus in dominio supra dicti Epĩc possidendam ꝑ̃petuale iure tradidimus et liberã habeat potestatem agendi quodcumq: uoluerit porro ut firmior huius donationis largitio iugiter seruaretur etiam testes adiunximus quorum nomina subter tenentur inserta Si quis uero successorum nr̃orum hanc donationis nr̃æ munificentiã augere et amplificare maluerit auget dñs partem eius in libro uitæ Si quis e diuerso quod absit tyrannica

potestate fretus infringere temptauerit sciat se ante tribunal xp̃i tremibundum rationem redditurum Maneatq: nilhominus in sua firmitate hæc kartula scripta Anno ab incarnatione dñi nr̃i DCC.IIII. ĩdic̃. II. tertia decima die mensis iunii quod ÷ id iunii.

✠ Ego coenredus rex merc̃ hanc terram waldhario eps̃c pro remedio anime meæ in dominio donare decreui in loco qui dicitur tuiccanham et libenti animo ꝓpria manu cruc̃e infixi.

✠ ego ciolred merc̃ hanc donationem quam ante donauit ꝓpinquus meus coenrædus rex 7 ego ꝯfirmaui in loco arcencale et sĩg sc̃e crucis expressi.

✠ ego headda ep̃s consensi et subscripsi

✠ ego cotta ab̃ ꝯ et sũb

✠ ego suebrædus rex eastsaxonũ propria m̃.

✠ ego peohthat sĩg mã inposui

✠ ego friodored sig m̃ ✠ eadred sig̃ ✠ ælric sig̃ m̃ ✠ sceftwine sig̃

✠ coenhard sig̃ m̃ ✠ cymmi sig̃ ✠ lulla sig̃ m̃ ✠ wulfhat sig̃

✠ cudraed sig̃ m̃ ✠ pagara sig̃ ✠ cynric sig̃ m̃ ✠ tudima sig̃

✠ uilloc sig̃ m̃ ✠ cadberht sig̃

LIII.

AETHILHEARD AND AETHILUUEARD OF THE HWICCAS, 704—709.

✠ In nomine dĩ sum̃i. Tempora temporibus subeunt, abiit et uenit aetas sola sc̃orum gloria durat in xp̃o. Ideoq: ego aedilheardus et aediluueardus dabimus tibi cudsuidæ terram quæ dicitur ingin V. manentiũ quam tu a nobis proprio praetio redemisti id est DC solidis ut in tua potestate sit habendi et donandi cuicumq: uolueris. Si quis in hanc donation̄e augere uoluerit amplict ds̃ partem eius in regione uiuentiũ. Si quis

e contrario minuere temptauerit, euellet eum đs dñs e regno suo et partem eius ponet cum peccatoribus . nomina uero testium subter scripta sunt.

✠ Signum manus coenredi. ✠ Signum manus ecuuini.

✠ Signum manus ædilheardi.

✠ Signum manus aediluueardi.

✠ Signum manus cuthberti.

LIV.

* ALDHELM, 705.

✠ Nihil in hoc saeculo prolixa foelicitate perfruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem uitae terminum ueloci cursu tendere uideatur! Et ideo sic nobis mundanarum rerum patrimonia sunt perfruenda, ut tamen aeternae patriae emolumentis nunquam fraudemur. Hinc est quod ego Aldhelmus, postquam me immeritum, nullisque praedignis moribus comprobatum, in pontificatus officii sedem diuina gratia subthronizasset, proposui arcano mentis meae affectu, ut monasteriis meis, quibus iamdudum in abbatatus gradu constitutus, suffragante domino, regulariter praefui, religiosum abbatem, quem sibi spontanea familiarum mearum optio consona uoce elegisset, canonica creatione atque regulari sanctione constituerem.

His uoluntariis propositionibus meis pia monachorum meorum restitit pertinacitas. Et cum hoc sedulo saepiusque in conuentu fratrum meorum fiducianter narrassem, nullus his uotis meis placidissimum praebebat assensum: dicentes quod quamdiu uitali uegetaris spiritu nobiscumque praesentis uitae deputaris stadio, tuae semper dominationis iugo humillime colla subdere non dedignamur. Sed hoc supplici prece communique rogatu deprecamur; quod sub sacra scripturarum testificatione et fauorabilium uirorum claro consensu cor-

robores: ut nullus post obitum tuum, nec regalis audacitas, nec pontificalis auctoritas, uel aliquis aecclesiasticae seu saecularis dignitatis uir, sine nostro uoluntatis arbitrio in nobis sibi uendicet principatum. Huic debitae monachorum meorum maximeque famulorum dei petitioni libentissime consensi; et in monasterio quod iuxta fluuium, qui dicitur Uuinburna, situm est, cui uenerandi regis nostri germana Cuthburh praesidet, cum optabili famosissimi regis Ini consensu et reuerendissimi fratris et coepiscopi mei Danielis nutu, praesentatae professionis deuotionem decentissimam et uernarum domini postulationem sacrae crucis signaculo confirmaui: itidem idem uenerandus rex et praenominatus pontifex pari deuotionis manu subscripserunt. Nec multo post, in sacrosancto concilio, quod iuxta fluuium qui dicitur Woder congregatum esse dinoscitur, in idem omnium Saxonicae gentis archimandritarum cum regalis potentatus assensu et pontificalis prioratus nutu consensit auctoritas. Si quis uero contra haec tam illustrium personarum decreta moliri machinetur, et sacra praesentis scedulae scita praeuaricari praesumpserit, sciat se ante terribilem diuinae maiestatis thronum cum praeuaricatoribus praeceptorum domini lugubri damnationis iudicio percellendum. Sunt autem haec nomina monasteriorum, Maldubesberg, Froom, Bradanford. Scripta est huius confirmationis cartula anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi DCCV. Indictione III.

✠ Signum manus Danielis episcopi. ✠ Signum Ini regis. ✠ Signum manus patricii Aethelfridi.

LV.

* OFFA OF ESSEX, 704—709.

✠ REGNANTE in perpetuum domino, uniuersitatis creatore! Ego Offa rex Merciorum, aliquam partem

terrarum, id est XXXIII. cassatorum, in ius aecclesiasticae libertatis Uuigornensis largior, aet Scottarið; quem tamen agrum fluuio, quem dicunt Afen, constat interlui; is demum subregulus III. postea cassatos ruris siluatici largiendo addidit, aet Hnuthyrste. Istis terminis praefatum rus cingitur, in primis Balgandun, etc.

Addidit etiam praedictus Offa III. cassatos in alio loco siluatici ruris, usitato nomine Hellerelege, pro remedio suae animae in ciuitate Uuegornensi: his terminis cingitur, etc.

✠ Ego Offa rex. ✠ Ego Ecguuini episcopus.
✠ Ego Aetheluuard. ✠ Ego Aethelmund.
✠ Ego Aethelberht. ✠ Ego Aethelric.

The following copy, containing some important variations, is given by Heming.

✠ Regnante in perpetuum domino uniuersalis creatore! Ego Offa rex Merciorum, aliquam partem terrae, id est XXXIII. cassatorum, in ius ecclesiasticae libertatis possessionis concedens, libentissime largior: eiusdem uero agelli nomen est Scottarit, quem tamen agrum fluuio, quem dicunt Afen, constat interlui; isdem uero subregulus tres postea cassatos ruris in alio loco siluatici largiendo rogatus addidit, usitato nomine Hellerelege. Hoc largitus sum pro animae meae in ciuitate Uueogernensis aecclesiae dici solet. Istis terminibus, etc.

✠ Ego Offa, rex Merciorum, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ecguuini episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Aetheluuard propriam donationem et subscripsi.
✠ Ego Aethelmund consensi et subscripsi.
✠ Ego Aethelberht consensi et subscripsi.
✠ Ego Aethelric consensi et subscripsi.

A third copy in Heming, besides some unimportant variations, gives the name of another witness, Osuudu.

LVI.

AETHILUUEARD OF THE HWICCAS, 706.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Aethiluueard subregulus, Osheri quondam regis Uuicciorum filius, terram xii. cassatorum in loco quem dicunt Ambreslege, consentiente Coenredo rege Merciorum, cum omnibus ad se pertinentibus rebus necessariis, hoc est, in siluis in campis, in captura etiam piscium quae terrae illi adiacet, ubi sunt scilicet duo quod nostratim dicitur uueres, id est, alter ubi fontanus qui nominatur Ombresuuelle diriuatur in fluuium qui dicitur Saberna, alter qui est ad uadum qui nuncupatur Leuerford, ad amplificationem ecclesiasticae possessionis, pro redemptione animae meae et pro spe salutis aeternae, uenerando Ecguuino episcopo ad aecclesiam semper uirginis dei genetricis Mariae quae fundata extat in Cronuchomme, coram idoneis testibus libenter pro domino largitus sum, eo quod ipse etiam praetio approbato a me conquirebat; ea dumtaxat conditione in praefata traditione a me composita in perpetuam libertatis possessionem; statuens de caetero ut ab omni publico uectigali, a uictu, ab expeditione, ab opere regio sit libera, tantum ut aecclesiae praefatae beatae Mariae, hoc est fratribus ibidem seruientibus, cuncta quae in eo loco ad aptum et ad utilitatem pertinere possunt seruentur; excepto eo, ut si quando in insula eidem ruri pertinente prouentus copiosior glandis acciderit, uni solummodo gregi porcorum saginae pastus regi concederetur: et praeter hoc nulli, neque principi neque praefecto neque tiranno alicui, pascua constituantur; ut elemosina mea quam pro remedio animae meae libenter donaui, inuiolata et inconcussa permaneat. Si quis autem donationem Christo a nobis traditam temptauerit infringere, confringat deus regnum et potentiam eius hic et in futuro saeculo, sitque pars eius cum Iuda infideli

traditore. Si quis autem beniuolo animo augere uoluerit, augeat deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire, Hodie mecum eris in paradiso. Haec carta scripta est anno dominicae incarnationis DCCVI. Ind. IIII.

✠ Ego Aetheluueard subregulus hanc donationem meam confirmando signo sanctae crucis muniui. ✠ Ego Coenredus dei dono rex Merciorum, rogante me et obsecrante Ecguuino uenerando episcopo, eandem libertatis donationem telluris hoc est in Ambreslege, quam Aetheluueard subregulus Uuicciorum me concedente donauit aecclesiae beatae Mariae, pro spe mercedis aeternae concedens donabo, et signo crucis Christi munio. ✠ Ego Berhtuuald archiepiscopus hanc donationem confirmans subscripsi. ✠ Ego Eadda episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Tobias episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadgar episcopus subscripsi. ✠ Ego Nothberht episcopus subscripsi. ✠ Ego Cuthberht comes Uuicciorum consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadbert comes subscripsi. ✠ Ego Eoppa comes subscripsi. ✠ Ego Cuthberht comes subscripsi. ✠ Ego Omulung abbas subscripsi. ✠ Ego Uuecta abbas subscripsi. ✠ Ego Truttuc subscripsi. ✠ Ego Uuada subscripsi.

LVII.

* AETHELRĪC OF THE HWICCAS, 706.

✠ EUIDENTIA rerum experimenta declarant cassabundam mortalium uitam innumeris cotidie calamitatibus constringi, ita dumtaxat ut ab hiis quibus teneri ac possideri putantur, repente momentaneo interuallo lugubriter euanescunt. Idcirco singulis quibusque sollerter studendum est, dum indulta temporum spatia dei nutu concessa sustinent, ne sine fructu spiritualium uirtutum easdem inducias transeamus. Idcirco in

nomine domini nostri Ihesu Christi regnantis in perpetuum, uniuersa quae subsistunt constant, in cuius etiam nomine haec scriptura confirmata sit; et pro cuius aeque amore Ego Ailricus Osheri regis filius exiguam ruris portiunculam VIII. uidelicet manentium in loco qui dicitur Childesuuicuuon, consentiente rege Kenredo domino meo, tradens donabo ad locum qui dicitur Ethom, ob honorem dei genetricis Mariae, pro remedio animae meae; omnibus diebus possidendam, et ab omni saeculari seruitio liberam, exceptis arcis restauratione et pontis, et expeditionis obsequio. Si quis autem hanc meam donationem augere uoluerit, augeat deus partem illius in perpetuum in terra uiuentium.

Haec autem syngrapha caraxata est anno dominicae incarnationis DCC.VI. his testibus consentientibus quorum nomina inferius caraxata uidentur. Ego Ailricus Oseri regis filius hanc donationem meam confirmando signo sanctae crucis ✠ muniui.

✠ Ego Kenredus rex Merciorum consensi et subscripsi. ✠ Ego Brithuualdus archiepiscopus in nomine sanctae et indiuiduae trinitatis corroboraui. ✠ Ego Ecguuinus episcopus consensi. ✠ Ego Hinuuald subscripsi. ✠ Ego Brithuuin abbas consensi. ✠ Ego Uualdhere consensi. ✠ Ego Heluuald subscripsi. ✠ Ego Eilmund consensi. ✠ Ego Ethelher subscripsi.

LVIII.

* UUALDHARI, 706.

✠ UACCILLANTE praesentis cosmi statu quid aliud innuitur, nisi bonis illuc perseueranter actibus insistendo magnopere festinemus, ut perhennis felicitas, aeterna bonitas, summa iocunditas, alma securitas, continua tranquillitas, sine malitia caritas, perpeti gaudeant tripudio. Quapropter in nomine creatoris et

redemptoris Ihesu Christi, ego sacerdos Uualdherus, pro anima mea et pro animabus successorum meorum, de hiis quae dominus largitus est mihi quandam terrae portiunculam in loco qui appellatur Suuelle, cum pratis, pascuis, deriuatisque aquarum cursibus, consentiente rege Cenredo, tradens donabo ad monasterium beatae Mariae uirginis quod constructum est in Cronochomme et uenerabili uiro Ecguuino episcopo, ut semper habeat et in perpetuum possideat. Sit autem praedictum rus ab omni terrenae seruitutis iugo liberum, tribus exceptis, arcis restauratione et pontis, et expeditionis obsequio. Facta est autem haec donatio anno dominicae incarnationis DCC.VI. his testibus consentientibus quorum nomina inferius caraxantur.

✠ Ego sacerdos Uualdherus praefatam donationem cum sigillo sanctae crucis corroboraui. ✠ Ego Cenredus dei dono rex Merciorum corroborans confirmaui. ✠ Ego Brictuualdus archiepiscopus hanc donationem confirmans subscripsi. ✠ Ego Cadda episcopus consentiens subscripsi. ✠ Ego Hacca episcopus consensi. ✠ Ego Ecguuinus episcopus subscripsi. ✠ Ego Aldhelmus episcopus consensi. ✠ Ego Homolunch abbas subscripsi. ✠ Ego Uuecta abbas subscripsi. ✠ Ego Uuada subscripsi. ✠

LIX.

* CŌENRAED OF MERCIA, 708.

✠ ANNO dominicae incarnationis DCC°VIII°. Ego Cenredus, rex Merciorum, Romam transire disponens, uenerabilem uirum Ecguuinum Uuicciorum episcopum qui prius ibi fuerat, itineris mei comitem atque laboris consolatorem elegi, et eligendo amicabili precatu ut id fieret obtinui. Eodem namque anno antequam illud iter inciperemus, inter plurima donaria concessi sibi terram V. cassatorum, quae Mortun appellatur, cum omnibus

ad eam pertinentibus, pratis uidelicet, pascuis, siluis; ut ecclesia sua quae Cronuchomme nuncupatur, quam tunc moderno tempore construxit, perpetuo iure pro redemptione animae meae possideat; ita ut nullus princeps uel potestas post haec illam inde auferat uel aliquid diminuat. Sit autem praedictum rus omni terrenae seruitutis iugo liberum, tribus exceptis; rata uidelicet expeditione, pontis arcisue restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre uoluerit, priuatus consortio sanctae dei aecclesiae aeternis baratri incendiis lugubris, iugiter cum Iuda Christi proditore eiusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendauerit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

The witnesses' names are wanting.

LX.

* CÔENRAED, 709.

✠ SUBTHRONIZATUS regali solio et sceptrifera ditione per pantocratoris inedicibilem potentiam sullimatus, ego Cenredus rex Merciorum ipsius eximiae munificentiae refero indefessas grates qui alta, media, yma superno nutu gubernat. Potissime id censeo fore ratum diuis mortalibus, quia sontium prothoplastorum piaculum expiauit, et chelindrum ueneniferum inerte laetantem destruxit, data pace supernis et mediis ciuibus, ut media eligant summorum consortium, respuendo ima: quoniam assuescit micrócosmus superni regis uultum laetificáre dapsilitate terrena. Iccirco astipulatus monarchia Albionis regni, celsoque fastigio culminis roboratus, non solum aecclesias uel arcisteria quassata desideramus renouari, donando quae nobis collata sunt a Sabaoth perpetuo, uerum etiam praestantissimis pontificibus et amicis uolumus munifico corde largire, quatinus fideliores effecti ualeant honestius uitae huius tem-

pora tractare, uiuentes gloriose. Sane quoniam carta caraxata subsistit, quod os fatur transit, propterea insignire perplacet quod uolumus cuidam nostro fideli amico et pontifici Ecguuino quandam partem terrae concedere, id est bissenos agros quam incolae huiusce regionis sic uocitant Aet Ulenbeorge; quam a me placita obedientia dignoque officio impetrauit atque grato adquisiuit praetio, donando pensum librae auri purissimi quod aequa lance trutinatum ponderatum que praecipuum reddidit talentum. Tribuamus illi ob beneficium suae reuerentiae, ut sit illa terra libera ab expeditione et arcis constructione et pontis renouatione: et post eclipsin huius fallentis uitae derelinquat in coenobio quod construxit in honorem sanctae Mariae aet Homme, pro redemptione animarum nostrarum, ut simul sumere in extremo examine ualeamus perpetuae salutis denarium, crescente corona. Si quis autem hanc nostram donationem a nobis traditam infringere temptauerit, confringat deus regnum et potentiam eius et hic et in futuro saeculo, et ponat partem illius cum Iuda infideli traditore. Si quis autem seruando augere uoluerit, augeat deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire, Hodie mecum eris in paradiso. Acta sunt haec anno dominicae incarnationis DCCVIIII. indictione IIII. his testibus consentientibus quorum nomina infra caraxata esse uidentur.

✠ Ego Cenredus rex Merciorum hanc praefatam donationem sub sigillo agiae crucis donaui. ✠ Ego Brithuualdus archiepiscopus in nomine sanctae et indiuiduae Trinitatis corroboraui. ✠ Ego Ceadda episcopus consensi. ✠ Ego Acca episcopus consensi. ✠ Ego Ecguuinus episcopus consensi. ✠ Ego Aldhelmus episcopus consensi. ✠ Ego Inguualdus episcopus consensi. ✠ Ego Ceolredus rex consensi. ✠ Ego Aethilbaldus rex consensi. ✠ Ego Aethilhardus rex consensi. ✠ Ego Aethiluuardus consensi. ✠ Ego Aethilric aeðeling.[1] ✠ Ego Osuuudu. ✠ Ego

[1] MS. Eðelscic.

Aethilmund. ✠ Ego Cuthberht comes. ✠ Ego Aethelbriht comes. ✠ Ego Eadbriht comes. ✠ Ego Eoppa comes. ✠ Ego Turtuc miles. ✠ Ego Uuada miles. ✠ Ego Uualdhere miles.

LXI.

* COENRAED, 709.

✠ In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen! Quoniam transeuntis quidem mundi uicissitudo cotidie per incrementa temporum crescit et crescendo decrescit, et ampliando minuitur, crescentibus repentinis uariorum incursuum ruinis, finis esse cunctis in proximo cernitur, ideo uanis ac transilibus rebus mansura coelestis patriae praemia mercanda sunt. Quapropter ego Cenredus dei dono rex Merciorum, et ego Offa diuina permissione Orientalium Anglorum gubernator, pro redemptione animarum nostrarum ac praedecessorum nostrorum, et subsequentium salute, donamus, concedimus in loco in quo beata uirgo Maria se uenerabili uiro Ecguuino manifestauit in Homme, et praesenti libello confirmamus, ad honorem et reuerentiam eiusdem dei genitricis, LXVII. mansas ex duabus partibus fluminis quod uocitatur Auena; tres uidelicet quae sunt in Homme; in Lenchuuic . I. in Nortona VII. in Offeham . I. in Litletona . XIII. in Aldintona . I. in Baddeseia V. et dimidiam; in Bretfertona . XII. in Huniburna II. et dimidiam; in Willerseia . VII. in Uuicuuona III. in Beniguurthia et in Hamtona . IX. Et ex mera liberalitate sicut dignum est et regali munificentia, praenominatas mansas ubi manifestatio habita fuisse refertur, cum caeteris partibus praeassignatis, regiae libertati donamus, ac omnipotenti deo, ac beatis apostolis eius Petro et Paulo in perpetuum liberas commendamus: quatinus ibidem congregatio monachorum secundum regulam

beati Benedicti possit instaurari et indesinenter Christo famulari. Ad maiorem autem nostrae donationis firmitudinem, in notitiam tam praesentium quam in posterum succedentium uenire uolumus, quibus limitibus sacer locus quem regiae libertati donatum deo contulimus, circumseptus includitur, etc.

Uolumus insuper ac decernimus in nomine domini, terram quinque cassatorum quae Mortona nuncupatur, eadem libertate inperpetuum gaudere: quam quidem terram ego Kenredus rex Merciorum anno dominicae incarnationis DCC°. III°. cum iam una cum uenerabili uiro Ecguuino episcopo apostolorum limina uisitare disponerem, inter quaedam alia donaria ad fabricam monasterii construendi in Homme concessi eidem, et sub testimonio plurium potentum meorum scripto confirmaui. Statuimus igitur in nomine domini, et in uirtute dei summi praecipimus tam uiuentibus quam domini praedestinatione nobis in posterum succedentibus, ut huius donationis seu libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam audeat. Si quis autem hoc nostrae munificentiae donum deprauare uel diminuere, seu quolibet modo alienare uersutus attemptauerit, deleatur nomen eius de libro uitae, et aeterna miserimus cum complicibus suis dampnatione puniatur, nisi prius satisfactione digna emendauerit quod contra nostrum decretum obstinatus praesumpsit. Amen. Acta sunt haec anno dominicae incarnationis DCC°.IX°. in aecclesia Saluatoris Laterana, confirmante Constantino Romanae sedis antistite, astantibus et confirmantibus regibus Angliae Kenredo et Offa, rogante uenerabili uiro Ecguuino episcopo, cum pluribus archiepiscopis et episcopis, principibus ac nobilibus diuersarum prouintiarum; cunctis clamantibus et dicentibus, Nos hanc uoluntatem et regiam liberalitatem laudamus, donationibus ac libertati consentimus.

Ego Constantinus Romanae sedis episcopus per hoc signum . ✠ . sanctae crucis has donationes et libertatem

hanc confirmaui. ✠ Ego Ecguuinus episcopus humilis confirmaui. ✠ Ego rex Cenredus corroboraui. ✠ Ego rex Offa consensi.

LXII.

* CEÔLRAED OF MERCIA, 710.

✠ Beantis uniuersorum uoce monemur praeclara, procuremus incessanter sine amaritudine mentis huius saeculi ambitione integra libertate apertis ianuis intrare ad eum qui suo cruore scelera nostra detersit iniusta; licet primi prothoplasti facinore uiolata, improbis successionibus deterioranda istic degentibus uilescerent, tamen omnibus namque sapientibus notum ac manifestum constat quod dicta futura uel facta pro multiplici aerumpnarum perturbatione et cogitationum uagatione frequenter ex memoria recedunt, nisi literarum apicibus et custodiae cautela scripturarum reseruentur et ad memoriam reuocentur. Iccirco, ego Ceolredus Aethelredi Pendae filius uiri uenerabilis Ecguuini beneficium dignum duxi manifestare. Reuerentissimus uero episcopus Ecguuinus a Romana curia reuersus, pompam mundi paruipendendo, episcopatum suum penitus relinquendo, in aecclesia B. Mariae semper uirginis quae fundata est in Ethom, anno regni mei tertio, me consentiente inibi primus factus est abbas. Ideo pro redemptione animae meae et praedecessorum meorum, et spe remunerationis aeternae, terram triginta quinque cassatorum in plaga Uuareuuicensi, uidelicet Rageleia, Arue, Eccleshale, Uuiueleshale, Eadricheston, Dorsintone, Brome, Mulecote, Graftone, Bunintone, Budiforde, Hildeburhuurthe, praenominatae aecclesiae in perpetuum tradens donaui. Sit autem praedicta terra libera ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quae ad se rite pertinere dinoscuntur, tam in

magnis quam in modicis rebus, pascuis, pratis, siluis diriuatisque aquarum cursibus; excepto communi labore, uidelicet, expeditione, pontis arcisue constructione. Si quis autem hanc nostram donationem a nobis traditam infringere temptauerit, confringat deus regnum et potentiam eius et hic et in futuro, et ponat partem illius cum Iuda infideli traditore. Si quis seruando augere uoluerit, augeat deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire, Hodie mecum eris in paradiso. Acta sunt haec anno dominicae incarnationis DCCX., his testibus consentientibus, quorum nomina infra caraxata uidentur.

✠ Ego Ceolredus rex Merciorum hanc praefatam donationem sub sigillo sanctae crucis donaui. ✠ Ego Brihtuualdus archiepiscopus in nomine sanctae et indiuiduae Trinitatis corroboraui. ✠ Ego Cedda episcopus consensi. ✠ Ego Acca episcopus consensi

---

LXIII.

FORÐHARI, 712.

Ego Forter, famulus famulorum dei, pro redemptione animae meae unum cassatum dedi Aldberhto abbati quae scita est iuxta fluuium Aesce, ad portum que dicitur Bledenhithe, ad insulam paruam et ad ecclesiam beati Martini confessoris, in propriam substanciam, habendum donandumque cuicumque uoluerit. Qui hanc cartam infringere temptauerit, sciat seipsum a communione sanctorum separatum et ab omnipotenti deo.

✠ Ego Forter consensi et subscripsi. Acta est autem hec donatio anno DCCXII. indictione prima.

LXIV.

* ECGUUINI, 714.

✠ Ego Ecguinus Uuicciorum humilis episcopus, uolo manifestare omnibus fidelibus Christi, qualiter per sancti spiritus inspirationem, et per labores multarum et magnarum uisionum, ostensum est mihi, quod ego primum unum locum aedificare deberem, ad laudem et gloriam omnipotentis dei, et sanctae Mariae, omniumque electorum Christi; et etiam mihi ad aeternam retributionem. Cum igitur maxime florerem in diebus Aethelredi regis, expetii ab eo locum qui Ethomme nuncupatur, in quo loco sancta et perpetua Uirgo Maria, primum cuidam pastori gregum Eoves nuncupato, dehinc etiam mihi cum duabus uirginibus, librum in manibus tenens, apparuit. Mundaui itaque locum, opusque inceptum, dei opitulante gratia, ad finem perduxi.

Uolo igitur ostendere omni sequenti generationi quas possessiones supradicto loco adquisiui; et ipsas terras ab omni exactione potestatum omnium adquietaui, ipsamque adquietationem applicitis autoritatibus et priuilegiis, nec non et regalibus edictis confirmari feci; ut fratres secundum regulam S. Benedicti inibi deo seruientes, sine perturbatione úitam agerent. Nomina etiam uillarum uolo manifestare, quas omnes liberas et iuste adquisitas, deo et sanctae Mariae obtuli. Itaque ab Aethelredo rege quoddam coenobium quod Fledanburch nominatur obtinui, quod postea pro alio coenobio quod Straetforda nominatur mutaui. Post paruum uero tempus, a praedicti regis fratre Osuuardo uiginti mansas in loco qui Tuiforda appellatur adquisiui. Postea uero succedente in regnum Kenredo concessit et ipse mihi octaginta quatuor mansas super utrasque partes illius fluminis quod Auena uocitatur. Quidam autem adolescens Aethelricus no-

mine octo mihi mansas donauit. Sicque deo propitio breui tempore CXX. mansas praedictae Christi aecclesiae adquisiui, sicut scriptum est et confirmatum in chartis aecclesiae, et in libro manifestatur terra et termini eius, quem scripsit Brihtuualdus archiepiscopus, et dictauit praecepto Romani Pontificis, cum consensu principum totius Angliae. Haec uero sunt nomina uillarum quas ut supradictum est adquisiui. Eouesham, Benincguurthe, Hantun, Baddeseia, Uuicque, Huniburne, Bretfertun, Uuillerseia, Uuitheleia, Samburne, Kineuuartun, Saltforde, maior et minor, Ambresleia, Ulenbeorge, Mortun, Buctun, Madelgaresbyri, Titlesthorp, Suella maior, Mayeldesbeorge Cildesuicoque: Has omnes terras, ut praefatus sum, liberas ab omni calumnia adquisiui, et sanctae dei aecclesiae obtuli. Qui ergo locum, quem apostolica dignitas et regia potestas regiae libertati donauit, et nos autoritate dei et sanctorum apostolorum donamus, deprauare aut minuere uel contaminare praesumpserit, iudicetur ante tribunal Christi, et nunquam in Christi ueniat memoriam, nisi in hac uita poenitens emendet; qui uero seruauerit et adauxerit, benedictionibus repleatur. Fiat. Amen. Scripta est haec charta anno dominicae incarnationis DCCXIV.

✠ Ego Ecguuinus per signum sanctae crucis [confirmaui]. ✠ Ego Kenredus rex subscripsi. ✠ Ego Offa per signum crucis confirmaui. Ego ✠ Brihtuualdus archiepiscopus subscripsi. Ego ✠ Osuuardus frater regis confirmaui.

LXV.

* AETHELBALD OF MERCIA, 716.

✠ In nomine dei summi et altissimi! Certis adstipulationibus nos sancti et iusti patres frequentatiuis orationibus admonent, ut deum quem diligimus et credimus

intima mentis affectione, cum bonorum operum diligentia incessanter amemus et timeamus, quia retributionem omnium actuum nostrorum in die examinationis iuxta uniuscuiusque meritum reddet. Ideoque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus, licet mortalis uitae pondere pressi, et labentibus huius saeculi possessionibus simus incaecati, tamen miserationis eius largitate caducis opibus aeterna coelestis uitae praemia mercari queamus. Quapropter ego Aethelbaldus, Christi annuente clementia rex Merciorum, pro spe mercedis aeternae et cum consilio uenerabilis archiepiscopi Brituualdi, et ob reuerentiam domini abbatis Ecguuini, ad ecclesiam B. Mariae, quae fundata est in Ethom, anno regni mei primo, XXV. mansas perpetua largitus sum hereditate, et in locis sequestratis, uidelicet, Actona, Branesforde, Hamtona iuxta Uuiccium emptorium, Uptona, Uuittona, Lench, Alnod, Uuestona iuxta Auenam, Hudicota, Stoke, ut habeat in perpetuam libertatem et possideat cum omnibus quae deus coelorum in ipso telluris gramine procreauit, campis, pascuis, pratis, siluis, diriuatisque aquarum cursibus. Haec autem praedicta donatio mea et omnium praedecessorum meorum sit libera ab omni mundiali obstaculo, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisue constructione. Deus totius mundi creator et rector qui cuncta creauit et fecit et cunctorum corda scrutatur et renes, cunctos qui huic meae donationi adiuuerint ut firma sit, sua benedictione multiplicet et custodiat, et accrescere qui uoluerint cunctis bonis crescant et repleantur: et e contrario si qui sunt qui huic meae donationi nocere uolunt, uel aduersari moliuntur, in profundum inferni descendant uiuentes, et perpetuis poenis mancipati iudicium ultionis percipiant cum impiis, nisi ante mortem ad satisfactionem uenerint, et reatum suum agnoscentes poenitentiam egerint. Scripta est autem haec donatio mea anno dominicae incarnationis DCCXVI.

his testibus consentientibus, quorum nomina infra caraxantur.

✠ Ego Aethelbaldus dono dei rex Merciorum pro maiori stabilimento signo crucis ✠ Christi muniui.
✠ Ego Brihtuualdus archiepiscopus confirmans subscripsi. ✠

LXVI.

* AETHELBALD, 716.

✠ Aethelbaldus diuina dispensatione rex Merciorum omnibus catholicae fidei cultoribus salutem perpetuam! Regi regum omnium et uniuersorum creatori magna cum exultatione gratias ago, qui me usque ad praesens cunctis inuolutum sceleribus patienter sustinuit, misericorditer attraxit, et ad sui nominis agnitionem parumper erexit. Unde ei adhaerere mihi bonum est et in ipso ponere spem meam. Sed quid retribuam domino pro omnibus quae retribuit mihi, ut placeam coram eo in lumine uiuentium; cum sine ipso nihil habemus, nihil sumus, nihil ualemus. Magna enim auiditate nostrae salutis auctor, et uniuersorum largitor, acceptat nostra minima, ut causam habeat retribuendi maxima et infinita gaudia. Sectantes eius doctrinam per opera misericordiae sic consolatur, dicens, Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Hinc est quod cum dilecti confessoris mei Guthlaci anachoritae deuoti instructus fuissem consilio, precibus pulsatus, gratanter in hunc modum acquieui. Ad perpetuam securitatis memoriam hoc chirographo patenti dono, trado et concedo omnipotenti deo, beatae Mariae, et sancto Bartholomaeo de dominicis meis ad fundationem monasterii nigrorum monachorum, sub norma beati Benedicti deo famulantium, totam insulam Croylandiae ad sedem abbathiae, separatam et separaliter obtinendam, cum quatuor aquis

interclusam; uidelicet cum aqua quae dicitur Schepishe uersus orientem, et cum aqua quae uocatur Nene uersus occidentem, et cum aqua quae uocatur Southee uersus austrum, et cum aqua uocata Asendick uersus aquilonem, ubi communis seuuera est, inter Spaldeling et dictam insulam. Et continet dicta insula in longitudine quatuor leucas, et tres leucas in latitudine cum mariscis adiacentibus uersus occidentem, ex opposito eiusdem insulae ex utraque parte aquae de Uueeland: cuius una pars uersus boream, uocata Goggislond, continet duas leucas in longitudine a ponte de Croyland, ubi fit ingressus ad insulam usque ad Aspath, et unam leucam in latitudine ab aqua de Uueeland in australi parte usque ad Apenholt, uersus boream iuxta ripam, et habet per totam longitudinem aequalitatem latitudinis; et altera pars marisci in australi parte aquae de Uueeland continet in longitudine duas leucas a ponte de Croyland usque ad Southlake iuxta ripam ex opposito de Aspath; et habet in latitudine duas leucas ab aqua de Uueeland usque ad Finset iuxta aquam de Nene in australi parte eiusdem marisci, cum separali piscaria in aquis de Uueeland et Nene, usque ad supradictos utriusque marisci limites; et in aquis omnibus supradictam insulam ambientibus; unde quendam coenobitam Eueshamensem, probatae religionis uirum, nomine Kenulphum, ut secum eiusdem ordinis monachos probatos ibidem congregaret, abbatem constitui; praebens ei de thesauro meo ad aedificationem monasterii eiusdem, primo anno trecentas libras legalis monetae, et per decem annos proxime sequentes quolibet anno centum libras; concedendo eisdem licentiam ad uillam aedificandam ibidem, siue includendam, quantum ex iis duobus mariscis uersus occidentem dictis monachis pro se et suis placuerit. Quare uolo, quod praedicti monachi habeant ista dona mea cum omnibus appendiciis libera et soluta ab omni onere saeculari in perpetuam eleemosynam meam, cum omni

commodo, quod euenire aut extorqueri poterit infra dictos limites, tam subter terram, quam supra; cum communa pasturae pro omni genere animalium omnibus seisonis sibi, et hominibus suis, siue tenentibus suis secum ibidem moram facientibus ex utraque parte aquae de Uueeland; uidelicet, ex una parte usque ad agrum de Medeshamsted, et ex altera parte usque ad aedificia de Spaldelyng; cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus, quas regia potestas liberius alicui aecclesiae in regno meo contulerit temporibus retroactis. Et districte praecipio quod si quis contra hoc meae authoritatis testamentum aliquod machinari impedimentum praesumpserit, quo minus pacifice possideant aliqua per me data et concessa, centum libras legalis monetae thesauro meo persoluet, necnon dictis monachis pro damnis et expensis digne satisfaciet. Deprecor omnes posteros meos mihi ad regnum succedentes, ut hanc poenam et censuram meam ita obseruent inuiolatam, sicut uoluerint recipere debitae iustitiae praemium, et euadere rapacitatis supplicium. Qui uero istam eleemosinam meam prouexerit et defensauerit, in sorte electorum dei remuneretur aeternaliter. Firmatum est hoc chirographum meum in anno ab incarnatione Christi DCCXVI. quod et his probabilibus testibus sanctae crucis indicio subnotatur.

✠ Ego Aethelbaldus rex Merciorum gratuito consensu confirmaui. ✠ Ego Brihtuualdus Dorobernensis archiepiscopus ratificaui. ✠ Ego Uuynfridus Merciorum episcopus approbaui. ✠ Inguualdus Londiniensis episcopus mere consensi. ✠ Ego Aduuinus Lichfield episcopus adoptaui. ✠ Ego Tobias Roffensis episcopus collaudaui. ✠ Ego Aethelredus abbas de Bardeney multum affectaui. ✠ Ego Ecgbaldus abbas de Medeshamsted illud fieri deuote rogaui. ✠ Ego Eggo comes Lincoln consilium dedi. ✠ Ego Leofricus comes Leycestriae assensum praebui. ✠ Ego Saxuulphus filius Saxuulphi comitis corroboraui.

✠ Ego Inguulphus presbyter et humilis minister uocatus audiui. ✠ Ego Aethelbaldus, licet indignus, patientia tamen diuina regni Merciorum gero gubernacula, summa cum fiducia auctori meo Christo redeo humiliter: de quo prophetice scribitur in psalmo, Miserationes eius super omnia opera eius; eiusdem pietati me totum submitto, et sanctae matris aecclesiae precibus, beneficiisque spiritualibus commendo.

LXVII

AETHELBALD, 716—717

✠ In nomine domini Ihesu! Ego Aethilbald, ex diuina dispensatione Mercensium rex, rogatus a sancta familia Christi consistenti in loco cui nomen est Uigranceastre, aliquam agelli partem in qua sal confici solet, ad meridianam plagam fluminis quod dicunt Saluuerpe, in loco qui dicitur Lootuuic et Coolbeorg, ad construendos tres casulos et sex caminos, pro redemptione animae meae, in uoluntariam possidendi libertatem, concedens donabo; sex alios a supradicta Christi familia caminos, in duobus casulis, in quibus similiter sal conficitur, uicarios accipiens, ad aquilonalem uidelicet partem fluminis memorati cui uocabulum est Saluuerpe. Hanc autem mutuam uicissitudinem idcirco fecisse nos constat, quia utrisque nobis magis aptum esse uisum est.

✠ Hanc autem libertatem ego Aethelbaldus, rex Merciorum, signo sanctae crucis confirmabo. ✠ Ego Eguuinus episcopus. ✠ Ego Uuilfridus dux. ✠ Ego Aetheluuard dux. ✠ Ego Stronglic dux. ✠ Ego Sigberhtus minister. ✠ Ego Eadberht minister. ✠ Ego Oba minister. ✠ Ego Eaduulf minister.

LXVIII.

* AETHILBALD OF MERCIA, 716—717.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Aethelbaldus dum mihi rex aeternus omnipotens deus, terrigeni regni absque merito portionem aliquam contulisset, cogitaui ut exinde aliquam partem pro remedio animae meae ad utilitatem aecclesiarum dei perdonarem. Proinde unam portionem mansionis in uuico emptorio salis quem nos Saltuuic uocamus, cum conscientia principum ac ducum meorum quorum nomina inferius perscripta sunt ac notata, pro spe supernae remunerationis, ad ecclesiam beatae dei genetricis semperque uirginis Mariae quae fundata est in Cronuchomme libenter concedens donabo; quatinus ab omni tributo fiscalis publici in perpetuum illa portio quam nostratim Sele nuncupamus libera sit. Si quis autem, quod absit, haeredum meorum hanc donationem meam, quam pro redemptione animae meae trado, infringere ausus fuerit, sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum nisi satisfactione digna emendauerit. Si quis autem augere uoluerit augeat deus partem illius in terra uiuentium.

✠ Hanc uero donationem meam ego Aethelbaldus dono dei rex pro maiori stabilimento signo sanctae crucis munio. ✠ Ego Ecguuinus episcopus hanc donationem confirmans subscripsi. ✠ Ego Aetheluuardus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethelric[1] consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadberht consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuilfrith consensi et subscripsi. ✠ Ego Oua consensi et subscripsi. ✠ Ego Sigebald consensi et subscripsi. ✠ Ego Eoppa consensi et subscripsi.

[1] MS. Aedeluch.

LXIX.

AETHILBALD, 718.

✠ Ego Aethelbald, diuina dispensante gratia Mercensium rex, terram sex cassatorum, iuxta fluuium, cui nomen est Bladaen, prope uadum, cui uocabulum est Daeglesford, pro redemptione animae meae, seruo dei, quem uocant Begia, in possessionem iuris ecclesiastici libertatisque tradidi; ita ut in ea monasterium construeretur et seruorum dei habitaculum fieret; ea tamen conditione in omnibus rebus donabo illi noti et ignotis, regis siue principis, libera permaneat in sempiternum.[1] Si quis autem hanc donationem meam uiolare temptauerit, sciat se in tremendo extremi iudicii dei examine rationem deo redditurum.

✠ Ego Aethelbaldus rex propriam meam donationem consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuilfrithus episcopus consensi. ✠ Ego Eadberht consensi. ✠ Ego Aethelric consensi. ✠ Ego Cyneric consensi. ✠ Ego Aelfraed consensi. ✠ Ego Sigebed consensi. ✠ Ego Osraed consensi.

Acta est autem hec donatio, anno Incarnationis Christi DCCXVIII. Indictione. X.

LXX.

* AETHILBALD, 719.

✠ Cum plerumque contingere soleat, pro incerta temporum uicissitudine, ut ea, quae multarum et fidelium personarum testimonio consilioque roborata fuerunt, per contumaciam plurimorum, et machinamenta simulationis fraudulentae, et sine ulla consideratione rationis, in animarum suarum periculo dissipentur, nisi

[1] Probably, "ea tamen conditione donabo illi, ut in omnibus rebus, notis," etc.

auctoritate literarum, et testimonio chirographorum in perpetuam memoriam fuerint consignata. Quapropter ego Aethilbaldus rex Merciorum, pro amore coelestis patriae, et pro redemptione animae meae, studendum esse prouidi, ut eam per bona opera liberam efficerem ab omni uinculo delictorum. Dum enim mihi omnipotens, per misericordiam clementiae suae absque ullo antecedente merito, sceptra regni largitus est, ideo libenter, ex eo, quod dedit, retribuo. Huius rei gratia hanc donationem meam me uiuente concedo, ut omnia monasteria et aecclesiae regni mei a publicis uectigalibus, operibus et oneribus absoluantur, nisi in instructione arcium uel pontium, quae nunquam ulli possunt laxari. Praeterea habeant famuli dei propriam libertatem in proficuo syluarum, in fructu agrorum, in captura piscium: nec munuscula praebeant regi, uel principibus, nisi uoluntaria; sed liberi seruiant domino in contemplatione pacifica per totum regnum meum, usque in aeuum.

LXXI.

INI OF WESSEX, July 20th, 723.[1]

✠ In nomine dei patris omnipotentis! Anno incarnationis saluatoris humani generis DCLXIII. Indictione sexta XIII. kalendas Augusti. scripta est pagina priuilegii. Ego Ini rex Saxonum, pro remedio animae meae aliquam partem terrae donans impendo, id est decem cassatos, Hemgislo abbati, cum pontificis nostri consilio, consentiente Baldredo qui hanc terram donauit ei per petitionem Sigeheris: per me donatio haec imperpetuum sit confirmata ut nullus infringere

[1] This charter, which is not of 663, may well be of 723. It bears marks of authenticity, but the year of the Incarnation has been interpolated, and falsely calculated from the Indiction.

audeat. Terra autem haec sita est in monte et circa montem qui dicitur Brente; habens ab occidente Sabrinam, ab aquilone Axam, ab oriente Termic, ab austro Siger. Siquis uero cupiditate inlectus uoluerit irritam facere hanc donationem, sciat se rationem domino redditurum. ✠ Ego Haeddi episcopus consentiens propriis manibus subscripsi.

Haec enim sunt nomina testium subrogatorum posterioris temporis, pro maioris munimine firmamenti. ✠ Ego Baldredus rex. ✠ Ego Aethelbaldus rex. ✠ Ego Hereuualdus speculator aecclesiae dei, cum multis aliis. Isti praefati, ne sequentium rapacitas praecedentium irrumperet instituta, hiis uerbis inhibitionem indidisse uidentur. Siquis autem uobis deinceps tempore hoc infringere, tot nobilitatis gradibus roboratum, praesumeret ius, sit a consortio bene merentium anathema, rapaciumque collegio adplicitus temeritatis suae commissa luat, sub diris dentibus salamandri, cerberique rictibus reatum exsoluat proprium sine fine semper moerens. Siquis uero beniuola intentione potius praeditus haec exacta decernit, possideat bona sempiterna cum bene merentibus.

LXXII.

* AETHILBERHT OF KENT, July 11th, 724.

✠ In nomine dei saluatoris nostri Iesu Christi! Quoniam spes Christianorum hominum his mercedem pollicetur aeternam, qui pro intuitu caritatis, seruis et ancillis dei aliquod temporale subsidium misericorditer tribuunt, iccirco ego Aethilberhtus filius gloriosi regis Uuihtredi, cum consensu illius, terram unius aratri circa flumen Limenaee, quam dudum possiderant qui in Ieccaham pro tempore habitabant, cum omnibus ad se pertinentibus rebus, et tria iugera prati

in loco qui dicitur Hammespot, dedi et do Mildthrithae religiosae abbatissae et uenerabili familiae eius, in perpetuum possidendam : a quibus ad praemium potissimum quaero, ut memores mei assidue sint in orationibus suis, posterisque earum praecipiant hoc ipsum sedulo agere. Quisquis igitur successorum haeredumque meorum hoc tantillum et primitiuum donum meum integrum illibatum esse permiserit, mercedem beniuolentiae suae et ipse a deo, qui largissimus non tantum piorum actuum uerum etiam et uoluntatum bonarum remunerator est, habeat : si quis uero non permiserit, ipse ab eodem domino qui iustissimus impiorum et uoluntatum et operum ultor est, uindictam percipiat, nisi praeuenerit debitum illius iudicium cum correctione dignissima. Actum die XI. Iulii mensis, anno XXXIII°. regni regis Uuihtredi, Indictione VII[a].

✠ Ego Aethilberhtus praesentem donationem meam signum sanctae crucis scribendo firmaui. Testesque quorum nomina subter digesta sunt ut subscriberent petii. ✠ Ego Uuihtredus rex Cantuariorum rogatus a dilectissimo filio meo Aethilberhto praesentem donationem illius consensi et subscripsi. ✠ Ego Berhtuualdus gratia dei archiepiscopus, expetitus ab inclito Aethilberhto hanc donationem illius subscripsi. ✠ Ego Eadberhtus petitionem karissimi germani mei Aethilberhti praesentem donationem ipsius consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Putan testis. Haec sunt pascua porcorum Brentingesleag on Limen.

LXXIII.

* INI OF WESSEX, 725.

✠ ADIUUA nos deus salutaris noster ! Quaecunque secundum decreta canonum, atque aecclesiastica instituta salubri consilio diffiniuntur, tanquam sermo

tantum absque textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates, et turbines saecularium rerum, etiam portas aecclesiae pulsant, iccirco operae praetium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quae diffinita sunt paginis scripturarum annectere, ne inposterum obliuioni tradita ignorentur. Qua propter ego Ini, regali fretus dignitate a domino, cum consilio Sexburge reginae et licentia Beorhtuualdi Dorobernensis aecclesiae pontificis, et omnium suffraganeorum suorum, necnon etiam hortatu Baldredi et Aethelhardi subregulorum, aecclesiae uetustae, quae est in loco qui dicitur Glasteie, quam magnus sacerdos et pontifex summus angelorum obsequio sibi ac perpetuae uirgini Mariae, beato Dauid, multis et inauditis miraculis, olim se sanctificasse innotuit, ex hiis, quae paterna haereditate possideo et in dominium peculiare teneo, locis continuis et congruentibus concedo, ad supplementum uitae regularis, et ad usum monachorum: Brente decem hidas, Souuig duodecim hidas, Pultun uiginti hidas, Dulting uiginti hidas, Blendeneie unam hidam, cum hiis omnibus que antecessores mei eidem aecclesiae contulerunt: Keneuualchius, qui sancto Theodoro archiepiscopo interueniente, Ferlingamere, Boekereie, Godeneie, Martineseie, Eadredeseie; Kentuuinus rex qui Glastingie matrem sanctorum uocare solitus fuerat, et eam ab omni saeculari et aecclesiastico obsequio immunem statuit, et hanc priuilegii dignitatem concessit, ut habeant fratres eiusdem loci potestatem elegendi, et constituendi sibi rectorem iuxta regulam sancti Benedicti: Haedde episcopus qui, Caeduualla annuente et propria manu, licet paganus, confirmante, Lantocal: Baldred qui Penuuard, sex hidas: Aetheluuard, qui Poholt, sexaginta hidas, me annuente et confirmante, dederunt. Quorum ego deuotioni et benignae petitioni assentio, et contra malignantium hominum et oblatrantium canum insidias, regalium munimine inuigilo literarum; quatinus aecclesia domini

nostri Ihesu Christi, et perpetuae uirginis Mariae, sicut in regno Britanniae est prima, et fons et origo totius religionis, ita et ipsa supereminentem priuilegii obtineat dignitatem, nec ulli omnino homini ancillare obsequium faciat in terris, quae super choros angelorum dominatur in coelis. Igitur summo pontifice Gregorio annuente, et ut matrem domini sui in sinum et protectionem sanctae Romanae aecclesiae, me licet indignum cum ipsa suscipiente, consentientibus etiam omnibus Britanniae regibus, archiepiscopis, episcopis, ducibus atque abbatibus, statuo ego atque confirmo; quatinus omnes terrae et loca, et possessiones beatae Mariae Glasteie sint quieta, et ab omnibus regiis exactionibus et operibus que indici solent, uidelicet expeditione, pontis arcisue constructione, et ab omni archiepiscoporum et episcoporum promulgationibus et perturbationibus, sicut in antiquis eiusdem aecclesiae cartis ratum esse inuenitur, et a praedecessoribus meis, Keneuualchio, Kentuuino, Caeduualla et Baldredo confirmatum esse dinoscitur, inconcussa et illibata permaneant. Et quaecumque immerserint causae, in homicidiis, sacrilegiis, ueneficiis, furtis, rapinis, in dispositione aecclesiarum, et descriptione et ordinatione clericorum, in conuenticulis sinodalibus, et in omnibus iudiciariis examinationibus, absque ullius hominis praeiudicio, abbatis et conuentus dispositione diffiniantur; sed et omnibus regni mei regibus, archiepiscopis, episcopis, ducibus, et principibus, super honorem suum et amorem meum praecipio, et omnibus, tam meis quam eorum ministris super salutem corporis sui praecipio, ne ullus eorum in insulam domini nostri Ihesu Christi, et perpetuae uirginis Mariae Glasteie, nec eiusdem aecclesiae possessiones, causa placitandi, perscrutandi, rapiendi, percipiendi, interdicendi, uel aliquid faciendi quod ibidem deo famulantibus possit esse in scandalum, audeat intrare. Illud autem omnipotentis dei et perpetuae uirginis Mariae, et beatorum Petri et Pauli et omnium

intercessione sanctorum, interdictione interdico, ne in ipsa Glastoniensi aecclesia, nec in aecclesiis sibi subditis, uidelicet, Souuig, Brente, Merlinge, Scapeuuic, Strete, Budcaleth, Piltun, nec in earum capellis, sed nec in insulis aliqua interueniente occasione episcopus cathedram sibi episcopalem statuere, nec missas solempne celebrare, nec altaria consecrare, nec aecclesias dedicare, nec ordines facere, nec aliquid omnino disponere praesumat, nisi ab abbate, uel a fratribus inuitatus fuerit; quod si ad haec inuitatus fuerit nihil de rebus aecclesiae sed nec de ipsis oblationibus ipse sibi aliquid usurpet. Duobus in locis ex ipsius aecclesiae possessionibus duas ei delegamus mansiones, unam in Poholt, alteram in uilla que Piltona dicitur, ut habeat ubi adueniens hospitetur, uel inde ueniens, sese recipiat. Neque enim eum ibi, nisi importunitate temporis aut molestia corporis detentus fuerit, aut ab abbate, uel a fratribus rogatus fuerit, nec amplius quam cum tribus aut cum quatuor clericis, pernoctare licet. Hoc etiam prouideat idem episcopus, ut singulis annis cum clericis suis qui Fontanetum sunt, ipsam matrem suam Glastoniensem uidelicet aecclesiam, feria secunda post ascensionem domini, cum Letania recognoscat. Quod si superbia inflatus eam distulerit, et quae superius dicta et confirmata sunt, preuaricauerit, mansiones sibi superius delegatas amittat. Abbas uel monachi a quocumque uoluerint episcopo qui pascha canonicum celebret, aecclesiastica sacramenta in Glastoniensi aecclesia, aut in aecclesiis sibi subiectis, aut in earum capellis percipiant. Quisquis autem huius meae munificentiae, et libertatis testamentum, quouis deinceps tempore, aliqua occasione, cuiuslibet etiam dignitatis uel professionis uel gradus, peruertere uel in irritum deducere temptauerit, sciat se cum Iuda proditore aeterna confusione edacibus ineffabilium tormentorum periturum flammis. Scripta est autem huius donationis et priuilegii pagina,

anno dominicae incarnationis septingentesimo uicesimo quinto, indictione quarta, sub presentia Ine regis, et Beorhtuualdi Dorobernensis pontificis, uenerandorumque antistitum Danielis atque Fordredis et aliorum, quorum nomina inferius annotantur.

✠ Ego Ini rex propriae manus subscriptione hanc donationem et libertatem, sub sigillo sanctae crucis, ratam fieri decerno. ✠ Ego Aethilburga regina consensi. ✠ Ego Baldredus rex confirmaui. ✠ Ego Aethilhard frater reginae consensi. ✠ Ego Beorhtuualdus Dorobernensis aecclesiae archiepiscopus, Ine regis donationem et libertatem sub sigillo sanctae crucis coroboraui. ✠ Ego Daniel plebis dei inspector, adquieui. ✠ Ego Fordredus episcopus signum crucis impressi. ✠ Uualdhere praefectus, Bruta praefectus, Aethelheard, Umming praefectus, Uuincelin comes, cum praesentia populationis consenserunt et firmauerunt.

LXXIV.

* INI, 725.

✠ Siquidem salutaribus instruimur eloquiis, amicos nobis de mammona iniquitatis faciendos esse, qui nos in aeterna recipient tabernacula; unde ego Ini rex Uuestsaxonum, una cum coniuge Aethilburge, portiunculam terrae, que nobis diuina dispensatione collata est, dei seruorum mancipare usibus decreuimus, qua nobis amplior in haereditate iustorum portio tribuatur; terram uidelicet quae sic appellatur, Souuig xii. manentium, Christi familiae, quae in Glastingburi omnipotenti domino uoluntariae deuotionis obsequium impendit, liberali munificentia collatam, cum conscientia et consensu uenerandi pontificis Fortheres, inconuulsa collatione donauimus possidendam. Ut certioribus documentis praefata concessio roboretur, propriis subscriptionibus ipsius donationis titulum firmamus; praesen-

tium quoque testium infra subiectis annotationibus ius testium plurimorum ratum stabileque curauimus efficere iudiciis. Siquis uero cuiuslibet dignitatis uel potentiae, quouis deinceps tempore, qualibet occasione, hanc infringere tyrannica fretus presumptione collationem temptauerit, sit a collegio catholicae aecclesiae separatus. Siquis uero pia praeditus intentione hoc probare ac defendere curauerit, amplificet deus portionem eius in terra uiuentium. Scripta est autem haec cartula huius donationis anno ab incarnatione domini DCCXXV, indictione octaua; et haec sunt territoria, etc.

✠ Ego Ini subscripsi. ✠ Ego Fortherus episcopus consensi et subscripsi: cum multis aliis.

LXXV.

AETHILBALD OF MERCIA, 727.[1]

✠ In nomine dei summi! Reuerentissimus rex Mercensium, ego Aethilbold, pro redemptione animae meae largitus sum terram quae dicitur Aactune, trium manentium, Bucan comiti meo; firmiter possidendum benignissime trado, contra eius pecuniam. Ita largitus sum terram hanc praefato comiti meo, ut perpetuum sit habitaculum seruorum dei, diuina suffragante gratia, sollicite in eo seruetur. Hanc autem donationem si quis tirannica potestate infringere uoluerit, sciat illum in examine deo rationem redditurum.

✠ Ego Aethilbald rex Mercensium propria manu signum crucis impressi. ✠ ego Uuor episcopus consensi. ✠ ego Torthere episcopus consensi. ✠ ego Tida consensi. ✠ ego Osfrid consensi. ✠ ego

[1] The date 717 is erroneous, and is not only refuted by the indiction, but by the date of Uuor, one of the witnesses. On the other hand, 727 agrees with the indiction, and is consistent with the dates of Uuor and Forðhere.

Aethilmod consensi. ✠ ego Puda consensi. ✠ ego Uuilbroth consensi. ✠ ego Eadberht consensi. ✠ ego Uuilfrat consensi. ✠ ego Oua consensi. ✠ ego Tunualud consensi. ✠ ego Peot consensi. ✠ ego Teol consensi. ✠ ego Theodor consensi.

Actum autem hoc meae concessionis donum anno dominicae incarnationis DCCXVII. indictionis X.

LXXVI.

* AETHILHEARD OF WESSEX, 729.

✠ EGO Aethilhardus rex Uuestsaxona, simulque regina Frithogitha terrae partem quae appellatur Poholt, id est sexaginta manentium, cum consensu nostrorum episcoporum Danielis ac Fortheres, optimatumque, pro redemptione animarum nostrarum, in possessionem stabilem familiae, quae in monasterio Glastingaburi sub religioso abbate Hemgislo fideli deo famulatur obsequio, liberali confirmamus munificentia; ita ut ex hoc inconuulso iure praefata possessio ipsius monasterii usibus mancipetur; unde ad amplioris adstipulationis documentum subscriptionem contestationibus hanc ipsam roborare decreuimus donationem, hocque ipsum idoneorum quoque testium solenni subrogata adstipulatione[1] firmari curauimus. Qua propter si quis quouis deinceps tempore, tirannica fretus insolentia, sub qualibet occasione, interrumpere atque in irritum deducere insolubile placiti istius testamentum nisus fuerit, sit a consortio piorum ultimi examinis uentilabro dispertitus, rapaciumque collegio combinatus uiolentiae suae poenas luat. Si quis uero beniuola potius praeditus intentione haec probare ac defendere studuerit, uideat bona dum in terra uiuentium. Huius donationis cartula conscripta ac promulgata est anno ab incarnatione Christi DCCXXIX. sub praesentia

[1] MS. a titulatione.

regis Aethilhardi uenerandorumque antistitum Danielis atque Fortheris, optimatumque quorum nomina infra cum propriis indita subscriptionibus in loco, qui appellatur Pencrik, euidentioris indicii documentum praestant.

✠ Ego Aethilhardus rex propriae manus subscriptione hanc donationem ratam fieri decerno. ✠ Ego Frithogitha regina consensi et subscripsi. ✠ Ego Beornfrithus abbas consensi et subscripsi. ✠ Ego Daniel, plebis dei famulus, hanc donationem canonice confirmaui. ✠ Ego Fortherus episcopus confirmans subscripsi: et omnes principes consenserunt et confirmauerunt. Sunt autem territoria istius agelli praefati, etc.

LXXVII.

AETHILBERHT OF KENT, 20th Feb. 732.

✠ In nomine dñi dĩ saluatoris nĩ Ihu xp̃i. Est terrula quaedam id ÷ quarta pars aratri unius iuxta liminaee sali coquendo accommoda quam ego aethilberhtus rex cantuariorum dudum praestiteram antecessori tuo . . . . et tu ō abba praesbyter dun . iam per tempora plura me annuente eadem usus es praestatione Hanc ipsam ego nunc terrulam iuris mei non pro pecunia aliqua saeculari sed pro remedio tantum animae meae tibi et ecclesiae beatae mariae cui tua prae est sollicitudo. ita tribuo et dono ut a praesenti die et tempore uestrae sit potestatis eam semper habere ac possidere qualiter uobis placuerit. Et ius regium in ea deinceps nullum repperiatur omnino . excepto dumtaxat tale quale generale est in uniuersis ecclesiasticis terris quae in hac cantia esse noscuntur et ut iugiter firmitatẽ . . . . haec ipsa mea donatio habeat. subter hic signum sc̃ae crucis ex-[praessi] testesq: illius ut subscribant petam.

[Actum est] die uicesima februarii mensis. anno regni nostri septimo. Indic[tione q]uinta decima dorouerni ./

[Et] insuper ego aethilberhtus rex addidi huic donationi quam ꝑ remedio animae meae dedi in omni anno centum^{xx} plaustra onusta de lignis ad coquendum sal. Item dedi e[i] centum iugera eiusdem ruris. in loco qui dicitur. sandtun. termini uero terrae illius hec sunt. ab oriente terra regis. ab austro fluuius qui dicitur limenaee. ab occidente et in septentrione hudan fleot.

✠ signum sc̃ae crucis qđ scripsit aethilberhtus rex atq: donator.

✠ Ego tatuuinus episc̃ ad petitionẽ aethilberhti regis subscripsi.

✠ Ego albinus abbas iubente piissimo rege aethilberhto subscripsi.

✠ signum manus balthhaeardi.

✠ signum manus bynnan.

✠ signum manus aeanberhti.

✠ signum manus aethiliaeardi.

LXXVIII.

AETHILBALD OF MERCIA, 734.

✠ In nomine dñi đi saluatoris nr̃i. iħu. xp̃i. Si ea quae quisq: ꝓ recipienda a dõ mercede hominib: uerbo suo largitur et donat stabilia iugiter potuissent durare supuacaneũ uideretur ut litteris narrarentur ac firmarentur. Sed dum ad ꝓbanda donata . . . . . . conuincendũq: uolentem infringere nihil prorsus robustius ẽẽ uideretur quam donationis manib̃ auctorũ ac testiũ roborate non inmerito plurimi petunt. ut. quae eis conlata dinoscuntur paginaliter confirmentur. quorum postulationib: tanto libentius tantoq: promptius consensus p̃bendus quanto et illis quae p̃catores sт̃ utilior

res secundũ hoc uisibile sc̃lm nunc inpertitur. Et illis qui concessores existunt ꝓ inpertito opere. pietatis uberior fructus secundũ inuisibile postmodum tribuetur. quamobrem ego. ethilbaldus rex merc̃ presentib: litteris indico me dedisse ꝓ anima mea alduulfo episc̃ ecclesiæq: beati andreæ apos̃t quam gubernat unius nauis siue illa proprie ipsius siue cuiuslibet alterius hominis sit incessum id ÷ uectigal mihi et antecessorib: meis iure regio in portu lundoniæ usque hactenus conpetentem quemammodũ mansuetudinem nr̃am rogauit. quae donatio ut in perpetuum [firma et stabilis sit] ita ut nullus eam regũ ł optimatum ł teloniariorũ ł etiam iuniorũ quilibet ipsorũ in parte aut in toto [in irritum praesumat] aut possit adducere manu ꝓprio signum sc̃e crucis subter in hac pa[gina faciam testesque] ut subscribant petam. quisquis ig̃ id qꝫ pro anima mea donaui, aut [donatu]m ÷ inlibatum permanere ꝑmiserit habeat communionem beatam cum ꝑsente xp̃i ecclesia atqꝫ futura. si quis ħ non permiserit, separetur a societate [non solum sanc]torum hominũ sed etiam angelorũ, manente hac donatione nr̃a nihilominus in sua firmitate.

Actum mense Septembrio die. indic̃. II. anno regni nr̃i. XVII.

✠ Ego aethilbald rex subscripsi

✠ Ego danihel episc̃ scripsi

✠ Signum manus oba

✠ Signum manus sigibed

Indorsed.

✠ Hoc etiam iterum confirmatũ ÷ a beorhtuulfo regi merciorũ in uico regali uuerburgeuuic.

✠ Ego berhtuulf rex merc̃ hanc meam donationem et ꝑdecessoris mei aethilbaldi regis cum signo sc̃e crucis xp̃i confirmaui his testib: consentientib: et quorũ nomna hic continent̃ ad indulgentiã delictorum meorũ atqꝫ ꝑdecessoris mei aethelbaldi regis. Si quis ħ successorũ meorũ regũ aut ꝑncipũ ł thelo-

niarioꝝ hanc donationē nr̄am infringere ł minuere uoluerit sciat se separatū a congregatione omniū sc̄orū in tremendo die iudicii nisi prius digne emendauerit.

✠ Ego berhtuulf rex merc̄ ✠ Ego tatnoth ep̄is
✠ Ego ceolnoth arc̄ ep̄is ✠ Ego hunberht dux
✠ Ego sæðryð regina ✠ Ego mucel dux
✠ Ego ceolred ep̄is ✠ Ego hunstan dux

LXXIX.

AETHILBALD, Nov. 24th, 723, 728, or 734.[1]

✠ DONANTE domino nostro Ihesu Christo! Ego Aethilbaldus rex Merciorum terram iuris mei VI. cassatorum, cui uocabulum est Bradanlaeh, pro redemptione animae meae Cyneburge trado; ut fiat eius possessio in perpetuum; et cuicumque uoluerit tradere, uel in uita illius uel post obitum eius, [potestatem] habeat tradendi. Si quis temptauerit hanc donationem fraudare, sciat se reddere rationem in die iudicii. Huic donationi optimates mei testes sunt quorum nomina infra expressa sunt.

✠ Ego Aethilbaldus rex Merciorum confirmationem hanc confirmaui propria manu. ✠ Ego Uuor episcopus. ✠ Ego Offa confirmaui. ✠ Ego Eadberht confirmaui. ✠ Ego Uualdhere confirmaui. ✠ Ego Uuilfrid episcopus. ✠ Ego Aldberht confirmaui. ✠ Ego Ontuuini confirmaui.

Hanc cartam composui in IIII. feria VIII. kal. decemƀ. passio sancti Chrisogoni martyris.

[1] The 24th of November fell on a Thursday in the years 717, 723, 728, 734, and 745, between 716 and 757. But as Uuor became bishop in 721, and died in 737, while Uuilfrith died in 743, we must exclude 717 and 745.

LXXX.

AETHILBALD, 736.

✠ Ego Aethilbalt dño donante rex non solum marcersium sed et omnium prouinciarum quae generale nomine sutangli dicuntur pro remedio animae meae et relaxatione piaculorum meorum aliquam terrae particulam id est .x. cassatorum uenerando comite meo cyniberhtte ad construendum coenubium in prouincia cui ab antiquis nomen inditum est husmerae iuxta fluuium uocabulo stur cum omnibus necessariis ad eam pertinentib. cum căpis siluisq. cum piscariis pratisq. in possessionem ęcclesiasticam benigne largiendo trado. ita ut quădiu uixerit potestatem habeat tenendi ac possidendi cuicumq. uoluerit uel eo uiuo uel certe post obitum suum relinquendi est autem supradictus ager in circuitu ex utraq. parte supranominati fluminis habens ex aquilone plaga siluam quam nominant cynibre ex occidentale uero aliam cui nomen est. moerheb. quarum pars maxima ad praefatum pertinet agrum si quis autem hanc donationem uiolare temptauerit sciat se in tremendo examine tyrannidis ac praesumptionis suae đo rationem terribiliter redditurum

scripta est haec cartula anno ab incarnatione dñi ñi ihu xpi septincentissimo tricessimo. UI indictione quarta

✠ ego aetdilbalt rex britanniae propriam donationem confirmans subscripsi

✠ ego uuor episcopus consensi et subscripsi

✠ ego uuilfridus episc̄. iubente aethilbaldo rege subscripsi

✠ ego aethilric subregulus atq. comes gloriosissimi principis ęthilbal[di] huic donatione consensi et subscripsi

✠ ego ibe ac si indignus abbas consensi et subscripsi

✠ ego heardberht frater atq. dux pręfati regis consensi et subscripsi

✠ ego ebbella consensum meum acomodans subscripsi

✠ ego onoc comes subscripsi

✠ ego oba consensi et subscripsi

✠ ego sigibed consensi et subscripsi

✠ ego bercol consensi et subscripsi

✠ ego ealduuft consensi et subscripsi

✠ ego cusa consensi et subscripsi

✠ ego pede consensi et subscripsi

Est autem agrum in memorata silua moreb cui uocabulum est brochyl quem ego edilbalt rex suutanglorum fidele duce atque comite meo cyniberhttę in ius ecclesiasticam cum supradicto agro largiendo donaui

---

LXXXI.

* AETHILBALD AND AETHILHEARD,

725—737.

✠ Domino regnorum regna regenti, iura imperiorum disponenti semper gloria! Praecedentium etenim temporum antiquitate, ac diuersitate succedentium imperiorum, a praedecessoribus prouide plura disposita ignorantiae caligine iccirco cassabuntur, dum literarum notis origo institutionum minime deprehenditur tradita. Ne qua uero ex accidenti obiectione posteris dissensio oriatur, prout pridem censuit peritorum constitutio, ueluti uice testamenti stilo edenda ac iure sunt haereditario successoribus relinquenda, ut saeculis et generationibus ueritas in praeteritis actibus declaretur. Quamobrem utile uisum, ac necessarium fore iudicauimus, dilucide huic scedulae describere quantitatem terrae monasterii fundati in honore sanctae dei genetricis Mariae semper uirginis, situm e làtere montis Aebbandune, cui uenerabilis praesidet usque hodie

abbas Cumma: nam ex utraque parte fluuii Tamisae cis citra suis antecessoribus ad ius monasterii praefati quaedam territoria collata fuerant, plaga praedicti fluminis occidentali, data in dei oblatione terra his saxonum regibus Cissa, Caeduualla, Ini, quantitate huius numeri CCL. cassatuum continetur. Plaga uero orientali Merciae CCLXXIIII. potentissimi reges ad sustentationem dei seruorum suprafato monasterio terram hac supputatione manentium XX. qui additis uocabulis inspiciantur, Aethilred, Cuthred, Coenred. Insuper et rex Aethilbaldus suam specialiter oblationem monasterio eidem obtulit, locoque in Uuacenesfeld XXVII. cassatos dedit, alibi quoque iuxta riuum Geenge X. erogauit. Praescriptas quoque praeteritorum regum donationes una cum suis praesulibus et principibus sed et optimatibus perhenniter dei cultui eodemque monasterio praefato firmauit, quorum nomina subscriptionibus annexa declarantur.

Aethilbaldus Brittanniae Anglorum monarchus praeformatas propinquorum sed et regum donationes hoc signo ✠ firmauit. Ego Daniel plebis dei famulus canonica subscriptione manu propria ✠ firmaui. Ego Uuor episcopus hanc donationem ✠ subscripsi. Ego Forthere episcopus in Banesinga uilla, iubente rege, crucis signum ✠ infixi. Ego Uualcstod episcopus signum crucis ✠ ad confirmationem imposui. Ego Aethilhardus rex hanc suprafatam donationem sancto hoc signo ✠ una cum comitibus subter nominatim descriptis roboraui, in expeditione ultra fluuium Sabrina aduersus Britonum gentem.

LXXXII.

NOTHHELM, 734—737.

✠ GLORIOSISSIMUS Mercensium rex Aethelred, cum comite suo, subregulo Huuicciorum Oshero, rogatus ab eo, terram . XX . cassatorum iuxta fluuium, cui

uocabulum est Tillath, duabus sanctimonialibus, Dunnan uidelicet et eius filiae Bucgan, ad construendum in ea monasterium, in ius ecclesiasticum sub libera potestate, pro uenia facinorum suorum condonauit, propriaeque manus subscriptione hanc eorum donationem firmauit. Praefata autem dei famula Dunne, constructum in praedicto agello monasterium, cum agris suis necnon et cartulam descriptionis agri, cui tunc sola ipsa praeerat, filiae, nimirum filiae suae, in possessionem, ad dominum migratura largita est. Sed quia haec in paruula adhuc aetate erat posita, cartulam conscripti agri, necnon et omnem monasterii procurationem, quoad usque illa ad maturiorem peruenisset aetatem, matri illius maritatae conseruandam iniunxit. Quae cum cartulam reddi poposcisset, illa reddere nolens, furtu hanc sublatam respondit. Quo tandem omni negotio ad sanctam sacerdotalis concilii synodum perlato, decreuit omne uenerabile concilium, cum reuerentissimo archiepiscopo Nothelmo, hanc cartulam donationis, uel regum uel supradictae dei famulae Dunnan, manifestissime describi, praefataeque abbatissae Hrotuuari reddi, eiusque possessionem monasterii firmissimam esse; damnato nimirum eo, atque anathematizato synodi sacratissimae decreto, qui cartam illam subscriptionis agri primitiuam uel per furta, uel quolibet modo fraudulenter auferendo subripere praesumpserit. Atque hoc decernit sacra synodus, ut post obitum eius, sicut ante statutum fuit a senioribus eius, ad episcopalem sedem castrum Uueogernensis liber hic, cum terra, reddatur.

✠ Ego Nothelmus, gratia dei archiepiscopus, canonice subscripsi. ✠ Ego Daniel episcopus subscripsi. ✠ Ego Uuor episcopus subscripsi. ✠ Ego Incguuald episcopus subscripsi. ✠ Ego Uuilfrith episcopus subscripsi. ✠ Ego Alduuulf episcopus subscripsi. ✠ Ego Aluuine episcopus subscripsi. ✠ Ego Forthere episcopus subscripsi. ✠ Ego Cuthberht episcopus subscripsi. ✠ Ego Hereuuald episcopus subscripsi.

LXXXIII.

AETHILBALD OF MERCIA, 723—737.

✠ Ego Aethilbalth, non solum Mercensium, sed et uniuersarum prouinciarum quae communi uocabulo dicuntur Suthengli, diuina largiente gratia, rex, reuerentissimo comiti meo, mihique satis caro, filio quondam Huuicciorum regis Oosheraes, Aethilricae, terram uiginti cassatorum in possessionem aecclesiasticae rationis atque regulae, cum consensu uel episcoporum uel optimatum meorum, larga mentis beniuolentia donans concedo. Est autem idem ager qui traditur in regione quae antiquitus nominatur Stoppingas, in loco qui uetusto uocabulo dicitur Uuidutuun, iuxta fluuium quem priores nostri appellare solebant, et adhuc nominantur, Aeluuinnae. Omnem itaque hunc agrum intra terminos ab antiquis possessoribus constitutos, cum campis et saltibus et pratis, necnon et uniuersis, qui ex eo prouenire possint, necessariis redituum usibus, ita nimirum praefato comiti meo Aethilricae, in ius monasticae rationis, rogatus ab eo tradens largior, ut et ipse, quamdiu uita comite uoluerit, prospere possideat, et cuicumque placuerit, uel se uiuente uel obeunte, ea conditione qua sibi traditum acceperit, licenter omnino nobis concedentibus, libens tradat.

✠ Ego Aethilbalth hanc donationem meam subscripsi. ✠ Ego Uuor episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Piot abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Uuilfrith comes consensi et subscripsi. ✠ Ego Sigibed comes consentiens subscripsi. ✠ Ego Oba comes consensi et subscripsi. ✠ Ego Beorcol comes consentiens subscripsi. ✠ Ego Heardberht, frater regis, subscripsi. ✠ Ego Eadberht comes subscripsi. ✠ Ego Tepra consentiens subscripsi. ✠ Ego Aduulf consentiens subscripsi. ✠ Ego Ceoba consentiens

subscripsi. ✠ Ego Stronglic consensi et subscripsi. ✠ Ego Beonna consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuilfrith episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Cuthred abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Eobe abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Aethiluuald abbas consentiens subscripsi. ✠ Ego Aelbred consentiens subscripsi.

LXXXIV.

* AETHILBALD, 738.

✠ Ego Aethilbaldus rex Merciorum deo omnipotenti gratiarum actiones in quantum possum persoluo, qui me ad tantum sublimitatis gradum eligere dignatus est, de tam humili et inquieta uita quam per tot annorum spatia transegi. Idcirco pro remedio animae meae, mihi in potestatem redacta, et pro munificentia sanctarum orationum seruorum et ancillarum dei, largifica munera summi saluatoris domini nostri Ihesu Christi libenter aecclesiis dei inpendo, et tibi Mildrithae abbatissae singulariter et aecclesiae tuae, nauis onustae transuectionis censum qui a theloneariis nostris tributaria exactione impetitur, perdonans attribuo; ut ubique in regno nostro libera de omni regali fiscu et tributo maneat. Si quis hanc donationem a nobis perdonatam infringere uel in maximo uel in modico temptauerit, sciat se alienum a nostra communione, et maxime a coetu sanctorum, manere.

✠ Signum manus Aethilbaldi. ✠ Signum manus Cuthraedi. ✠ Signum manus Seleraedi. ✠ Signum manus Uuorres. ✠ Signum Cottan. ✠ Signum manus Cynrices. ✠ Signum manus Uuilfridi. ✠ Signum manus Lullan. ✠ Signum manus Oban.

Actum est die IIII^to^ Kalendarum Nouembris, anno XXII° regni nostri, in loco qui dicitur Uuillanhalch.

LXXXV.

EÂDBERHT OF KENT, April, 738.

✠ In nomine domini dei nostri Ihesu Christi! Ego Eadberht, rex Cantuariorum, donaui aliquam partem terrae pro remedio animae meae atque indulgentia delictorum meorum, episcopatui beati Andreae apostoli, ac uenerabile uiro Ealdulfo, eius ecclesiae antistiti, in regione quae uocatur Hohg, in loco qui dicitur Andscohesham, id est decem aratrorum, iuxta aestimationem prouinciae eiusdem. Huius uero terrae possessionem ita praedicto episcopo largitus sum, cum omnibus ad eam pertinentibus, id est campis, siluis, pratis, piscariis, salsilagene, atque omnibus utensilibus eius, iuxta notos terminos constitutos. Hoc quoque praecipimus ut nullus praesumat propinquorum [m]eorum uel successorum [m]eorum hanc donationem meam minuere infringere quoquomodo. Si quis uero, quod non credimus, contra praeceptum meum huic donatione meae malibolo animo contraire temptauerit, sciat se in die iudicii rationem deo redditurum, manentem tamen hanc cartulam nihilominus in sua firmitate. Si quis uero magis defendere augere uoluerit, addat deus bona eius in terra uiuentium.

✠ Hanc quoque donationem meam ego Eadberht rex cantuariorum propria manu confirmaui et signum sanctae crucis infixi; testes quoque idoneos commites meos confirmari et subscribere feci. ✠ Ego Uuilbaldus commites meos confirmari et subscribere feci. ✠ Ego Dimheahac commites meos confirmari et scribere feci. ✠ Ego Hosberth commites meos confirmari et scribere feci. ✠ Ego Nothbalth commites meos confirmari et scribere feci. ✠ Ego Banta commites meos confirmari et scribere feci. ✠ Ego Ruta

commites meos confirmari et scribere feci. ✠ Ego Tidbalth commites meos confirmare et scribere feci.

✠ In nomine domini dei summi. Ego Alduulfus episcopus inprimis penitus ignoraui quod a Dorouernensis ecclesiae praesuli et rege hac kartula confirmata esse debuisset, postea agnoui, et tam diligenter postulaui ab archiepiscopo Nothelmo et rege Aethilberhto, praesidente meo largitore Eadberhto, ut ipsi manu sua hanc donationem corroborassent: et sic in metropolitano urbe perfecte compleuerunt. Actum mense April. indic̃. VI. Anno ab incarn. Christi DCCXXXVIII.

✠ Ego Nothelmus gratia dei archiepiscopus testis consentiens subscripsi kanonice. ✠ Ego Aethilbertus rex praefatam donationem signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Beornheard testis subscripsi. ✠ Signum manus Tunan. ✠ Signum manus Balthardi. ✠ Signum manus Eanberhti.

LXXXVI.

AETHILBERHT OF KENT, 740.[1]

✠ In nomine dñi đi saluatoris nĩ iħu xp̃i. Prouabilib: desideriis et petitionib: piis assensum semp' praebere gloriosũ constat esse et rectũ et tum maxime cum eadem desideria et petitiones ad dilatandum et augendam uitam xp̃i sacerdotum eiusq: seruorum respiciunt qua de re ego aethilberht rex cantuariorũ pro remedio animae meae capturam pisciũ quod est in ostio fluminis cuius nomen ÷ liminaea et partem agri in qua situm ÷ oratoriũ sc̃i martini cum edib: piscatorũ et extra eam quartam partẽ aratri circa eundẽ locum et alterã partem iuris mei

[1] This charter is undoubtedly genuine, and yet there is great difficulty with the date. As it stands, the year and the indiction do not agree. I am inclined, however, to think that it is of the year 740, in which year Cuthberht was consecrated, and of which the indiction is VIII.

ad pascendum . CL . iumentorũ iuxta marisco qui dicitur biscopes uuic usq : ad silbam qui appellatur ripp et at terminos suthsaxoniae sicut olim habuit romanus p̃r ad ecclesiam beatissimi birginis mariae quod est in liminlacae libenter donaui atq : dono regimen habente eiusdem monasterii domno cuthberhto archiepiscopo tunc temporis abbati. Uerum quia cauendum est ne hodiernam donationem nostram futuri temporis abnegare ualeat et in ambiguum deuocare presumptio Placuit mihi hanc paginem condere per quam non solum omnib : meis successoribus atq : heredibus set etiam mihimet ipsi interdico ne aliter quam â me constitutum est ullo tempore quippiam agere audeant quod si qui forte obseruare neglexerint et absque digna satisfactione presentis uitae impleberint dies sciat se omnipotentis đi irã incurrere et â socitate sc̃orum omnium segregatum. Quoniam sc̃issimam beatissimae uirginis mariae locum deonestare conatus est. Qui uero haec augenda custodierint nihilq : inrogarent aduersi . auribus percipiant uocem clementissimi iudicis inquientis ad pios . Uenite benedicti patris mei percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi.

Actum in loco qui dicitur liminlaee Anno dominicae incarnationis . DCCXLI. Indictione III.

✠ Ego aethilberhtus rex cantiae hanc donationẽ â me factam propria manu signo sc̃ae crucis roboraui.

✠ Ego cuthberhtus gratia đi archiepisc̃ hanc piam donationẽ predicti regis consensi et subscripsi.

✠ signum manus balthhardi
✠ signũ mañ aeđelhuni
✠ signũ mañ dunuualhi pincerni
✠ sig̃ mañ duunuuallan
✠ sig̃ mañ aldberhti prefecti
✠ sig̃ mañ aethelnothi

LXXXVII.

AETHILBALD OF MERCIA, 742.

✠ Anno dominicae incarnationis DCCXLII. Indict. X. regni uero aethilbaldi regis merciorum XXVII. congregatum est magnum concilium apud clouesho praesidente eidem concilio aethilbaldo rege merciorum cum cuthberto archiepiscopo doroberniae caeterisque episcopis simul assidentibus diligenter examinantes circa necessaria totius religionis et de symbolo ex antiquis sanctorum patrum institutionibus tradito studioseque perquirentes qualiter in primordio nascentis ecclesiae hic in anglia iubebatur haberi aut ubi honor coenobiorum secundum normam aequitatis seruaretur. haec et hiis familia anxie inquirentes antiquaque priuilegia recitantes tandem peruenit ad manus libertas ecclesiarum et institutio uel praeceptum uuithraedi gloriosi regis de electione et auctoritate coenobiorum in regno cantiae quomodo et qualiter secundum imperium et electionem cantuariensis metropolitani fieri [et] stare praecipitur. et praecepto itaque regis aethelbaldi lectum est coram omnibus priuilegium praefati uithraedi gloriosi regis et placuit cunctis hoc audientibus pariterque dixerunt nullum aliud tam nobile tamque prudenter constitutum decretum inueniri potuisse secundum ecclesiasticam disciplinam et ideo hoc ab omnibus firmari sanxerunt. igitur ego aethelbaldus rex merciorum pro salute animae meae et stabilitate regni mei proque uenerantia uenerabilis archiepiscopi cuthberti propria manu munifica subscribens confirmo . ut per omnia libertas honor auctoritas et securitas christi ecclesiae a nulla persona denegetur sed sit libera ab omnibus saecularibus seruitiis et omnes terrae ad illam pertinentes exceptis expeditione pontis et arcis constructione et sicut saepe praefatus rex uuihtraedus pro se suisque

constituit seruandum ita per omnia irrefragabiliter et immutabiliter perdurare praecipimus. Si quis autem regum successorum nostrorum seu episcoporum seu principum hoc salubre decretum infringere temptauerit reddat rationem deo omnipotenti in die tremendo. si autem comes presbyter diaconus clericus uel monachus huic constitutioni restiterit sit suo gradu priuatus et a participatione corporis et sanguinis domini separatus et alienus a regno dei nisi ante placita satisfactione emandauerit quod malo superbiae inique gessit scriptum est enim quaecunque ligaueris super terram erunt ligata et in coelo et quaecunque solueris super terram erunt soluta et in coelo.

✠ ego ethelbald rex diuino suffragio fultus gentis merciorum regens imperium signum sanctae crucis subscribo.

✠ ego cuthbertus archiepiscopus propria manu subscripsi.

✠ ego uuita episcopus consensi et subscripsi.
✠ ego torhthelm episcopus consensi et subscripsi.
✠ ego wilfredi episc. cons. et subs.
✠ ego cuthberht episc. cons. et subs.
✠ ego huetlac episc. cons. et subs.
✠ ego eanfrith episc. cons. et subs.
✠ ego egclaf episc. cons. et subs.
✠ ego aluuig episc. cons. et subs.
✠ ego hunwald epis. cons. et subs.
✠ ego daniel episc. cons. et subs.
✠ ego aldwuulf episc. cons. et subs.
✠ ego æthelfrith episc. cons. et subs.
✠ ego herewald episc. cons. et subs.
✠ ego sigcga episc. cons. et subs.
✠ ego redwulf epis. cons. et subs.
✠ ego ofa patricius cons. et subs.
✠ ego aldwuulf dux cons. et subs.
✠ ego æthelmod indolis Merc. cons. et subs.
✠ ego heardberht dux cons. et subs.

✠ ego eadbald dux cons. et subs.
✠ ego bercul dux cons. et subs.
✠ ego cyneberht cons. et sub.
✠ ego freothoriic cons. et subs.
✠ ego wermund abbas cons. et subs.
✠ ego cuthræd abbas cons. et subs.
✠ ego buna abbas cons. et subs.

LXXXVIII.

* AETHILBALD, 716—743.

✠ Ego Aethilbald diuina inspirante gratia rex Suthanglorum terram VIII. cassatorum quae nomen habet aet Baecceshoran, pro redemptione animae meae, ut sit iuris aecclesiastici, reuerentissimo episcopo Uuilfrido libenter largitus sum; notis haec terra limitibus ab aliis litem discernit agris, montis ad meridiem uersus haud paruam obtinet partem, ad orientem uia regia septa ab aquilone fluuialibus cingitur undis, paludibus dyssis certis determinat illam.

✠ Ego Aethilbald rex meam donationem pro domino factam signaculo sacratissimae crucis confirmo. ✠ Ego Uualhstod episcopus subscripsi. ✠ Ego Uuilfrith subscripsi. ✠ Ego Oba subscripsi. ✠ Ego Aethilric subscripsi. ✠ Ego Sigebed subscripsi.

LXXXIX.

AETHILBALD, 716—743.

✠ In nomine sanctae Trinitatis! Ait enim Apostolus: Nihil intulimus in hunc mundum, nec auferre quid possumus; et beatus Iob: Nudus egressus sum ex utero matris, et nudus reuertar in terram. Quapropter ego Aethilbaldus, rex Australium Anglorum, breuitatem uitae huius considerans, et quod cum his

caducis mercanda esse aeterna polorum regna, rogatus a uenerabili Uuilfrido episcopo, terram trium cassatorum ruris siluatici, in loco qui uetusto uocabulo nuncupatur Uuduceastir, ad aecclesiam beati Petri apostolorum principis in Uuigorna ciuitate, in ius proprium libentissime concedens possidendum donabo. His terminibus institutis, etc.

✠ Ego Aethelbald, rex Merciorum, signum sanctae crucis Christi imposui. ✠ Ego Uuilfridus episcopus. ✠ Ego Uuilferth praefectus. ✠ Ego Cuthredus abbas. ✠ Ego Sigeberht. ✠ Ego Iebe abbas. ✠ Ego Oba. ✠ Ego Aetheluualdus abbas. ✠ Ego Heardberht. ✠ Ego Aethelricus presbyter.

XC.

AETHILBALD, 716—743.

✠ Sit nomen domini benedictum in secula! Ego Aethelbaldus, deo dispensante rex Mercensium, terram xx. cassatorum, id est x. et viii. in loco quem dicunt aet Eastune et ad Natangrafum ministro meo ualde fideli, qui est de stirpe non ignobili prosapia regali gentis huicciorum, Osredo, in possessionem iuris ecclesiastici, pro redemptione animae meae, largiens concedo; quatinus eo uiuente possideat et regat, et post se cuicumque uoluerit hominum possidendum, liberum arbitrium habens, derelinquat; et ut ab omni tributo uectigalium operum onerumque saecularium sit libera in perpetuum, pro mercede aeternae retributionis, regali potestate decernens statuo; tantum ut deo omnipotenti ex eodem agello aecclesiasticae seruitutis famulatum inpendat. Haec autem testamenti traditio perpetualiter postea tradita est sanctae Mariae Uueogernensis monasterii pro ipsius regis salute.

✠ Ego Aethilbald rex Mercensium, hanc donationem meam subscribo.

✠ Ego Uuilfrithus episcopus. ✠ Ego Huita episcopus. ✠ Ego Torhthelm episcopus.

✠ Ego Cuthberht episcopus. ✠ Ego Alhuuig episcopus. ✠ Ego Sigebed episcopus.

This synd þa land gemæra æt Eastune þe Æthelbald cyning myrcna gebocade Utele bisceope into sc̃e marian. Ærest of Turcanwyllas heafde andlang stræte on Cynelmesstan on Mylenweg þonne andlang hrycges on Heortford þanen andlang streames on Buruhford on foron þa spelstowe þonan on Turcandene on Seofenwyllas middeweardan of þam wyllan to Balesbeorge suðan þonne on Cealcweallas þonan eft on Turcandene andlang eft on Turcanwyllas heafod. Ðis wæs gedon þy geare þe wæs agæn from Cristes flæscnesse DCCXLIII. on þam cynehame þe is gecyged Bearwe.

XCI.

UUILFRITH, 721—743.

✠ In nomine domini Ihesu! Terram quindecim cassatorum iuxta fluuium cui nomen est Cunuglae, ad metropolim Huicciorum, id est Uuegrinancaestir, pertinentem, tertiam partem, hoc est quinque cassatos, Ego Uuilfrith episcopus diocesis Huicciorum, uiro non ignobili reuerentissimo comiti, cui nomen est Leppa, propter ueterem inter nos amicitiam, libentissime in possessionem donans concedo. Ita tamen, ut post terminum dierum eius et filiae suae, quae uocatur Beage, eadem agelli pars ad episcopalem sedem praefatae parochiae cum suis sumtis iterum reddatur. Propter firmitatem huius conditionis,

✠ Ego Aethelbaldus, rex Merciorum, signum sanctae crucis inposui. ✠ Ego Uuilfrithus episcopus consensi et subscripsi subinsertis. ✠ Ego Aethelric subscripsi. ✠ Ego Aelbred consensi et subscripsi. ✠ Ego Heardberht consensi et subscripsi. ✠ Ego Leppa consentiendo subscribo.

XCII.

* HILLA, 744.

✠ OMNE quidem decretum commutationis atque commercium temporalis negociationis inter mortales solet apicibus inextricabili scilicet roborari foedere, secundum antiquitus collatum, ne forte nascentium soboles delicto falsitatis ignorantes contaminentur, rursumque dampnare conentur quae fida inter se primorum autoritas sub almae Trinitatis contestatione stabili constituit iure; ob hoc autem [ego Hilla] militantium Christo humilis ancilla, sincera scilicet deuotione, placata praetio muneris accepti, exemplo prolati, cum conscientia uidelicet ac regali licentia eius qui Britannicae insulae monarchiam dispensat, regalisque regni regimina gubernat, Aethelbaldi, uenerandorumque antistitum testimonio ac dignitatum consensu, pro redemptione animae meae eorumque uidelicet qui mihi contribulium ac necessitudinum nexibus conglutinati sunt, in stabilem possessionem, ruris portionem, id est, Baldheresberge et Scobbanuuirthe, sub decem manentium aestimatione certa taxatam, cum adstipulatione literarum et idoneorum testium, Cuniberhti abbatis, Bosan, Uitan, Uualcstodes, Tidbertes, sacerdotum, et Tidan praepositi, Cuthuuinisque comitis, in absida dedicata quidem patrocinio eximiorum apostolorum Petri et Pauli, sub quorum praesentia huius cartulae donationem altario dei propria manu, ultronea uoluntate, in die sexto Idus Iulii, liberali munificentia libenter tradidi; ac familiae quae in monasterio Glastingaburg sub simplicis archimandritae dispositis regulis Tunberhtes, fideli deo famulatur obsequio; ita ut ex hoc die inconuulso iure praefata possessio ipsius monasterii usibus mancipetur. Eiusdem namque numeri cassatorum calculum in locis qui prisco uocabulo Lotisham et Ledenford nominantur, reliqui dimisique arbitrio Aethelbaldi regis. Haec autem

uocabula rerum diuulgant terminos, agrorum uidelicet praedictorum confinia inter possidentes propriae sortis, emenso scilicet spatio aquarum id est, etc.

Haec uero uocabulorum signa tomi stilo indita sunt, ne forte litium uel contentio seu iurgium iam erepserit inter tributarios uestros, nostrosque colonos; quod autem crebro solet fieri ubi euidentiora allusionibus literali elementorumque diffinitione, iudicia limitum metum non protenderint. Hoc pietantium cum concesso donatiuo, anno ab incarnatione Christi DCCXLIIII. cum consensu Aethelbaldi regis atque imperio, reuerentissimique pontificis conscientia Hereuualdi, indictione XII. caraxatum est. Quapropter, si quis quouis deinceps tempore, tirannica fretus insolentia, qualibet occasione, interrumpere atque in irritum deducere seu unius iugeris spatium placiti istius testamentum nisus fuerit, sit a consortio aecclesiae Christi anathema, extremique uentilabro examinis dispertitus, rapaciumque collegio combinatus uiolentiae suae praesumptionem luat in aeuum. Qui uero beneuola potius praeditus intentione haec probare, roborare ac defendere studuerit, uoti compos ipse altitoni gloriam ascultet indefecta perhennitate, cum faustis agminibus angelorum atque omnium sanctorum.

✠ Ego Aethelbaldus hoc donatiuum propriae manus subscriptione ratum fore sanxi.

✠ Ego Cuthred annuens subscripsi firmauique, subscripsi et confirmaui deuota mente. ✠ Ego Oua suffragator consensi et subscripsi, deuotione subscripsi et roboraui. ✠ Ego Athelhere subscripsi et solidaui. ✠ Ego Hereuuald episcopus supplex in Christo consensi et confirmaui. ✠ Ego Dud abbas subscripsi et confirmaui. ✠ Ego Heabeorht auxiliator uotiua consultum et subsidium praestans consensi.

XCIII.

* CUTHRAED OF WESSEX, 744.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi. Ego Cuthredus rex Uuestsaxonum uniuersa priorum regum subpetitia, Centuuines, Baldredes, Caeduuallan, Ines, Aethelhardes, Aethelbaldes regis Merciorum, in uillis et in uicis atque agris ac praediis, massis et maioribus, ut est pristina urbs Glastingei corroborata, sicque propriae manus subscriptione crucisque signo confirmatum hoc donatiuum stabili iure gratum et ratum regum praedictorum decerno durare, quamdiu uertigo poli terras atque aequora circa aethera siderum iusso moderamine uoluet. Si quis autem huius meae donationis testamentum nisus fuerit confringere, uel gressum pedis uobis Hengissingum traditum, uberemque glebam extra terminos praefixos uel definitos limites seu constitutos adimere, ipse acrius multatus sit, infernalis ergastuli in poena demersus uiolentiae suae praesumptionem luat in aeuum. Amen.

✠ Ego Cuthredus rex Uuestsaxonum propriae manus subscriptione sanctae crucis designaui effigiem, ut nemo qui se regnaturum in Christo nouerit, praesumat mutare hanc donationem. ✠ Ego Hereuualdus episcopus subscripsi et confirmaui ✠ Signum manus Cumbran praefecti regis; et aliorum multorum nobilium subscriptiones in testimonium et exemplar huius largitionis. Prouulgatum est in praedicto coenobio sub presentia Cuthredi regis, quod propriae manus munificentia altario sacro commendauit, in lignea basilica, qua fratres abbatis Hemgisili sarcofagum sortiuntur in die: anno ab incarnatione domini, DCCXLIV.

XCIV.

* CUTHRAED OF WESSEX, 745.

✠ Ego Cuthredus rex Geuuisorum, cogente caritatis cathena Christi, et indiuisibilis affectu dilectionis, Aldhelmo abbati familiaeque sub illius regiminis amore degenti, cum consensu atque conscientia eximii praesulis Danielis optimatumque meorum ac dignitatum, ob recordationem scilicet orationum suarum, in redemptionem animae meae, ut in plenitudine electorum dei collocatus sim, terrae partem in inextricabilem possessionem in loco qui dicitur Uudetun, sub decem mansionum estimatione taxatam, sub contestatione sanctae Trinitatis, dapsili quidem libertate et hilariter ad Maldunense monasterium largitus sum. Spero autem felici uidelicet mercatu, tradendo temporalia et quae uidentur, ea dumtaxat quae non uidentur atque indefecta perhennitate permansura me adepturum. Sit autem praedicta possessio ipsius monasterii usibus mancipata deinceps incessabili iugitate. Si quis huius largitionis meae stipem tyrannica fretus insolentia, qualibet occasione, interrumpere atque in irritum deducere nisus fuerit; sit a consortio piorum ultimi uentilabro examinis sequestratus, rapaciumque collegio combinatus uiolentiae suae poenas luat. Si quis uero beniuola intentione potius praeditus hoc donatiuum ampliare uoluerit, uideat ouans bona domini cum angelorum agminibus. Exemplar huius largitionis promulgatum est anno ab incarnatione Christi DCCXLV. in praedicto coenobio sub praesentia Cuthredi regis quod propriae manus munificentia uotiua uero deuotione altario sacro commendauit. Et hoc actum est hiis optimatibus et dignitatibus consentientibus quorum inferius nomina propriis indita sunt subscriptionibus.

✠ Ego Daniel dei plebis famulus et speculator sub-

scripsi hanc donationem et confirmatione ratum fieri faxi. ✠ Ego Cuthred, nomine regis fungens, hoc donatiuum propriae manus subscripsi. ✠ Signum manus Athelheardi. ✠ Signum manus Cumman. ✠ Signum manus Aldhunes.

XCV.

AETHILBALD, 743—745.

✠ In ûsses dryhtnes noman hâelendes cristes ic aedelbald myrcna cincg waer beden from þâem ârfullan bisceope milrede þaeti ic him âlêfde and his þâem hâlegan hirede alle nêdbade tuêgra sceopa þe þaertô limpende beôð þeti ic him forgefe þa þâem eâdgan petre apostola aldormen in þâem mynstre þeôwiað þaet is geseted in huicca mâegðe in þâere stowe þe mon hâteð weogernacester þâere bene swŷðe ârfulre geðafunge ic waes syllende for mînre sâwle lâecedôme tô ðon þaeti for mînum synnum hî heô geeâðmedden þaette heô wâeren gelomlice þingeras wið drihten swŷðe lustfullîce þâ forgeofende ic him âlŷfde alle nêdbade tuêgra sceopa þa þe þaer âbaedde beôð from þâem nêdbaderum in lundentûnes hŷðe ond naefre ic nê mîne lâstweardas nê ða nêdbaderas geðristlâecen þat heô hit onwenden oððe þon wiðgâen . gif heô þat nyllen sŷn heô þonne âmansumade from dâelneomencge lîceman and blôdes ûsses drihtnes hâelendes cristes and from alre nêweste geleâfulra sŷn heô âsceâdene and âsyndrade nymðe heô hit her mid þingonge bôte gebête.

✠ Ic Aethelbald cincg mîne âgene sylene trymmende hic heô wrât. ✠ Milred bisceop þâre hâlegan rôde tâcen he heron gefaestnode. ✠ Ingwuald bisceop geðafiende he hit wrât. ✠ Wilfrið bisceop he hit wrât. ✠ Alda cinges gefera he hit wrât.

XCVI.

EARDUULF OF KENT, 747.

✠ In nomine dei summi! Multi quidem in hoc seculo constitutionem et narrationem antiquorum pro huius uitae fauore et concupiscentia deprauare conati sunt, qui istius aerumni seculi laudem quaerunt, et multo magis hominibus placere quam deo diligunt; sicut ipse procurator, nomine Uualhhun, contra episcopum Hrofensis ecclesiae sine intermissione congressum discrimini fecit, circa porcorum pascua in silba quae appellatus est Caestruuarouualth. Iccirco ✠ ego Earduulfus rex Cantuariorum conflictionem eorum ad nichilum redigo, quia coram testibus et optimatibus meis concedo ad ecclesiam sanctae Andreae, pro remedio animae meae atque meorum patruum, XII. greguum porcorum ad serbandum in publicis locis, id est ut incoli nominandi dicunt, Holanspic, alius Paetlanhrygc, tercius Lindhrygc. Hoc autem numerus XII. gregum in istis tribus partibus singulariter in uno quoque teneatur. Si quis uero, quod absit, heredum meorum hanc donationem infringere aut minuere praesumat, sciat se ab omnipotenti deo et a sanctorum angelorum consortio separatum, et in aeterna perditione damnatum, manente hac donatione mea in sua nichilominus firmitate perseueret.

Anno ab incarnatione Christi, DCCLXII. indict. XV.

✠ Ego Earduulfus rex Cantuariorum, supradicta omnia uolens confirmabi, et signum sanctae crucis impressi. ✠ Ego Cuthberchtus gratia dei archiepiscopus ad petitionem Earduulfi episcopi consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethilberchtus rex Cantiae consensi et subscripsi. ✠ Ego Balthard consensi et subscripsi. ✠ Ego Duunuualla subscripsi. ✠ Ego Aethelhun subscripsi. ✠ Ego Aldberht subscripsi. ✠ Ego Ruta subscripsi. ✠ Ego Folcuuine sub-

scripsi. ✠ Ego Uuiohtbrord subscripsi. ✠ Ego Balthhard subscripsi. ✠ Ego Badoheard subscripsi. ✠ Ego Beagnoth subscripsi. ✠ Ego Uualhhun subscripsi.

XCVII.

* AETHILBALD OF MERCIA, Sept. 29, 747.

✠ In nomine domini dei saluatoris nostri Ihesu Christi! Si ea quae quisque, pro recipienda a deo mercede, hominibus uerbo suo largitur et donat, stabilia iugiter potuissent durare, superuacaneum uideretur ut litteris narrarentur ac fulcirentur; sed dum ad probanda donata ad conuincendumque uolentem donata infringere, nihil prorsus robustius esse uidetur, quam donationis [cartula] manibus auctorum ac testium roborata, non immerito plurimi petunt, ut quae eis praestita dinoscuntur paginaliter confirmentur; quorum postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus praebendus est, quanto et illis qui praecatores sunt utilior res secundum hoc uisibile saeculum nunc impertitur, et illis qui concessores existunt, pro impertito opere pietatis, uberior fructus secundum inuisibile postmodum tribuetur. Quamobrem ego Aethelbaldus rex Merciorum praesentibus apicibus indico me concessisse atque donasse pro animae meae salute, Mildrithae religiosae abbatissae eiusque uenerabili familiae quae una cum ea conuersatur in Insula Thaenet, totam exactionem nauis earum, mihi et antecessoribus meis iure publico in Lundoniensi portu prius conpetentem, quemadmodum mansuetudinem nostram rogarent. Quae concessio atque donatio ut in perpetuum firma et stabilis sit, ita ut nullus eam regum, uel optimatum, uel thelonearíorum, uel etiam iuniorum quilibet ipsorum, in parte aut in toto, in irritum praesumat ut possit adducere, manu

propria signum sanctae crucis subter in hac pagina faciam, testesque ut subscribant petam; proculdubio sperans quia sicut ego quod poposcerunt libenter concessi, sic illae quod promiserunt erga orationes pro me ibidem celebrandas, implebunt fideliter. Quisquis igitur id quod pio animo donaui ita ut donatum est illibatum permanere permiserit, habeat communionem beatam cum praesente Christi aecclesia atque futura. Quisquis autem non permiserit, separetur a societate non solum sanctorum hominum, sed etiam angelorum, manente hac donatione nostra in sua firmitate coram uniuersis qui recta diligunt et custodiunt. Actum est die quarto kalendarum Nouembris anno XXXI°. regni mei indictione XV^a^. in loco qui dicitur Uuillanhalch.

✠ Ego Aethelbaldus rex Merciorum hanc donationem meam firmaui et subscripsi manu mea. ✠ Signum manus Uuori. ✠ Signum manus Cottan. ✠ Signum manus Cinrici. ✠ Signum manus Uuilfrith. ✠ Signum manus Lullan. ✠ Signum Cuthredi. ✠ Signum manus Oban.

XCVIII.

* AETHILBALD, May, 748.

✠ In nomine domini saluatoris nostri! Omnem hominem qui secundum deum uiuit, et remunerari a deo sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum ex animo hilariter praebeat, quomodo certum est tanto facilius ea quae ipse a deo poposcerit consequi posse, quanto et ipse libentius hominibus recte postulata concesserit; quod tunc bonorum omnium largitori deo acceptabile fit, cum pro eius amore et utilitate famulantium ei peragitur. Quocirca ego Aethilbaldus Mercionum [rex] iuxta petitionem uestram, tibi Eadburgae abbatissae tuaeque familiae conuersanti in monasterio beatae dei genitricis Mariae, quod situm est in insula

Taneti, nec non et in monasterio apostolorum Petri et Pauli, quod tu ipsa non longe a praedicto monasterio construxisti, unius nauis quod a Leubrico nuper emisti dimidium uectigal atque tributum, quod meum erat, pro intuitu supernae mercedis, et amore consanguinitatis religiosae abbatissae Mildredae, cuius uenerabile corpus a priori sepultura translatum in ipso monasterio apostolorum decenter posuisti, accipiendum possidendumque aeterna donatione concedo; et cuicunque uolueritis haeredum successorumque uestrorum, seu quolibet hominum, hoc ipsum de iure in re uestra perdonare liberam habeatis potestatem. Hinc igitur praecipio ac precor in nomine dei omnipotentis, patriciis, ducibus, comitibus, thelonеariis, actionariis, ac reliquis publicis dignitatibus, ut haec inoffense donatio per praesentes ac posteros percurrat; si autem contigerit, ut nauis ista disrupta ac confracta sit, uel etiam uetustate detrita, aut omnino quod absit naufragio perdita, tunc quoque ad cumulum huiusce donationis hoc addo et concedo, ut alia in huius donationis locum et conditionem, construatur et habeatur. Et hoc non solum me uiuente in hac uita, sed etiam post obitum meum per succedentes semper generationes praecipio, et per Christum Ihesum, iudicem omnium, postulo fieri. Quisquis uero haeredum successorumque meorum, uel aliorum quilibet hominum, siue saecularium, siue ecclesiasticorum, huic piae donationi nostrae in aliqua re contraire quoquo tempore fuerit ausus, nouerit se quisque ille sit audacis malitiae suae rationem esse redditurum coram omnipotente domino nostro, qui iudicabit orbem terrae, in aequitate reddens unicuique secundum opera sua, Ihesus Christus filius dei, filiusque Sanctae Mariae semper uirginis cuius, scilicet, in praefato monasterio sacris atque magnificis indesinenter die noctuque frequentatur et adoratur precibus, iudex saeculi ipse Ihesus Christus dominus noster Amen. Igitur manente hac cartula in sua semper firmitate,

quam propria manu sacro signaculo roborare curaui, et testes nonnullos ut ad ipsum consentientes agerent feci, quorum nomina infra tenentur. Actum mense Maio in ciuitate Londonia. Indictione XIIII[a]. Anno ab incarnatione Christi DCCXLVIII[o].

✠ Ego Aethilbaldus rex Merciae suprascriptam donationem meam signo sanctae crucis, in hac cartula expresso, diligenter confirmaui. ✠ Ego Aedbeorhtus rex Cantiae testis, consentiens subscripsi. ✠ Signum manus Cuthberhti archiepiscopi. ✠ Signum Milredi episcopi. ✠ Signum Egcuulfi episcopi. ✠ Signum manus Obani ducis. ✠ Signum manus Cyniberti. ✠ Signum Eoppani. ✠ Signum Frithurici. ✠ Signum Ealhmundi. ✠ Signum Panti thelonearii.

XCIX.

AETHILBALD, 749.

✠ PLERUNQUE contigere solet pro incerta futurorum temporum uicissitudine, ut ea, quae multarum et fidelium personarum testimonio consilioque roborata fuerunt, ut fraudulenter per contumaciam plurimorum, et machinamenta simulationis, sine ulla consideratione rationis periculose dissipentur, nisi auctoritate literarum, et testamento chirographorum aeternae memoriae inserta sint. Quapropter ego Aethilbaldus rex Merciorum, pro amore coelestis patriae et pro remedio animae meae, hoc maxime agendum esse praeuidi, ut eam bonis operibus liberam efficerem ab omnibus uinculis piaculorum. Dum enim mihi omnipotens deus per misericordiam clementiae, absque ullo antecedente merito, sceptra regiminis honorifice largitus est, ideo ei libenter et uoluntarie ex eo quod accepi iterum retribuo. Huius rei gratia hanc donationem, deo teste, me uiuente concedo, ut monasteria et aecclesiae a publicis uectigalibus et ab omnibus ope-

ribus oneribusque, auctore deo, seruientes absoluti maneant; nisi sola quae communiter fruenda sunt, omnique populo, edicto regis, facienda iubentur, id est instructionibus pontium, uel necessariis defensionibus arcium contra hostes, non sunt renuenda. Sed nec hoc praetermittendum est, cum necessarium constat aecclesiis dei, quia Aethelbaldus rex, pro expiatione delictorum suorum et retributione mercedis aeternae, famulis dei propriam libertatem in fructibus siluarum agrorumque, siue in caeteris utilitatibus fluminum uel raptura piscium, habere donauit; et ut munuscula ab aecclesiis in saeculare conuiuium regis uel principum a subditis minime exigantur, nisi amore et uoluntate praebentur: sed cunctas tribulationes quae nocere uel impedire possunt in domo dei, omnibus principibus sub eius potestate degentibus demittere et auferre praecipit; quatenus sublimitas regni eius prosperis successibus polleat in terris, et meritorum manipuli multipliciter maturescunt in coelis. Qui uero haec benigna mentis intentione atque inlaesa cogitatione custodierit, aeterna claritate coronetur, ornetur, glorificetur. Si quis hoc, quod absit, cuiuslibet personae, tyrannica cupiditate instinctus, contra hanc donationis cartulam, saeculari potentia fretus, uenire nititur, sit sub anathemate Iudae, proditoris domini nostri Ihesu Christi. Ad confirmandum uero hoc nostrae benificentiae munus, hii testes adfuerunt, et nostri magistratus optimates et duces fidelissimique amici consenserunt et scripserunt.

✠ Ego Aethelbald diuinis fultus suffragiis, hiis statutis consentiens, confirmandoque signum crucis araui. ✠ Ego Huita Mercensis aecclesiae humilis episcopus subscripsi. ✠ Ego Torhthelm gratia dei episcopus signum crucis infixi. ✠ Ego Headberht primatum tenens subscripsi. ✠ Ego Eada his statutis consentiens subscripsi. ✠ Ego Cyneberht his

gestis consentiens subscripsi. ✠ Ego Bercul patricius his donis consentiens subscripsi. ✠ Ego Friothuric consentiens subscripsi. ✠ Ego Eopa his statutis consentiens subscripsi. ✠ Ego Eadbald subscripsi. ✠ Ego Byrnhelm subscripsi. ✠ Ego Mocca subscripsi. ✠ Ego Aldceorl subscripsi. ✠ Ego Alhmund subscripsi.

Huius scedulae scriptio dominicae incarnationis anno DCCXLVIIII. indictione secunda in loco celebre cuius uocabulum est Godmundeslaech . XXXIII. anno Aethelbaldi regis peracta est.

C.

AETHILBALD, 755—757.

. . . . dubitanter conuenit de his q . . . . communicando tribuere m . . . . ibus tanto plura cotidie . . . . a deo constat accepisse . . . . pter ego aethilb . . . . non solum mercensium sed etiam in circuitu populorum quibus me diuina dispensatio sine meritorum suffragio pręesse uoluit uenerabili seruo đi eanberhttae abbati agrum . x . cassatorum in dominium xp̄i ęcclesiae pro redemptione animae meae. et pro expiatione facinorum meorum libenter concedens largior. est autem terra illa. iuxta siluam quam dicunt toccansceaga. habens in proximo tumulum qui habet nomen readabeorg quem etiam agrum cum siluis et prateis et omnib: ad eum pertinentibus commodis supra nominato seruo đi . benigno animo concedo si quis uero hanc donationem uiolare temptauerit . sciat se in tremendo examine totius mundi đo uniuersorum iudici terribiliter rationem redditurū

✠ ego aethilbald rex propriam donationē pro xp̄o factā signo sacratissimae crucis firmabo

✠ ego cynulf rex uuestsaxsorum consensiens et subscribo

✠ manus hereuualdi episc̃
✠ manus milredi episc̃
✠ manus cyneheardi episc̃
✠ manus forhthere
✠ manus heardberhti
✠ manus eadbaldi
✠ manus eadan
✠ manus uuadan
✠ manus ealhmundi
✠ manus cuutferthi
✠ manus ecgfrithi
✠ manus scillingis
✠ manus aethelricis
✠ manus eoppan
✠ manus uuigferthi
✠ manus ealhferthi
✠ manus ceardici
✠ manus tycceạn abb
✠ manus herecan. abb
✠ manus cyneberhti. abb
✠ manus bẹgloci. bb
✠ manus secggan. bb

CI.

AETHILBALD, ——.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Nihil intulimus in hunc mundum, sed nec auferre quid possumus; ideo praemia aeternae patriae nobis, caducis coelestia, momentaneis manentia sunt mercanda. Iccirco ego Aethelbaldus rex Merciorum domino dispensante, comiti meo Uuithredo coniugique eius Ansithe, terram septem manentium, in prouincia Middelsexorum, in regione quae dicitur Geddinges, in australi atque in occidente habens torrentem cuius uocabulum Fiscesburne, et in aquilonale ulterius quam uia publica iacet, duorum iugerum latitudine, in oriente uero aquam quae anglorum lingua Lake nominatur habens, quae est duarum, quae ibi sunt, ulterior; usque dum illam accipient sulcesque precedunt. Insuper memoratam aquam, id est Fiscesburnam, ea ratione pro-

rogans dono, ut sit aecclesiastici iuris potestate subdita in perpetuum; nunquam ego nullusque successorum meorum contra hanc donationis descriptionem uenire temptauerit. Quod si quis hoc praesumserit, nouerit se in destricto examine domino rationem reddendam, insuper cum raptoribus insolubilem subire sententiam.

CII.

* EÂNBERHT OF THE HWICCAS, 757.

✠ Regnante inperpetuum domino deo Sabaoth! [Dum certum constat omnibus orthodoxis ac catholicis uiris, quod istius uolubilis uitae transitoria uidelicet tempora momentaneis cursibus termino adpropinquare, et inreuocabiles esse iam praeteriti dies, nec non annorum curricula cum suis mensibus in priorem statum nunquam reuerti a nullo credentium dubitatur; et caetera quae restant subsequentia nullam facere moram festinando ad finem pro certo noscuntur. Idcirco ego Eanberhtus, deo praedestinante regulus propriae gentis Huicciorum][1] simulque germani mei mecum, Uhtredus uidelicet et Aldredus, eadem uocabuli dignitate et imperio fungentes, [his ante dictis manifestissimis causis instructi, quatinus cum istis saecularibus rebus quae citius transire constant, aeterna paradisi praemia quae sempiterna esse scimus lucrari ualeamus][2], aliquam agelli portionem, pro remedio animae nostrae, Milredo uenerando antistiti, ad sedem pontificalem et ad aecclesiam beatissimi apostolorum principis Sancti Petri, ubi corpora parentum nostrorum quiescunt, quae in Uuegernensi ciuitate fundata est, ter denos cassatos, id est, uicum qui nuncupatur Tredingtun, in duobus locis, in altero quater senos, in altero bis ternos, iuxta

[1] For the whole passage included between brackets, the second copy substitutes the words, "cuius concedente clementia, ego Eanberht, regulus propriae gentis Huicciorum."

[2] Wanting in second MS.

fluuium qui dicitur Stuur, iisdem terminibus adiacentibus quibus Tyrdda comes antea tenebat, libentissime in commune largiti sumus; ut semper seu nobis uiuentibus seu in Christo dormientibus, digna remuneratio in sanctarum orationum, cum missarum sacris celebrationibus, ab eadem aecclesia die noctuque, deo patrocinante, fideliter reddatur. Si quis uero, quod absit, hanc munificentiam nostram, pro deo omnipotenti concessam, plurimorumque consilio corroboratam, quorum infra nomina ponuntur, auaritiae aestibus succensus et diabolica praesumptione incitatus, infeliciter inritam facere praesumat, sciat se ab aeterna requie separatum, et cum Iuda impio traditore aeternis dampnationum legibus mancipatum. Si quis uero augendo multiplicare uoluerit, Christi instinctus amore,[1] augeat deus partem illius in remuneratione iustorum, ubi animae sanctorum fulgent in gloria. His hinc inde subscriptis terminis praefata certissime circumgiratur tellus.

✠ Ego Eanberht hanc nostram communem donationem pro ampliori firmitate signum sanctissimae crucis libens araui. ✠ Ego Uhtred ante praescriptam donationem nostram confirmans subscribo, et uexillum crucis praetitulaui. ✠ Ego Aldred, maiorum meorum conroboratus exemplis, almae crucis uexillum inposui. ✠ Ego Milred gratia dei episcopus, his praedictis rebus canonice consensi et signum uenerabile impressi. ✠ Ego Offa, nondum regno Mercionum a domino accepto, puer indolis in prouincia Huicciorum constitutus, huic donationi eorum consensi et signum honorabile beatae crucis conscripsi. ✠ Ego Totta, dei diffinitione antistes, hanc praenotatam munificentiam consensi et subscripsi. ✠ Ego Hemele, dei gratia praesul, aecclesiastice consensi, et signum salutiferae crucis praenotaui. ✠ Signum manus Heardberhti praefecti. ✠ Signum manus Ald-

[1] From this point all is wanting in second MS.

berhti praefecti. ✠ Signum manus Tiluuini abbatis. ✠ Signum manus Cusan abbatis. ✠ Signum manus Headdan presbyteri. ✠ Signum Ealdbaldi praefecti. ✠ Signum Eatan praefecti. ✠ Signum Cecces. ✠ Signum Dunnes. ✠ Signum Brogan. ✠ Signum Pendheres. ✠ Signum Uuales praefecti. ✠ Signum Beornhardi praefecti.

CIII.

CYNEUUULF OF WESSEX, 758.

✠ In Christi nomine! Ego Cyneuulf rex, cum consensu principum meorum supra nominatim designatorum, aliquam terrae portionem quasi .xxx. manentium habentem, familiae Christi in Maldubiensi monasterio constitutae, pro remedio animae meae, perpetualiter possidendam donaui. Haec est ubi se duo latices iunguntur Meardaeno et Reodburna, et in circuitu eorum, quemadmodum ipsi incolae bene nosce dinoscuntur terminos et limites locorum illorum, nec non et uillam cui subiacent, pascua, prata, arida, irrigua, simul et siluestria loca. Et haec acta sunt anno ab incarnatione Christi DCC.LVIII. Indictione XI.

✠ Signum manus Cyneuulfi regis. ✠ Hoc signum ego Cyneheardus episcopus, iussus a rege supranominato, inscripsi et subscripsi. ✠ Signum manus Hereuuardi episcopi. ✠ Signum manus Eoppan. ✠ Signum manus Herecan abbatis. ✠ Signum manus Intan. ✠ Signum manus Alfrithes. ✠ Signum manus Beornes abbatis.

CIV.

CYNEUUULF, 759.

[*Reciting and confirming a charter of Coinraed.*]

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi saluatoris! Ea quae secundum ecclesiasticam disciplinam ac sinodalia decreta salubriter definiuntur, quamuis solus sermo sufficeret, tamen pro euitanda futura temporis ambiguitate fidelissimis scripturis et documentis sunt commendanda. Quapropter ego Coinredus, pro remedio animae meae et relaxacione piaculorum meorum, aliquam terrae particulam donare decreuerim uenerabili uiro Bectune abbati, id est XXX. manentes, de aquilone riuus nomine Funtamel, ex meridie habet terram beatae memoriae Leotheri episcopi: nam earumdem supradictarum cespites pro ampliori firmitate euangelium superposui, ita ut ab hac die tenendi, habendi, possidendi, in omnibus liberam et firmam habeat potestatem. Si quis uero episcoporum seu regum contra hanc definitionis cartulam propria temeritate, uel potius sacrilega debaccatione uenire temptauerit, inprimis iram dei incurrat, a liminibus sanctae ecclesiae et separatus, et hoc quod repetit, uindicare non ualeat. Ego Coinredus, qui hanc cartulam donationis meae per omnia in manu propria signaui, et ad roborandum fidelibus testibus tradidi ✠. Ego Leotherius, quamuis indignus, episcopus hanc cartulam donationis subscripsi ✠. Ego Cunibertus abbas subscripsi ✠. Ego Hadde abbas subscripsi ✠. Ego Uuimbertus presbyter qui hanc cartulam rogante supra effato abbate scripsi et subscripsi et caeteri. ✠.

✠ Hoc signum ego Cyniheardus indignus episcopus impressi ad confirmandam roborandamque hanc cartulam, quam huiusmodi conscriptam esse fateor. Successor abbatis praenominati Bectuni Catuuali nomine dedit terram supra designatam . XXX . manen-

tium Uuintran abbati pro pecunia sua,. et scripsit libellum alium donationis huius atque possessionis suprascriptae, subtraxit tamen et donationis primae litteras et subscriptiones regum, episcoporum, abbatum atque principum, quia inter caetera terrarum suarum testimonia haec eadem terrae particula conscripta non facile potuit eripi neque adhuc potest: et propterea, decedentibus primis testibus longa deceptatio inter familias duorum monasteriorum orta est et perseuerat usque nunc: habe[b]ant autem hanc terram semper ex quo a praefato abbate primo data est Uuintran successores eius; et alterius familiae et successores primum libellum, qui manibus praedictorum testium roboratur. Iccirco ego nunc atque rex noster caeteri[que] quorum testificatio et subscriptio infra notatur, reconciliauimus eos in pace, partim data pecunia, partim iuramento adhibito in testimonium; ut deinceps successores Uuintran abbatis, id est Eguuald et familia eius quae est in monasterio quod dicitur Tissebiri, cum licentia alterius familiae cui praeest Tidbald abbas, habeant possideantque perpetualiter terram de qua diu altercatio erat: et praesens libellum ego discripsi atque excerpsi ab illo primitus dato Bectuno abbati, concedente scilicet Tidbaldo abbate et familia eius, et dedi Eguualdo abbati, testibus infra notatis consentientibus atque confirmantibus hanc scripturam, reprobrantibus autem alia scriptura quae sunt edita de hac terra. Et haec acta sunt ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi . DCCLVIIII. Indictione XII.

✠ Cyneuulf regis ✠. Hereuuald episcopi ✠. Scilling presbiter ✠. Cerdic presbiter et caeteri . ✠.

CV.

EÂNBERHT, Feb. 759.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi saluatoris! Nihil intulimus in hunc mundum, uerum nec auferre quid possumus; idcirco terrenis ac caducis aeterna et coelestis patriae praemia mercanda sunt. Qua propter cum licentia et permissione piissimi regis Offani Merciorum, nos tres germani, uno patre editi, Eanberht atque Uhtred necnon et Aldred, praetio redemptionis animae nostrae, non ignorantes in futuro prodesse si quid Christi membris libenter impendimus, donabimus tibi, Headda abbas, terram iuris nostri, decem cassatorum, aet Onnanforda. Confinia tamen eiusdem terrae ab australi plaga Uuisleag, ab occidente Rindburna, a septemtrionale Meosgeled, ab oriente uero Onnanduun, cum campis, siluis, pratis, pascuis, cum omnibus ad se pertinentibus; ut, quicquid exinde agere uolueris, liberum habeas arbitrium donandi: in tua sit potestate; numquam nos haeredesque nostros ullo tempore contra hanc donationem esse uenturos. Quod si quis praesumpserit in magno uel in modico inrumpere, sit separatus ab omni societate christianorum et in examine districti iustique iudicis praesumptionis suae poenam incurrat. Ad cuius cumulum nihilominus firmitatis, testes competenti numero ut subscriberent rogauimus, et ipsi signum sanctae crucis inpresserunt. Peracta est autem haec donatio in mense Februarii indictione XII. anno uero ab incarnatione Christi DCC.LVIIII. Et isti testes consenserunt.

✠ Ego Offa rex Merciorum, huic donationi consensi et subscripsi. ✠ Ego Eanberht regulus consensi. ✠ Ego Uhtred regulus consensi.

CVI.

* EÂDBERHT OF KENT, 761.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Ihesu Christo! Unicuique mortalium uitae suae terminus omnipotentis dei dispensatione incertus esse dinoscitur; uenit enim dominus ad uisitandum seruum suum in die qua non sperat, et hora qua non putat. Qua de re ego Eadbertus rex Cantiae, anno XXXVI° regni nostri, una cum consensu et consilio archiepiscopi Breguuini et principum meorum, pro aeterna redemptione animae meae, aliquid ex his quae mihi idem ipse dominus et saluator noster, cunctorum bonorum largitor, tribuerit, statuens donare decreueram; id est, duarum nauium transuectionis censum, qui etiam iuris nostri erat in loco cuius uocabulum est ad Serrae, iuxta petitionem uenerabilis abbatissae Sigeburgae, eiusque sacrae conuersationis familiae, in monasterio Sancti Petri quod situm est in Insula Tenaet; sicut a regibus Merciorum Aethilbaldo uidelicet clementissimo et rege Offan longe ante concessum est tributum in loco cuius uocabulum est Lundenuuic; alterius uero quod semper aedificatum est in monasterio eiusdem religiosae dei famulae omne tributum atque uectigal concedimus, quod etiam a thelonariis nostris iuste impetitur publicis in locis, qui appellantur Forduuic et Seorre. Hinc igitur praecipio et precor, in nomine omnipotentis dei, patriciis, ducibus, comitibus, thelonearii, actionariis, publicis dignitatibus, ut haec nostra concessio in dei donatione aeternaliter sit confirmata; ita ut nec mihi nec alicui successorum meorum regum siue principum, seu cuiuslibet conditionis dignitatibus, nefario temeritatis ausu, de supradicta donatione nostra aliquid fraudare uel minuere liceat. Si autem contigerit, ut nauis ista rupta et confracta sit, uel nimia uetustate consumpta, siue etiam, quod absit, naufragio perdita, ut alia in loco

illius ad utilitatem ibidem deo seruientium famulorum Christi et famularum construatur; ad hanc uidelicet conditionem, ut quicquid in suis mercimoniis in diuersis speciebus adquirere possint, nobis fideliter inoffense offerre debeant, simul cum ipsa naui, ad locum qui appellatur Forduuic. Et quicunque de hac donatione nostra, quod etiam specialiter omnipotenti deo firmiter concessum est, aliquid nefario calliditatis ausu abstrahere uel minuere temptauerit, sciat se a consortio sanctorum omnium separatum, et cum diabolo et angelis eius in perpetuum esse dampnandum; quoniam sanctum locum istum dehonestare conatus est, in quo primi apostolorum principis Petri intercessio orationibus assiduis et elemosinis floret pro omni populo christiano. Iccirco uiuens benedictione dei carebit, et moriens maledictioni debitae subiacebit, nisi digna satisfactione emendauerit, quod nuper studuit deprauare. Quicunque uero haec augendo custodierit, sit benedictus inperpetuum, et beatissimam uocem audire mereatur cum sanctis, Uenite benedicti patris mei.

✠ Ego Eadbertus rex hanc donationem a me factam propria manu signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Bregouuinus archiepiscopus ad petitionem Eadberti regis signum sanctae crucis expressi. ✠ Signum manus Iamberti abbatis. ✠ Signum manus Daene abbatis. ✠ Signum Bruni abbatis. ✠ Signum manus Baltheardi comitis. ✠ Signum Eathelhun principis. ✠ Signum manus Redfridi. ✠ Signum manus Budda. ✠ Signum manus Eathelberti. ✠ Signum manus Eadda. ✠ Signum manus Egesasi. ✠ Signum manus Aldred.

CVII.

* EÂDBERHT, July 25, 761.

✠ In nomine regnantis inperpetuum domini nostri Ihesu Christi, ac cuncta mundi iura iusto moderamine regentis! Quamuis parua et exigua sunt quae pro admissis peccatis offerimus, tamen pius dominus et redemptor noster non quantitatem muneris sed deuotionem offerentium semper inspicit. Qua de re ego Eadbertus, dei dispensatione ab uniuersa prouincia Cantuariorum constitutus rex et princeps, cognoscens initium uitae et mortis, quia omni humano generi indifferens est uitae cursus et mortis, prouidens ubi corpusculum meum condi deberet, nihil melius arbitratus sum, nisi ibi sepulturae traderetur ubi iam pristino tempore parentes meos sepultos esse omnibus constat, hoc est in monasterio beati apostolorum principis Petri cui praeesse dinoscitur honorabilis abbas Iambertus: et quia infructuosus esse non debeo supradictae aecclesiae, pro aeterna redemptione animarum nostrarum, meae uidelicet atque clementissimi regis Aethelberti, et corporum sepultura, necnon et pro missarum solempniis exhibendis, ad augmentum uitae inibi famulantium Christo, terram aratrorum sex in australi parte uici antiqui qui appellatur Mundlingeham, sicut a regibus Cantiae tempore pristino, et a nobis usque hactenus, concessa et possessa est. Interdicens etiam mihi hanc terram meisque successoribus a praesenti die et tempore, una cum consensu reuerentissimi archiepiscopi Bregouuini aliorumque seruorum dei, et principum meorum, beatissimo clauigero regni coelestis eiusque sacrae conuersationis familiae in perpetuo possidendum optuli, cum campis, siluis, pratis, pascuis, et cum omni tributo quod regibus daretur; ut liberam habeant potestatem possidendi, uel uendendi, uel etiam tradendi cuicumque uoluerint: terminos uero huius terrae

ideo non scribimus quia undique ab incolis sine dubitationis scrupulo certi sunt: et unius carri introitum in silua quae appellatur Saenling. Quicunque uero sequentium regum uel episcoporum, aut aliquis saeculari potestate fretus, haec nostrae donationis scripta in aliqua parte minuere, quod absit, uel irrita facere nisus fuerit, in primis iram dei incurrat, et a coetu omnium sanctorum segregetur, et sciat se praesumptionis suae ante tribunal Christi in die iudicii rationem esse redditurum. Scripta autem est haec cartula donationis anno XXXVI° regni nostri, die VIII° Kalendarum Augusti in ciuitate Dorouerni. Testes uero ad confirmationem infra nominatos adhibui.

✠ Ego Eadbertus rex hanc donationem meam uolens confirmare, propria manu signum sanctae crucis expressi. ✠ Ego Bregouuinus archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Iambertus abbas subscripsi. ✠ Signum manus Bruni abbatis. ✠ Signum manus Escuuald presbiteri. ✠ Signum manus Esne comitis. ✠ Signum manus Baldhardi. ✠ Signum manus Hearedi. ✠ Signum Eadberti.

CVIII.

AETHILBERHT OF KENT, 762.

✠ In nomine domini nostri Iesu Christi! Possessio quaedam est terrae in regione que uocatur Cert, monasterii scilicet beatorum Petri et Pauli apostolorum, quod situm est [ad] orientem ciuitatis Dorouernis. In hac autem terra habetur molina, cuius quippe semis utilitas, id est dimidia pars molendinae, a possessoribus praefati monasterii ac terrae huius ad uillam regalem quae uocatur Uuyth tradita est; pro hac uidelicet conditione atque commutatione, ut homo ille qui hanc terram, in qua molina est, tributario iure tenet, unius gregis por-

eorum pascuam atque pastinationem in saltu Andoredo iugiter haberet. Hanc autem commutationem ego Aethelbertus rex Cantiae, ut rata in perpetuum existat, signo dominicae crucis roborare curaui, et testes religiosos ut id ipsum facerent adhibui. Actum in ciuitate Dorouernis, anno ab incarnatione domini DCCLXII.

✠ Ego Aethelbertus rex, ut praefata commutatio atque donatio firma perpetuo existat, in nomine dei omnipotentis quibusque dignitatis ac conditionis hominibus praecipio et per crucem dominicae passionis adiuro, cuius signum ad cumulum firmitatis in hac paginula descripsi. ✠ Ego Bregouuinus archiepiscopus, testis consentiens, canonice subscripsi. ✠ Ego Aldbertus praefectus subscripsi.

CIX.

DŪNUUEALD, 762.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Dunuuald minister, dum aduiueret, inclitae memoriae regis Aethelberti, nunc uero pecuniam illius pro animae eius salute ad limina apostolorum Romae cum aliis perferre desiderans, uillam unam post obitum meum, ni forsitan hoc prius me uiuente placeat peragendum, quae iam ad Quenegatum urbis Dorouernis in foro posita est, quam nunc Hringuuine tenet; quam idem mihi praefatus rex cum aliis terrulis iure proprio cum tributo illius possidendam, et cuicunque uoluerim tradendam, condonauit; hanc uidelicet ad aecclesiam prope positam beati Petri et Pauli, ubi scilicet corpus eiusdem domini mei regis Aethelberti requiescit, pro animae illius et salute mea, aeterna donatione cum tributo illius possidenda attribuo; et ut nulla esset imposterum de hac contentio, hoc ipsum in libello primae donationis meae faciendum descripsi. Et ideo nunc cum consensu uenerabilis archiepiscopi nostri

Bregouuini hunc libellum huiusce donationis meae describi feci et manu propria roboraui, et illum atque alios religiosos testes ut idipsum faciant adhibeo. Actum anno incarnationis Christi DCC.LXII°.

✠ Ego Bregouuinus gratia dei archiepiscopus signum sanctae crucis subscripsi. ✠ Ego Dunuuald praefatam donationem meam signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Baltheardus dux subscripsi. ✠ Ego Cyneheardus presbiter consensi et subscripsi. ✠ Ego Iambertus abbas testis subscripsi.

CX.

* SIGIRAED OF KENT, 762.

✠ IN nomine domini nostri Ihesu Christi! Omnem hominem qui secundum deum uiuit et remunerari a deo sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum hilariter ex animo praebeat. Quoniam certum est, tanto facilius ea quae quisque a deo poposcerit consequi posse, quanto et ipse libentius hominibus recte postulata concesserit. Quocirca ego Sigiraed, rex Cantiae, tibi uenerabili Earduulfo episcopo, ut diligenter postulasti, aliquam particulam terrae iuris mei, id est quasi unius et semis iugeri in ciuitate Hrofi, ad augmentum monasterii tui, aeternaliter possidendam concedo ac describo, cum omnibus scilicet ad eam pertinentibus rebus. Haec autem terrula ab aquilonali portae monasterii tui iacet, et pertingit usque ad septentrionalem murum praefatae ciuitatis, intra terras uidelicet quas antea ab oriente et occidente possedisti, et ideo haec tibi satis accommoda quia in medio iacebat. Siquis autem contra hanc donationem meam aliquando uenire inuido maliuoloque animo temptauerit, sit in praesenti separatus a communione sanctae aecclesiae Christi, et in futuro a societate sanctorum omnium segregatus. Manentem hanc kar-

tulam in sua semper firmitate signo dominicae crucis roboraui, et idoneos testes ut et idipsum facerent, adhibui. Actum indict. XV. anno dominicae incarnationis DCCLXII.

✠ Ego Sigiraed rex Cantiae hanc donationem meam signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Eadbehrt rex Cantiae consentiens propria manu confirmaui. ✠ Ego Bregouuine archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldhuun abbas subscripsi. ✠ Signum manus Suuithuun. ✠ Signum manus Aethilhuun. ✠ Signum manus Esni. ✠ Signum manus Egbaldi. ✠ Signum manus Uuighaad. ✠ Signum manus Bunan. ✠ Signum manus Heabeorhti. ✠ Signum manus Tiidheah.

CXI.

* OFFA OF MERCIA, 764.

✠ REGNANTE in perpetuum domino nostro Ihesu Christo ac cuncta mundi iura iusto moderamine regenti! Ego Offa rex Merciorum, regali prosapia Merciorum oriundus, atque omnipotentis dei dispensatione eiusdem constitutus in regem, considerans et recolens quod uas electionis ueracissimis innotuit uerbis, quod istis temporibus instarent tempora periculosa: iccirco unusquisque de semet ipso plenius poterit agnoscere, quod quanto quis in hoc terreno habitaculo longiorem protraxerit uitam, tanto ueraciora esse omnia quae olim antiqui uates implenda esse praedixerunt. Iccirco necessarium duxi ut pro intercessionibus plurimorum, pro uenia meorum delictorum, et requie perpetua adipiscenda animae meae, aliquid ex his quae mihi largitor bonorum omnium Christus dominus donare dignatus est, id est, terram aratrorum uiginti in loco cuius uocabulum est Aeslingaham, quae etiam iacet ad occidentalem partem fluminis Meduuuacian, contigua ipso

fluuio, cum uniuersis terminis suis ad eam rite competentibus, cum campis, siluis, pratis, pascuis, paludibus et aquis, sicut olim habuerunt comites et principes regum Cantiae, et cum omni tributo quod regibus iure competit, tibi uenerabili Earduulfo, sanctae Hrofensis aecclesiae episcopo, libenter in perpetuum perdono. Et hoc cum consensu et licentia archiepiscopi nostri Bregouuini atque Heaberhti regis Cantiae, et principum nostrorum, ut possidendi uel uendendi, uel etiam tradendi cuicunque uoluerit liberam per omnia habeat potestatem. Et quia pro ipsius terrae recompensatione aliquam partem pecuniae nobis fideliter, libenter optulit, ad promerendam non solum specialiter mihi a domino pietatem, sed indulgentiam delictorum totius gentis nostrae, humiliter dominicam exorantes clementiam, ut liberet nos a malignis spiritibus et importunis et malis hominibus. Terminos uero huius terrae ideo latius non scribimus quia undique ab incolis absque ullo dubitationis scrupulo certi sunt. Quicunque uero sequentium regum aut principum, aut aliquis saeculari fretus potestate, haec nostrae definitionis scripta irrita facere, quod absit, nisus fuerit, sciat se in praesenti uita domini benedictione esse priuatum, et in nouissima maledictione subiacere, ut a consortio sit separatus sanctorum, et cum impiis et peccatoribus flammis ultricibus esse dampnandum, excepto si digna satisfactione emendare curauerint quod iniqua temeritate deprauarunt. Manente hac cartula in sua nihilominus firmitate, quam propria manu sacro signaculo roborare curaui et testes ut subscriberent rogaui, quorum infra nomina asscripta tenentur. Scripta est autem haec cartula in ciuitate Dorouerni, anno dominicae incarnationis DCCLXIIII. ind. II.

✠ Ego Offa, rex Merciorum, supra scriptam donationem atque emptionem signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Bregouuinus archiepiscopus, iuxta petitionem

clementissimi regis ante praedicti, consensi et scripsi. ✠ Ego Heaberhtus rex consensi et subscripsi.

Cohaerent uero huic terrae in commune saltu denberi III. Holanspic et Lindhrycg et Paedanbrig. ✠ Ego Botuuini humilis abbas consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Esne. ✠ Signum manus Uhtredi. ✠ Signum manus Broerda. ✠ Signum manus Eadbaldi. ✠ Signum manus Berhtualdi. ✠ Signum manus Bobba. ✠ Signum manus Cec. ✠ Signum manus Huuithyse. ✠ Signum manus Esne fratris eius. ✠ Signum manus Badoheardi. ✠ Signum manus Egbaldi. ✠ Signum manus Suithhuni. ✠ Signum manus Eangesli.

CXII.

* OFFA, 759—764.

✠ In nomine regnantis in perpetuum! Ego Offa rex Merciorum, illam donationem quam rex gloriosus Aethilbaldus deo omnipotenti, gratiarum persoluens actiones, Mildrithae abbatissae de nauis onustae transuectionis censu, qui a theloneariis exigebatur, conferre uoluit, pro remedio animae meae et pro munificentia orationum sanctarum, tibi Sigeburgae eiusdem monasterii abbatissae condonans attribuo. Ad hanc conditionem signum saluatoris nostri propria manu firmaui, et testes ut subscriberent rogaui.

✠ Ego Bregouuinus archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Signum Tottan episcopi. ✠ Signum Milredi episcopi. ✠ Signum Ecguulfi episcopi. ✠ Signum Eardulfi episcopi.

CXIII.

ECGBERHT OF KENT, 765.

✠ In nomine summi saluatoris et domini nostri qui ubique disponit omnia! Ego Ecgberhtus, rex Cantiae,

tibi Eardulfo meo fidelissimo ministro atque episcopo, tuae petitioni assensum praebui, cum consensu scilicet uenerandi archiepiscopi Genberhti, qui mihi in omnibus carus est, necnon et principum meorum, trado terram intra castelli moenia supranominati, id est Hrofescestri, unum uiculum cum duobus iugeribus, adiacentem plateae quae terminus a meridie huius terrae, quam tibi modo in praesenti possidendam habendamque, et cuicunque uolueris te uiuente seu moriente, dare aeternaliter perdono. Si quis autem hanc donationem meam inuido maliuoloque infringere temptauerit animo, sit separatus in hoc saeculo a participatione corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi, et in futuro a coetu omnium sanctorum segregatus, nisi antea suam praesumptionem digna satisfactione correxerit, manentem hanc kartulam in sua semper stabilitate. Suprascriptam donationem meam signo sanctae crucis Christi confirmare curabo, et alios religiosos uiros ut et ipsum agerent adhibui, quorum nomina cum signaculis dominicae crucis intra tenentur. Actum anno dominicae incarnationis DCCLXV.

✠ Ego Egcberhtus, rex Cantiae, hanc donationem meam signo sanctae crucis roborare curabo. ✠ Ego Gengberhtus gratia dei archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Badenoth episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Uban. ✠ Signum manus Udan. ✠ Signum manus Aldhun. ✠ Signum manus Uuilheri. ✠ Signum manus Uualhardi. ✠ Signum manus Tymbel. ✠ Signum manus Coenberhti. ✠ Signum manus Balhardi. ✠ Signum manus Aethelnodi.

Confirmatio Heaberhti regis Cantiae.

✠ Ego Heaberhtus rex Cantiae testis consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldberhtus abbas subscripsi. ✠ Signum manus Esni. ✠ Signum manus Badohardi. ✠ Signum manus Tidheah. ✠ Signum manus Baldhordi. ✠ Signum manus Eadberhti. ✠ Sig-

num manus Hetraedi. ✠ Signum manus Beornulfi. ✠ Signum manus Heara.

Confirmatio Offae regis Merciorum.

✠ Ego Offa rex Merciorum, ad petitionem Eardnulfi episcopi, hanc donationem in monasterio quod appellatus est Medy[s]haemstede, praesidente abbate Botuuino meo, manu atque impressione sanctae crucis Christi corroboraui, et licentiam dedi habendi seu tradendi cuicunque uoluisset. ✠ Ego Botuuine abbas consensi et subscripsi.

CXIV.

SIGIRAED OF KENT, 759—765.

✠ In nomine domini dei saluatoris nostri Ihesu Christi! Quamuis parua et exigua sint, quae pro amissis offerimus, tamen pius omnipotens deus non quantitatem muneris, sed deuotionem offerentium semper inquirit. Qua de re Ego Sigeredus, rex dimidiae partis prouinciae Cantuariorum, tam pro animae meae remedio, quam pro amore omnipotentis dei, terram aratrorum XX. quae appellatur Aeslingaham, tibi reuerentissimo episcopo Earduulfo sanctae Hrofensis ecclesiae, cum uniuersis ad se pertinentibus campis, siluis, pratis, pascuis, paludibus et aquis, et cum omni tributo quod regibus inde dabatur, in potestatem, cum consilio et consensu principum meorum, libenter in perpetuum perdono; ut possidendi uel habendi siue uendendi, uel etiam tradendi cuicunque uoluerit, liberam per omnia habeat potestatem. Sane quia cauendum est, ne hodiernam donationem nostram futuri temporis abnegare ualeat, et in ambiguum deuocare praesumptio, placuit mihi hanc paginam condere, et una cum cespite terrae praedictae tradere tibi; per quam non solum omnibus meis successoribus regum siue principum, sed etiam mihi

ipsi penitus interdico, ne aliter quam nunc a me constitutum est, ullo tempore de eadem terra quippiam agere audeant. Quod si qui forte obseruare neglexerint, et absque digna satisfactione praesentis uitae impleuerint infelices dies, audiant uocem aeterni iudicis sub fine mundi dicentis ad impios: Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum, qui praeparatus est diabolo et angelis eius. Qui uero curauerint custodire nihilque inrogarint aduersi, audiant uocem clementissimi arbitri, inquientis ad pios: Uenite, benedicti patris mei, percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi. Adiectis IIII. daenberis in commune saltu, hoc est Uuealdseuuestra, Billincgden, Cealcbyras, Meosden, Rindigsel.

✠ Ego Sigeredus rex hanc donationem a me factam, signum sanctae crucis propria manu scribendo, firmaui coram Bregouuino Archiepiscopo. ✠ Ego Bregouuinus Archiepiscopus, ad petitionem donatoris ante praedicti, consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Hereberhti Abbatis. ✠ Signum manus Baere Abbatis. ✠ Signum manus Bruno Abbatis. ✠ Signum manus Aescuualdi presbyteri. ✠ Signum manus Ecgbaldi comitis atque praefecti. ✠ Signum manus Ealdhuuni. ✠ Signum manus Esne. ✠ Signum manus Badohardi. ✠ Signum manus Aethelnothi.

✠ Ego Eanmundus rex hanc piam donationem suprascriptam propria manu roborandam hoc signaculo sanctae crucis expressi, in loco cuius uocabulum est Godgeocesham; praesente uenerabili archiepiscopo Bregouuino et consentiente, consilio quippe atque consensu omnium optimatum et principum gentis Cantuariorum.

✠ Ego Iaenberhtus abbas consentiens testis affui et subscripsi. ✠ Ego Huuaetred abbas consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Egesnothi. ✠ Signum manus Balthhardi. ✠ Signum manus Aldhuni. ✠ Signum manus Uda. ✠ Signum manus Puda.

CXV.

* CYNEUUULF OF WESSEX, 766.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Cum constet omnibus catholicis et recte credentibus in domino quod tempora huius temporalis uitae longe lateque per orbem incertis ac diuersis causis quotidie transeunt, necnon homines subitanea aegritudine praeuenti, statim uitam finiendo deserunt, simulque omnia fugitiua amittunt beneficia domini sine aliqua tarditate pauperibus hic tribuendo erogemus, ut illuc fructum mercedis in aeterna patria sine fine cum domino feliciter accipiamus. Quapropter ego Cyneuulphus Occidentalium Saxonum rex, aliquam terrae partem, pro amore dei et pro expiatione delictorum meorum, necnon, quod uerbo dolendum est, pro aliqua uexatione inimicorum nostrorum Cornubiorum gentis, cum consensu episcoporum atque satraparum meorum, dei apostolo atque ministro, sancto Andreae, humiliter ascribendo donabo; hoc est XI. manentium prope fluuium qui dicitur Uueluue, ad augmentum monasterii quod situm est iuxta fontem magnum quem uocitant Uuielea, ut eo diligentius in ecclesia sancti Andreae apostoli deo soli deseruiant, hiis territoriis circumscriptam, etc. Si quis haec infringere uel imminuere ausus sit, sciat se coram Christo et sanctis angelis eius in ultimo examine rationem redditurum. Scripta est haec syngrapha anno dominicae incarnationis DCCLXVI. indict. XII.

✠ Ego Cyneuulphus Geuuisorum rex, hanc meam donationem cum signaculo sanctae crucis corroboraui. ✠ Ego Hereuualdus episcopus huius munificentiae cartulam propria manu signaui. ✠ Ego Cynehardus episcopus huic largitati consensi et subscripsi.

CXVI.

OFFA OF MERCIA, 767.

In nomine Trinus diuinus

Regnante in perpetuum dño nostro. Ego offa . diuina gubernante gratia rex mercior. Stidberhtae uenerabili uiro atq. abbatis cura praedito terram . XXX . manentium in middil . saexum . bituih . gumeninga hergae end liddinge et est VI . manentium ex habitatis ab oriente torrentis lidding . libentissime concedens donabo. et iste praefatus stidberht mihi terram totidem manentium id est . XXX . in ciltinne . in loco ubi đr wichama in uicem commutationis p'donauit. Si quis ƚ q̃ absit hanc nr̃am commutationem infringere [praesumat sciat] se coram xp̃o et angelis eius rationem redditurum.

Dominicae ƚ incarnationis . añ . DCC.LVII . Indic̃t. V. haec donationis datio et muneris mutatio peracta est . his testibus consentientib . [et cons]cribentibus quorum nomina infra karaxata [uidentur].

✠ Ego . offa rex merciorum subscrib̃
✠ Ego . gengberht gratia dei archiep̃is
✠ Ego . eadberht ep̃s
✠ Ego . cuutfert ep̃s

Endorsed by Pilheard, 799—802.

Has igitur cartulas donationũ uel commutationũ p̃nominatorũ regũ aethelbaldi uidelicet atque offani cum ad me usq: peruenerunt. Ego pilheardus misellus comis regis mercionũ coenuulfi iustissime adquirens accipi easq: in synodali conciliabulo iuxta locum qui dicitur caelichyth . coram rege iã nominato merciorũ et p̃sulib: ecclesiarũ đi necnon et ducibus seu principib: produxi et per pecuniã piissimo iam tũ domino meo rege merc̃ libertatem terrarũ illarũ consecutus sũ . id est . cc . solidis . et ut postea in dieb: meis uel successorũ meorũ omni anno . XXX . ut ab omniũ fiscaliũ

redituū operū onerūque seu etiā popularium conciliorū uindictis nisi tantum . praetiū ꝓ ꝓ̄tio liberæ sint in perpetuū. Trium tamen causarum puplicaꝝ ratio reddatur . hoc ÷ instructio pontuū et arcis . uerū etiam in expeditionis necessitatem uires . v . tantum mittantur Huius rei gestę hi fideles testes aderant quos hæc cartula ꝯp̄hendit.

[✠] At nc̄ ego Coenuulfus đo dispensante rex merc̄ propriae donationis meę libertatem signo sc̄æ crucis libentissime Subscribo ✠.

✠ ego æthelheardu đo largiente arc̄ ep̄is sig̃ uenerandæ crucis sup̄sc.

✠ ego unuuona ep̄s ꝯseñ
✠ ego aldulf ep̄s ꝯseñ
✠ ego utol ep̄s ꝯseñ
✠ ego eadulf ep̄s ꝯseñ
✠ ego deneberht ep̄s ꝯseñ
✠ ego haðoberht ep̄s ꝯseñ
✠ ego cyneberht ep̄s ꝯseñ
✠ ego uuigberht ep̄s ꝯsens̄
✠ ego alhheard ep̄s
✠ ego tiðferð ep̄s
✠ ego uuihthun ab̄
✠ ego beonna ab̄
✠ ego folcred ab̄

✠ ego coenuulf đi dono rex merc̄ ꝯsentiendo subscribo

✠ ego heaðoberht
✠ ego æðelmund
✠ ego esne
✠ ego heardberht
✠ ego ceolmund
✠ ego wigga
✠ ego croda
✠ ego cuðred
✠ ego osulf
✠ ego beornnoð
✠ ego cynhelm

CXVII.

UHTRED OF THE HWICCAS, 767.

✠ In nomine dñi nĩ. ihũ xp̃i. Certissime itaq: absq: dubitatione constat omnia quae uidentur temporalia esse et quae non uidentur aeterna esse. idcirco ego uhtredus đo donante regulus huicciorum cogitaui ut ex accepta portione terrigenis regni a largitore omnium bonorum aliquid quamuis minus dignum pro remedio animae meae in usus ecclesiasticae libertatis erogarem . unde fideli meo ministro aeðelmundo uidelicet filio ingeldi qui fuit dux et præfectus aeðilbaldi regis cum consensu ⁊ licentia offani regis merciorum simulq: episcoporum et principum eius terram quinq: tributariorum id est uicum qui nominatur eastun iuxta fluuium in . . . . . qui dicitur saluuarpe iure ecclesiastico possidendam libentissime pro dño omnipotenti donabo . quam is semper possideat et post se cui uoluerit heredum relinquat. insuper digno praetio ab eo suscepto pro remedio animae nostrae et pro amore caelestis patriae Sciat unusquisq: hanc terram liberam esse ab omni tributo paruo uel maiore publicalium rerum et a cunctis operibus uel regis uel principis praeter instructionibus pontium uel necessariis defensionibus arcium contra hostes . omnimodo quoq: in đi omp̃is nomine interdicimus ut si aliquis in hac praenominatam terram aliquid foras furaue[rit] alicui soluere aliquid nisi specialiter pretium pro pretio ad terminum ad penam nihil foras augentem hoc meum praeceptum omnipotens đs sua augere bona in aeternum non cessat . minuentem quod non optamus sciat se ante tribunal xp̃i rationem redditurum nisi ante ea đo et hominibus satis emendauerit. Conscripta est is haec donatio anno ab incarnatione dñi. nĩ. ihũ. xp̃i. DCCLXVII. ind. VI. lun. V.

✠ ego offa đi dono rex merc. huic donatione ɔsensi ⁊ subscripsi.

✠ ego uhtredus huič. regulos meam libertatis donationem corroborans scripsi.

✠ ego aldred subreguł huič. ɔsensi ⁊ suƀ.

✠ ego mildredus ep̃is huič. ɔsensi ⁊ suƀ.

✠ ego eata ɔsensi ⁊ suƀ.

✠ ego brorda ɔsensi ⁊ suƀs.

✠ ego berhtwald ɔsen ⁊ suƀs.

CXVIII.

UHTRED, 770.

In nomine dñi nr̃i ihũ xp̃i! Certissime itaque et absque dubitatione constat omnia quae uidentur temporalia esse, et ea que non uidentur aeterna esse. Iccirco ego Uhtredus deo donante regulus Huicciorum, cogitaui ut ex accepta portione terreni regni a largitore omnium bonorum aliquid quamuis minus dignum pro remedio animae meae in usus ecclesiasticae libertatis erogarem; hinc igitur concessi fratribus deo seruientibus in monasterio Uuigornensi quod constructum est in honore sanctissimae uirginis et matris domini nostri Ihesu Christi Mariae, cum consensu et licentia regis Offani Merciorum simulque episcoporum ac principum eius terram illam x tributariorum, scilicet uicum qui Stoke appellatur iuxta fluuium in orientali parte qui dicitur Saleuuearpe iure ecclesiastico pro salute animae meae omni tempore possidendum, et insuper pro remedio animae meae et pro amore coelestis patriae, sciat unusquisque hanc terram liberam esse ab omni tributo paruo uel maiore publicalium rerum et a cunctis operibus regis uel principis praeter instructiones pontium uel necessarias defensiones arcium contra hostes. Augentem hoc meum praeceptum omnipotens deus sua augere bona in aeternum non

cesset; minuentem, quod non optamus, sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum, nisi antea deo et hominibus satis emendauerit. Conscripta est autem haec donatio anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi DCCLXX. indictione VIIII. decennouali XI. lunari VIII.[1]

✠ Ego Offa dei dono rex Merciorum, hanc donationem subreguli mei consensi et signum sanctae crucis imposui. ✠ Ego Mildredus pia dei dispensatione humilis Huuicciorum episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uhtredus, Christi gratia concedente regulus propriae gentis, hanc meae libertatis donationem pro domino concessam corroborans, signum salutare subscripsi. ✠ Ego Aldredus subregulus Huuicciorum huic concessae donationi fratris mei consentiendo subscribo. ✠ Ego Eada consensi et subscripsi. ✠ Ego Brorda consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadbald consensi et subscripsi. ✠ Ego Cyneðryð regina Merciorum consensi et subscripsi. ✠ Ego Ecgferð filius amborum consensi et subscripsi.

CXIX.

OFFA OF MERCIA, 772.[2]

✠ REGNANTE inperpetuum domino nostro Ihesu Christo! Ego Offa Merciorum rex, anno quinto regni mei, do et concedo Aethelnotho abbati apostolorum Petri et Pauli, terram duarum manentium iuris mei in loco qui appellatur Beuuesfeld cum certis terminibus, pro expiatione criminum meorum, in ius proprium libenter concedo; hoc modo, ut habeat et possideat cum campis et siluis, uel omnibus ad se pertinentibus bonis,

[1] The year and indiction do not coincide; but the lunar and decennovenal are for the year 770, which must therefore be adopted.

[2] This charter appears to be dated ten years too early, namely, in 762. If we read "*anno decimo quinto* regni mei," the whole is consistent.

et ad pascendum porcos et pecora, et iumenta in silua regali aeternaliter perdono; et unius capreae licentiam in silua quae uocatur Saenling, ubi meae uadunt; post obitum uero tuum habeas potestatem tradere eam homini cui tibi placuerit, pro aeterna redemptione animarum nostrarum. Si quis uero regum, quod non credo, seu principum, siue quilibet a subiectis eorum, hanc nostram munificentiae largitatem infringere uel minuere praesumpserit, sciat se a participatione domini nostri Ihesu Christi corporis et sanguinis alienum esse in hoc saeculo; et in districto dei omnipotentis iudicio, coram Christo et angelis eius rationem esse redditurum; manente hac cartula in sua semper nihilominus firmitate.

✠ Ego Offa rex Merciorum hanc donationem confirmans, propria manu signum crucis Christi infixi. ✠ Ego Iambertus archiepiscopus et rector catholicae ecclesiae consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Cynethrithae reginae. ✠ Signum manus Ecgfrithi filii regis. ✠ Signum manus Brordan ducis. ✠ Signum manus Aethelheardi principis. ✠ Signum manus Binnan. ✠ Signum manus Berhtuualdi. ✠ Signum manus Eadbaldi.

CXX.

OFFA, 772.

✠ Cuncta regalia sceptra recto iustoque moderamine iugiter gubernante pio saluatore hominum! Ego Offa, dei praedestinatione rex Anglorum, seniorum meorum magisterio edoctus et exemplo roboratus, ut ex percepto mundani regni dominio qualemcunque partem, quamuis minus dignam, pro absolutione meorum peccaminum, et pro redemptione animae meae, in usus ecclesiasticae liberalitatis subrogarem; ideoque nunc terram octo manentium, hoc est, uicum qui nuncupatur

aet Eulangelade, qui situs est in orientali parte fluuii, qui nominatur Bladen, pro aeterna salute meae animae, quandoque in futuro dante deo [ad monasterium uocabulo aet Breodune, post obitum Riddan et uxoris eius Bucggan, ministri mei, uel filiae eius Heaburge, in ius ruris aecclesiastici, libentissime perdonans concedo.][1] Sunt autem termini ruris illius in orientali plaga etc. Condonantium uero et consentientium signa infra, et nomina sub testimonio maiore perscripta, notabo.

✠ Ego Offa rex hanc meam munificentiam signo crucis munio. ✠ Ego Eadberhtus episcopus consensi. ✠ Ego Berthun episcopus. ✠ Ego Deora episcopus. ✠ Signum manus Berhtuualdi presbyteri. ✠ Ego Uuermund episcopus. ✠ Ego Ealdberht episcopus. ✠ Signum manus Cudd abbatis. ✠ Ego Ceoluulf episcopus. ✠ Ego Botuuine episcopus. ✠ Signum manus Brordan principis.

[Consenserunt et subscripserunt uiri praesignati in loco, qui nominari solet pluraliter Godmundes leas, libellum istum ; signatur anno ab incarnatione Christi DCCLXXII. Indict. XIII^{tia}.]

CXXI.

OFFA, 774.

✠ In nomine ihu xpi saluatoris mundi qui est et qui erat et qui uenturus est . per quem reges regunt et diuidunt regna terrarum. Sicut dispensator uniuersę terrę mihi distribuit secundū mensurā suę ꝓprię uolun-

[1] In place of the clause between brackets, the third MS. reads,—“ Riddun, fideli meo ministro, in ius ruris aecclesiastici libentissime perdonans concedo : hac tamen conditione interposita, ut dierum illius termino, uxorisque suae Bucgan, nec non etiam filiae eius Heaburgae, habeant terram illam iure dominationis, et, post dierum eorum conclusionem, etiam rus praenominatum, cum libro descriptionis huius, ad monasterium, quod nominatur Breodun in Huiccia reddatur.” This third MS. has also impertinent variations in the forms of the subscriptions, and the final passage enclosed within brackets.

tatis ita eiusdem gratia concedente . ego offa rex anglorũ dabo et concedo iaenberhto archiep̃o aliquam partẽ terrę in loco qui dicitur hehham et huius terrae estimatio . v . aratrorum esse uidetur his notissimis confiniis circumcincta . a circio mædham . hinc per confinia acleage . et sĩc iuxta wæterlea . dehinc ad colling . sic per uiam quæ ducit ad eohinga burh in terram sc̃i andreę . et sĩc per confinia mersctunes . hinc tendit ad bulanham . et sic in mercfleot. et hoc predictũ donũ ad cumulũ maioris firmitatis signo sc̃ę crucis xp̃i anno dñicæ incarnationis . DCC.LXXIIII . perstrinximus . cum sacerdotibus et senioribus populi more testiũ subscribendo.

✠ Signũ manus offæ regis suprascripta confirmantis. ✠ Signũ manus iaenberhti archiep̃i. ✠ Signũ manus cynethrythe reginæ. ✠ Signũ manus eadberhti ep̃i. ✠ Signũ manus aldberhti abb̄. ✠ Signũ manus brordan principis. ✠ Signũ manus berhtuuoldi princip̃. ✠ Signum mañ eadbaldi ducis. ✠ Signũ mañ brordani p̃fecti. ✠ Signũ mañ folcberhti abb̄. ✠ Signũ mañ byrhthuni ep̃i. ✠ Sigñ mañ ceolulfi ep̃i. ✠ Sigñ mañ botuuini abb̄. ✠ Sigñ mañ ætheluuoldi abb̄. ✠ Sigñ mañ eadberhti abb̄. ✠ Sigñ mañ esni. ✠ Sigñ mañ eadberhti. Sigñ mañ boban. ✠ Sigñ mañ badohardi. ✠ Sigñ mañ uuigheardi. ✠ Sigñ mañ ciani. ✠ Sigñ mañ hearedi. ✠ Sigñ mañ suithuni.

CXXII.

OFFA, 774.

✠ In nomine Ihesu saluatoris mundi, qui est et qui erat et qui uenturus est, per quem reges regunt et diuidunt regna terrarum ! Sicut dispensator uniuersae terrae mihi distribuit secundum mensuram suae propriae uoluntatis, ita eiusdem gratia concedente, Ego Offa rex

totius Anglorum patriae dabo et concedo Iamberto archiepiscopo ad aecclesiam Christi, aliquam partem terrae trium aratrorum, quod Cantianice dicitur thre sulinge, in occidentali parte regionis quae dicitur Merssuuare, ubi nominatur ad Liden. Et huius terrae sunt haec territoria, etc. Et hoc praedictum donum in perpetuum largitum qui auerterit a possessione aecclesiae Christi, auertat a se Christus misericordiam suam, manente hac cartula nihilominus in sua firmitate. Ad cuius cumulum firmitatis signum sanctae crucis Christi anno dominicae incarnationis DCCLXXIIII impressimus, cum sacerdotibus et senioribus populi, more testium subscribendo.

✠ Signum manus Offae regis suprascripta confirmans. ✠ Signum manus Iamberti archiepiscopi. ✠ Signum manus Kenedrithe reginae. ✠ Signa manuum Byrhthuni, Ceolulphi, Edberti episcoporum; Botuuini, Aldberti, Aðeluuoldi, Aldberhti, Folcberhti abbatum; Brordan Berhtuuoldi principum; Edbaldi ducis; Brordan praefecti; Esny, Edberhti, Boban, Badohardi, Cyan, Haredi, Suuithuni.

CXXIII.

OFFA, Feb. 774.

✠ In nomine sanctae Trinitatis! Ait enim apostolus, Nihil intulimus in hunc mundum, nec auferre quid possumus; et beatus Iob, Nudus egressus sum ex utero matris, et nudus reuertar in terram. Quapropter ego Offa, rex Anglorum, breuitatem uitae huius considerans, et quod cum his caducis mercanda esse aeterna polorum regna, rogatus a uenerabili episcopo Milredo, terram XL. cassatorum, in loco qui nuncupatur Readanoran, ad aecclesiam beati Petri, apostolorum principis, in Uuigerna ciuitate, in ius proprium libentissime concedens possidendum donabo. Sit autem terra illa libera ab

omni saecularis rei negotio, praeter pontis, arcisue restaurationem, et contra hostes communem expeditionem. Si quis autem hanc donationem meam cum bona uoluntate in omnibus custodire conauerit, sciat se in coelestibus habere consortium cum deo et angelis eius, et si aliquis conuertere hoc uoluerit et ad malam seruitutem uel ergastulum mutare uoluerit, sciat se separatum a consortio omnium sanctorum dei in coelis, et cum diabolo et angelis eius sine fine in perpetuum dampnatum, nisi ante hic deo et hominibus cum satisfactione emendauerit. Hic sunt termini, etc. Peracta est autem haec donatio in mense Februario, indictione XII. anno uero ab incarnatione Christi DCCLVIIII. Et isti testes consenserunt.

✠ Ego Offa rex hanc meam munificentiam signo crucis munio. ✠ Ego Cyneðryð regina. ✠ Ego Iambertus archiepiscopus. ✠ Ego Tilherus episcopus. ✠ Ego Brordan dux. ✠ Ego Eadberhtus episcopus. ✠ Ego Ceoluulfus episcopus. ✠ Ego Eadbald dux. ✠ Ego Ealhmund dux.

CXXIV.

MILRED, 774.

✠ DOMINO et saluatore nostro perpetualiter regnanti! Ego Milredus Christi tribuente gratia humilis Huicciorum episcopus, terram monasterii quod nominatur Uuidiandun, quod situm est in occidentali parte fluuii qui dicitur Tillnoð. XXI. manentia, quam uidelicet terram Oshere subregulus Huicciorum Dunnan famulae dei ut esset iuris ecclesiastici tradidit, consentiente Aethelredo regi Marcionum. Illa autem praefatam terram post se reliquit possidendam filiae suae, Hroðuuare scilicet abbatissae, cum conscientia atque licentia Egcuuini reuerentissimi episcopi; at illa praedicta Hroðuuara abbatissa mihi in ius propriae libertatis at-

que possessionis largita est. Nunc ergo cum licentia seruorum dei, qui sub meo regimine dei prouidentia constituuntur, libenter Aeðelburge honorabili abbatissae, filiae Aelfredi, eam trado; ita tamen ut ipsa uiuente habeat et possideat, et post obitum eius ad aecclesiam beati Petri principis apostolorum quae sita est in Ueogerna ciuitate, ubi et pontificalis cathedra Huicciorum constituitur pro aeterna redemptione animae meae iterum reddat. Haec cartula scripta est anno ab incarnatione Christi . DCC.LXX.IIII. indictione XII. his testibus confirmantibus.

✠ Ego Milred episcopus hanc meam donationem signo crucis confirmabo, ea conditione[1] ut illa Aeþelburh illud monasterium aet Ueogernacestre cum omnibus bonis quae ibi sunt post diem eius ad Ueogernensem quoque reddat aecclesiam, sicut praeceptum erat patris eius Aelfredi.

CXXV.

ALDRED OF THE HWICCAS, 757—775.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi mundi saluatoris! Nihil intulimus in hunc mundum uerum nec auferre quid possumus. Idcirco terrenis et caducis coelestis patriae praemia mercanda sunt. Qua de re ego Aldred, cum consensu et licentia Offani regis Merciorum et Uhtredi germani mei, pro redemptione animae meae et pro spe salutis aeternae, terram trium cassatorum, in loco, qui dicitur Huntenatun, cum omnibus sibi adiacentibus rebus et rectis hiis omnibus, in siluis, in campo, Beornheardo comite meo, digno praetio insuper ab eo suscepto, in ius proprium libenter pro domino largitus sum. Si autem, quod absit, quis auaritiae spiritu infectus, hanc donationem, quam cum conscientia et permissu Offani regis Merciorum et Uhtredi

[1] MS. contradictione.

fratris mei [feci], minuere temptauerit, ponet deus partem eius cum Iuda infideli traditore. Si autem quis beniuolo animo instinctus, augere uoluerit, augeat deus partem illius in paradiso, cum fideli latrono, qui meruit audire, Hodie mecum eris in paradiso. Signa autem et nomen consentientibus et conscribentibus hic infra adnotabo.

✠ Ego Offa, dei gratia rex Merciorum, hanc donationem consentiendo describo. ✠ Ego Milred episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uhtred consensi. ✠ Ego Eadda consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldred hanc meam donationem confirmando subscripsi. ✠ Ego Brorda consensi. ✠ Berhtuuald. ✠ Tilhere abbas. ✠ Cusa. ✠ Hunta. ✠ Broga. ✠ Headda. ✠ Caec. ✠ Aeðelmund. ✠ Eadgar.

CXXVI.

* OFFA OF MERCIA, 757—775.

✠ Omnibus patet fidelibus quod hic non habemus manentem ciuitatem, iuxta gloriosi doctoris gentium Pauli uocem, quoniam per momentanea succedentium temporum curricula et carnis fragilitatem, omnia labentis uitae subsistentia festinare uidentur ad finem. Propterea ego Offa, rex Merciorum diuinae misericordia gratiae, pro adquirenda deificae remunerationis requie, animaeque meae remedio et salute, et meorum facinorum releuatione, terram cum finibus suis, quae pertinet ad uillam quae uocatur Uuican, sitam in occidentali parte Saferne, regia utens potestate, dono libertati, et Mildrede pontifici perpetua haereditate trado in possessionem iuris aecclesiastici, ad laudem et gloriam et honorem altissimi dei, omniumque sanctorum nunc et omni tempore saeculi. Si quis ergo hanc nostrae donationis elemosinam minuere uoluerit et delere, auferatur et deleatur memoria eius de libro uitae, et cum Iuda,

Christi traditore, crematur aeterna combustione; et Annania et Saphira sentiat iram ultionis diuinae, nisi in praesenti uita emendauerit condigna satisfactione. Haec enim sunt nomina finium terrarum, etc.

The witnesses' names are wanting.

CXXVII.

CEÔLFRITH, 757—775.

✠ In nomine domini Ihesu! Spe enim salui facti sumus; spes autem quae uidetur non est spes, et quae non uidemus per patientiam expectamus quia aeterna sunt. Ideoque ego Ceolfrithus, abbas dono dei, iure paterno haereditario dono terram meam et haereditatem patris mei Cyneberhti, pro redemptione animarum nostrarum, ad aecclesiam beati Petri apostoli, et ad sedem episcopalem in Uuigrinnanceastre, cui nunc praeest uenerabilis episcopus Milredus, cum consensu et licentia Offani regis Merciorum, et principum eius, et testium, quorum infra inseruntur nomina. Est autem terrae locus celebris, qui dicitur Heanburh . xx. manentium, et in prouincia Usmerorum, qui nominatur aet Sture . XIII. cassatos habens. Si quis autem, quod absit, ex parentela mea uel externorum, maliuola mente et maligno spiritu instigatus, huius donationis nostrae munificentiam infringere nititur et contraire, sciat se in die tremendo coram summo deo rationem redditurum.

✠ Ego Offa, rex Mercensium, donum et datum Ceolfrithi abbatis consentiendo subscribo. ✠ Ego Milred signum crucis infixi. ✠ Ego Aldred subscripsi. ✠ Ego Uhtred subregulus consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadbald, praefectus et princeps Offae regis, consensi.

CXXVIII.

* UHTRED OF THE HWICCAS, 764—775.

✠ APPROPINQUANTEM mundi terminum, etiam per indicia comperta et signa manifesta declaratur, quemadmodum sacra euangeliorum oracula pronuntiant; humani quoque generis proles, certis et incertis conditionum euentibus de hac temporali luce multis ac miris modis rapitur. Iccirco ego Uhtredus, dei dono subregulus Huicciorum, de his tremendis causis mente reuoluens, optimum hoc fore excogitaui, ut aliquid ex immensis donationibus quae mihi indigno deus omnipotens et domini mei piissimi reges Merciorum donauerunt, pro remedio animae meae, ad aecclesiam beatae semper uirginis dei genetricis Mariae, que sita est in Uuegerna ciuitate, ubi corpora patrum meorum digne conduntur, in usus aecclesiasticae necessitudinis dedissem. Et ideo secundum licentiam et permissionem domini mei excellentissimi Offani, regis Mercionum, et ducum eius ac principum, quorum signa crucis manuum ac nomina infra perscripta litteris his assignabo, dabo terram duarum mansionum iugera continentem, quae iacet iuxta fluuium qui dicitur Stur, ad uadum nomine Scepesuuasce, ea conditione, ut congregatio illa aecclesiae sanctae Mariae ad propriam mensurae participationem mensae illorum habeant, et bene unanimes utantur in domo pauperes Christi qui habitant in ea. Et quae saepe contigit pro incertis haeredum successibus, quibus non est annunciatum, obliuionis ignorantia antiquorum scripta et dicta ignota existunt, propterea causam huius donationis telluris litteris caraxabo. Milredus uidelicet, uenerabilis episcopus meus, et domini mei fidus amicus, postulabat a me, ut terram illam darem ante nominatae aecclesiae praetio ab eo accepto; quod et consilio meorum consiliatorum consensi. Insuper atque placabili pecunia ab eo suscepta, pro amore coeles-

tis patriae, et pro stabilitate regni mei, hanc donationis terram concedens donabo ad aecclesiam saepe nominatam beatae Mariae matris domini. Nunc ergo, sicut promisi, testium et consentientium signa et nomina, pro maiore stabilitatis gratia in perpetuum conseruandum conscribo.

✠ Ego Offa, dei gratia concedente Merciorum rex, mei ducis postulatione rogatus, huic donationi praescriptae consensi, et uexillum sacratissimae crucis Christi pro admunitione firmissima subscribendo impressi. ✠ Ego Uhtredus subregulus meam donationem signo sanctae crucis corroboro. ✠ Ego Aldredus, frater Uhtredi atque subregulus Huicciorum, consensi et subscripsi. ✠ Ego Mildredus supplex episcopus huic donationi signum mirabile beatae crucis infixi. ✠ Ego Eadbertus episcopus consensi. ✠ Signum manus Eatan principis. ✠ Signum manus Esni ducis. ✠ Signum manus Brordan principis. ✠ Signum manus Eanberhti ducis. ✠ Signum manus Berhtuualdi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi ducis.

CXXIX.

* OFFA OF MERCIA, 765—775.

✠ In principio, secundum Geneseos, fecit deus coelum et terram, coelum uidelicet coeli domino constituens, terram autem dedit Adam, de qua factus est, iterumque in eam reuersus, ipsius fabricatoris testimonio patet, ad eum dicentis : Terra es, et in terram ibis ; puluis es, et in puluerem reuerteris. Diuisitque terram in filios ac nepotes eorum, per innumera saeculorum latercula. Nouissime quoque nobis, secundum apostolum, in quos fines saeculorum deuenerunt, aliquam portionem regendam sua praedestinatione commendauit. Qua propter ego Offa rex Merciorum,

imitatus antecessorum meorum exempla, ut ex mortali regno, quod citius constat finiendum, regnum immortale finemque nesciens, ubi iustorum animae simul cum angelis iuncte fulgent in gloria, coram altithrono deo deorum, facilius consequi et optinere ualeam, atque, ex erogatione talenti mihi crediti, aliquid domino meo lucri proferrem; ideo partem aliquam agelli, pro remedio animae meae, fruendum uiro honorabili Milredo, Huuicciorum antistiti, in proprium dominium, regia utens potestate, libentissime largitus sum; id est, quinquies bina manentia, in loco qui proprio nuncupatur uocabulo Pirigtun, cum omnibus ad se rite pertinentibus; ut eo uiuente bene utens possideat, et post, euoluto calculo momentanei cursus dierum illius, cuicunque uoluerit hominum rato haereditario relinquat possidendam.

✠ Hanc quoque donationem Ego Offa, rex Merciorum, confirmo. ✠ Ego Iamberht archiepiscopus. ✠ Ego Eadberht episcopus. ✠ Ego Cyneheard episcopus. ✠ Ego Ecgulf episcopus. ✠ Ego Huuithyse. ✠ Ego Brordan. ✠ Ego Brihtuuald. ✠ Ego Cinmann. ✠ Ego Eatan. ✠ Ego Esne.

CXXX.

* OFFA, 777.

✠ Cum ante oculos superni iudicis cuncta perspicaciter oculis suae potentiae cernentis sistamus, eiusque portemus imaginem qui nos in crucis robore, suo praetiosissimo redemit cruore, et paradisi reserauit ingressum sua mirifica ascensione, magna nobis est necessitas bonis insudare operibus, dum adhuc hic corpore uiuimus, menteque sedula coelestis regni anhelare alodem, ne cum uenerit meritorum iustus discussor, quid in nobis repperiat noxium unde dampnemur, sed magis ipsius allubescente clementia pla-

citum unum coronemur, beatarum adunati animarum cuneis. Quapropter ego Offa filius Thingfrith, deo concedente rex Merciorum, pro redemptione animae meae et praedecessorum meorum, ecclesiae beatae Mariae in Eouesham et monachis ibidem deo seruientibus, ex una parte fluuii quae Bladene uocatur, Deilesford, Eunelade, Ceasteltone, Cornuuelle, Salteford, Deorneford, Siptone, animo libenti tradens donaui. Sit itaque haec praedicta donatio ab omni iugo exosae seruitutis libera in perpetuum, cum omnibus utensilibus ad se rite pertinentibus, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisue constructione. Qui autem hoc nostrae munificentiae donum dapsili mente augere uoluerit, adaugeat illi pius deus gaudia semper mansura. Si quis uero, quod absit, beemotico instinctu, tempore succedenti, hoc infringere mente subdola, per aliqua machinamenta permutare conatus fuerit, noscat se tali pro reatu a numero secerni beatorum, et aeternis deputari herebi flammis, cum Herode Christi insecutore nequissimo, eiusque complicibus, quorum uermis mordax et ignis fumificus nunquam per saecula cessat, nisi ante obitum congrua aboleuerit poenitentia quod audaciter egit contra nostra decreta. Facta est autem haec cartula anno dominicae incarnationis DCC.LXXVII. his testibus consentientibus quorum nomina infra scripta uidentur.

✠ Ego Offa rex Merciorum hanc donationem propria manu confirmaui. ✠ Ego Hymbert archiepiscopus consensi. ✠ Ego Dorulf episcopus consensi. ✠ Ego Kinesuuitha regina consensi. ✠ Ego Cheulf episcopus subscripsi.

CXXXI.

OFFA AND ALDRED, 777.

✠ IN nomine dñi . nr̃i . ih̃u . xp̃i. sum̃o quidem mentis proposito unicuique pensandum est et cogi-

tandum . quatinus ut cum huius saeculi caducis ac labentib: reb: mansura aeternitatis proemia adipiscat. quapropter ego offa đi dono rex marc̃ de animae meae aeterno remedio cogitans certissime sciens mihi in futuro multum prodesse quicquid de donis et de reb: propriis quib: meam paruitatem pius omnium bonorum largitor ditare dignatus est xp̃i ecclesiis inpertirem. Unde subregulo meo Aldredo uidelicet duce ꝓpriae gentis huicciõ aliquem terrae portionem pro dño libenter donans attribuo id est uiculus qui nuncupatur aet segcesbearuue IIII. mansiones qui situs est in australi occidentaliq: parte torrentis qui uocatur esegburna. sunt hi termini agelli istius ab oriente gemaere ford a meridie thornhyrst ab occasu stanbergas ab aquilone ruanberg ea duntaxat conditione donabo illi ut se uiuente habeat et cuicunq: uoluerit post se libera utens potestate iure ecclesiastico possidendam relinquat Testium ergo et consentientium episcoporum ac principum meorum signa et nomina pro firmitatis stabilimento hic infra notabo.

✠ hanc meae donationis munificentiã ego offa xp̃i gratia rex uexillo crucis munio.

✠ Ego eadberhtus đi gratia ep̃i ɔseñ 7 sub̃
✠ Ego berhthunus supplex ep̃i ɔseñ 7 sub̃
✠ Ego tilherus humilis antiš ɔseñ 7 sub̃
✠ ceolulfus sacerdos đi ɔseñ 7 sub̃
✠ Ego aldberhtus electus pontĩ ɔseñ 7 sub̃
✠ botuuine abbas consensi 7 sub̃

✠ Sig̃ mañ cusani ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ credan ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ uuillan ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ tilberhti ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ bacolan ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ guðheardi ab̃b̃
✠ Sig̃ mañ brordan princ̃
✠ Sig̃ mañ eadbaldi princ̃
✠ Sig̃ mañ berhtuualdi princ̃
✠ Sig̃ mañ esnes princ̃
✠ Sig̃ mañ ceolberhti princ̃
✠ Sig̃ mañ eadbaldi princ̃

Nunc ergo ego aldredus dño dispensante huicciorum regulus terram praescribtam et manu testium subsignatam quam mihi offa rex pro remedio animae

suae iure ecclesiastico possidendam tradidit libenter pro domino omnipotenti et pro remedio animae meae ad ecclesiam beatae mariae genetricis đi et dñi nr̃i ih̃u xp̃i . quae sita est in uueogorna ciuitate largitus sum. et hoc cum subscriptione principum meorum muniendo munio.

✠ Ego aldredus reg̃ huicc. propriã meam donationẽ signo crucis notaui.

✠ Sig̃ mañ cyneberhti p̃f.

✠ Sig̃ mañ cudredi p̃f.

✠ Sig̃ mañ uuales p̃f.

Scriptum est hoc anno ab incar̃ xp̃i . DCCLXXUIII°. Ind. XV. anñ. deceñ. XVIII. lun. XV.

CXXXII.

ECGBERHT OF KENT, 778.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi ! Pietatis beneficium, quod quisque fidelium pro Christi reuerentia seruo dei fideliter domino seruienti misericorditer contulerit, Christo hoc conferre dinoscitur. Nam ipse in fine mundi ad electos suos loquens dicturus est : Cum uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Iccirco ego Ecgberhtus rex Cantuariorum hanc dominicam sententiam memoriter retinens, et piis operibus deo instigante adimplere curabo : tibi Dioran, Hrofensis ecclesiae antistiti, aliquam partem terrae iuris mei libenter concedo, id est dimidiam unius aratri partem ubi nominatur Bromgeheg, simul et mariscum uocabulo Scaga, et ut per omne ab hac die et deinceps subsequens tempus, cum notissimis terminis omnibusque utilitatibus ad eam rite pertinentibus, tuo proprio iuri aeternaliter habendam, possidendam, tradendamque cuicunque hominum uolueris hilari concedo animo. Huius autem marisci terminus est aqua pene undique circumperfusa. Si quis ergo haeredum successorum-

que meorum contra hanc piam donationem meam uenire fuerit ausus, et temerare eam inuido maliuoloque temptauerit animo, sit anathema maranatha. Manente hac cartula in sua nihilominus stabilitate, quam roborare propria manu curaui, et alios idoneos religiososque testes ut id ipsum agerent adhibui, quorum nomina infra caraxata continentur. Actum anno dominicae incarnationis DCCLXXVIII. in ciuitate Dorouerni.

✠ Ego Ecgberhtus rex Cantiae, hanc donationem meam signo crucis Christi roboraui. ✠ Ego Iaenberhtus archiepiscopus testis consentiens subscripsi. ✠ Signum manus Escuualdi presbyteri. ✠ Signum manus Uban. ✠ Signum manus Boban. ✠ Signum manus Uualhard. ✠ Signum manus Ubban. ✠ Signum manus Aldhun. ✠ Signum manus Sigired. ✠ Signum manus Esni. ✠ Signum manus Eaniardi.

CXXXIII.

CYNEWULF OF WESSEX, 778.

✠ Hoc signum suprascriptum sacroscae crucis Xpi in nomine scae trinitatis . Ego cynewulf rex saxonum propria manu expssi ad confirmandã donationem munificentiae meae quã dedi bican . comiti meo ac ministro. Donaui enim ei ꝑ expiatione piaculoꝝ me . . . . . . no . terram in mod . . . . nan. Ita ut in proprio possideat pp . . . uali . . . . commutandi donandi uendendi cum omnibus quae . . . . linquendi cui . . . . . . heredi . . . . . . sio in loco qui dicitur . bedewinde . incola . . . . . ipsius curtem . . . . err . . . . . tuun. Terminisque istis agellus ipse . XIII. maneñ. mem. . . . . [Here follow the boundaries.]

Acta . . . . . . haec . . . . . scripta anno ab incarnatioñ xpi . DCC.LXXUIII. indict. I. consentientibus. . . . na . . . mecum episcopis ac principibus meis quoꝝ nomina subter designant. Si quis ũo regũ aut principum

hanc donationē nrām infringere temptauerit sciat se in tremendo uiuoꝝ ac mortuoꝝ examine rationē redditurum :·

✠ Ego aðelmodus episc̄ subscripsi
✠ Ego ecgbaldus episc̄ consent et subscr̄
✠ Sig̃ mañ scillinges . . . . fecti
✠ Sig̃ mañ ham . . . . p̃fc̄t
✠ Sig̃ mañ aeðelnoðes p̃fc̄t
✠ Sig̃ mañ ceolbrehtes p̃f
✠ Sig̃ mañ aeðelmundes p̃f
✠ Sig̃ mañ wigferðes p̃f
✠ Sig̃ fæder comitis regis

CXXXIV.

OFFA OF MERCIA, 775—778.

✠ Cuncta regalia sceptra recto iustoque moderamine iugiter gubernante pio saluatore hominum! Ego Offa, dei praedestinatione rex Anglorum, seniorum meorum magisterio edoctus et exemplo roboratus, ut ex percepto mundani regni dominio qualemcunque partem, quamuis minus dignam, pro absolutione meorum peccaminum et pro redemptione animae meae, in usus aecclesiasticae liberalitatis subrogarem. Ideoque nunc terram . v. manentium, hoc est, uicum qui nuncupatur aet Ductun et . v. aet Esig pro aeterna salute meae animae quandoque in futuro, dante deo, ad monasterium sanctae Mariae, uocabulo Uueogerna ceastre, in ius ruris aecclesiastici, libentissime perdonans concedo. Sunt hi termini ruris illius, etc. Condonantium uero et consentientium signa hic infra et nomina sub testimonio maiore perscripta notabo.

✠ Ego Offa rex hanc meam munificentiam signo crucis munio. ✠ Ego Eadbertus episcopus. ✠ Ego Berhthun episcopus. ✠ Ego Uuermund episcopus. ✠

Ego Ceoluuulf episcopus. ✠ Ego Cudd abbas. ✠ Ego Botuuine abbas. ✠ Signum manus Eatani principis. ✠ Signum manus Berhtuualdi principis.

CXXXV.

ECGBERHT OF KENT, 779.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Cum quis religiosorum uirorum fideliter deo famulantibus ex temporalibus terrenisque substantiis donare decreuerit, hoc pro certo Christo donatori bonorum omnium redonare constat. Unde et ego Ecgberht, rex Cantiae, tibi uenerando Dioran, Hrofensis aecclesiae antistiti, trado dimidiam partem unius aratri contiguam uidelicet eiusdem quantitatis terrulam in regione uocabulo Bromgeheg, a me antea traditae. Insuper et adiciam mariscum pertinentem ad aridam et ad aquae ripam Iaenlade, habentem quasi quinquaginta iugerum, et ut in tua sit facultate in perpetuum habendam, possidendam, tradendamque cuicunque elegeris hominum. Et si quis tam ausus sit hanc donationem meam infringere temptauerit, sit anathema maranatha, hanc cartulam in sua stabilitate manentem; consentientibus religiosis personis et subscribentibus signo crucis Christi roboraui, quorum nomina cum propriis infra notantur signaculis. Actum anno ab incarnatione Christi DCCLXXIX in ciuitate supradicta.

✠ Ego Ecgberhtus donator signum crucis Christi impressi. ✠ Signum manus Boba. ✠ Signum manus Balthard. ✠ Signum manus Uuealhard. ✠ Signum manus Banta. ✠ Signum manus Billnoth. ✠ Signum manus Osuulf. ✠ Signum manus Bubba. ✠ Signum manus Balthard.

CXXXVI.

* OFFA OF MERCIA, 779.

✠ In nomine domini nostri Ihesu regnantis imperpetuum uniuersa quae subsistunt et condita constant! In cuius etiam nomine haec scriptura firmata sit, et pro cuius aeque amore ego Offa rex Merciorum exiguam ruris portiunculam, IIII uidelicet manentium, in loco qui dicitur Dunnestreatun tradens donabo ad locum qui dicitur aet Eoueshame; ob honorem dei genetricis Mariae, pro remedio animae meae omnibus diebus possidendam, et ab omni iugo seculari liberam, exceptis arcis restauratione et pontis et expeditionis obsequio. Conscripta est haec cartula anno ab incarnatione Christi DCCLXXVIIII. indictione secunda, anno decennouali primo, lunari XVII.

✠ Ego Offa gubernante gratia rex merciorum.

The remainder of the signatures are lost.

CXXXVII.

OFFA, 779.

Regnanti in perpetuum dño nõ iħu xp̃o, Uniuersa quippe quae hic in p̃sentia uisib: humanis corporaliter contemplantur nihil esse nisi uana caduca transitoriaq: ex sacrorum uoluminũ testimoniis certissimi uerũ patet. Et tamen cum istis æternaliter sine fine mansura alta polorũ regna et iugiter florentis paradisi amoenitas mercari a fidelib: uiris queunt, Qua p̃pter ego offa đo cuncta pie disponente in cuius manu sunt omnia iura regnorum absq: ulla antecidente merito rex mercionũ, hoc mente p̃cogitans aliquam ruris partem pro amore caelestis patriae pro remedio animae meae fideli meo ministro duddono hoc ÷ quatuor cassatas in ius ecclesiasticae liberalitatis in perpetuum possid . . . . . libentissime concedens donabo . qua-

tinus ut se uiuente habe . . . . . . deat. et post se suae propinquitatis homini cui ipse uo . . . . . . possidendum libera utens potestate relinquat, Et hoc decer . . . . . . sua generationi hoc donatiuum meum pro dō concessa sal . . . permaneat. Et si quis ex heredum eius quod absit maculo maiore peccati forte inplicatus fuerit, dign . . . scilicet p̃tio se emundet . a delicto commisso . manente tamen hac munificentiae meæ dono nihilominus in sua stabilitate firmiter absq: ulla commutatione, Est ꝉ portio ruriculi illius attinens urbi illi qui nominabatur sulmonnes burg ex utraq: parte torrentis qui uocatur, Theodningc, in occidentali plaga fluuii qui nuncupatur . uuenrisc, Sunt ꝉ termini telluris istius haec . ab austro uuithigford . usq: inwinesburg . ab occidente uallis qui đr Turca denu . ab aquilone slehtran ford . ab oriente fluuius ante nominatus uuenrisc, ad confirmandū uero huius antedicti telluris donationem testium et consentientium episcoporum abbatuum ac ducum meorum signa et nomina in hac cartula testimonii infra conscribta adnotabo.

Conscribta ÷ ꝉ hæc munificentia piissimi regis offan anno ab incarnatione xp̃i. DCCLXXVIIII. Indictione secunda . anno decennouenali primo . lunari XVII. æt iorotlaforda,

✠ Ego offa diuina gubernante gratia rex mercen̄ huic donationis meae signū crucis infixi.

✠ Ego eadberhtus đi dono ep̃c ↄsen̄ et subsc̃r.

✠ Ego ceolulfus dn̄o donante sac̃r ↄsen̄ et subsc̃r.

✠ Ego tilherus xp̃i gratia an̄ti ↄsen̄ et subsc̃r.

. . . . geberht electus presul ↄsen̄ et subsc̃r.

✠ Ego aldberhtus gratia đi ep̃c ↄsen̄ et subsc̃r.

Ego botuuine ab̄b̄ ↄsen̄ et subsc̃r.

✠ Sig̃ man̄ brordan prin̄.	Signū
✠ Sig̃ man̄ berhtuualdi prin̄	man̄
✠ Sig̃ man̄ esne prin̄	ead
✠ Sig̃ man̄ eanberhti prin̄	baldi
✠ Sig̃ man̄ eadbaldi prin̄	pr̃.

✠ Sig̃ mañ esne priñ
✠ Sig̃ mañ brordan ducis
✠ Sig̃ mañ bynni ducis
. . . . godmundes leah subscripsert 7 ↄfirmauert plurimi ep̃i 7 optimates.

CXXXVIII.

OFFA, 780.

✠ Cuncta labilis uitae huius subsistentia momentanea et caduca prę oculis decessu praesentium ꝓximorum cernentes festinandum nobis est summopere . ut operem̃ bonum ad omnes sicut ueridica ap̃lici dogmatis comꝓbat assertio maxime autẽ ad domesticos fidei; Quaprop̃ ego offa caelica fulciente clementia rex merciorum simulq. aliarum circumquaq; nationum ad ęccl̃am quam eanulfus auus meus in honore beati petri principis apostolorum construxit ubi dicitur æt breodune ꝑ salute animę meae priorumq. meorum largior terram . x. manentium ubi dicit̃ æt warsetfelda . 7 æt coftune . v. cassatorum . tantundẽ æt wreodanhale id v. mansarum cum silua quae eisdẽ terris adiacet . Æt cum pratis . pascuis . aquarum riuulis . sine ullo obstaculo contradictionis posterum meorũ principum uel ducum in usum episcopi weogernensis ęcclesiae maneat. Sit aut̃ terra illa libera ab omni exactione regum et principum et subditorũ ipsorum . pret̃ pontis et arcis restauratione et hostilem expeditionem. Anno aut̃ dominicę incarnationis . dcc°.xxx°. conscripta est haec donatio telluris a me et ab ep̃is ac principib; meis quorum infra nomina adnotabo.

✠ Ego offa dei dono rex hanc meam donationẽ signo sanctę crucis munio.

✠ Ego cyneðryð dei gratia regina merc̃ huic donationi regis consensi . 7 subscripsi.

✠ Ego ioanberhtus archiep̃s.

✠ Ego eadberhtus episcp̃s.
✠ Ego ceolwulfus ep̃s.
✠ Ego tilherus ep̃s.
✠ Signum manus brordan principis.
✠ Signum manus berhtuudi ducis.
✠ Signum manus eadbaldi principis.
✠ Signum manus eadbaldi ducis.

CXXXIX.

* OFFA, Sept. 22d, 780.

✠ In nomine omnipotentis dei et domini nostri Ihesu Christi, qui uiuit in saecula! Ego Offa, dei gratia concedente, rex Merciorum simulque nationum in circuitu, sciens certe, quod cuncta quae humanis conspiciuntur optutibus transitoria esse, et quae conspici non possunt aeterna fieri, et quod cum his transitoriis aeterna mercari possunt. Ideoque pro mea meorumque propinquorum perpetua animae salute, dabo libenti animo ad episcopalem sedem Uuigorcestrensis aecclesiae, petitione uenerabilis episcopi Tillheri regalem uicum, Croppanthorn nominatum, supra ripam fluminis ab incolis Afene uocati, antecessorum meorum praecepto positum cum omnibus membris per loca uaria fundatis, et nominibus segregatis ad uicum eundem pertinentibus. Ad Croppethorne . VII . manentes, ad Neotheretune . I . aet Elmlege . II . aet Criddesho . I . aet Ceorletune . XIIII . aet Heantune XV. aet Benninguuyrðe . X. Quae in unum collectae sunt . L . manentes. Insuper dedi ad praedictam aecclesiam bibliothecam optimam, cum duabus armillis ex auro purissimo fabricatis, conditione facta inter me et episcopum, ut memoria animae meae in praedicta aecclesia sit in aeternum. Facta est autem huius telluris donatio ad Fledanburh, ubi episcopus Tilhere mihi meisque optimatibus dignum preparauit conuiuium.

Eoque namque anno praedictus episcopus ad Bregantforde uenit et licentiam a me quaesiuit ut medietatem uiculorum supra scriptorum, scilicet XXV. manentes, parentibus suis tribuere posset; et ego principum meorum consensu, petitioni episcopi ipsius consensi; eo tenore, ut quisquis habuerit aliquem ex ipsis uiculis, uenerabili episcopo Tillhere omnibusque suis successoribus seruitium faciat in uectigalibus, et expeditionibus, omnibusque aliis subiectionibus qualescumque episcopus ipse suique successores mihi meisque successoribus persoluere debuerint. Si uero aliquis ex ipsis hominibus deliquerit, uel de patria in exilium missus fuerit, uel alio aliquo modo de honore pulsus fuerit, terra ipsa sine omni refragatione, antiquae aecclesiae in Uuigreceastre restituatur. Praecipientes quoque iubemus, et auctoritate summae et indiuiduae Trinitatis mandamus, ut nullus successorum nostrorum, quicunque fuerit, rex, dux, episcopus, comes, uicecomes, aut aliqua magna paruaue persona, hanc nostram donationem in nullo uiolare praesumat. Si uero quis temerarius, uel auaritia diabolica seductus, huic nostrae auctoritati obuiare, aut eam frangere uel minuere in aliquo, temptauerit, sciat se separaturum anathematis uinculo ab omnium sanctorum consortio, et cum angelis apostaticis infernali submersurum iudicio. Conscripta est autem huius telluris donatio, atque supradicta consensio, a me atque meis principibus quorum infra signa et nomina caraxantur in loco celebri ad Bregantforde. Anno incarnationis dominicae .DCC.LXXX. indictione . III. regni mei anno XXIII. mense Septembri, die, quo passio Thebaidae legionis a fidelibus dei famulis celebratur.

✠ Ego Offa dei dono rex Mercensium, hanc meam donationem ac consensionem signo sanctae crucis muniens confirmo. ✠ Ego Kyneðryð, dei gratia regina, huic donationi et consensioni regis consensi. ✠ Ego Iambertus, Dorobernensis archiepiscopus, consensi et

subscripsi. ✠ Ego Eadbertus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Ceoluulfus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Tilhere episcopus consensi. ✠ Signum manus Bradani principis. ✠ Signum manus Brihtuualdi ducis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Esnis principis. ✠ Signum manus Huuithusys principis.

CXL.

OFFA, Sept. 22d, 780.

✠ In nomine omnipotentis dei et domini nostri Ihesu Christi qui uiuit in saecula Amen! Ego Offa dei gratia concedente rex Mercensium simulque in circuitu nationum, sciens certe quod cuncta quae humanis conspiciuntur oculis transitoria esse, et quae conspici non possunt aeterna fieri, et quod cum his transitoriis aeterna mercari posse. Ideoque pro mea meorumque propinquorum perpetua animae salute, dabo terram septies quinos tributariorum iugera continentem, ad monasterium quod nominatur Breodun, in prouincia Huuicciorum, et ad aecclesiam beati Petri principis apostolorum quae ibidem in loco sita est, quam Eanuulfus auus meus erexit ad laudem et gloriam dei uiuentis in saecula. Est autem rus praefatum in IIII. uillulis separatum; hoc est Teottingtun qui situs est iuxta riuulum quod nuncupatur Caerent . V . manentium; huic adiacet uiculus qui nominatur aet Uuassanburnan qui habet ab oriente uadum qui dicitur Geoluuaford, et ab occidente fontanum quod nominatur Gytingbroc . X. cassatorum; tertius uiculus est in monte quem nominant incolae mons Huuicciorum aet Codesuuellan aeque X. mansionum; et quartus uiculus hoc est Norðtun X. manentium iuxta riuulum qui nuncupatur Tyrl. Ista ergo conditione firmiter at-

que stabiliter conposita quatinus ad monasterium ante nominatum terra illa et ad praefatam aecclesiam sancti Petri in ius aecclesiasticae libertatis perdonabo, liberata sit ab omni exactione regum et principum ac subditorum ipsorum, tam in agrorum donationibus uel terrarum positionibus, in omnipotentis dei nomine praecipimus, tamdiu fides Christiana in Brittannia perdurat sub dominio ac potestate parentillae meae atque cognationi rite per successionis haeredum iuste succedentium permaneat in perpetuum. Conscripta est autem haec donatio telluris a me et ab episcopo ac principibus meis quorum infra signa et nomina adnotabo, aet Bragentforda, anno incarnationis Christi DCC°LXXX°. indictione tertia, die quo passio sancti Mauricii a fidelibus celebratur.

✠ Ego Offa dei dono rex hanc meam donationem signo sanctae crucis munio. ✠ Ego Cyneðryð dei gratia regina Merciorum huic donationi regis consensi. ✠ Ego Iohanberhtus archiepiscopus consensi. ✠ Ego Eadberhtus episcopus consensi. ✠ Ego Ceoluulfus episcopus consensi. ✠ Ego Tilherus episcopus consensi. ✠ Signum manus Brordan principis. ✠ Signum manus Berhtuudi ducis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi ducis.

CXLI.

* OFFA, Dec. 26th, 781.

✠ IN nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Offa, dei dono rex Merciorum, dignum duxi ut aliquid quamuis minus dignum pro absolutione animae meae ex perceptione terreni regni ad utilitatem aecclesiasticae libertatis tribuerem. Idcirco terram XVII. manentium, hoc est in Homtune XII in Faehha leage V, quam uidelicet terram Haðoredus, humilis episcopus, omnisque congregatio simul cum eo in Uuigreceastre,

dederunt propinquae meae Eanburge abbatissae tempore dierum illius possidendam, ego quoque augere curabo; et pro spe supernae remunerationis in sede regali sedens die secundo natiuitatis domini, id est, eo die quo primicerii martyrum beati Stephani natiuitas celebratur, in Tamouuorðie, consentientibus mecum episcopis atque principibus meis quorum infra signa et nomina pro firmitatis stabilimento litteris notabo, priuilegium libertatis aecclesiasticae terrae illius libenter subscribens perdonabo, ut sit omni tributo regalium operationum refectionumque in perpetuum libera; tantum ut deo omnipotenti et aecclesiae sancti Petri quae sita est in Uuegorna ciuitate sit subiecta.

✠ Ego Offa, Christo concedente rex, priuilegium libertatis praescriptae telluris manu propria pro confirmatione signo sanctae crucis munio. ✠ Ego Cyneðryð deo donante regina Merciorum consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadberhtus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Hygeberhtus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Haðoredus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Brordani principis. ✠ Signum manus Berhtuualdi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis.

Conscripta est haec cartula libertatis et testimonium priuilegii anno ab incarnatione domini DCCLXXXI. indictione quarta, die natali sancti Stephani martyris.

CXLII.

* OFFA, Dec. 26th, 781.

✠ In nomine domini! Ego Offa dei dono rex Merciorum necnon in circuitu nationum, terram octo cassatorum pro uicissitudine et comparatione terrae que dicitur aet Sapian do ad aecclesiam sanctae Mariae quae constat sita in Uuegerna ciuitate, id est uicum qui nominatur Icancumb, his terminis adiacentibus;

hoc est ab oriente Uuynheres stig, a meridie Icancumb et Icangaet; ab aquilone Uuibelesuuelle; ab occidente Saltuuelle. Et hoc etiam pro redemptione animae meae adiciens statuo, episcopis scilicet et principibus meis una mecum consentientibus, quorum nomina et signa hic infra perscribo; quatinus ut dixi pro redemptione animae meae ab omni tributo paruo uel maiore publicalium rerum et ab expeditionalibus causis et a cunctis operibus uel regis uel principis sit in perpetuum libera, [ita ut nec pontem nec arcem facere debeant, nec de furtis aliquam poenam soluere, nec etiam fures illos quos Saxonice dicimus uuergeldtheouas alicui foras reddant; sed si capiantur in illorum dominio sunt habendi. Et in omnibus sicut ante diximus haec terra libera permaneat,] excepto tantum ut deo omnipotenti ibi et aecclesiae supradictae seruiatur. Hanc autem praescriptam uicissitudinem terrarum et meae donationis pro domino libertatem, ego Offa rex sedens in regali palatio in Tamouuorthige secundo die natiuitatis domini, in die festiuitatis beati Stephani martiris, concedens donaui [firmamque perpetualiter munio.] Anno ab incarnatione Christi DCCLXXXI. indictione quarta.

✠ Ego Offa gratia dei donante rex Anglorum, hanc meam uicissitudinem et donationem libertatis signo beatissimae crucis Christi ut sit firmum perpetualiter munio. ✠ Ego Cyneðryð regina [consensi]. ✠ Ego Eadberht episcopus [consensi]. ✠ Ego Hygeberht episcopus [consensi]. ✠ Ego Heaðoredus episcopus [consensi]. ✠ Ego Brordanus dux. ✠ Ego Berhtuualdus dux. ✠ Ego Eadbaldus dux. ✠ Ego Eadherus dux.[1]

[1] The passages interpolated between brackets are not found in the first MS. which also varies the manner of the subscriptions.

CXLIII.

HEAÐORED, 781.

✠ In nomine dei summi! Tempora temporibus subeunt, et uicissitudinum spatiis euenit, ut prisca iam dicta inrita fiant nisi scriptis confirmemur. Quare ego Heaðoredus, deo dispensante supplex Huicciorum episcopus, insimul etiam cum consensu et consilio totius familiae meae quae est in Uuegerna ciuitate constituta, diligentissime scrutans cogitaui atque de pace uel statu aecclesiastica rimatus sum. Equidem de aliquibus agellis conflictationis quaerulam cum Offano, rege Merciorum, dominoque dilectissimo nostro habuimus. Aiebat enim nos, sine iure haereditario propinqui eius, Aeðelbaldi scilicet regis, haereditatem sub dominio iniusto habere; id est, in loco qui dicitur aet Beathum . xc . manentium, et in aliis multis locis; hoc est, aet Stretforda xxx. cassatos; aet Sture . xxxviii. Simili etiam uocabulo aet Sture in Usmerum . xiiii . manentium, aet Breodune . xii . in Homtune xvii . cassatorum. Haec autem praefata contentionis causa in sinodali conciliabulo demissa in loco qui dicitur aet Bregentforda. Reddidimus quoque illo iam nominato regi Offan, monasterium illud celeberrimum aet Baþum, sine ullo contradictionis obstaculo, ad habendum, uel etiam, cui dignum duxisset, ad tribuendum; semperque perfruendum, iustis eius haeredibus libentissime concessimus; et in australe parte fluminis ibi iuxta quod dicitur Eafen . xxx . cassatos addidimus, quam terram mercati sumus digno praetio a Cyneuulfo rege Uuestsaexna. Quapropter idem ille praefatus rex Offa, ad reconpensationis satisfactionem, et pro unanimitate firmissimae pacis, praefata loca aet Stretforda, aet Sture, aet Breodune, in Homtune, aet Sture in Usmerum, extra omni controuersionis et ammonitionis causa, ea libertate ad supradictam aecclesiam nostram, id est in Uuegerna ciuitate, libertas concessit, ut nullo

maiore cessu alicuius rei essent subiectae, quam praememorata sedis episcopalis. Nec non et trium annorum ad se pertinentes pastiones, id est, VI. conuiuia libenter concedendo largitus est. Nunc ergo ego Offa dei gratia rex praescriptam libertatem terrarum, pro remedio animae meae concessam, in synodo aet Bregentforda, una mecum consedente Iamberhto archiepiscopo, nec non omnes episcopi, abbates et principes consenserunt et subscripserunt. Propria manu signum sacratissimae crucis Christi pro firmitatis stabilimento conscripsi. Conscripta est haec cartula aet Bregentforda, anno ab incarnatione Christi .DCC.LXXXI. Indictione IIII.

✠ Offa, rex Merciorum.	✠ Iaenberht archiepiscopus.
✠ Brorda princeps.	✠ Eadberht episcopus.
✠ Berhtuuald princeps.	✠ Hygeberht episcopus.
✠ Eadbald princeps.	✠ Aeþelmod episcopus.
✠ Esne princeps.	✠ Ecgbald episcopus.
✠ Eadbald princeps.	✠ Ceoluulf episcopus.
✠ Eadberht princeps.	✠ Heathoredus episcopus.
✠ Diera episcopus.	✠ Gislhere episcopus.
✠ Aetheluulf episcopus.	✠ Eadberht episcopus.
✠ Heardred episcopus.	✠ Aldberht episcopus.

CXLIV.

* AETHILBERHT OF WESSEX AND KENT, 781.

✠ In nomine dñi nr̄i iħu xp̄i cui patent cuncta penetralia cordis et corporis Ego ethelberht rex [occidentalium saxonū necnon] cantuariorū concedo hrofensis aeclesiae antistiti deoran aliquantulū terre iuris mei intra menia supradicte ciuitatis in parte aquilonali . id est fram doddinc hyrnan oð ða bradan gatan east be wealle ⁊ swa eft suð oð ðaet east geat ⁊ swa west be strete oð doddinc hyrnan. ⁊ ðreo

hagan be eastan porte butan wealle ⁊ ðar to feower aeceras mæde be westan eē . hoc in aucmentū monasterii tibi cācessi sc̄i andree Ut mea donatio inmobilis permaneat semp. Et si quis hanc meā donationē augere uolucrit . augeat dn̄s ei uitā. Si quis ů tunc minuere presūserit sit separatus a conspectu dn̄i in die iudicii nisi prius emendauerit ante eius transitū qd nequiter gessit.

Actū dominice incarnationis . DCCL$\overset{xx}{X}$I.

✠ Ego ethelberhtus rex hanc meā donationē signo sc̄e crucis c̄firmaui.

✠ Ego geanberht archiep̄s corroboraui. ✠ Ego deora ep̄s consignaui.

✠ signū manus uualhard. ✠ sig̃ manus uban. ✠ sig̃ manus udan.

✠ sig̃ manus ealhere. ✠ sig̃ manus dudec. ✠ sig̃ manus wullaf.

CXLV.

* OFFA OF MERCIA, 778—781.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi, qui cuncta saecula iugiter pio moderamine regit! Constat ergo et incunctanter uerum esse patet omnia quae hic humanis cernuntur uisibus uana ac caduca transitoriaque fieri, atque ea quae hominum oculis uelantur semper mansura et sine fine stabiliter perdurare in saecula: unde et certissime notum est ex auctoritate testimoniorum sacrorum uoluminum, quod cum istis fugitiuis mundanis rebus sempiterna mercare possint coelestia regna. Quapropter ego Offa, gratia gratuita dei patris concedente Merciorum rex, maiorum meorum imitans exemplum cogitaui ergo in corde meo quatenus ex his sceptris regalibus mundanis regni perceptis a conditore ac largitore omnium bonorum, aliquid quamuis minus dignum pro remedio animae meae et pro adipiscenda premia polorum in usus monasticae liberalitatis aecclesiis do-

narem. Ideoque ego et Aldredus subregulus Huicciorum in commune pro domino omnipotenti et pro aeterna salute animae nostrae, terram bis quinas mansiones habentem, id est uicum qui nominatur aet Geate ad monasterium quod proprie nuncupatur aet Wiogorna ceastre et ad aecclesiam beatae Mariae matris domini quae ibi fundata est, libenter in aeclesiasticam possessionem donantes concedimus, eadem per omnia libertatis ditione in eiusdem aecclesiae iure permanendam, qua eandem aecclesiam Aeðilbaldus rex auo meo Eanulfo conscripsit; id est ut in omnibus causis magnis et modicis libera et inconcussa permaneat usque in saeculum, tamdiu fides Christiana inter Anglos in Brittania maneat soluta sit ab omni ui regum et principum et subditorum ipsorum in summo dei nomine praecipimus. Ut haec munificentia nostra pro Christo concessa eo firmiore stabilimento perpetualiter permaneat, testium et consentientium episcoporum abbatum ac principum nostrorum signa et nomina in hac cartula testimonii infra perscripta adnotare curauimus.

✠ Ego Offa domino concedente rex Merciorum, huic donationi nostrae, pro maiore firmitate, uexillum crucis Christi propria manu inpressi. ✠ Ego Aldredus dei dono subregulus Huuicciorum, hanc donationem nostram muniens, signum salutiferae crucis cunctis gentibus inpono. ✠ Ego Eadberhtus Christo domino concedente episcopus, his dictis consensi et subscripsi. ✠ Ego Berhthunus deo et patre donante praesul, his statutis consensi et subscripsi. ✠ Ego Ceolulfus gratia dei permittente antistes, his rebus consensi. ✠ Ego Tilherus praedestinatione dante sacerdos, his causis consensi. ✠ Ego Aldberhtus domino tribuente aecclesiae pontifex, his donis consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Botuuini abbatis. ✠ Signum manus Folcberhti abbatis. ✠ Signum manus Brordani principis. ✠ Signum manus Berht-

uualdi principis. ✠ Signum manus Esne principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Brordan praefecti.

CXLVI.

ALDRED OF THE HWICCAS, 778—781.

✠ Regnante domino in saecula saeculorum! Ego Aldred subregulus Huicciorum cum licentia uenerabilis episcopi Tilheri monasterium illud on Flaedanbyrg dabo Aethelburgae propinquae meae, coram testibus infra nominatis; ea conditione ut ipsa tam diu uiuat possedeat, et postquam uiam patrum incedat, ad Uuegernensem aecclesiam in ius episcopali sedis reddat. Et ei praecipio in almo nomine superi polorum rectoris, ut ipsa nec dei nec meam habeat licentiam hoc in aliud mutare, nisi ita implere sicut praeceptum erat Aelfredi et Aethelheardi Ecguuinique episcopi, qui hanc terram prius optinuerunt nobisque tradiderunt; sed ipsa hanc nostram elemosinam perficiendo impleat.

✠ Ego Aldred hanc meam donationem signo sanctae crucis confirmabo. ✠ Ego Tilhere episcopus hanc meam petitionem subscribendo confirmabo. ✠ Ego Aethelburg abbatissa liuentissime consentiendo subscripsi. ✠ Ego Creda abbas. ✠ Ego Bacola abbas. ✠ Ego Tathere. ✠ Ego Guðheard. ✠ Ego Humberht presbyter. ✠ Ego Cyneberht. ✠ Ego Cuthred. ✠ Ego Dudda. ✠ Ego Ceobba; omnes consentiendo subscripsimus, atque confirmabimus testimonium nostrum.

CXLVII.

OFFA OF MERCIA, 784.

✠ In nomine domini summi! Ego Offa almi regnantis gratia rex Merciorum, partem terrae iuris mei

quam largiflua beniuolentia dominus gratis donauit, Esme comiti praefectoque meo, rura trium tributariorum uocata Eouuengelad, perdonabo. Anno ab incarnatione domini DCCLXXXIIII°. et regni mei XXVII°. Et sic ager hoc praetio emptus est; C oues, XXX boues et uaccas, XXX equos indomitos dedit. Rus etiam hoc modo donatum est ut suum masculum possideat et non femininum; et, post obitum prosapiae illius, data sit tam uilla quam uniuersa terra quae in sua potestate est, ad religiosam aecclesiam quae nuncupatur Euesham.

✠ Ego Offa.
✠ Ego Cynedred.
✠ Ego Berhthunus.

CXLVIII.

* UHTRED OF THE HWICCAS, 778—785.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Uhtredus pia praedestinatione dei concedente aliquod regimen propriae gentis Huicciorum tenens, exempla patrum meorum sequens, quatinus ex mundani huius regiminis portione aliquod in aecclesiasticam libertatem, pro redemptione animae meae, largiendo donarer; ideoque aliquam agelli partem, cum licentia atque permissu piissimi regis Merciorum Offan, meo uidelicet caro fideli que ministro Ceolmundo bis quaternas mansiones cum omnibus ad se pertinentibus in Habenchomme iuris ecclesiastici, in perpetuum pro domino omnipotenti donabo; quatinus illo uiuente habeat et possideat, et post se cuicumque uoluerit hominum iure haereditario, eadem libertate qua illi concessum est, possidendum relinquat. Est autem rus illud in australi parte montis qui nominatur Breodun in aquilonari plaga riuuli qui uocatur Carent, protendens a flumine illo Carent ascendens usque ad summitatem montis supradicti Breodun, in cuius cacumine

urbs est antiquo nomine Baeningesburg; ibi est terminus agri illius sursum in monte et a meridie discendens per planitiem fluuius Carent. Unde ut eo firmius [et stabi]lius haec donatio mea pro ereptione animae meae concessa permaneat, testium et consentientium signa et nomina perscribo.

✠ Ego Offa rex Marcensium huic donationi subreguli mei consentiens et pro maiore firmitate signum sanctae crucis infixi. ✠ Ego Aldredus regulus meam munificentiam corroborans signum uenerabile crucis Christi inposui. ✠ Ego Eadberhtus gratia domini episcopus, consensi et subscripsi. ✠ Ego Berhthunus dei dono antistes, consensi et subscripsi. ✠ Ego Tilherus dei munere praesul, consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Cusan abbatis. ✠ Signum manus Uuillan abbatis. ✠ Signum manus Tredan abbatis. ✠ Signum manus Bacolan abbatis. ✠ Signum manus Uuillan abbatis. ✠ Signum manus Tilberhti abbatis. ✠ Signum manus Brordani principis. ✠ Signum manus Berhtuualdi principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Esni principis. ✠ Signum manus Eadbaldi principis. ✠ Signum manus Uuales praefecti. ✠ Signum manus Cuðredi praefecti. ✠ Signum manus Cyneberhti praefecti. ✠ Signum manus Duddan pincerni.

Gesta sunt haec anno dominicae incarnationis DCCLVI. regni Offan regis Merciorum III^{us}. annus.

CXLIX.

* OFFA OF MERCIA, 785.

✠ In nomine domini summi saluatoris mundi! Solus ille rex saeculari de potestate regimen recte disponit, qui terrenis ac caducis coelestia comparare conatur praemia. Idcirco ego Offa, diuina dispensante pietate monarchia Merciensis regni munitus, pro amore omni-

potentis dei, in memoria aeterna dedi Sancto Petro et plebi domini degenti in Torneia, in loco terribili, quod dicitur aet Uuestmunstur, quandam partem terrae, id est decem cassatorum, ubi solicoli clamare suescunt aet Aldenham, cum omnibus aptis usibus, pratis, pascuis, piscariis, siluis, siluarum densitatibus, cunctisque necessariis utilitatibus, ut habeant in propriam potestatem, perpetualiter concedens donaui. Accepto quoque ab aecclesiae eiusdem abbate Ordbrihto placabili praetio . c . mancusas auri obrizi in una armilla. Iam sequitur istius ruris cirgyrata terminatio, etc.

Hanc autem donationem si quis, face daemonis subpositus, aliquibus maculis turpare, frangere, minuere, auferre satagerit, sciat se de supernis pulsu daemonum in ima cadendum, nisi prius hic ad emendationem uenire maluerit. Anno dominicae incarnationis DCCLXXXV. acta est haec praefata donatio sub horum testimonio quorum nomina flauescunt infra.

✠ Ego Offa rex Merciorum hanc elemosinam, deo donante, cum signo sanctae crucis confirmo. ✠ Ego Cyneðryð regina figens crucem ✠ gaudenter consignaui. ✠ Ego Iambert archiepiscopus commodum duxi. ✠ Ego Heaðered episcopus. ✠ Ego Uttel episcopus. ✠ Ego Eadbert dux. ✠ Ego Esne dux. ✠ Ego Eata dux et regis discifer consensi. ✠ Ego Brorda dux. ✠ Ego Cenuulf minister. ✠ Ego Ealhelm minister.

CL.

* OFFA, 769—785.

✠ IN nomine domini nostri Ihesu Christi qui cuncta saecula iugiter pio moderamine regit! Constat ergo, et incunctanter uerum esse patet omnia quae hic humanis cernuntur uisibus uana ac caduca transitoriaque fieri, atque ea quae hominum oculis

uelantur semper mansura et sine fine stabiliter perdurare in saecula. Unde et certissime notum est ex auctoritate testimoniorum sacrorum uoluminum, quod cum istis fugitiuis mundanis rebus sempiterna mercari possunt coelestia regna. Quapropter ego Offa, gratia gratuita dei patris concedente Marciorum rex, maiorum meorum imitatus exemplum, cogitaui in corde meo, quatinus ex his sceptris regalibus mundani regni perceptis a conditore ac largitore omnium bonorum, aliquid quamuis minus dignum, pro remedio animae meae et pro adipiscenda praemia polorum, in usus monasticae liberalitatis aecclesiis donarem. Ideoque ego et Aldredus subregulus Huicciorum, in commune pro domino omnipotenti, et pro aeterna salute animae nostrae, terram ter quinos mansiones habentem, id est uicum qui nominatur Timbingctun, ad monasterium quod proprie nuncupatur aet Clife, et ad aecclesiam beati Michahelis archangeli quae inibi fundata est, libenter in aecclesiasticam possessionem donantes concedimus. Est autem uicus ille situs sub montis rupe qui antiquo uocabulo uocitatur Uuendlesclif in aquilonali parte riuuli qui dicitur Tyrl: et est coniunctus terrae ante nominati monasterii cum suis terminis. Ut ergo haec munificentia nostra pro Christo concessa eo firmiore stabilimento perpetualiter permaneat, testium et consentientium episcoporum, abbatuum ac principum nostrorum signa et nomina in hac cartula testimonii infra perscripta adnotare curauimus.

✠ Ego Offa domino concedente rex Merciorum, huic nostrae donationi pro maiore firmitate uexillum crucis Christi propria manu impressi. ✠ Ego Aldredus dei dono subregulus Huicciorum, hanc donationem nostram muniens signum salutiferae crucis cunctis gentibus inpono. ✠ Ego Eadberhtus Christo domino concedente episcopus, his dictis consensi. ✠ Ego Berhthunus deo et patre donante praesul, his statutis consensi. ✠ Ego Ceolulfus gratia dei permittente anti-

stes, his rebus consensi. ✠ Ego Aldberhtus domino tribuente aecclesiae pontificus his donis consensi. ✠ Signum manus Botuuini abbatis. ✠ Signum manus Folcberhti abbatis.

Here follow boundaries in Saxon.

CLI.

OFFA, 787.

Regnante inperpetuum domino nostro Ihesu Christo et saluatore deo! Cuncta quae uidentur temporalia esse et quae non uidentur aeterna fieri uerum constat; cum hiis transitoriis aeterna mercari posse ex sacrorum uoluminum testimoniis certum tenemus. Ideoque ego Offa, pia dei praedestinante gratia rex Mercionum necnon et in circuitu nationum, cogitaui in corde meo ut aliquid ex perceptione mundani regni ad libertatem aecclesiasticam, pro ereptione et remedio animae meae, libenter erogarem. Proinde, rogante et obsecrante me ueneranda Cynedritha regina mea, Ceolnodo honorabili abbati et eius familiae uenerabili in aecclesia Sancti Petri apostolorum principis et clauicularii regni coelestis monasterialiter conuersanti, in praefata aecclesia deo seruienti, pro me et pro Cynedritha regina mea et pro Ecgfrido filio meo et filiabus meis Aethelburge abbatissae et Aethelflede et Eadburge et Aethelsuuithe hoc priuilegium libertatis, libenti animo, dei instinctus amore, regia usus potestate, omnes terras et omnes uillulas et possessiones, quas subregulus Fritheuualdus et abbas Ercenuualdus primi fundatores praefato monasterio dederunt et concesserunt, ego praefatus rex concedo et confirmo; scilicet in omnibus monasteriunculis, terris, campis, siluis, pascuis, pratis, aquis, stagnis et riuulis. Hanc libertatem et omnia praedicta ad praefatum monasterium pertinentia, in sinodali conuentu in

loco qui nominatur Aecleah, et testes et consistentes hii fuerunt quorum nomina infra annotabo.

✠ Ego Offa Christo domino concedente rex, propriam libertatis confirmationem signo sanctae crucis munio. ✠ Ego Cynedritha dei dono regina, huic libertati consentio. ✠ Ego Ecgfridus filius regis subscribo. ✠ Ego Aethelburga abbatissa consensi. ✠ Ego Aelfleda uirgo consensi. ✠ Ego Eadburga uirgo consensi. ✠ Ego Iambertus gratia dei concedente archiepiscopus, synodali collegio praesidens in loco qui dicitur Aecleah, cum consilio episcoporum et abbatum et omnium qui simul mecum erant ibi, huic libertati et confirmationi consensi et subscripsi. ✠. Acta sunt haec apud Aecleah, anno incarnationis Christi DCC°LXXX°. septimo.

CLII.

OFFA, 788.

✠ IN nomine dei summi et saluatoris nostri Ihesu Christi, ipsoque in perpetuo regnante disponenteque suauiter omnia, terrena quoque sceptra et regalia iura temporaliter distribuente! Unde et ego Offa, rex Merciorum, aliquam terram pro remedio et salute animae meae tradam, id est, sex aratrorum, ubi nominatur Trottesclib, ad aecclesiam beati Andreae apostoli et ad episcopium castelli quod nominatur Hrofescester, ubi beatus Paulinus pausat, quam etiam episcopalem sedem modo in praesenti rite regit Uuaermundus religiosus antistes. Hanc itaque supradictam terram ad hanc conditionem perpetualiter habendam et possidendam concedo, cum omnibus ad eam rite pertinentibus rebus, cum campis, siluis, pascuis, pratis, pastinationibus, et cum propriis terminis. Huius autem terrae termini sunt isti; ab oriente et a meridie Boerlingas, ab occidente Uurotaham, ab aquilone Meapaham.

Ad hanc quoque terram pertinent in diuersis locis porcorum pastus, id est uuealdbaera, ubi dicitur Holenspic, bi sūðan eē, Eppan hrycg, non longe ab eo loco Langan hrycg. Quisquis uero contra hanc donationis cartulam callido malignoque tractatu contraire praesumpserit, nouerit se, quisquis ille fuerit, in discreto dei iudicio sinistrae partis socium fore, et a Christi et dei corpore sanguineque segregandum. Manente hac cartula in sua nihilominus firmitate; propria manu signaculo crucis Christi roborare curaui, et testes religiosos et consentientes, id ipsum agentes adhibui, quorum nomina cum propriis cruciculis infra adnotentur. Actum anno dominicae incarnationis DCCLXXXVIII.

✠ Ego Offa rex Merciorum, hanc suprascriptam donationem meam hoc signum crucis impressi. ✠ Ego Ecgfrið rex Merciorum, testis consentiens subscripsi. ✠ Ego Cyneðryð regina consensi et subscripsi. ✠ Ego Iaenberhtus, gratia dei archiepiscopus, signum crucis Christi impressi. ✠ Ego Hygeberht archiepiscopus subscripsi. ✠ Ego Ceoluulf episcopus subscripsi. ✠ Signum manus Brordani praefecti. ✠ Signum manus Berhtuualdi. ✠ Signum manus Eadbaldi. ✠ Signum manus Ceolmundi.

CLIII.

OFFA OF MERCIA, 788.

✠ In nomine dñi nr̄i iħu xp̄i. Ego Offa rex merciō tibi osberhto ministro meo atque uxori tuae et si contigerit ut uobis filius aut filia nati fuerint trado terram iuris mei unius aratri in prouincia cantiae in regione eastrgena ubi nominatur duningcland Hanc autem terram ad hanc conditionem uobis concedo cum omnib: ad eam rite pertinentibus . . . . . . propriis terminis cum campis pascuis pratis et cum omni tributo quod re-

gibus antea debetur et quamdiu in hac uita uixeritis omnia uestrae subiegantur potestati. . . . . Hanc autem donationem meam atq: condi-tionem . . . .
in loco ubi . . . natur Celchyð anno . . . .
DCCLXXXVIII.

✠ ego offa . . . rc̃ hanc d . . . . . . signo sc̃ae . . .
✠ ego iamberhtus gratia đi . . . . . . i 7 subs̃.
✠ ego hygeberht episc̃ cons̃ 7
. . . . lf ep̃s subscripsi.

✠ ego heardraed ep̃s subscripsi.	✠ signum manus . . . .
✠ ego aethilmod ep̃s subscripsi.	✠ signum manus . . . .
✠ ego cynebirht ep̃s subscripsi.	✠ signum manus . . . .
✠ ego unuuono ep̃s subscripsi.	✠ signum manus . . . .
. . . . subscripsi.	✠ signum manus . . . .
. . . . subscripsi.	
. . . . algheard epis̃ . subscripsi.	
✠ ego ceolmund	

CLIV.

OFFA, 789.

✠ VOLUTIS curriculo temporum annis, DCC°LXXX°VI°. anno dominicae ac salutiferae incarnationis, Offa, rex Merciorum, in XXXII. anno regni sui concessit quandam ruris particulam, mansam scilicet unam, in uilla quam ruricolae Bradeuuesse appellant, monachis sanctae Mariae Guigornensis aecclesiae, cum testium affirmatione et excommunicationum aduocatione. Eo uidelicet tenore iuris et amplitudinis, quo ipsemet habuit in tempore suae dominationis.

✠ Egomet uero Offa, diuinae dispensationis gratia rex Merciorum, hoc meum donum affirmando propriis manibus sanctae crucis signaculum suppono. ✠ Ego quoque Aldredus subregulus Uuigornae ciuitatis haec eadem confirmo. ✠ Ego etiam Eadberht episcopus

haec eadem consigno. ✠ Ego similiter Berhthun haec eadem contestor.

The following Saxon translation of the same charter, with variations in the date, is given by Heming.

Ða ðā waeron āgāne fīf hundred wintra ⁊ nigan ⁊ hundeahtatig wintra fram cristes gebyrtīde offa kyning on þam ān and þrittigan geare his kynedōmes geūþe āne hīde landes aet brādewassan intō þām mynstre on wigrecestre þām brōthran tō bryce ā on ēce swā full ⁊ swā forð swā he seolf haefde.

✠ Ic offa þurh cristes gyfe myrcena kining ðās mīne geoue mid rōde tācne gefaestnige. ✠ Ic aldred wigracestres undercining þās ylce geoue gefaestnige. ✠ Ic eādberht bisceop þās ylce þing gefaestnige. ✠ Ic berhtun ðis ylce gefaestnige.

CLV.

OFFA, 789.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Omnem hominem, qui secundum deum uiuit, et remunerari a deo sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum hilariter ex animo praebeat; quoniam certum, tanto facilius ea quae quisque a deo poposcerit consequi posse, quanto et ipse libentius hominibus recte postulata concesserit. Quocirca ego Offa, rex Merciorum, tibi uenerabili Uuaermundo antistiti, ut diligenter postulasti, aliquam particulam terrae iuris mei, id est, quasi unius et semis iugeri, in ciuitate Hrofi, ad augmentum monasterii tui, aeternaliter possidendam concedo ac describo, cum omnibus scilicet ad eam pertinentibus rebus. Haec autem terrula ab aquilonali et ab oriente ciuitatis iacet, et pertingit usque ad septentrionalem murum praefatae ciuitatis, intra terras uidelicet quas antea ab oriente et occidente possedisti, et ideo haec

tibi satis accommoda, quia in medio iacebat. Si quis autem contra hanc donationem meam aliquando uenire inuido maliuoloque animo temptauerit, sit in praesenti separatus a communione sanctae aecclesiae Christi, et in futuro a societate sanctorum omnium segregatus. Manentem hanc cartulam in sua semper firmitate signo dominicae crucis roboraui, et idoneos testes ut et idipsum facerent adhibui. Actum anno dominicae incarnationis DCCLXXXIX. indict. XII. in loco ubi nominatur Celchyð.

✠ Ego Offa, rex Merciorum, hanc donationem meam signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Ecgfrið rex consensi et subscripsi. ✠ Ego Iaenberhtus, gratia dei archiepiscopus consentiens subscripsi. ✠ Ego Hygeberht archiepiscopus subscripsi. ✠ Ego Ceoluulf episcopus subscripsi. ✠ Ego Heardred episcopus subscripsi. ✠ Ego Unuuona episcopus subscripsi. ✠ Ego Cyneberht episcopus subscripsi. ✠ Ego Algheard episcopus subscripsi. ✠ Ego Uuaermund episcopus subscripsi. ✠ Ego Eadgar episcopus subscripsi. ✠ Ego Uueohthun episcopus subscripsi. ✠ Signum manus Ealhmundi abbatis. ✠ Signum manus Beonnan abbatis. ✠ Signum manus Brordan. ✠ Signum manus Berhtuualdi. ✠ Signum manus Aeðilhardi. ✠ Signum manus Uuigcgan. ✠ Signum manus Ceolmundi. ✠ Signum manus Ceolheardi. ✠ Signum manus Eadbaldi. ✠ Signum manus Forðredi. ✠ Signum manus Uuigcgan. ✠ Signum manus Heaberhti. ✠ Signum manus Ubban.

CLVI.

HEATHORED AND UULFHEARD, 789.

✠ SAECULI namque labentis tempora uelocius uento aerem[1] tranant. ideoque omnes firmas statutiones seriae

[1] MSS. 2 and 3 read "ad finem tranant."

litterarum adnotamus ne forte in posterum aliquis ignorantiae auaritiaeue ea decreta infringere praesumat quae uenerabilium uirorum fiunt uerbis confirmata. Anno dominici incarnationis DCC°LXXX°VIIII°. indictione uero XII[a]. qui est annus XXXI. regni offan strenuissimi Merc̃ regis factum est pontificale conciliabulum in loco famosa qui dicitur celchyð praesidentib: duob: arc̃epis̃ Iamberhto scilicet et Hygberhto mediante quoq: offan rege cum uniuersis principibus suis; ibi inter alia plura aliqua contentio facta est inter heathoredum epis̃ et wulfheardum filium Cussan de haeriditate hemeles et dudae quod post obitũ suorũ nominarent ad weogornacaestre, hoc est intanbeorgas et bradanlege uoluisset[1] ergo uulfheardus illum agellulum auertere ab ecclesia praefata in weogornacaest̃ cum ignorantiae et insipientiae [si potuisset. Tunc ille episcopus] illum refutabat cum his testibus qui eorum nomina infra scripta liquescunt coram synodali testimonio. Et aiebat quod ei rectum non fieret ulli alio post se tradere praeter et [antedi]ctã ciuitatem hoc est weogrinacaestor Et propter eorum prece et amore qui illam terram [adqui]sierunt 7 ad ecclesiam prefatam dedissent illi senatores familiae consentientes fuerunt ut illud custodiret et haberet diem suum. Tunc arc̃ episc̃ simul cum uniuersis prouincialibus episc̃ ita finem composuerunt et reconciliauerunt. ut wulfheardus terram possideret tamdiu uiueret 7 postquam uiam patrum incederet sine aliqua contradictione [illuc ad] weogornense ec[clesiae] terras atq: libellus cum semetipso redderet [ubi corpora requiescunt hemeles et dudae.][2]

[1] MS. 3 reads as follows: "Wlfheardus ergo uoluit illas a weogorna ciuitate auertere, cum insipientia, si potuisset; sed episcopus illum uicit cum testibus quorum nomina infra notantur, coram uniuersa sinodo; et aiebat quod rectum non esset, ulli alii post se tradere, nisi ad weogernam ciuitatem, et praeter eorum prece et amore qui illam terram adquieserunt et ad praefatam aecclesiam dederunt. Tunc archiepiscopus," etc.

[2] The interpolations are from MS. 2.

✠ Ego offa rex merc. ɔsentiendo imposui.
✠ Ego iamberht di gratia arc̃. ep̃ . ɔsens. et subs.
✠ Ego hygeberht simlt arc̃ . ep̃ . ɔsen. 7 subs.
✠ Ego ceolwulf ep̃. ɔs̃ 7 sub.
✠ Ego heardred . ep̃. ɔs̃ 7 sub.
✠ Ego unuuona ep̃. ɔs̃.
✠ Ego heaðored . ep̃. ɔs̃.
✠ Ego ceolmund ep̃.
✠ Ego aeðelmod ep̃.
✠ Ego cyneberht ep̃.
✠ Ego wermund ep̃.
✠ Ego boduine ab.
✠ Ego utel ab.
✠ Ego fordred.
✠ Ego uulfheard simul subs 7 ɔfirmaui.
✠ . . . . berht . . . pr̃.
✠ . . . . mundi p̃.
✠ Sig̃ alhmundi p̃.
✠ Sig̃ ceolmundi p̃.
✠ Sig̃ aeðelhardi p̃.
✠ Sig̃ bynnan.[1]

CLVII.

OFFA, 789.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi saluatoris! Si ea quae secundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter definiuntur, quamuis sermo solus ad testimonium sufficere possit, attamen ob incertam futurorum temporum conditionem, firmissimis scripturarum indiciis et cautionum cyrographis sunt roboranda. Quoniam quidem saepe ex ignorantia, saepe, quod est execrabilius, ex improbitate, contingit ut denegatio rerum uere et recte gestarum nascatur. Quapropter ego Offa, rex Merciorum, tibi Uuaermundo antistiti, necnon et aecclesiae quae sita est in castro quod nominatur Hrofescaester, trado terram unius aratri, ubi

[1] The variations in the subscriptions are numerous.

nominatur Bromgeheg, cum certissimis terrae huius limitibus, quae habet ab oriente Uuuodafleot, a meridie uero fons quidam, et fossa circumdata, et exinde sepis quaedam itemque fossata ab occidente et notis signis designatur, ab aquilone mariscem uocabulo Scaga, quam etiam circumfluit Iaegnlaad. Hanc autem terram tibi tradendam et possidendam, et aecclesiae usui mancipandam, quam tu iure gubernas, concedo. Si quis uero successorum meorum uel principum hanc donationem meam immutare temptauerit, sit Anathema Maranatha, usque dum dominus ueniat, qui iudicaturus est orbem terrae in aequitate. Hanc cartulam signaculo crucis Christi confirmare uolens, propria manu, necnon et alios religiosos adhibui testes, quorum nomina infra adnotentur. Actum anno dominicae incarnationis DCCLXXXIX. in loco ubi dicitur Celchyð.

✠ Ego Offa rex Merciorum, hanc supradictam donationem meam signo sanctae crucis Christi roboraui. ✠ Ego Iaenberhtus, gratia dei archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Hygeberht archiepiscopus subscripsi. ✠ Ego Ceoluulf episcopus subscripsi. ✠ Ego Heardraed episcopus subscripsi. ✠ Ego Unuuona episcopus subscripsi. ✠ Ego Cyneberht episcopus subscripsi. ✠ Ego Ealgheard episcopus subscripsi. ✠ Ego Eadgar episcopus subscripsi. ✠ Ego Ealgmund abbas subscripsi. ✠ Ego Beonna abbas subscripsi. ✠ Signum manus Ecgfrithi regis Merciorum. ✠ Signum manus Berhtuualdi. ✠ Signum manus Eadbaldi. ✠ Signum manus Brordan. ✠ Signum manus Aethilheardi. ✠ Signum manus Ceolmundi. ✠ Signum manus Ubban. ✠ Signum manus Heaberhti. ✠ Signum manus Forðredi. ✠ Signum manus Uuigcgan. ✠ Signum manus Ceolheardi.

CLVIII.

BEORHTRIC OF WESSEX, before 790.

✠ Regnante in perpetuum omnipotenti deo! Ego Beorhtricus, regali fretus dignitate, de terra iuris mei quam praedecessores mei atque propinqui mihi iure haereditario possidendam reliquerunt, aliquam portionem Hemele fidelissimo principi meo sempiternaliter possidendam largitus sum, habendi, donandi, commutandi ac post se relinquendi cuicumque placuerit, id est XXXVI. cassatos. Hoc autem feci pro illius petitione nec non et pro uice alterius agri; qui uidelicet ager iacet iuxta flumen quod appellatur Meonea quasi XXXIIII. cassatorum, quem sibi iam ante Kineuulf rex cum multorum peritorum affirmatione deuote concedebat, et ab eo accepit praetium in auro purissimo. Sed haec supradicta terra Beorhtrici donationis aliqua pars est iuxta Hissaburnam in modum XXVI. cassatorum.

✠ Ego Beorhtricus rex hanc donationem meam propriis litterarum caracteribus roboraui, et singrafa crucis confirmaui. ✠ Signum manus Aethelmodi episcopi. ✠ Signum manus Kineberhti episcopi. ✠ Signum manus Hemele patricii. ✠ Signum manus Uuorris principis. ✠ Signum manus Beornfridi praefecti. ✠ Signum manus Lunlinges subreguli. ✠ Signum manus Uuiigfridi praefecti. ✠ Signum manus Uuingbaldi comitis.

CLIX.

* OFFA, 790.

✠ Ego Offa rex Anglorum DCC.XC. anno dominicae incarnationis, nostri autem regni dei gratia concessi XXX.VIII. cogitans de salute animae meae et de statu

regionis Merciorum, perueni ad Lundoniam ciuitatem ad conloquium uenerabilis uiri Aethelheardi archiepiscopi, et locutus sum cum eo quid pro salute animae meae et totius gentis Merciorum deo omnipotenti darem. Inter haec postulauit a me uenerabilis archiepiscopus Aethelheard ut darem sibi aliquod supplementum ad aecclesiam sancti saluatoris in urbe Dorobernia; dicens cum omnibus episcopis nostrae regionis esse inhonestum non ditari matrem aecclesiarum a filiabus et filiis suis regibus quos fonte baptismatis regenerauit. Ego uero consensi petitioni illius et omnium episcoporum nostrorum, et dedi illi XC. tributaria terrae, bipertita in duobus locis . LX. in loco qui dicitur on Lingahoese et Geddingas, circa ribulum qui dicitur Fiscesburna, et XXX. in aquilonali ripa fluminis Tamis, ubi appellatur Turcanham; ut habeat LX. ad emendationem aecclesiae sancti saluatoris, XXX. uero in Turcanhamme ad indumentum fratrum qui seruiunt deo in illa sancta aecclesia. Hanc elemosinam humilis et deuotus ego Offa rex Anglorum pro pignore Christianae fidei totius gentis nostrae offero deo omnipotenti, ad suam sanctam aecclesiam, ut mei memoria et meae carissimae gentis ibi celebretur et deo commendetur. Erat autem in conuentu nostro celeberrimus dies Pentecostes, et conuentus famulorum dei quorum nomina scripta sunt hic . Aethelheard . archiep. Ceoluuulf episc. Unuuona episc. Hathored episc. Ceolmund episc. Ealhheard episc. Elfhun episc. Cyneberht episc. Deneferth episc. Uuermund episc. Uueohthun episc. Omnes isti una mecum clamauerunt ad dominum in die sancto in aecclesia sancti Pauli: Spiritus domini qui hodie repleuit orbem terrarum et omnia continet et scientiam habet uocis *all*, et omnes sancti dei apostoli qui ab illo spiritu repleti sunt, tribuat benedictionem sempiternam consentientibus et defendentibus hanc largitatem, et condempnet et excommunicet et in hoc saeculo et in futuro eum qui auferat uel minimam par-

tem huius doni ab aecclesia sancti saluatoris quae sita est in urbe Canteuuariorum! Et respondit omnis chorus, Amen. Ad confirmandum uero hoc largitatis donum hi testes aderant et subscripserunt et confirmauerunt donum saluatori nostro.

Ego Offa rex Merciorum cum benedictione omnium episcoporum impono signum sanctae ✠ ad confirmationem huius doni, mihi donanti ad redemptionem, et minuenti ad aeternam condempnationem, et sine ullo remedio in inferno ad aeternae poenae cruciatum.

✠ Ego Ecgferth rex consensi et subscripsi et promisi hoc donum semper firmare et augere.

✠ Ego Aethelheard archiepiscopus signum sanctae crucis inpono, et in nomine sancti saluatoris conscribo.

✠ Ego Ceoluulf epis. cons.
✠ Ego Unuuona epis. cons.
✠ Ego Hathored episc.
✠ Ego Ceolmund episc.
✠ Ego Ealheard episc.
✠ Ego Ælfhun episc.
✠ Ego Cyneberht episc.
✠ Ego Deneferth episc.
✠ Ego Uuermund episc.
✠ Ego Ealhmund abb.
✠ Ego Utel abb.
✠ Ego Forthred abb.

✠ Brorda princ.
✠ Bynna princ.
✠ Esne princ.
✠ Heardbriht princ.
✠ Æthelmund princ.
✠ Eadgar princ.
✠ Uuigga princ.
✠ Cydda princ.
✠ Cuðberht princ.
✠ Ceolmund princ.
✠ Ubba princ.
✠ Eobing princ.

CLX.

ECGBERHT OF KENT, 765—791.

✠ In nomine domini saluatoris nostri Ihesu Christi! Omnem igitur hominem, sicut frequenter coelesti magisterio adhortante didicimus, qui sub christiana religione uitae coelestis praemia consequi desiderat, necesse est ut in praesenti pietatis insistat operibus, et terrenis rebus atque transitoriis, in quantum deo largiente suffi-

ciat, sibimet aeterna mercatur bona, suasque preces ad diuinam peruenire clementiam cotidie citius per hoc faciat, quod ipse aliorum in suis necessitatibus libenter exaudiat; attentius reminiscens, quod quibusque religiosis postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus praebendus est, quanto et illis qui precatores sunt, utilior res secundum hoc uisibile saeculum nunc impertitur, et illis qui concessores existunt, pro impertito opere pietatis uberior merces secundum inuisibile postmodum tribuetur. Quamobrem ego Egberht, rex Cantiae, tibi dilectissimo episcopo Dioran, atque tuae aecclesiae quae in honore sancti Andreae apostoli consecrata est, pro remedio animae meae, cum consensu meorum optimatum atque principum, terram iuris mei decem aratrorum, in loco ubi nominatur Hallingas, cum omnibus scilicet ad eam pertinentibus rebus, iuxta terminos indigenis certissimos, cum campis, siluis, pratis, paludibus, piscationibus, uenationibus, aucupationibus, libenter tenendam possidendamque concedo. Ita ut quicquid de ea agere uolueris, liberam per omnia in perpetuo potestatem teneas. Quisquis igitur haeredum successorumque meorum hanc donationem meam augere atque amplificare uoluerit, habeat beatam communionem in praesenti cum diligentibus deum, et in futuro perpetuam cum omnibus sanctis. Quisquis autem maliuola mente de illa immutare aut inminuere temptauerit, separetur a societate non solum aeternae felicitatis omnium sanctorum, sed etiam in aeterna poena cum scelerum suorum crudelibus comparticipibus sit condempnatus. At uero ut hanc donationem meam quilibet hominum aliquando non possit irritam facere, manu propria signum sanctae crucis subtus in hac pagina facere curaui, testesque religiosos ut idipsum facerent adhibeo. Adiectis denberis in commune saltu, Bixle, Speldhirst, Meredaen, ðaer be eástan, ⁊ Rusteuuellae ⁊ Teppan hyse.

✠ Ego Egcberhtus rex hanc donationem a me

factam signo sanctae crucis roboraui. ✠ Ego Heaberhtus rex signo sanctae crucis roboraui et subscripsi. ✠ Ego Iaenberhtus archiepiscopus gratia dei consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Eangisli. ✠ Signum manus Udan. ✠ Signum manus Balthardi. ✠ Signum manus Egesnothi. ✠ Signum manus Uban. ✠ Signum manus Tyccan. ✠ Signum manus Heardraedi. ✠ Signum manus Uuiohtnothi. ✠ Signum manus Coenberhti.

CLXI.

* OFFA OF MERCIA, May 792.

Regnante in perpetuum deo et domino nostro Ihesu Christo! Licet per totum ubique mundum beatorum martyrum, qui suum pro Christo sanguinem fuderunt, merita diuinae laudis exultatione celebranda sint, eorumque dei auxilio exempla gloriosa sequenda; praecipue nobis tamen beatissimi Albani, qui sub hac Britanniae insula gloriosus martyrio effulsit, memoria, pia semper intentione et sedula sollicitudine obseruanda est. Unde ego Offa gratia dei rex Merciorum, cum filio meo Ecgfrido, pro amore omnipotentis dei et huius sancti intercessione, terram xxx. manentium in locis quorum subinseruntur nomina, domino meo Ihesu Christo ad aecclesiam sancti Albani, ubi ipse tyro primus in passione uictima effectus est, iure perpetuo perdonabo. Eoque delectabilius hanc donationem perficio, quia superna protectio tam nobilem temporibus nostris thesaurum qui diu fuit clausus et huius terrae indigenis abditus, reuelare dignata est. Haec itaque sunt supradictarum uocabula terrarum, aet Uuineshauue xii. manentium cum terminis suis; et Scelfdune, siue Baldinigcotum, trium manentium; quorum scilicet trium manentium termini sunt hii, Suanaburna, Heortmere, Stret, Uuealebroc. Item uero x. manen-

tium ubi dicitur Scuccanhlau, uel Fentuun cum silua quae cognominatur Horuudu, cum terminis suis ; aet Lygetune, v. manentium ; quam uidelicet terram Alhmundus abbas, expeditionem subterfugiens, mihi reconciliationis gratia dabat. Hoc quoque, consentientibus episcopis meis, et abbatibus, ducibus ac principibus, sub inuocatione sanctae Trinitatis et indiuiduae Unitatis, donando praecipio, quatinus tota terra illa sit libera ab omni tributo, et necessitate, seu regis, seu episcopi, ducis, iudicis, exactorum, et operum quae indici solent ; neque emendationem pontium, neque fossam aduersum inimicos faciendam. Totum omne praefatae terrae stipendium et exactio ad supradicti martyris tumbam insolubiliter persoluatur. Et si forte quis intra eiusdem aecclesiae potestatem aut extra, cum episcopo seu abbate communis inueniatur, bello, furto, uel fornicatione, aut alio quolibet simili reatu astrictus ; semper ea pars poenae et emendationis quae regi uel episcopo debetur, ad beati Albani monasterium inuiolato semper foedere reddatur. Credo enim et ueraciter confido, quod haec munificentia non solum mihi meisque, sed etiam uniuersis Anglorum populis sublimiter proficiat, quia pro eius amore ille miles intrepidus meruit coronari, qui totius mundi pericula passus est suo sanguine expiare. Haec sunt nomina testium qui hanc donationem meam consentientes signo crucis Christi confirmarunt.

✠ Ego Offa rex huic donationi meae signum crucis inpono. ✠ Ego Ecgfridus paternae munificentiae consentiens subscripsi. ✠ Ego Higbertus archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Ceoluulfus episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Heathored episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Unuuona episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum manus Alhmundi abbatis. ✠ Signum Beonnan abbatis. ✠ Signum Uuimundi abbatis. ✠ Signum Forthredi abbatis. ✠ Signum Brordani patricii. ✠ Signum

Binnani principis. ✠ Signum Esnnini ducis. ✠ Signum Alhmundi ducis. ✠ Signum Uuigberti ducis. ✠ Signum Aethelmundi ducis. ✠ Signum Eadgari ducis. ✠ Signum Heardberti ducis. ✠ Signum Ealhmundi ducis. ✠ Signum Cuthberhti ducis. ✠ Signum Eadberhti ducis. ✠ Signum Wulfheardi ducis. ✠ Signum Ealheri ducis.

Perscripta est autem huius donationis cartula anno dominicae incarnationis DCCXCV. indictione V. et regni regis Offani XXXV. sub IIII. nonas Maias, in loco qui dicitur aet Beranforda.

CLXII.

* OFFA, 793.

✠ REGNANTE domino nostro Ihesu Christo in perpetuum! Decet igitur ut regalis benignitas omnipotentis dei et sanctorum martyrum quantum ualeat honori prouideat. Quia honor dei, et pia in sanctis eius deuotio, stabilitas est regni terreni, et prosperitas longaeuae uitae et indubitata aeternae mercedis retributio. Unde ego Offa rex Merciorum, cum Egfrido filio meo, et omni consensu synodali, pro remedio et salute animarum nostrarum, terram quinquaginta mansionum in locis infra dictis, id est, ubi dicitur aet Caegesho, mansiones XXXIIII., Ondaet, Heanhamstede, VI. mansiones, et Stanmere X. mansiones, cum segetibus, pratis, pascuis et siluis, et omnibus rebus mobilibus uel fixis, ad ea praenominata loca rite pertinentibus, domino meo Ihesu et sancto Albano martyri, cuius reliquias, in spem prosperitatis praesentis et futurae beatitudinis diuina ostendit nobis gratia, in ius monasteriale tradens donabo; quatinus perpetuo iure praefata terra, sancti martyris Albani aecclesiae deseruiat. Et per magnum omnipotentis dei nomen et terribile eius iudicium adiuro, immo et impero, quod nullus superue-

nientibus temporibus, seu rex seu episcopus aut aliqua magna uel parua persona, aliquid de his meis donis quae deo et sancto martyri eius dedicauero, immutare, seu auferre, seu imminuere praesumptuose audeat; nec aliquam molestiam aut aecclesiae aut siluis ad eam pertinentibus inferre praesumat, sed sit libera omnino ab omni tributo, et necessitate, seu regis, seu episcopi, ducis, iudicum, comitum, exactorum etiam, et operum quae indici solent, necnon et expeditionis et omni edicto publico, perpetuo eam libertate donabo. Sed obsecro quatinus studeant superuenientes reges auxiliare, defendere, et curam illius aecclesiae habere in omni bonitate, sicut et ego habeo: ut sit illis et regno eorum benedictio et protectio a domino deo et sancto eius martyre in perpetuum. Si autem quisquam loci huius curam non habuerit uel eum malitiose tractauerit, sciat et sentiat sancti martyris seipsum benedictione priuari et rationem ante tribunal Christi redditurum. Hoc uero monasterium cum his praefatis terris Uuilligoda presbiter habeat et regat dies suos, et monachicam in eo uitam doceat, et quantum ualeat, erigat. Post dies autem illius, eligant sibi fratres cum consilio illius episcopi qui super eos erit, si habent dignum et monachicae uitae eruditum, ex semet ipsis quem uoluerint. Si autem, quod non opto, acciderit quod ibi dignus nequeat inueniri, praeuideat ille episcopus, cum consilio fratrum, qui illud monasterium digne secundum regulam monachicae uitae gubernare sciat et uelit.

Iam iamque, iterum iterumque, in nomine domini praecipio et adiuro, quatinus eo loco regula sancti Benedicti abbatis doceatur et exerceatur, quantum possibile est, perpetuo iure. Etsi ipsa elemosina oret ad dominum pro faciente, tamen obsecro ut assiduae intercessiones pro anima mea, et amicorum meorum, canonicis horis semper in ea ammoneantur aecclesia: quatinus omnipotentis dei clementia, quae tale thesaurum

temporibus meis, gentibus et populis Anglorum aperire dignata est, mihi quoque aeternum coelis thesaurum cum sanctis suis donare dignetur. Scripta est haec cartula anno dominicae incarnationis DCCXCIII. indictione III. anno uero Offani regis Merciorum XXXVI. in loco celebri qui dicitur Celchyth, praesente synodali conuentu, testibusque infra nominatis confirmata. Data die regnante domino nostro in perpetuum.

✠ Ego Offa hanc donationem meam signo crucis Christi confirmo. ✠ Ego Ecfridus similiter consentio et subscribo. ✠ Ego Ceoluulphus rex ad ipsum consentio. ✠ Ego Cenuulphus rex consentio. ✠ Ego Beornulphus rex. ✠ Ego Ludecha rex. ✠ Ego Uuilaf rex. ✠ Ego Ecgbirhtus rex. ✠ Ego Beortulfus rex. ✠ Ego Burhredus rex. ✠ Ego Aelfredus rex. ✠ Ego Higberctus archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Signum Aethelheardi archiepiscopi. ✠ Signum Ceoluulfi episcopi. ✠ Signum Hunuuone episcopi. ✠ Signum Ceolmundi episcopi. ✠ Signum Ealcheardi episcopi. ✠ Signum Aelfhuni episcopi. ✠ Signum Heaberti episcopi. ✠ Signum Heathorethi episcopi. ✠ Signum Cyneheardi episcopi. ✠ Signum Deneferdi episcopi. ✠ Signum Cenuualchi episcopi. ✠ Signum Uuermundi episcopi. ✠ Signum Uuihthuni episcopi. ✠ Signum Uuynberhti episcopi. ✠ Ego Uuicga dux. ✠ Ego Aethelmundus dux. ✠ Heardbertus dux. ✠ Brorda dux. ✠ Binna dux. ✠ Esne dux. ✠ Heaberht dux. ✠ Cudberht dux. ✠ Ceol. ✠ Aemund dux. ✠ Ceoluueordus dux.

CLXIII.

* OFFA, 793.

✠ Offa rex Merciorum, omnibus per uniuersum regnum Merciae philochristis salutem perpetuam. Indesinenter recolens, quod breues dies hominis sunt, et

in hac paucitate dierum nostrorum, quaecunque seminauerit homo, haec et metet: cupio per uitae meae praesentis sancta opera mercari mihi, et metere in futuro praemia sempiterna. Ideoque Patricium abbatem Croylandiae, ac monachos suos ibidem deo seruientes, et seruos suos uniuersos, ipsumque locum Croyland, et omnia quae sua sunt, accipio in manum meam, et tanquam fratres meos monachos de sancto Albano, liberos et solutos esse ab omni onere saeculari, et quietos ubique per regnum meum ab omnibus uectigalibus haberi praecipio: et confirmo eisdem praedictum monasterium suum, cum omnibus possessionibus suis, ac aliis rebus, quascunque cognatus meus quondam inclytus rex Aethelbaldus, fundator dicti monasterii, contulerat eisdem, et quaecunque proceres sui uel mei postea contulerunt, seu conferent in futurum, uel quaecunque fideles Christi dicto monasterio Croylandiae conferent in aeternum. Istud cirographum anno incarnationis domini nostri Ihesu Christi septingentesimo nonagesimo tertio, ego Offa rex Merciorum concessi et confirmaui. ✠ Ego Aethelardus archiepiscopus Doroberniensis consensi. ✠ Ego Aegbaldus episcopus Uuinchester subscripsi. ✠ Ego Aldredus episcopus Dorcacestrensis subnotaui. ✠ Ego Aldulphus episcopus Lichefeld collaudaui. ✠ Ego Benna abbas de Medeshamsted corroboraui. ✠ Ego Ceolburga abbatissa de Berdea aspiraui. ✠ Ego Heaberichtus comes ad imperium domini mei regis Offae, ad eius praeceptum, hoc chirographum manu mea scripsi.

CLXIV.

OFFA, 794.

✠ Omnis itaque huius uitae prosperitas, deo miserante, existit, etiam et futurae uitae beatitudo eo largiente perueniet. Contigit autem in diebus Offani regis

Merciorum quod Bynna, comes regis, sustulit sine recto hanc terram aet Austan . v . manentes, quod Aeðelbald rex ante liberauit, et hoc recte pertinebat ad sedem episcopalem in Uuegrin ciuitate. Tunc fuit synodus in loco, qui dicitur Clofes hoas, anno [ab] incarnatione Christi . DCC.XC.IIII. regni Offani . XXXVII . anno. Tunc episcopus Heaðoredus, cum conscientia totius synodalis concilii referebat, et fiducialiter incunctanterque confirmauit cum testimonio scripturarum illarum quae Aeðelbald rex ante in aeternam libertatem suis processoribus praescripsit. Et tunc rex cum omni consilio sancti concilii consentiebat, quod episcopus praefatus salua manu accipiebat in contenditum suam propriam praenominatam terram, et hoc cum confirmatione sanctae crucis Christi omnes munierunt, ut firma et infracta permaneat in aeuum.

✠ Ego Offa rex Merciorum, signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Ecgferð filius regis, consensi et subscripsi. ✠ Signum Hygeberhti archiepiscopi. ✠ Signum Aeðelheardi archiepiscopi. ✠ Signum Ceoluulfi episcopi. ✠ Heaðored episcopi. ✠ Cyneberhti episcopi. ✠ Deneferð episcopi. ✠ Wigmund abbas. ✠ Brorda dux. ✠ Alhmund dux. ✠ Bynna dux. ✠ Wigberht dux. ✠ Heardberht dux. ✠ Uoba dux.

CLXV.

BEONNA, 786—796.

✠ In nomine gubernantis dei monarchiam totius mundi! Ego Beonna abbas gratia dei, cum conscientia et licentia fratrum deum colentium in monasterio quod appellatur Medeshamstede, tradidi Cuthberhto principi terram X. manentium, quae nuncupatur aet Suinesheabde, cum pratis et pascuis ac silbis cunctisque ad se pertinentibus. Hanc autem terram ille

Cuthberht a me digno comparauit praetio, id est mille solidis, et singulis annis mihi meisque successoribus unius noctis pastum aut triginta . . . rauit siclos. Hoc territorium praefatus princeps ea conditione adquisiuit, ut post completionem diei illius, qui ab eo meruere satagunt haeredibus derelinquat, et haeredes praedecessoris praefatam conditionem conseruent in pastu uel pecunia; et post uitam illorum absque offendiculo pacis ad ius pristinum antenominata terra reuertatur. Huius autem rei ita gestae hi fideles testes aderant et conscripserunt.

✠ Ego Offa gratia dei rex Merciorum signo crucis Christi propria manu roboraui. ✠ Ego quoque Ecgferth rex Merciorum consensi et subscripsi. ✠ Ego Hygeberht archiepiscopus firmando subscripsi. ✠ Ego Ce[ol]uulf episcopus scribendo consensi. ✠ Ego Unuuona episcopus scribendo firmaui. ✠ Ego Beonna abbas hanc meam munificentiam signo crucis Christi firmaui. ✠ Ego Uu[ig]bald presbyter et arc̃ consensi. ✠ Ego Beornuuald presbyter subscribendo consenso. ✠ Ego Eanred presbyter subscribo et consenso. ✠ Ego Tilþegn scribendo firmaui.

CLXVI.

OFFA OF MERCIA, 791—796.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi [qui cuncta regit saecula.][1] Ego Offa trado illam terram aet Uuestbyrig cum omnibus ad se rite pertinentibus, id est LX manentium, et in alio loco aet Heanbyrig XX manentium, to Uueogerna ceastre, pro remedio animae meae ac parentum meorum, post obitum meum et filii mei Ecgfriði, eadem libertatis ditione in omnibus rebus permanendam[2] qua eam ante Aeþelbaldus rex auo meo

[1] Wanting in the first MS. [2] Second MS. "possidendam."

Eanulfo conscripserat, id est ut sit libera tam in terrarum donatione seu in omnibus causis paruis uel magnis inconcussa permaneat usque in saeculum, tamdiu fides christiana apud Anglos in Brittania maneat. [Soluta sit ab omni ui regum et principum et subditorum ipsorum, in summo dei nomine praecipimus, praeter his uectigalibus, hoc est, ðæs gafoles æt Westbyrig twā tunnan fulle hlūtres aloð ⁊ cumb fulne līðes aloð ⁊ cumb fulne welisces aloð ⁊ VII briðru ⁊ six weðeras ⁊ XL cysa ⁊ VI lang ðero ⁊ þritig ombra rues cornes feower ambru meolwes ad regalem uicum.][1] Hoc itaque cum consilio pontificum meorum et senatorum firmo foedere iudicaui, ut nulla saecularis dignitas de nostra haereditate plus his in magno uel modico per uim aut petitionem aliquid exigat, [absque hoc tantum quod haec praesens cartula continet].[1] Hi sunt testes.

✠ Ego Offa gratia dei rex [hoc regi singulis annis statum . . . . . . censum manus meae propriae signo][1] confirmo. ✠ Ego Ecgfrið eiusdem regis filius consensi et subscripsi. ✠ Ego Aeþelheard Archiepiscopus. ✠ Ego Heaðored episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Unuuona episcopus consensi et subscripsi. ✠ Signum Brordani patricii. ✠ Signum Beonnan abbatis. ✠ Signum Alhmundi abbatis. ✠ Signum Uuigmundi abbatis. ✠ Signum Forðredi abbatis. ✠ Signum Bynna principis. ✠ Signum Esne ducis. ✠ Signum Aeþelmund ducis. ✠ Signum Alhmund ducis. ✠ Signum Uuigberht ducis. ✠ Signum Uuicgan ducis. ✠ Signum Alhmund ducis. ✠ Signum Eadgar ducis.

CLXVII.

OFFA, 791—796.

✠ In nomine summi tonantis, qui est benedictus in saecula! Regibus potentibus et huius saeculi diuitibus,

[1] Wanting in the second MS.

cum fallacibus istius lugubris mundi substantiis quae omnia sicut umbra euanescunt, aeternae uitae praemia mercanda sunt. Qua propter ego Offa rex a rege regum constitutus, terram IIII. cassatorum in prouincia Huicciorum, ubi nominatur Uuestburg, prope flumen qui dicitur Auen, Aeðelmundo fideli meo ministro, pro ereptione animae meae, in libertatem perpetuam sub hac conditione libens concedo; ita ut ab omni tributo paruo uel maiore, puplicalium rerum, et a cunctis operibus uel regis uel principis sit imperpetuum libera, preter expeditionalibus causis et pontium structionem et arcium munimentum, quod omni populo necesse est agere, atque ab eo opere nullum excusatum esse. Scripta est autem haec libertatis cartula ab uniuerso concilio synodali in loco celeberimo qui nuncupatur Clofes hoas. Quorum signa et nomina infra tenentur.

✠ Ego Offa rex dei dono propriam donationis libertatem signo sanctae crucis confirmo. ✠ Ego Ecgferð, filius regis, consensi. ✠ Signum Hygeberhti archiepiscopi. ✠ Signum Ceolulfi episcopi. ✠ Signum Aeðelheardi archiepiscopi. ✠ Signum Heaðoredi episcopi. ✠ Signum Unuuona episcopi. ✠ Signum Cyneberhti episcopi. ✠ Signum Deneferði episcopi. ✠ Signum Ceolmundi episcopi. ✠ Signum Coenuualh episcopi. ✠ Signum Uuermundi episcopi. ✠ Signum Alhheardi episcopi. ✠ Signum Alhmundi abbatis. ✠ Signum Beonna abbatis. ✠ Signum Uuigmundi abbatis.

CLXVIII.

OFFA, 796.

✠ In trino nomine diuinitatis indiuiduae! Iuste a nobis pietatis opera persoluenda sunt. Iccirco ego Offa, ipso piissimo praeordinante deo rex Merciorum, rogatus a uenerabili abbati meo nomine Pusa, simul et

a praefecto meo uocabulo Brorda, ut aliquam liberalitatem eius aecclesiae quae sita est in loco ubi dicitur Uuoccingas concederem, quod et libenter facere iuxta eorum petitionem prouidi, et pro expiatione piaculorum meorum domino deuote largitus sum, et ut memoria nominis mei apud eandem aecclesiam pro domino perpetualiter perseueret. Haec est ergo praefata munificentia quam in posteros protelatam decreui XX. tantum manentium in loco in quo illud monasterium situm est, ut absque impedimento saecularium negotiorum ac regalium tributorum, siue expeditionum aut iussionum incognitarum, soli domino seruiens, sancta congregatio iuris sui ac dominationis potestate propria non priuetur. Si quis uero hanc praedictam liberalitatem extraneorum, siue regum siue iudicum uel etiam principum, in modico seu in magno irritam ducere aut infringere temptauerit, sciat se in magno iudicii die districtam ac tremebundam coram Christo atque angelis eius subire sententiam. Actum publice ac confirmatum in regione Suthregeona, uilla regali, nomine Freoricburna, consentientibus una mecum ac roborantibus idoneis testibus ac principibus, quorum nomina infra tenentur asscripta.

✠ Ego Offa, regia dignitate praeditus hanc donationem a me confirmatam, manu propria per crucis signum confirmaui. ✠ Signum manus Brordan praefecti. ✠ Signum manus Berhtuualdi principis. ✠ Signum manus Bryni. ✠ Signum manus Aldheri comitis.

CLXIX.

HEADDA, 781—798.

✠ Saeculi namque lauentis tempora [sicut] umbrae fugientes uelociter tranant, uarieque euentum status in cogitationes hominum conscendunt; ideo omnes firmas statutiones nostras litterarum serie confirmamus ne

posteris cadant ex memoria praecedentium decreta patrum, Graecorum ad hoc inbuti exemplis [qui] quicquid scire uolunt litteris tradunt, ne ex memoria lauetur; estque nobis necesse praemeditandum in uagabundis temporibus saeculi, quomodo ad aeternam felicitatem peruenire ualeamus; quia cuncta quae uidentur fugitiua sunt ac caduca, quae autem non uidentur perenniter sunt manentia. Qua de re ego Headda presbiter et abbas, ob honorem dei et reuerentiam hominum praeditus, donans donabo in testimonio totius uenerabilis familiae in Uueogerna cestre meam propriam haereditatem; tali conditione adfirmo, quod mei haeredes in mea genealogia, in aecclesiastico gradu de uirili sexu percipiant, quam diu in mea prosapia tam sapiens et praesciens inuenire potest qui rite et monastice aecclesiasticam normam regere queat, et nunquam potestati laicorum subdetur. Postquam autem in nostra generatione tales aecclesiastici uiri desint, qui indigni et inscii eam bene moderare et regere ignorent, praecipio quod absque ullo obstaculo ad sedem episcopalem in Uueogerna cestre reddantur, id est, aet Dogodesuuellan and aet Tyreltune. Super haec etiam adicio et aliud meae possessionis praediolum quod a circumpositis cognominatur aet Onnandune, pro remedio animae meae et propinqui mei Haðeredi episcopi, necnon pro salute cunctarum animarum stirpis nostrae, quia alumnus sum illius familiae et iuxta liminibus aecclesiae disciplinatus et nutritus fui.

CLXX.

ECGFRITH OF MERCIA, 796.

✠ SAECULI namque labentis tempora sicut umbrae fugientes sic uelociter tranant, uarieque euentuum status in cogitationes hominum conscendunt. Quapropter ego Ecgfridus rex Merciorum concedo meo

fideli principi Aeþelmundo III. cassatos aet Huntenatun liberaliter ad possidendum, pro ereptione peccaminum meorum, sicut antea Uhtred et Aldred Beornhardo concesserunt. Et hoc gestum est in celebri uico qui Saxonice uocatur aet Baðum, his testibus consentientibus.

✠ Ego Ecgfridus rex hanc meam donationem confirmaui. ✠ Ego Brihtricus rex. ✠ Ego Aeþelhardus archiepiscopus. ✠ Ego Heaðored episcopus. ✠ Ego Eadulf electus. ✠ Ego Forðred abbas. ✠ Ego Brorda princeps. ✠ Ego Aeþelmund. ✠ Ego Eadgar.

CLXXI.[1]

ECGFRITH, 796.

✠ In nomine domini nostri! Ego Ecgfridus deo donante rex Merciorum, Aeðelmundo, meo fideli principi, hanc praenominatam terram tres cassatos, id est Huntena tun, etiam liberaliter illi omni rei et firmiter ad habendum concedo, pro ereptione peccaminum meorum et salute animae meae. Ac, sicut antea Aldred et Uhtred, subreguli Huicciorum, Beornhearde concesserunt, sic iterum plene conscribimus illi, cum omnibus utilitatibus quae ad illius agri culturam rite pertinent. Et hoc gestum est in celebre monasterio quod Saxonice nominatur aet Baðun. Et hii testes adfuerunt, quorum hic nomina et signa tenentur.

✠ Ego Ecgfridus, rex Merciorum, hanc meam elemosinam signo crucis Christi confirmabo. ✠ Ego Berhtric, rex Occidentalium Saxonum, signo crucis Christi munio. ✠ Ego Aeðelheard archiepiscopus consigno et subscribo. ✠ Ego Heaðored episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Eaduulf electus consensi et subscripsi. ✠ Ego Forðred abbas consensi. ✠ Brorda. ✠ Aeðelmund. ✠ Eadgar.

[1] This appears to be merely a copy of the same grant as the last, but with remarkable variations, which render it desirable to print both entire.

CLXXII.

* ECGFRITH, 796.

✠ Ego Ecgfridus rex Merciorum, anno dominicae incarnationis DCC.X[C]VI. indictione quarta, primo autem anno regni nobis a deo concessi, terram itaque quinque manentium, in loco qui dicitur Pinnelesfeld, cum antiquis terminis, pro benedictione regni nostri, abbati, Uuillegoda nomnie, ad possidendum dabo; de illa namque in nomine domini praecipiam ut semper sit beato Albano et monasterio suo subiecta. Et terram illam a laboriosis operibus, et ab omnibus tributis, uel censuris, et ab omnibus refectionibus regum uel principum, seu omnium expeditionum, pro redemptione animae meae liberam, fixam, immutabilem, concedere curabo. Et possessor illius terrae non habeat potestatem hanc terram a beato Albano derobare.[1] Qui augeat beato Albano et monachis suis benedictionis gratiam, augeat illi deus in coelesti Hierusalem pacem et uitam aeternam. Conscriptus est autem hic in loco qui dicitur Celchyth, in synodo publico. Haec sunt nomina testium huius donationis.

✠ Ego Ecgfridus rex hanc meam donationem cum signo crucis confirmare curabo. ✠ Ego Coenuulfus rex Merciorum concedo. ✠ Ego Cynethrith regina conscripsi. ✠ Ego Sigricus dux. ✠ Ego Aethelheardus archiepiscopus. ✠ Ego Unuuona episcopus. ✠ Ego Uueohthunus episcopus. ✠ Ego Alhmundus episcopus. ✠ Ego Beonna abbas. ✠ Ego Forthredus abbas. ✠ Ego Aelfhunus episcopus. ✠ Ego Sighere filius Sigheri. ✠ Ego Brorda dux. ✠ Ego Esne dux. ✠ Ego Uuigbertus dux. ✠ Ego Cydda dux. ✠ Ego Uuicga dux. ✠ Ego Uuynbertus dux. ✠ Ego Alhmundus dux. ✠ Ego Heardbertus dux. ✠ Ego Cuthbertus dux. ✠ Ego Brorda dux. ✠ Ego Eobingus dux.

[1] MS. "diribare."

CLXXIII.

* ECGFRITH, 796.

✠ Ego Ecgfridus gratia dei rex Merciorum, anno dominicae incarnationis septingentesimo nonagesimo sexto, indictione quarta, primo uero anno regni nostri, terram decem manentium nomine Thyrefeld, cum terminis suis, domino meo Ihesu Christo, et eius praetioso martyri Albano, liberaliter et aeternaliter, cum consensu et testimonio optimatum meorum, in ius monasteriale, pro anima mea et parentum meorum, deuotissime tribuo et libenter concedo. Sitque praedicta terra ab omni terrenae seruitutis iugo semper aliena, atque eadem libertate sit libera, qua caeterae terrae monasterii beati Albani conscriptae atque concessae sunt a glorioso Offan, genitore meo.

✠ Ego Ecgfridus rex hanc meam donationem cum signo crucis confirmare curabo. ✠ Ego Cynethrith regina consensi. ✠ Ego Aethelheardus archiepiscopus consensi. ✠ Ego Unuuona episcopus. ✠ Ego Uueohthunus episcopus. ✠ Ego Beonna abbas. ✠ Ego Aelfhun episcopus. ✠ Ego Brorda dux. ✠ Ego Uuigbertus dux. ✠ Ego Uuicga dux. ✠ Ego Alhmundus dux. ✠ Ego Cuthbertus dux. ✠ Ego Eobing dux. ✠ Ego Forthred abbas. ✠ Ego Sighere filius Sigheri. ✠ Ego Esne dux. ✠ Ego Cydda dux. ✠ Ego Uuinbertus dux. ✠ Ego Heardbertus dux. ✠ Ego Brorda dux.

Conscriptus est autem hic liber, in loco qui dicitur Celchyth, in synodo publico.

CLXXIV.

* ECGFRITH, 796.

✠ In nomine domini! Itaque ut apostolicum testatur oraculum Nihil intulimus in hunc mundum, nec

auferre quid possumus: iccirco terrenis aeterna mercanda sunt. Quapropter ego Ecgferth rex Merciorum, anno primo regni nostri a deo concessi, rogatus a Beorhtrice rege occidentalium Saxonum et Athelhardo archiepiscopo, terram XXXV. manentium in loco qui uocatur aet Piertean ab orientali parte siluae quae appellatur Braden, reddidi abbati Cuthbeorhto et fratribus monasterii Maldubiensis, pro indulgentia piaculorum meorum et pro requie animae patris mei Offan, quam ille uiuens abstulit ab eis; ea scilicet ratione concedo terram supradictam, ut saecularibus regum seruitiis libera sit ad seruiendum necessitatibus fratrum deo seruientium in praedicto monasterio; ut memoria nostra in illo loco sancto in sanctis orationibus apud eos maneat in perpetuum. Et etiam abbas et fratres eiusdem monasterii in comparatione terrae illius dederunt mihi duo milia solidorum argenti puri. Et hoc feci cum consilio episcoporum et principum meorum quorum nomina subter ascripta sunt. Et actum est anno ab incarnatione Christi DCCXCVI. indictione IIII[a]. Augentem hanc meam elemosinam deus conseruet et benedicat; minuentem ac frangentem, quod non optamus, nomen eius eradicetur de terra uiuentium, et a societate sanctorum priuetur, nisi digne emendauerit.

✠ Ego Ecgferth rex Merciorum hanc meam donationem signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Beorhtric rex occidentalium Saxonum consensi et subscripsi. ✠ Ego Eadburg regina. ✠ Ego Aethelheard archiepiscopus. ✠ Ego Kynebeorht episcopus. ✠ Ego Deneferht episcopus. ✠ Signum manus Haðoredi episcopi. ✠ Signum manus Brordan praefecti. ✠ Signum manus Esne. ✠ Signum manus Lulling. ✠ Signum manus Eadulf episcopi. ✠ Signum manus Aethelmundi praefecti. ✠ Signum manus Ceolmundi. ✠ Signum manus Uuigferði.

CLXXV.

COÊNUULF OF MERCIA, 798.

✠ Semper ex toto corde nob̄ cum propheta considerandum atq: dicendum ÷ . . . magna multitudo dulcedinu . . . cuius super nos m . . . . . cuius bonita . . . imus quod . . . . non inmemor . . . inspirante bonitatis. ego . . . . . . ente rector et imperator merciorum regni . anno secundo imperii nr̄i . dabo et perpetuo iure possidendum sub sc̄ae crucis titulo concedo . oswulfo duci et ministro meo aliquā terram in loco qui uocatur hremping wīic 7 alia nomine hafingseota in australe parte fluminis qui đr limin . ea . In uicae alterę terrae qui đr bobingseata. Uti in dieb: eius habeat possideat et feliciter optineat. Suisq: post se heredib; ł cuicumq: hominū . . . . o fideli . . . . . . sicut superius . . . . placita uoluntate frua . . . . . . terim pt se cuicumque . . . bendam restituat in ꝑpetuum. Haec s̄t nomina episcoporū ac principū qi hoc mecū in synodo ↄsentientes subscriꝑ.

✠ Ego Coenuulf rex hanc munificentiā sub sc̄ae crucis titulo ↄfirmo 7 sic ex ordine subscriꝑ.

✠ aeðelhard arc̄ ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ hygeberht arc̄ ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ haðored ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ unuuono ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ cyneberht ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ haðoberht ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ eaduulf ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ utel ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ alhhard ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ wiohthun ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ tidfrið ep̄is ↄs̄ 7 sub̄
✠ alhmund ab̄
✠ beonna ab̄

✠ uuigmund ab̄
✠ forðred ab̄
✠ Signum manus Brordan prin̄c
✠ heaberhti duc̄
✠ esne duc̄
✠ wigberhti duc̄
✠ aeðelmundi duc̄
✠ eadgari duc̄
✠ uuicggan duc̄
✠ ceolmundi duc̄
✠ beornnoði duc̄
✠ heardberhti duc̄
✠ cyddan duc̄

✠ Dispensante ac guuernante superna clementia ego osuulf dux pro perpetua redemptione ac salute animae meae meiq: coniugis beornðryðe hanc praedictã mariscã dabo et concedo ad illam ecclesiam quae sita est in illo uenerabile monasterio. quod đr aet liminge perpetualiter habendam et feliciter perfruendum . hac ů condicione interposita ut unicuiq: anno post . XII. mensib; migrationis nr̃ae tempus ab illa familia aet limingge celebretur quamdiu fides catholica in gente anglorum ꝑseueret . cum ieiunio diuinisq: orationib: in psalmodiis et missarũ caelebrationibus . seu etiam in refectione fratrũ in cibo et potu . iuxta quod fraternitati ur̃ae uidetur quod producere poteritis et in ur̃a bonitate confidimus. Unaq: panis cum cibo uernaculo ł paupere illius monasterii die illa tradatur. hocque in posterum successoribus uestris praecipere praecamus,

FRATERNITATEM VR̃AM SVPERNA CLEMENTIA CVSTODIAT, IN AEVVM,

CLXXVI.

* CÔENUULF, 799.

✠ Tempora temporibus succedunt, atque ad finem tanquam decidens folium praeceps transeunt. Ideo omnes firmas statutiones litterarum seriei commendamus, ne forte inposterum aliquis, ignorantiae auaritiaeue fraude inlectus, infringere praesumat decretalia patrum fidelium, sicut Graecorum est consuetudo; quia quicquid firmiter scire uolunt, litteris commendant, ne ex memoria labetur.

Hanc uero terram Coenuulf rex donans donat Balthuno abbati, et liberam conscripsit in omnibus, tam in campo quam in silua, tam etiam in flumine, et in omnibus utilitatibus ad eandem rite terram pertinentibus, in monasterium, quae dicitur Kemesei . xxx. manentium, siue ad habendum quam diu uiuat, et post se suis haeredibus cuicumque uoluerit liberam donandi habeat facultatem, et nulli homini nihil facere de eadem terra, exceptis tantum in causis pontem facere et arcem et expeditionem. Hanc quoque libertatem praefati monasterii Balthun abbas comparauit a praedicto rege Coenuulfo, et illi dedit terram . xii. manentium in loco, qui uocatur Hereford, siue ad habendum suisque haeredibus perhenniter relinquendum, ut eo firmius et inmutabilius hoc decretum permaneat. De partibus uero et de causis singula res soluere praetium, et nihil aliud de hac terra. Et eandem libertatem ego Coenuulf rex donabo Balthuno abbati, siue[1] ad habendum tam diu uiuat, et post se suis haeredibus perhenniter ad perfruendum. Pax seruantibus et consentientibus huic donationi; contradicentibus discordia semper sine fine. Amen. Haec cartula scripta est anno dominicae incarnationis DCCXCVIIII. Indictione VII. Eodem

[1] Probably *siui, sibi.*

anno facta est pax inter Merciones et Occidentales Saxones, et cum iuramentis firmo foedere roborata est, sub regibus Coenuuulfo et Ecgberhto. Hanc donationem consensit, et cum sua manu signum crucis inposuit, cum episcopis et principibus, quorum nomina hic infra habentur, in eodem concilio, qui dicitur Colleshyl.

✠ Ego Coenuulf rex crucem Christi inposui. ✠ Ego Aethelheard archiepiscopus similiter. ✠ Ego Unuuona episcopus. ✠ Ego Cyneberht episcopus. ✠ Ego Alcheard episcopus. ✠ Ego Tidferth episcopus. ✠ Ego Ceolmund minister. ✠ Ego Cuthred dux. ✠ Ego Esne dux. ✠ Ego Heabert dux. ✠ Ego Uuigheard dux.

CLXXVII.

* COENUULF, 799.

✠ In nomine domini dei saluatoris nostri Ihesu Christi! Ego Cenulf rex una cum coniuge mea Cenegiða regina, referentes gratias largitori bonorum domino Ihesu Christo qui dilatauit terminos nostros iuxta paternam antiquitatem, in commune pertractauimus aliquam partem terrae nobis conlatae ad uicem rependere, ne ingrati dei beneficiis uideremur, largitori nostro. Qua de re a praesenti die et tempore tibi pastori et familiae aecclesiae Christi deoque dicatae, terram iuris nostri quae sita est in prouintia Cantiae quae quondam est Gedding et Wudutun, aratrorum .IIII. contulimus in perpetuum possidendam et cum omnibus ad eandem pertinentibus pratis, campis, siluis, pascuis, et quicquid ad supradictam terram pertinet, a quatuor partibus, orientis, occidentis, aquilonis et meridiei, tuo usui et familiae tuae, et remissionem delictis nostris, ditionique subiciatis, teneatis, possideatis, donetis, commutetis, uenundetis, uel quicquid exinde facere uolueritis, liberam habeatis potestatem,

successoresque uestri defendant, in perpetuum; nunquam me haeredesque mei contra hanc cartulam descriptionis nostrae aliquando esse uenturos. Ad cuius cumulum etiam confirmationis cespitem huius supradictae terrae super sanctum altare saluatoris posui, et propria manu pro ignorantia litterarum signum sanctae crucis in hac cartula expressi; sed et Cynegiða idem fecit, principesque mei ut pari modo propriis manibus facerent rogaui, quorum nomina subter adnexa sunt. Si quis, quod absit, contra hanc cartulam a me factam, ego, haeredes mei, contraire praesumpserint, nouerint se a participatione corporis et sanguinis domini Ihesu Christi esse alienos, et a coetu fidelium segregandos hic et in aeternum. Quam saepedictam cartulam scribendam dictaui et tibi, pastor, cui supra tradidi conseruandam. His uero notissimis terminibus, etc. Actum est XVI. kalendas Augusti, indictione VII, anno regni nostri III.

✠ Signum manus Coenuulfi regis. ✠ Signum manus Theodori episcopi. ✠ Signum manus Adriani abbatis. ✠ Ego Raeðhun episcopus. ✠ Ego Piot dux consensi. ✠ Ego Teolf dux consensi. ✠ Ego Cynehelm filius regis. ✠ Ego Biornhard minister. ✠ Ego Ealhheard diaconus.

CLXXVIII.

* EÁDBURH OF WESSEX, 801.

✠ REGNANTE imperpetuum domino nostro Ihesu Christo, et haec temporalia terrae regna cuicumque uoluerit dispensante! Ego Edbirtus rex[1] eodem donante occidentalium Saxonum Eadgilso ministro meo ob eius amabile obsequium et fidelem famulatum, terram uiginti mansionum in loco qui dicitur Bodecanleage, insolubili iure sibi suisque haeredibus, ab omni regali fisco

[1] Probably Eádburh regina.

liberam, praeter expeditionem et muniminis atque pontis operationem, libenter impendo; hanc munificentiam largitatis anno dominicae incarnationis DCCCI. sic perstringens ut nemo successorum nostrorum sine ira dei uiolare praesumat. Et haec sunt testium nomina apicibus literarum adiuncta.

✠ Ego Cinebert circumspector aecclesiarum dei. ✠ Ego Uuihtberd episcopus. ✠ Ego Uuihtferð minister. ✠ Ego Lulla praefectus. ✠ Ego Muca abbas. ✠ Ego Uuihtbrord praefectus. ✠ Ego Osmund praefectus. Haec sunt territoria, etc.

Hanc cartulam reddidit Eadburh ad aecclesiam Glastingensem.

CLXXIX.

CÔENUULF OF MERCIA, 801.

✠ REGNANTE et adiuuante nos deo et domino nostro Ihesu Christo! Ego Coenuulfus, gratia dei rex Merciorum, anno v° imperii nostri, una cum fratre meo Cuðredo, rege scilicet Cantuariorum, dabo in perpetuam possessionem Suiðhune, nostro in commune ministro, modicam telluris portionem, trium scilicet aratrorum, ubi nominatur aet Bromgehaege, in prouintia Cantiae, et unius aratri adiacentem altera terra quod uocatur Aeþiluulfing lond, adiecto uno piscatorio on Taemise fluuio ubi dicitur Fiscnaes, adiectis IIII. denberis in commune saltu, id est on Cestersetta uualda, his locis aet Otansihtre, ⁊ aet Crangabyrum, ⁊ aet Frecinghyte, ⁊ aet Haeseldenne, praedicto uiro, uel eius posteris sub perpetua libertate concedimus, cum omnibus ad se pertinentibus rebus, pro eius beneplacabile pecunia simul et deuoti famulatus sui patientia; ut habeat et possideat quamdiu uiuat et post se cui uoluerit relinquat in sempiternam possessionem, eo uidelicet

iure si ipse nobis et optimatibus nostris fidelis manserit minister, et inconuulsus amicus.

✠ Ego Coenuulfus rex donationem meam signo crucis confirmo. ✠ Signum manus Cuðredi regis Cantuariorum. ✠ Signum manus Ceolberhti ducis. ✠ Signum manus Berhthuni et Byrnuualdi comitum.

Hoc item secunda die pascae adfirmant coram rege Cuðredo in urbe Cantuariorum archiepiscopus Aeðilheard et Merciorum abbas Daeghelm, cum optimatibus quorum hic scripta sunt nomina.

✠ Aeðilheard archiepiscopus. ✠ Daeghelm presbyter abbas. ✠ Heaberht. ✠ Osuulf. ✠ Eguulf. ✠ Alhmund. ✠ Beornheard. ✠ Esne. ✠ Ealdberht. ✠ Haehfrið. ✠ Ealdberht. ✠ Osmod. ✠ Uuiohthert. ✠ Bealðhæð.

✠ Ego Suuiðun post obitum meum trado terram huius libelli pro remedio animae meae, omnibusque sibi pertinentibus sancto Andreae in perpetuum. Et si quis augerit, aeternam uitam tribuat ei deus, si quis tunc minuere uoluerit, mortem supplicium cum diabolo in aeternum sit passus.

CLXXX.

* BEORHTRĪC OF WESSEX, 801.

✠ In nomine omnipotentis piissimi genitoris, qui cunctorum bonorum donator est et conseruator poli hiemisperii, orbisque arui, ponti fluminum creator et gubernator, atque solus totius mundi monarchiam tenens! Sub cuius nutu ac dominicae defensionis almigera dextera, Ego Brihtricus rex regni regimonia dispensans, aliquam portionem terrae deuoto et cum omni studio ministro affectu fidelissimo Lullan principi, quam ex sua propria facultate in pecunia comprobata et beneplacita adquirendo plenissimo praetio a nobis comparabit, ubi nota appellatione Saxonice Eastun di-

citur, ut puta . x. mansionum, ad possidendum, donandum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, siluis, uel post se relinquendum ubicumque aut cuicumque uoluerit, in ius proprium cum auctoritate harum litterarum et cirographorum ast infra caractarum testium tradendo, firmiter signo almae crucis donabo et roborabo. Haec autem donatio in uilla puplica firmata est et peracta . anno dominicae incarnationis DCCCI. indictione IX. et nostri regalis imperii ab alto coelorum culmine concessi XII. Et hanc donationem ab omnibus terrenis difficultatibus liberabo extra expeditionem et pontis factionem. Si uero quis obstinata contumacia hanc nostram donationem et fidelissimorum uenerabilium uirorum, episcoporum ac optimatum nostrorum testimonium uel adfirmationem, quorum nomina in margine istius pagellae repperiuntur, minuere temptauerit, sciat se canonicae subiacere sententiae, et a nostra in hoc saeculo uel in futuro communione esse priuatum, et rationem in die iudicii redditurum nisi prius deo et hominibus certo iudicio emendauerit. Qui haec impleat quae donamus seu augeat, praemia in futuro cum omnibus mercedem a deo suscipientibus mereri optamus, qui remunerat omnes iuste et pie uiuentes et recte agentes, qui solus iustus, pius, misericors semper permanet sperantibus in se.

✠ Ego Beorhtricus rex tradendo et confirmando signum crucis araui. ✠ Ego Eadburg regina consensi et subscripsi. ✠ Ego Cynebeorht episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuigbeorht episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuor princeps subscripsi. ✠ Ego Uuiohstan princeps subscripsi. ✠ Ego Uuigfreth princeps consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuiohtbrord princeps consensi et subscripsi. ✠ Ego Aesc princeps subscripsi. ✠ Ego Ealhmund princeps subscripsi. ✠ Ego Lulla princeps consensi et subscripsi.

CLXXXI.

DENEBERHT, about 802.

✠ SAECULI namque lauentis tempora umbrae fugientes uelociter tranant, uarieque euentum status in cogitationes hominum conscendunt; ideo omnes firmas statutiones nostras litterarum serie confirmamus, ne posteris cadant ex memoria praecedentium decreta patrum; Graecorum ad hoc imbuti exemplis, qui quod scire uolunt, litteris tradunt, ne ex memoria lauetur. Estque nobis necesse praemeditandum in uagabundi temporibus saeculi, quomodo ad aeternam felicitatem peruenire ualeamus, quia cuncta quae uidentur fugitiua sunt ac caduca, quae autem non uidentur perenniter sunt manentia. Qua de re ego Deneberhtus episcopus, ob honorem dei et reuerentiam hominum, donans donabo, cum consensu et testimonio totius uenerabilis familiae in Uuegerna ciuitate, Balthuno praesbitero, uiro bono et modesto, terram VI. manentium aet Bearmodes lea, ut habeat tamdiu uiuat, et post se uno haeredi, cui uellet, tribuat; post diem autem illius haeredis, sine dissensione aliqua haec terra ad Uuegernensem iterum reddatur aecclesiam inde ante donata fuerat. In alio quoque loco . VIIII. manentium ubi solicoli suescunt appellare aet Collesburnan eodem Balthuno similiter donantes donamus, ut hanc etiam terram possideat, et postquam uiam patrum incedat, duobus post se haeredibus quibus uellet relinquat: expleto autem cursu dierum illorum duorum haereduum, haec quoque terra ad ante memoratam aecclesiam reddatur. Sciantque omnes qui hanc cartulam recitauerunt ut non ego solus neque hanc donationem donaui, neque solus hoc decretum confirmaui, sed simul uniuersa congregatio mecum Uuegernensis aecclesiae; quia praefatus ille sacerdos Balthun carus ac fidus amicus illi congregationi est, rectusque illius aeccle-

siae alumnus. Pax augentibus et consentientibus huic decreto, minuentibus uero uel contradicentibus dispersio sit sempiterna, neque hic stabilitas uitae, neque in futuro requies. Hii sunt testes huius donationis atque decreti.

✠ Ego Deneberht episcopus, ad confirmationem sermonum istarum, signum sanctae crucis inpono.

✠ Ego Uuigberht presbiter. ✠ Ego Heahferð diaconus.

✠ Ego Eanuuald presbiter. ✠ Ego Ceorra diaconus.

✠ Ego Aldberht presbiter. ✠ Ego Uuynhelm diaconus.

✠ Ego Haðouuald presbiter. ✠ Ego Bica diaconus.

✠ Ego Torhtuuald presbiter. ✠ Ego Tiba clericus.

✠ Ego Selheard presbiter. ✠ Ego Uulfheard clericus.

✠ Ego Torhtred presbiter. ✠ Ego Uuighelm.

✠ Ego Herred presbiter. ✠ Ego Pleired.

✠ Ego Heahferð presbiter. ✠ Ego Haðouuald.

CLXXXII.

DENEBERHT, about 802.

✠Tempora temporibus succedunt, et generatio generationem sequitur, quia alii transeunt et alii adueniunt, terra tamen in sua stabilitate usque ad dissolutionis tempus perenniter manet. Ideo pro tam diuersis temporum uagationibus, heroicorum hominum saepe possessiones in uarios deueniunt haeredes; modo optatissimi, modo exosissimi dominatores illorum percipiunt haereditatem; qua propter prudentis consilii uiri hoc decretum firma praemeditatione constituerunt, ut omnia sua statuta literarum serie praemeditarent. Ideo ego Deneberht episcopus simul cum mea familia on Uuig-

erna ceastre, hoc decretum definiendo confirmaui, ut terram illam Hereforda, cuius quantitas est . II . cassatorum dabo Eansuuithe possidendam quamdiu ipsa uiuat, si illam post me superstitem in saeculo derelinquo; ea conditione ut ipsa sit semper subdita Uuigornensi aecclesiae et ipsius familiae, et hoc modo, ut semper illius aecclesiae indumentum innouet, et mundet, et augeat; et postquam ipsa uiam patrum incedat, terra supradicta ad Uuigornensem aecclesiam absque omni contradictione conscripta est. Haec autem definitio confirmata atque conscripta est, coram testibus, quorum hic infra nomina notantur.

✠ Ego Deneberht episcopus, ad confirmandam hanc nostram munificentiam, signum sanctae crucis impono. ✠ Ego Eadgar consensi. ✠ Ego Heahsteaf consensi. ✠ Ego Uuiberht consensi. ✠ Ego Heahferth consensi. ✠ Ego Cuthbald consensi. ✠ Signum Torthtredi. ✠ Ego Eadberht consensi. ✠ Ego Uuihelm consensi. ✠ Ego Brada consensi. ✠ Ego Freothelm consensi. ✠ Signum Uuilredi. ✠ Signum Tidan.

CLXXXIII.

DENEBERHT, Thursday, 6th Oct. 803.

Vide supra 789.

✠ In nomine dñi . nr̃i . ih̃u . xp̃i. Ea quae secundum ecclesiasticam disciplinam ac synodalia decreta salubriter definiuntur quamuis solus sermo sufficeret tamen pro euitando futuri temporis ambiguetate fidelissimis scripturis et documentis sunt ɔmendata, Quapropter ego deneberhtus ep̃is fui memorando pristrinae locutionis antecessoris mei hiothoredi epĩs . et wulfheardi circa terram illam aet intanbergum simul etiam aet bradanleage tunc wulfheardus iterum coram synodali testimonio confirmauit cum signo crucis xp̃i dene-

berhto epi̅ . et eius familiae in weogorna ciuitate ut ille noluisset unquam auertere ab ecclesia ante nominata praeter ut ante ueraciter ac firmiter definitum haberet ut hoc per omnia firmum et fixum ꝑpetuo inter eos permaneret. Haec com̅emoratio facta est in loco qui dicitur clofeshos . an̅ . domnic̅ . incarnat̅ . DCCC°. III° Indic̅ . XI. die II. non̅. octob̅.

✠ ego aeðelheard arc̅ ep̅.
✠ ego alduulf ep̅.
✠ ego werenberht ep̅.
✠ ego eaduulf ep̅.
✠ ego deneberht ep̅.
✠ ego wulfheard ep̅.
✠ ego uuigberht ep̅.
✠ ego alhmund ep̅.
✠ ego alhheard ep̅.
✠ ego tidferð ep̅.
✠ ego osmund ep̅.
✠ ego weremund ep̅.
✠ ego wihtun ep̅.

✠ ego coenwulf rex merc̅. ɔsensi 7 sub̅s.
✠ ego heaberht prin̅ ɔsen.
✠ ego beornoð prin̅.
✠ ego ceolward prin̅.
✠ ego cynehelm prin̅.
✠ ego wicga p̅ ɔs̅.
✠ ego wigheard p̅.
✠ ego byrnwald p̅ ɔs̅.
✠ ego aldred p̅ ɔs̅.

Indorsed: 821—823.

✠ Ceolulf rex wilnade ðæs londes æt bremesgrefan to heaberht bis̅c ⁊ to his [higun] ⁊ ða sende he his erendwreocan to wulfheard to intanbeorgum ⁊ heht ðæt he cuome to him ⁊ [to ðæ]m higum ða dede he swæ ða hio him to spraecon se biscop ⁊ his weotan ymb ðæt lond ðæt he his him geuðe ðæt hio maehten ðone freodom begeotan ⁊ ða wæs he eaðmodlice ondeta ðæt he swæ wulde ⁊ to him wilnende wæs ðætte hio him funden suelce londare swelce he mid arum on [b]eon maehte . ⁊ his wic ðaere on byrig [beon mihte] on his life. ða sende he monn to ðæm ærcebiscope ⁊ to eadberhte ⁊ to dynne ⁊ him heht segcgan ðæt he wilnade ðæs londes æt intanbeorgan. ða se ærcebiscop ⁊ eadberht hit wæron erndiende to cyninge. ða cuom dynne to gelærde ðone cyning ðæt he his no geþæf

wæs. ðа wæs higen ⁊ hlaforde lond unbefliten æghuæs ⁊ sioððan a oð his daga ende.[1]

CLXXXIV.

DENEBERHT AND WULFHEARD,

Thursday, Oct. 6th, 803.

✠ Anno dominicae incarnationis DCCC°.III°. indict. XI[a]. uero qui est annus VII. regni Cenwulfi pii regis Merciorum, factum est sinodale conciliabulum aet Clofeshoum, praesidente Aethelheardo archiepiscopo; ubi cum uniuersi prouintiales episcopi, cum abbatibus et presbyteris de necessariis et pluribus uniuersae aecclesiae statutis congregarentur, ibi etiam inter alia plura facta est contentio inter Deneberhtum, Uueogernensis aecclesiae antistitem, Uulfheardumque Herefordensem praesulem. Sunt autem monasteria in parochia Deneberhti Celtanhom, Beccanford, quae olim in antiquis diebus ad Herefordensem aecclesiam praestita fuerunt, in quibus postulabat suam pastum qui ei episcopali iure pertinebat, ipse Deneberht sibi reddi. Uulfheard autem e contra narrabat, ut ei nullam dare debuisset, neque umquam antecessores illius aliquam ibi haberent. Et si erat umquam, iam XXX. annis et eo amplius nemo illum, neque antecessores eius, huiuscemodi pastu pulsaret neque tangeret. Deneberht autem cum testimonio narrabat, ut Uuermund episcopus pastum acciperet aet Beccanforda, Haðoredus similiter aet Celtanhomme, insuper et ipse Uuulfheard ei pecuniam daret pro pastu, haecque cum testimonio conprobauit. Cum uero huiuscemodi hinc et inde multa contenderunt, uentum est ad sermonem, ut archiepiscopus Deneberhtum rogabat dimidia sibi huius pastus praestare et altero anno semper aet Beccanforda suam refectionem acciperet, altero aet Celtanhomme.

[1] The interpolated passages are supplied from the second MS.

Ille autem respondebat se et uelle et debere in omnibus eius parere praeceptis; hoc modo tamen in testimonio totius sinodi in diem eius praestare et non amplius; idque litteris confirmare ut scient omnes qui eius sunt successores, quod ipse nunquam intermittit, quod Uueogernensi aecclesiae ad utilitatem recte pertinet. Haec autem pacis conciliatio facta est sub die . IIII. Idum Octobrium. Eodem die in simili contentione placiti sunt Uuerenberhtus mediterraneorum Anglorum episcopus, et Aldulfus Licetfeldensis praesul, Uuigberhtus similiter Sciraburnensis antistes et Alhmundus Uuentanae pastor aecclesiae tale aliquid inter se habentes, omnes ad uerae fraternitatis pacem adunati, perrexerunt unusquisque ad suam. Erat autem dies v. feria et hii sunt testes huius pacis.

✠ Ego Aeðilheard archiepiscopus consensi. ✠ Ego Aldulf episcopus. ✠ Ego Uuerenberht episcopus. ✠ Ego Eadulf episcopus. ✠ Ego Deneberht episcopus. ✠ Ego Alheard episcopus. ✠ Ego Tidferð episcopus. ✠ Ego Uuigberht episcopus.

CLXXXV.

AETHELHEARD, 803.

GLORIA in excelsis đo et in terra pax hominiƀs bonae uoluntatis.

✠ Scimus autem quod multis in đm fideliter confidentibus notum et manifestum est. et nihil tamen illis placabile in eo uisum est. qui in gentibus anglorum commorantur quod offa rex merciō in diebus iaenberhti arcepis cum maxima fraude honorem et unitatem sedis sc̄i agustini patris nostri in dorouernensi ciuitate diuidere et discindere praesumsit. et quo modo post obitum prædicti pontificis aedelheardus arcepis đi gratia donanti illius successor post curricula annorum erga plurima đi ecclesiarum iura limina apostolorum et apos-

tolicae sedis beatissimum papam leonem uisitare contigit. inter alias necessarias legationes etiam discissionem iniuste factam archiepiscopalis sedis narrauit. et ipse apostolicus papa ut audiuit et intellexit quod iniuste fuisset factum statim sui priuilegii auctoritatis præceptum posuit et in brittanniam misit et praecipit ut honor sc̃i agustini sedis cum omnibus suis parrohhiis integerrime redintegraretur iuxta quod sc̃s gregorius nr̃æ gentis apostolus et magister conposuit et honorabili ar̃cepiscopo aeđelheardo in patriam peruenienti per omnia redderetur et coenuulfus rex pius merciorũ ita compleuit cum senatoribus suis. Anno uero dominicę incarnationis . DCCC°.III°. indictione . XI^a. die . IIII^a. idus Octobris. Ego aeđelheardus ar̃cep̃isc cum omnibus . XII. ep̃isco. sc̃o sede beati agustini subiectis per apostolica praecepta domni papæ leonis in synodo qui factus est in loco celebri qui uocatur clofeshoas unianimo consilio totius sc̃i synodo. in nomine đi omnipotentis præcipientes et omnium sc̃orũ illius et per eius tremendum iudicium . ut numquam reges neque episcopi neque principes neque ullius tyrannicae potestatis homines honorem sc̃i agustini et suæ sc̃ę sedis diminuere uel in aliquantula particula diuidere præsumerint . sed in eo per omnia dignitatis honore plenissime semper permaneat quo utique in constitutione beati gregorii et in priuilegiis apostolicorum suorum successorum habeatur nec non etiam et in sc̃orũ canonum rectum haberi sanctionibus uideatur. Nunc etiam đo cooperanti et domno apostolico papae leoni ego Aeđelheardus ar̃cep̃is et alii coepiscopi nostri et nobiscum omnes dignitates nostri synodi cum uexillis crucis Xp̃i unanimiter primatum sc̃æ sedis firmantes. hoc quoque praecipientes et signo sc̃æ crucis scribentes ut ar̃cepiscopalis sedes in liccidfeldensi monasterio numquam habeatur ex hoc tempore neque in alio loco aliquo nisi tantum modo in dorobernensi ciuitate ubi Xp̃i ecclesia est et ubi primus in hac insula

catholica fides penituit et a sc̃o agustino sacrum baptismum celebretur. insuper etiam cartam a romana sede misam per hadrianum papam de palleo et de archiepiscopatus sede in liccedfeldensi monasterio cum consensu et licentia domni apostolici leonis papae praescribimus aliquid ualere. quia per subreptitionem et male blandam suggessionem adipiscebatur. et idcirco manifestissimis signis caelestis regis primatum monarchiae archiprincipatus permanere canonicis et apostolicis munitionibus statuimus ubi sc̃m euangelium Xp̃i per beatum patrem agustinum in prouincia anglorum primũ praedicatur . et deinde per gratiam sc̃i sp̃s late diffusum est. Si quis uero contra apostolicus praeceptis et nostrorũ omnium ausus sit tunicã Xp̃i scindere et unitatẽ sc̃e đi ecclesiae diuidere . sciat sẽ nisi digne emendauerit quod inique contra sacras canones fecit aeternaliter esse damnatum :·

Hic s̃t nomina sc̃orũ episcoporũ et abbatum qui praescriptum cyrographi cartulã in synodo qui factus est æt clofeshoum, anno aduentus dñi . DCCC.III. cum signo sc̃æ crucis Xp̃i firmauerunt :·

✠ aeđelheardus arc̃ep̃is.
✠ alduulfus ep̃is.
✠ uuerenberhtus ep̃is.
✠ alcheardus ep̃is.
✠ uuigberhtus ep̃is.
✠ alhmundus ep̃is.
✠ osmundus ep̃is.
✠ eaduulfus ep̃is.
✠ deneberhtus ep̃is.
✠ uuihthunus ep̃is.
✠ tidfriđus ep̃is.
✠ uulfheardus ep̃is.
✠ alhmundus pr̃s ab̃.
✠ beonna pr̃s ab̃.
✠ forđrẽd pr̃s ab̃.
✠ uuigmundus pr̃s ab̃.

CLXXXVI.

AETHELRIC, 804.

✠ In nomine domini dei summi, rex regum, qui in altis habitat et prospicit omnia caelestia et terrestria! Anno ab incarnatione Christi . DCCC.IIII. Indictione . XII. ego Aethelric, filius Aethelmundi, cum conscientia synodali inuitatus ad synodum, et in iudicio stare, in loco qui dicitur Clofeshoh, cum libris et ruris, id est, aet Uuestmynster, quod prius propinqui mei tradiderunt mihi et donauerunt, ibi Aethelhardus archiepiscopus mihi regebat atque iudicauerat, cum testimonio Coenuulfi regis, et optimatibus eius, coram omni synodo, quando scripturas meas perscrutarent, ut liber essem terram meam atque libellos dare quocunque uolui. Postea commendaui amicis meis ad seruandum, quando quaesiui sanctum Petrum et sanctum Paulum, pro remedio animae meae, et, iterum me reuertente ad patriam, accepi terram meam, et praetium reddidi, quasi ante pacti sumus, et pacifici fuerimus ad inuicem. Facta est autem post paucos annos alia synodus aet Aclea. Tunc in illo synodo coram episcopis, rege et principibus eius, rememoraui pristinae libertatis meae, quae mihi ante iudicatum est, et cum licentia eorum testificaui in praesenti testimonio, quemadmodum meam haereditatem dare uoluissem, et sic dixi: Haec sunt nomina illarum terrarum, quae dabo ad locum, qui dicitur Deorhyrst, pro me et Aethelmundo patre meo, si mihi contingat ut illic corpus meum requiescat; Todanhom, et aet Sture, Scraefleh et Cohhanleh, ea conditione, ut illa congregatio uota eorum faciat firma, sicut mihi promiserunt. Iterum dabo Uuaerferðe . XI. manentium Bremesgraefan et Feccanhom, ut habeat suum diem, et postea reddat ad Uuigorna ceastre. Uerum etiam do . XXX. manentium Under Ofre ad Gleauuecestre. Et quando mihi contingat exitus diei mei, tunc

dabo Ciolburge matri meae, si diutius uiuit quam ego, terram . XLIII. manentium aet Uuestmynster, et aet Stoce, ut habeat suam diem, et postea reddat ad Uueogernensem aecclesiam. Pro qua re ea uiuente ut ibi habeat protectionem et defensionem contra Beorclinga contentione; et si aliquis homo in aliqua contentione iuramentum ei decreuerit contra Berclingas, liberrima erit ad reddendum, cum recto consilio propinquorum meorum, qui mihi haereditatem donabant, et meo, quo ei dabo; et si non habeat patrocinium in ciuitate Uueogornensi, postea primum quaerat ad archiepiscopum in Cantia. Et si ibi non habeat, sit libera cum ruris et libris ad eligendum patrocinium, ubi placitum sibi fuerit. Si aliter fiat, ut non opto, aliquis homo contendat contra libros meos uel haereditatem indigne, tunc habet Alduulfus episcopus in Liccetfelda istius cartulae comparem, et amici et necessarii mei et fidelissimi alias, id est, Eadberht Eadgaring, et Aeðelheah Esning, ad confirmationem huius rei. Rogo etiam Aeðelric, pro amore omnipotentis dei, et praecipio et obsecro per omnes uirtutes coelorum, ut nullus homo hanc positionem crucis Christi, quae tantorum uirorum testimonio confirmata est, non praesumat minuere. Si ausus est aliquis confirmationem istam infringere, deleatur de laude dei, si non satisfactione emendauerit.

✠ Ego Coenuulf, rex Merciorum, hanc munificentiam signo sanctae crucis subscripsi. ✠ Ego Aeðelheardus archiepiscopus Dorouernensis ciuitatis signum sanctae crucis subscripsi. ✠ Ego Alduulfus Licetfeldensis episcopus consensi. ✠ Ego Werenberht episcopus consensi. ✠ Ego Denebyrht episcopus consensi. ✠ Ego Wulfheard episcopus consensi. ✠ Ego Eadwulfus episcopus consensi. ✠ Ego Heaberht dux subscripsi. ✠ Ego Beornoð dux subscripsi. ✠ Ego Ciolward dux subscripsi. ✠ Ego Cynehelm dux subscripsi. ✠ Ego Wicga dux subscripsi. ✠ Ego Wigheard dux subscripsi. ✠

Ego Byrnuuald dux subscripsi. ✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi.

CLXXXVII.

* CÔENUULF OF MERCIA, 804.

✠ In nomine redemptoris mundi! ego Coenuulf gratia dei rex Merciorum, et Cuthred rex Cantiae, diuino ducti amore, et consanguinitatis nostro communi propinquo Cunredo abbati aeterna donatione concedimus terram uiginti aratrorum in prouincia Cantiae, in loco qui uocatur Seþestraleanham, cum omnibus scilicet rebus ad eam recte et rite pertinentibus, cum campis, siluis, pratis, pasturis, aquis iuxta antiquos terminos, sicut antecessores eius comites habuerunt; et tresdecem denberende on Andrede ad illam terram antiquo iure pertinentia, primum scilicet est Maepulter hirst; secundum Friððingden; tertium Friðesleah; quartum Cumbden; quintum Snattingden; sextum Uuiflahirst; septimum alter Mapulter hirst; octauum Babbingden; nonum alter Babbingden; decimum tertia Babbingden; undecimum Tunlafahirst; duodecimum Plussinghirst; tertium decimum Friðaeleah, et Faereden. Sub hac quoque conditione hanc terram praedicto Cunredo donabimus, uti quamdiu uiuat feliciter perfruatur, et post eius obitum cuicunque uoluerit liberum arbitrium habeat ad donandum illam terram inperpetuum possidendam. Et ab omni saeculari seruitio regum seu principum, uel etiam praefectorum, concedimus praedictam terram liberam esse in perpetuum, exceptis his tribus tantummodo rebus, id est expeditione, et pontis instructione, et arcis munitione. Si quis uero regum uel principum seu praefectorum hanc libertatem infringere uoluerit, sciat se separatum esse in die iudicii a consortio sanctorum, nisi digne emendauerit ante, reatum suum. Actum est anno

aduentus domini DCCCIIII°. Indictione XII[a]. et regni nostri anno VIII. Testium qui hanc praedictam donationem consentientes signo sanctae crucis munierunt, exprimuntur nomina.

✠ Coenuulf rex dabo mercedem. ✠ Uulfredus archiepiscopus. ✠ Cealuueard dux. ✠ Uulfheard praepositus. ✠ Aeðrið regina.[1] ✠ Cynehelm dux. ✠ Bearnhard praepositus. ✠ Cuðred rex. ✠ Tiduulf dux. ✠ Suuyðun comes. ✠ Alduulf episcopus. ✠ Uuicga dux. ✠ Sigheard comes. ✠ Deneberht episcopus. ✠ Adilhaeh comes. ✠ Cyga comes. ✠ Heaberht dux. ✠ Osuulf comes. ✠ Bearnoð comes. ✠ Beornoð dux. ✠ Aedred praepositus.

CLXXXVIII.

CÔENUULF, 804.

✠ DISPENSANTE ac gubernante domino deo omnipotente! Ego Coenuulf rex Maerciorum, et Cuthred frater meus rex Cantuariorum, anno dominicae incarnationis DCCCIIII. concessimus uenerabili abbatissae Selethrythae et suae familiae ad aecclesiam sanctae Mariae semper uirginis, quae sita est in loco qui dicitur Limming, ubi pausat corpus beatae Eadburgae, aliquantulam terrae partem in ciuitate Dorobernia ad necessitatis refugium, hoc est VI. iugera pertinentia ad aecclesiam quae sita est in honore beatae Mariae in occidentali parte ciuitatis et quorum termini sic cingere uidentur, etc. Si quis autem hanc nostram donationem infringere uel minuere temptauerit, sciat se rationem redditurum in die iudicii, nisi ante digna satisfactione deo et hominibus emendare uoluerit. Et haec testium nomina quae inferius scripta sunt.

✠ Ego Coenulfus rex Merciorum, hanc donationem meam cum signo crucis Christi confirmo. ✠ Ego Cuthredus rex Cantuariorum signo crucis confirmo.

[1] Sic in MS.

✠ Aeðelheardus gratia dei archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Adulf episcopus consensi et subscripsi. ✠ Daeneberht episcopus consensi et subscripsi.

CLXXXIX.

AETHELHEARD, 805.

☧ Ego aeðilheardus metropolitanae ciuitatis in dorobernia arc̃ epis̃ pro amore dñi nĩ ihũ xp̃i et pro absolutione meorũ criminũ terram quattuor aratror̃ nomine aet burnan in occidentali parte beorahames sc̃ae familiae ecclesiae xp̃i in propriã possessionem donabo et obsecro in nomine dñi omnes pontifices nr̃os successores. ut omne bonum quod in illa terra lucrificetur fratres sibi singulariter ad mensam suam habeant et ad alteram necessitatẽ faciant qua illis bona et spontanea uoluntate maxime utile uideatur. Hanc p̃nominatam terram quidam homo bonus nomine aldhun qui in hac regali uilla inlustris ciuitatis praefectus fuit pro intuitu aeternae mercedis fratribus nr̃is ad mensam tradidit . sed sc̃a ecclesia xp̃i sine norma iustitiae cum rapacitate cuiusdam regis de sua terra priuata est et nos auxiliante dño iterum illam iusto et synodali iudicio restituere huic sc̃ae familiae curauimus. rogamus etiam amicos nr̃os id est reges et pontifices et omnes qui potestatem in hac prouincia habeant. ut semper augere his fratribus et ñ minuere suum bonum dignentur . et certe credimus eo magis đm omnipotentem illis augere aeternạ bona in cælestibus regnis.

actũ fuit . DCCCV. anno incarnat̃ . xp̃i XIII. indictione.

testiũ nomina hic infra caraxata sunt.

✠ Ego aeðilheard arc̃ ep̃i cum uexillo crucis xp̃i confirma

✠ ego biornmod ep̃i subscripsi. ✠ canred p̃pos̃. ✠ biornhard p̃pos̃.

✠ monna pr̃. ✠ cuba p̃. ✠ uulfhard p̃. ✠ ciolstan p̃. ✠ osuulf p̃.

✠ paul p̃ ✠ heamund p̃ ✠ heremod p̃ ✠ uulfred arc̃ diã ✠ guðmund.

✠ eadred diã ✠ goda subdiã ✠ wine

✠ ego cuðred rex cantie consensi et subscripsi

✠ ego cudaman ab. ɔsensi et suƀ

✠ ego feologeld aƀ. et subsc̃r. ✠ aldberht suƀ

✠ osuulf dux subsc̃ri ✠ esne subsc̃r.

✠ berhtnoð subscrip̃ ✠ heahfirð suƀ

✠ sigehard subscrip̃.

CXC.

CŪTHRED OF KENT, Aug. 6th, 805.

✠ Anno ab incarnatione dñi nr̃i ih̄u xp̃i dccc°.u°. indictione xiii. ego cuðred rex cantiae cum licentia coenulfi regis merciae octabo anno regni mei a đo ɔcessi wulfredo sedenti in archiepiscopatus solio . duorum aratrorum terrae in p̃petuum donabo. est itaq: terra illa conposita in occidentali parte xii. manentium quae dicuntur bocholt hec duo aratra supra p̃dicta a quib:-dam campus armentorum id est hriðra leah appellantur hoc ƚ modo quasi pro compensatione in p̃ti xxx mancusarum illi hanc p̃nominatam terram tradere curabo ut communem silbam secundum antiquam consuetudinem cum ceteris hominibus abeat potestas quoq: ipsi datur ut in libertate terram habeat quamdiu uiuat et postea cuicumq: hominum uoluerit in aeternam libertatem derelinquat si quis hanc largitionem illi augeat augeatur illi a đo uita si quis deminuerit quod absid deminuetur sibi gloria in xp̃o nisi satisfacsione emendauerit.

Huius confirmationis signa in celeberrimo loco hac-

leah nominato exponuntur. II. nunas scas agustus die sabbati quo transfiguratus est xps.

✠ ego coenuulf rex merc consensi et subscri. ✠ ego cuðred rex cantiæ ↄs 7 sub.

✠ alduulf epis.
✠ werenberht epis.
✠ deneberht epis.
✠ eaduulf epis.
✠ wulfhard epis.
✠ alhheard epis.
✠ tidferð epis.
✠ osmund epis.
✠ wiohthun epis.
✠ wigberht epis.
✠ alhmund epis.
✠ beornmod epis.
. . . .
. . . . ab.
✠ wernoð ab.
✠ dudan ab.
✠ feolageld ab.
✠ heaberht dux.
✠ beornnoð dux.
✠ cynehelm dux.
✠ tiduulf dux.
✠ wicgga dux.
✠ ceolward dux.
✠ ceolberht dux.
✠ dynne dux.
✠ wigheard dux.
✠ byrnwald dux.
✠ heardberht comes.
✠ cuðred pr.

CXCI.

CÛTHRED, before 805.

✠ In nomine altithroni qui solus regat. ac gubernat. omnia omnipotenter in aeuum ego cuðredus rex cantuuariorum cum consensu coenuulfi regis merc et his testibus quorum infra nomina tenentur adscripta. dabo aeðelnoðo pfecto meo fidelissimo in prouincia cantiae terram trium aratrorum in loco qui dr æt hęgyðe ðorne pro conpetenti pecunia id ÷ . III[a]. milia denariorũ. nunc itaq: pdicta terra in potestate illius sit donata cum rectis terminib: et iure hereditario firmiter fixa pmaneat . seu etiã ab omni uiĩ sæculariũ seruitiis intus uel foras libera pseuerat sine aliquo grauidine et lesione

maiorum minorũũe causarum ut habeat libertatem commutandi uel donandi in uita sua et post eius obitum teneat facultatem relinquendi cuicumq; uolueris. nullus regum aut episcoporum uel principum p̃sentum uel futurorum ista sit contemnere ausus. sin autem redat rationẽ corã đo et coram angelis eius in die reuelationis dñi nr̃i iħu xp̃i amen :·

✠ Ego coenuulf rex merc̃ hanc donationem consensiendo suƀ.

✠ Ego cuðred rex cantiæ hanc donationẽ meã signo sc̃æ crucis xp̃i firmabo 7 subscribo.

✠ Ego wulfredus gratia đi archi epĩs coñs 7 suƀ.

✠ Ego coenwald consensi 7 subscripsi.

✠ Ego osuulf coñs 7 suƀ
✠ Ego ealdberht coñs 7 suƀ
✠ Ego wealh coñs 7 suƀ
✠ Ego æðelieard coñs 7 suƀ
✠ Ego berhtnoð coñs 7 suƀ
✠ Ego ceolnoð coñs 7 suƀ
✠ wulfred arc̃ epĩs
✠ alduulf epĩs
✠ uuerenberht epĩs
✠ deneberht epĩs
✠ tidferð epĩs
✠ alhheard epĩs
✠ eaduulf epĩs
✠ wulfheard epĩs
✠ beornmod epĩs
✠ wigberht epĩs
✠ alhmund epĩs
✠ wiohthun epĩs
✠ wigmund pr̃ aƀ
✠ beonna pr̃ aƀ

Indorsed by Aethelnoth and Gaenburh, 805—831.

✠ Aethelnoth se gerefa to eastorege and gaenburg his wif arædden hiora erfe beforan Wulfrede arcebiscope and æthelhune his masseprioste and esne cyninges[1] thegne suae huether hiora suae leng lifes were foe to londe and to alre æhte gif hio bearn hebbe[2] thonne foe [ð]aet ofer hiora boega dagas to londe and to æhte. gif hio thonne bearn næbbe and wulfred archibiscop lifes sie thonne foe he to thaem londe and hit . forgelde and thaet . wiorth gedaele fore hiora gastas suae aelmeslice and suae rehtlice suae he him seolfa on his wisdome gelcornie. and this [s]precc naenig mon

[1] cruinges, O'Connor. [2] hehe, O'Connor.

uferran dogor on naenge othre halfe oncaerrende sie nimne suae þis gewrit . hafath.

✠ Uulfred arcepis̃. ✠ Aethelnoth.
✠ Feol[o]geld pr ab. ✠ Gaenburg.
✠ Aethelhun pr̃. ✠ Esne.
✠ Cuthberht pr̃.

þisses londes aran thrie sulong aet haegethe[1] thorne. and gif hiora othru oththe baem siith forgelimpe biscop that lond gebycge suae hie thonne geweorthe.

CXCII.

* CÔENUULF OF MERCIA, 806.

✠ Kenulfus dei misericordia rex Merciorum, omnibus mediterraneis Anglis per uniuersam Merciam fidem confitentibus Christianam, pacem perfectam, sempiternamque salutem! Omnes et singuli scitote, quia dominus sanctum suum mirificauit signis celeberrimis et praeclaris prodigiis, beatissimum Christi confessorem Guthlacum, in monasterio Croylandensi corporaliter quiescentem, et nouis ac innumeris miraculis, prout ego ac regina mea in nostra peregrinatione nuper oculis nostris uidimus, quotidie clarius ad totius mundi notitiam coruscantem. Unde ad supplicationem religiosissimi uiri et spiritualis patris ac consiliarii nostri, domini Siuuardi abbatis dicti monasterii, consulente idem ac commonente uenerabili patre domino Wulfredo archiepiscopo Dorobernensi, tunc nostrae peregrinationis comite, dictum monasterium Croylandiae cum tota insula adiacente, sicut in carta quondam regis Aethelbaldi fundatoris sui per limites est distincta, monachos etiam eiusdem monasterii, et conuersos, ac seruos uniuersos in custodiam capio meae protectionis. Insuper peregrinos omnes illuc causa deuotionis acce-

[1] haegesthe, O'Connor.

dentes, et cum signo sancti Guthlaci in suis capuciis uel capellis recedentes, liberos et solutos ab omni passagio et telonio, ubicunque uenerint per totum regnum Merciae perenniter esse uolo. Sed et eleemosynam quam Thoroldus uicecomes Lincolniae dedit dictis monachis in Bocenhale; item eleemosynam quam Geulphus filius Malti dedit illis in Halingtunen; item eleemosynam quam Fregistus miles ualidissimus, quondam magister meus, dedit illis in Langtoft; et eleemosynam quam Algarus, miles etiam dudum meus, dedit illis in Baston et in Repingale, deo ac sancto Guthlaco dictoque monasterio ac monachis in eo deo seruientibus, in perpetuam possessionem concedo, confero et confirmo.

Anno incarnationis Christi octingentesimo sexto, istud chirographum ego Kenulphus Merciorum rex signo sanctae crucis consignaui. ✠ Ego Uulfredus archiepiscopus Doroberniae fieri consului. ✠ Ego Kynebertus episcopus Uuinchester subnotaui. ✠ Ego Uuonuuona episcopus Legecestrensis consensi. ✠ Ego Celredus abbas de Medeshamsted, germanus frater domini Siuuardi abbatis, multum procuraui. ✠ Ego Cuthredus rex Cantuariorum, ad imperium domini mei regis Kenulphi, assensum dedi. ✠ Ego Celuulphus frater domini regis Kenulphi approbaui. ✠ Ego Algarus minister affui. ✠ Ego Sigga presbyter, praecipiente domino meo rege Kenulpho, hoc chirographum manu mea scriptum in praesentia dictorum uenerabilium patrum et dominorum meorum, praefato uenerabili domino Siuuardo abbati Croylandiae commendaui.

CXCIII.

* COENUULF, 808.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Ihesu Christo! Ego Cynulfus rex Saxonum dedi fratribus in monasterio Sancti Petri quod situm est in ciuitate

act Bathun aliquam terrae particulam mei proprii iuris, hoc est v. mansiones in loco qui dicitur Norþstoc; ut habeant sibi et posteriores illorum in illo monasterio in perpetuam possessionem ad usum necessarium. Et si aliquis in futuro hoc irrumpere uoluerit, sciat se maledictum et in hoc saeculo et in futuro. Et si quis uoluerit conseruare quod constituimus in hoc dono, conseruet illi dominus partem aeternae beatitudinis in saecula. Anno ab incarnatione domini DCCC.VIII facta est haec donatio, et in huius doni testimonio extiterunt hi quorum inferius nomina recitata sunt.

Ego Cynulfus rex Saxonum hoc donum signo crucis firmaui ✠. Ego Cuðbertus gratia dei archiepiscopus consensi et subscripsi et peruertenti hoc donum maledixi in perpetuum ✠. Ego Torhthelmus episcopus consensi ✠. Ego Cyneardus episcopus consensi ✠. Ego Eanfridus episcopus consensi ✠. Ego Herewardus episcopus consensi ✠. Ego Egculfus episcopus consensi ✠. Ego Milredus episcopus consensi ✠.

✠ Ego Acca episcopus consensi. ✠ Ego Aldulfus episcopus consensi. ✠ Ego Eardulfus episcopus consensi. ✠ Signum manus Botwine abbátis. ✠ Signum manus Eatan. ✠ Signum manus Dieres. ✠ Signum manus Alhfriþi. ✠ Signum manus Aldberhti. ✠ Signum manus Eadbaldi. ✠ Et ego Offa rex Merciorum his statutis consensi.

CXCIV.

CÔENUULF, April 16th, 808.

✠ ANNO uero dominicę incarnationi DCCC°UIII° indict̃. XU[a] et regni mei a đo concessi XII° ego coenuulf rex merciorũ ꝑ remedie animę meę et ꝑ absolutione peccaminũ meorũ tibi meo fideli ministro eaduulfo dabo aliquantulã partem terrę iuris mei in ꝓpriã

potestatem id ÷ unã aratro et dimidiã in loco quę appellatur culingas cum omnib: usis ad eam rite ꝑtinentib: ad habendam ac possidendã et cuicumq: placuerit in hereditate derelinquendã. Hęc sт̃ termina huius agri ab oriente cyningestun tih̃ ab aquilone genlad ab occidente beornheardes lond a meridię ðorndun. Siquis ƙ qꝫ ñ optamus maliuolo mente hanc meã donationem infringere temtauerit sciat se rationem esse redditurã ante tribunal dñi nr̃i ih̃u xp̃i nisi ante ea pleniter emendauerit. Actu ÷ in loco celeberrimo quae a uulgo uocatur tomeworðig XUI. kł maĩ . et eodem die pascha celebratur corã his testib: quorum nomina supter conscripta notantur.

✠ ego coenuulf rex merc̃ ꝓpia manu signo sc̃ę crucis xp̃i cons̃ 7 sƀ.

✠ ego ęlfðryð regina cons̃ 7 sƀ.
✠ ego heaberht dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego beornnoð dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego ceolward dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego cynhelm dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego ecgferð dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego byrnwald dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego eadferð dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego heardberht dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego ceolberht dux cons̃ 7 sƀ.
✠ ego dynne dux cons̃ 7 sƀ.

CXCV.

WULFRED, April 21, 811.

✠ In nomine altithroni đi summi regis aeterni. Ego uulfred dñi inspirante gratia xp̃i ecclesiae antistes ꝓ reuerentia dñi nr̃i ih̃u xp̃i . ac ꝓ deuotissimo sincerae caritatis affectu. et ꝓ expiatione piaculorum meorum . seu etiam ꝓ mutua commoda uicissitudinis agellorum

nrorum quorundam . hoc ÷ uerbi gratia q̃ familiae xp̃i ecclesiae. id ÷ proprie nr̃is fr̃ib: in perpetuae haereditatis facultatẽ tribuens donabo terram trium aratrum meae ꝓprię iuris in regione easterege quae inibi ab incolis folcuuining lond uocatur atq: iterum etiam in eadẽ regione eosterge meae ꝓpric hereditatis ruriculũ unius aratri illis trib: adherens p̃dictis nr̃ae fraternitati on byrg ad possidendũ reddo. Haec quattuor q̃q possessiones aratra ita mihi in ꝓpriam p̃tinerunt conditionẽ. illa ig̃ tria aratra id ÷ ðæt folcwining lond on eosterge et unum aratrũ ibi in nr̃ae terrae medio . et liminum coenuulf rex mihi cum suis primis dignitatum gradib: cum ceteris agellis donauerit . pro illius agelli conparatione on magonsetum æt geardcylle terra decim manentium quem a cyneðryðae adquirere et conparare curaui. Sed illud aratrum unũ on liminũ de quo p̃diximus . id ÷ ðæt wynnhearding lond ⁊ babbing lond ⁊ an iocled on uppan ufre quam terram id ÷ aratrum illud æt liminum ad xp̃i ecclesiã tribuam ꝓ agello illius aratri q̃ fr̃ib: nr̃is sicut p̃dixi tradidi on eosterge. Et illud iam dudum etiam xp̃i ecclesiae ꝓprium fuit. Insuper etiam addidi on eostorege quintum aratrum fr̃ib: nr̃is concedendam q̃ a reacoluensae ecclesiae prius transmotauerã qđ dunwaling lond đr . hoc eg̃ ea condicione addens dabo ut quanto eorũ humilitas atq: oboedientia circa nos deuotior fuerit . tanto ig̃ illis semp̃ largiores in cunctis bonis dñо miserante existere curamus. has itaq: terrulas ideo collegere et simul ita in unũ coniungere eximiae caritatis industria curaui. ut facilius elaborare ac desudare sua propria in illis potuissent quasi adunate unius termini in tria septa conclusi. atq: illas etiam meae ꝓpriae arbitrio in dñо nr̃is fr̃ib: p̃petue dono cum omnib: bonis ad se rite undecumq: p̃tinentib: cum siluis pascuis pratib:q: ⁊ cum omni eximia libertatis honore eis tribuam exceptis trib: tantum debitis. id ẽ expeditionẽ et arcis munitionẽ et pontiș instructionẽ aduersus paganos. ut nr̃a

familia uidelicet fr̃s nr̃i feliciter et p̃petualiter salua iure illis . iuxta suae necessitatis ꝓprietatem p̃ omnia ut illis placuerit . in dño fruerentur . huius eḡ reconciliationis nr̃ae uicissitudinem beniuola mente adnuendo consentiendo crucis xp̃i uexillo roborabo. hac tñ uera interposita rationis condicióne tam clementer hoc agens q; mihi 7 meis heredib: tam stabile 7 immune 7 p̃petuę inmobile fixum in dño in ęuum p̃duret illa uerbi gratia uicissitudinis transmotatio quã mihi familia nr̃i fr̃s uidelicet ex suo ꝓprio iuris arbitrio unanimo desiderio 7 consono mentis consensu cunctorũ seniorum iuniorumque ꝓpria uoluntate tradider̃t terram utiq: ubi ab incolis regionis æt burnan uocabulum đr . quattuor aratrũ quam terram totam iam dudum aldhun quidam comes uenerabiles ꝓpinquus domni iaemberhti arc̃epĩs familiae 7 ꝓpriae singulariterq: fr̃ib: ꝓ aeterna familiaritate âc ꝓ animae suae redemptione iure p̃petua liberaq: ad possidendũ illis donauerat. illamq: terram ecgberht rex aldhuno conscribendo dederat. Sed pᵗ eo rex offa p̃dictam terram a nr̃a familia abstulit uidelicet quasi non liceret ecgberhto agros hereditario iure scribere. Sed post ea beatae memoriae aeðelheard arc̃epĩs a rege offa adquirere studuit illã terram cũ integra libertate ad xp̃i ecclesiã. Sed 7 ipse aeðelheard arc̃epĩs ñr paulo ante obitum suũ cum p̃suassione amicorũ fr̃ib: nr̃is illam terram cum illa libertate 7 cunctis reb: rite ad eam p̃tinentib: restituere demandauit. ut illi terrę fructib: utilitatisq: usib: fr̃s ꝓ redemtione animę illius p̃petuę secundũ suum placitũ tantum in dño fruerentur . quamobrem fr̃s ac familia nr̃a illa quattuor aratra ipsius terrę æt burnan ꝓprię illorum iuris hereditatẽ mihi in ius ꝓprię ac p̃petuę hereditatis arbitrium tradider̃t ad transmotationis uicissitudinẽ illius terrę on easterege quam p̃diximus . mihi q̃q tam liberam 7 securam p̃ omnia habendam fruendamq: p̃petuę 7 ad trahendam secundum meae uoluntatis placitum arbitriumq: in aeuũ dederunt . 7 consentientib:

animis cunctorumq: manibus crucis signaculo libenter subscribentib: atq: hoc etiam difiniuimus 7 firmiter reconciliantes coram idoneis testib: roborauimus ut tota illa terra quam ipsi tradiderunt mihi æt burnan tam immunis absq: alicuius contradictionis obstacula p̃petuę fieri posset sicut illa terra on eostorege quam illis dederam eis p̃petuę inuiolabilem ẽe desiderio. Si ƀ qꝫ absit aliquis maliuola audacia hanc nr̃am uicissitudinẽ p̃ tyrannidẽ inuadere ł infringere temtauerit nouerit se ante tribunal summi 7 tremendi iudicis xp̃i ẽe rationẽ redditurum. Nisi illud prius digna satisfactione emendauerit. Et si qualibet nr̃ae partis condicio innocens 7 incontaminata reperta ipsius rei fuerit seu forte utraq: suae ꝑpriae iuris possessio salua et integra ratione ad pristinę hereditatis gremium reuertetur. Pars ƀ illa quę rea 7 deprauata fuerit suae ꝑpriae partis rea priuetur et iustum arbitrorum iudicium subire cogetur ibiq: iuste districtiones accipiat sentiatq: satisfactionem.

✠ Ego uulfred gratia đi arc̃epis̃ huius reconciliationis nr̃ae uicissitudinẽ signo sc̃ae crucis xp̃i confirmabo 7 subscribo.

✠ Ego beornmodus epis̃ ɔsens̃ 7 suƀs.
✠ Ego wernoð p̃r 7 aƀ. ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego beornwine p̃r 7 aƀ. ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego feologeld p̃r 7 aƀ. ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego aeðelhun p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego ceolstan p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego heamund p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego osuulf p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego heremod p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego tudda p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego deornoð p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego abba p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego guðmund p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego badoheard p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.
✠ Ego cuðric p̃r ɔsens̃ 7 suƀ.

✠ Ego hunferð p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego uuilnoð p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego dryhtnoð p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego eangeard p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego aeðelheah p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego ealhun p̃r ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego deneberht diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego coenhere diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego tilred diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego bilheard diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego dudd diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego goda diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego brunheard diã ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego uulfheard ɔsens̃ 7 sub̃.
✠ Ego osmund ɔsens̃ 7 sub̃.

Actum ÷ ꝉ hoc anno dominicę incarñ . DCCC.XI. indictione . IIII. imperii ꝉ coenuulfi regis . XV. anno. pręsulatus ꝉ wulfredi arc̃ epis̃. VI. die ꝉ undecimo kl̃. maĩ. in loco p̃clara in ciuitate dorouernia . regnante dño sine fine amen :·

CXCVI.

CÔENUULF OF MERCIA, Aug. 1st, 811.

✠ In nomine đi summi regis aeterni. Anno aũ incarnationis eiusdem dñi saluatoris mundi ihu xp̃i . DCCC°XI°. Indictione uero . IIII. porro qq̃ imperii piisimi regis merciorũ coenulfi anno . XV°. praesulatus etiã uulfredi archipontificis anno . VI°. prima kalendarũ die augustarũ in loco p̃claro oppidoq: regali lundaniæ uicu conciliũ pergrande collectũ habebatur. in quo uidelicet ipse rex coenulf atq: uulfred arc̃ episc̃ cum coepiscopis illius duob: uerbi gratia deneberht huicciorũ epis̃. aeðeluulf episcop̃. australiũ saxonũ. cum principib: ducibusq: et maiores natu. quorũ nomina infra craxantur. inter alias qq̃ diuersarum rerũ causas in illo

habentes concilio interpraetatas. Placuit pio regi coenuulfo cum consilio et consensu totius concilii illius id ē episcoporū principū ducū iudicumue maiorumq: natu. Pro honore đi omnipotentis ac pro expiatione piaculorū eius. atq: pro reuerentissima dilectione uulfredi arcepisči. seu etiam pro eius larga pecuniarū remuneratione. hoc ē centum et uiginti . VI. mancosas pro his reb: in occidentale cantiae in regione suburbanaq: regis oppido ibi ab incolis roegingahām nuncupato Terrā duorū aratruum in locis nominatis illic ðaet suiðhunincg lond aet grafon aea. atq: rerū in ciuitate dorouernia in australe parte ecclesiae saluatoris duas possessiunculas et tertiā dimediā id ē in nr̄a loquella ðridda half haga et prata duo ad eas prius et modo pertinentia in orientale parte sture fluminis sita. Coenuulf rex has terrulas sui propriae puplicae iuris cum praedicto concilii consensu. ac pro cunctis antedictis causis uulfredo suo archipontifici donare ac conscribere in propriā atq: in perennē hereditatem habendū fruendumq: et ad tractandum cum campis pascuis pratib: siluis saltib: piscuosis ac maritimis fretib: paludib: uallibusq: dulcis salsuginesque salisq: stationib: coctionesq: et cum cunctis fructib: interius exteriusq: uel aliunde usquam ad eas rite uel umquā pertinentia in talem sibi usum qualē semet ipsi utillimum optimumue fore uideretur firmiter pleniterq: deiudicauit. Integrum qq̄ libertatē his terrulis atq: ruriculis rex coenuulf cum auctoritate supra dicti concilii decreuerat. Ut perpetue sint liberate ab omnib: puplicis tributis et ā cunctis regaliū rerū uel operum debitis. siue principū seu ducū uel procuratorū aut etiam ab omni saeculariū causarū rerumue grauidine exceptis his debitis. id ē pontis instructionē. et contra paganos expeditionē. Atq: arcis munitionē distructionemue Cum tamen hoc uniuerso populo oportunitas summa poposcerit et necessitas eximia hoc agendū cunctos undicumq: coherceret . tunc et illi rite sua reddent.

✠ Ego coenuulf dñi misericordia rex merciorũ huius nr̃ae dationis ac libertatis remunerationẽ mente consona propriisq: manib: crucis xp̃i signo confirmare roborareque st . . . . . .

✠ aelfþryð regina consentiens subscripsit.
✠ sigred rex subscripsit.
✠ uulfred archi epis̃ xp̃i gratia subscripsit.
✠ deneberht epis̃ subscripsit.
✠ beornmod epis̃ subscripsit.
✠ aeðeluulf epis̃ subscripsit.
✠ heardberht princ̃ subscrip̃.
✠ beornnoð princ̃ subscrip̃.
✠ cynehelm princ̃ subscrip̃.
✠ eadberht dux cons̃ subscrip̃.
✠ ecguulf dux cons̃ subscrip̃.
✠ eanberht dux cons̃ sub̃s.
✠ heahferð dux cons̃ sub̃s.
✠ cyneberht ꝓpiñ eius sub̃.
✠ coenwald ꝓpiñ eius sub̃.
✠ aeðelheah pedes sessor sub̃.
✠ cuoenburg ab̃b̃a. sub̃.
✠ seleburg ab̃b̃ subscripsit.
✠ cuðred pr̃ subscripsit.

CXCVII.

* CŌENUULF, Nov. 9th, 811.

✠ Regnante domino nostro in aeuum per saecula cuncta; anno uero incarnationis eiusdem saluatoris mundi domini nostri Ihesu Christi DCCCXI. indictione autem quarta, imperii uero nostri a deo dati anno XV. die uero V. idus Nouembris. Ego Coenulfus rex Merciorum hoc opusculum, deo auxiliante atque fauente in plenitudine, prouincia Uuictionum inchoaui, famoso in loco quem solicoli antiquo nomine Uuincelcumba appellare suescunt. Aecclesiam, quae modo pulcher-

rima clarescit, scemate iam nempe preparata enituit, ibi Uulfredus quoque praesul Cantuariae in honore Ihesu Christi domini nostri beataeque Mariae genetricis dei, quae suo contulit gremio regem quem coeli capere terraque nequierant, dedicauit. Ibi quoque meum in domino corpus pausare decreui. Complacuit autem mihi Kenulfo, ut ad consecrationem antenominatae aecclesiae uniuersos accercissem Merciorum optimates, episcopos, principes, comites, procuratores, meosque propinquos, necnon et Cuthredum regem Cantuariorum, atque Sigredum regem Orientalium Saxonum, cum omnibus qui testes nostris synodalibus concilialibus aderant. Quam uero basilicam ad laudem et ad honorem domini nostri Ihesu Christi, et pro amore reginae coelestis, atque expiatione piaculorum meorum, aedificaui, non modo ad roborationem haereditatis meae, atque ad solidationem apostolici priuilegii quod mihi apostolici pontifices cum auctoritate beati Petri principis apostolorum, direxerunt. Ego etenim Kenulfus, dei arridente gratia rex Merciorum, ad gratiarum actionem pro deuotione illorum, qui mihi et meae haereditati beniuola mente cum auctoritate apostolorum affirmatione atque cunctorum synodalium nostrorum reconciliationem firmiter roborauerunt: iam autem pro confirmatione meae haereditatis, quam dominus Leo papa primus affirmabat cum suo priuilegio, et postea Paschalis summus pontifex, cum praeceptis suae autoritatis et uniuersis Merciorum optimatibus, in tribus synodis, unanimo concilio, in perpetuam haereditatem mihi meisque haeredibus dona mea omnibus archontis merciorum necnon et aliarum prouinciarum, in auro argentoque, et in omnibus utensilibus meis, laetus erogaui, necnon in equis electissimis, unicuique secundum dignitatem gradus sui, et uniuersis qui agros non habebant, libram in argento purissimo tribui, atque in auro mundissimo, unicuique presbitero, mancussum tradidi unum, et

omni seruo dei solidum unum; et ea dona innumerabilia sunt sicut nostram regalem dignitatem decebat; quae nullus enumerare ualet, neque numeranda sunt, quae tunc meae erogaui genti, ea conditione, ut mihi meisque haeredibus plena libertate haereditas mea eo firmior atque stabilior aeternaliter perduraret. Ego Kenulphus etiam rex merciorum uexillum sanctae crucis in quo passus est Ihesus Christus, dominus noster, ad hoc conquisiui, ut animae meae, et omnium bonorum saecularium, seu haeredum immobiliter patrocinando, contra tumultum prauorum tutatrix atque defensatrix perpetuis temporibus permansisset. Et si quis aliquid ab hoc uexillo per uim studeat auferre, maioris siue minoris personae, sciat se anathematis uinculo innodatum, et a sanctae crucis tutela coram deo in die iudicii separatum, nisi ante hic cum satisfactione emendauerit: et ab illo patrocinio praedicto sanctam istam aecclesiam, sub almae Trinitatis nutu, atque angelorum, et archangelorum, patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martirum, confessorum, uirginum, atque omnium sanctorum protectione corroboratam sciatis permanere. Hoc quoque ego Kenulfus rex, et omnes qui in nostris synodalibus conciliis testes atque conscii huius rei praesentati fuissent, diiudicauimus atque unanimo consensu constituimus, ut si homo aliquis culpabilis uitae suae aut in aliquo delicto, occulte, publiceue delinquens, peruenisset ad apicem haereditatis meae, et nostram aecclesiam, atque uexillum salutiferae crucis requireret, firmissimam ibi pacem atque indulgentiam inueniret; et nullus fuisset homo aliqua audacitate fretus, quoquo modo toruaue cogitatione, aliquid per uim exinde rapere, nec diminuere, neque agros meae haereditatis foras transdonare, uel accommodare, nisi ad tempus et ad conditionis statutum unius hominis; sed immobiliter permansissent quasi in nostris tribus synodis firmiter decreuimus aeternaliter perdurare. Hii omnes huius rei ueritatis

testes extiterunt, et sacratissimo crucis Christi signaculo roborando confirmauerunt.

✠ Ego Kenulphus rex Merciorum huius definitionis reconciliationem signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Cuthredus rex Cantuariae consentiens signum salutiferae crucis impono. ✠ Ego Siredus rex Orientalium Saxonum signum crucis salutiferae corroborans impono. ✠ Ego Wulfredus Cantuariae archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldulfus [Licetfeldensis][1] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Denebert [Uuigorniensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuerenbrihtus [Leogerensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuulfhaerdus [Hecana quae nunc Hereford dicitur] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Tilferdus [Hagustaldensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aetheluulfus [East-Anglorum] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Eaduulfus [Cridiatunensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Alchbertus [Suth-Saxoniae] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethelnothus [Lundoniensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuibertus [Sciréburniensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Beormodus [Rouecestrensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuignothus [Exoniensis] episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Eambeorhtus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Heardbearhtus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Beornothus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Cynhelmus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Ceolberhtus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldredus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Uulfredus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Heaferthus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Ciolferthus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Heatferthus dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Plesa dux consensi et subscripsi.

[1] The interpolated passages are written between the lines in the MS. over the names of the witnesses, in an æquæval hand.

CXCVIII.

COENUULF, 811.

✠ In nomine dñi nr̃i ih̃u. xp̃i. regnante in perpetuum eodem đo et dño nr̃o ih̃u xp̃o. Ego coenwulf gratia đi rex merciorum. Uiro uenerabili beornmodo episcopo. Trado terram iuris mei id est quasi tria aratra ad meridianam plagam ciuitatis quae dicitur hrofescester . ut habeat et possideat. et cuicunque uoluerit illo uiuente seu moriente æternaliter tradendam concedo. Sunt ƀ huius telluris termini notissimi ab oriente uia puplica a meridie uuldahã. ab occidente flubius meduwege ab aquilone mearateag. Si quis hanc donationem meam infringere aut minuere temptauerit sciat se rationem redditurum ante tribunal aeterni iudicis nisi prius đo et hominibus digne emendauerit. et praedicta terra sit libera ab omni regali et saeculari seruitio . adiectis denberis in commune saltu. Otanhyrst et fraecinghyrst. sceorfesstede. Crangabyras. wihtherincfaladsto. et haeseldaen.

✠ Ego coenwulf rex merciorum hanc donationem meam signo sc̃e crucis xp̃i ɔfirmaui.

✠ Ego wulfred archi ep̃i ɔsensi et subscripsi.
✠ Ego deneberht ep̃i cons̃ et sub.
✠ Ego aeðelwulf ep̃i cons̃ et sub.
✠ Ego sigered rex cons̃ et sub.
✠ Ego aelbðrið regina cons̃ et sub.
✠ Ego heardberht dux cons̃ et sub.
✠ Ego beornmod ep̃i cons̃ et sub.
✠ Ego beornnoð dux cons̃ et sub.
✠ Ego cynehelm dux cons̃ et sub.
✠ Ego eadberht dux cons̃ et sub.
✠ Ego cyneberht ꝓpinquo regis cons̃ et sub.
✠ Ego coenwald ꝓpinquo regis cons̃ et sub.
✠ Ego quoenðryð filia regis cons̃ et sub.
✠ Ego eanberht dux cons̃ et sub.
✠ Ego aeðelheah cons̃ et sub.

✠ Scripta ÷ ꝁ haec kartula anno dominicae incarnationis DCCC^a^XI^a^. indict. IIII^a^. his testibus c̃sentientib; et subscribentib;.

CXCIX.

CÔENUULF, 812.

✠ In nomine dei summi regis aeterni. Anno qq̃ incarnationis đi et saluatoris mundi DCCCXII^o^ indictione V Regni quoq: gloriosissimi merciorum regis coenuulfi Anno XVI Praesulatus etiam uulfredi archiepiscopi VII° Inter alios quoque đo adnuente bonarum rerum euentus uerbi gratia placuit itaque regi coenuulfo atq: uulfredo ar̃cepiscopo quorundam commutationes agellorum ambobus conpetentius in orientalibus cantiae partibus sapientibus eorum consentientibus firmiter peragere. Ita quoq: primitus uulfred ar̃c episc̃ hac interposita ratione aliquam terrae partiunculam hoc ÷ duarum manentium in loco ubi sueordhlincas uocitantur iuxta distributionem suarum utique terrarum ritu cantiae an sulung dictum Seu in alio loco mediam partem unius mansiunculae id ÷ an ioclet ab incolis ibi ecgheanglond appellatur. Quam terram uidelicet Uulfred ar̃c episc̃ plenario ac digno conparauerat praetio ab uulfhardo praesbytero iam dudum Aeðelheardi bonae memoriae ar̃c episcopi sibi ad possidendum atque fruendum per omne modum Seu etiam cum libertate sicut et ipse illam terram conparare et possedere optenuit . id ẽ ut iure hereditario perpetuae possederet Et ab uniuersis etiam terrenis difficultatum notis et ignotis condicionib; ac tributis siue ab omni opere puplico aedificiorum aut in quolibet ducatu perenniter libera frueretur Et sua sic utilitate qualecumq: sibi đi dono p̃uideret terram derelinqueret illam. Unde igitur xp̃i gratia uulfred ar̃c episc̃ eandem terram sibi tam propriam et quam liberam habendam fruendamq: in

suum proprie arbitrium conparare pleniter ut p̃diximus procurauit. Atque etiam insuper sic regi coenuulfo dare atq: ad rei pup . . e condicionis donare decreuerat ubi uel cuicumq: utilitati sibi fore uideretur. Pro agellorum Transmutatione uerbi gratia isdorum qui in partibus suburbanis regis oppidulo ferresham dicto fieri uidebantur . hoc ẽ terrae particula duarum manentium id ẽ an sulung ubi ab incolis grafoneah uocitatur Ab aquilone habens terminum suuealuue fluminis a plaga oriente suiðhuning lond a parte occidentali ealhfleot ab austro sighearding meduue ond eac suithhuning lond. Atq: rursum in partib: australi in regione on liminum et in loco Ubi ab indegenis ab occidente Kasingburnan appellatur demediam partem unius mansiunculae id ẽ an ioclet Ad id insuper addito illo litore foris maritimo cum pristinis terminib; cunctis ad eam usquam rite pertinentib; . Dĩ gratia qq̃ rex Coenuulf has p̃dictas terrulas uerbi gratia Aet grafon aea Atq: iterum aet casingburnan litoreque illo cum omnib; undecunque legitimis limitibus campis salsuges pascuis siluis pratibus paludib; litorib; piscuosis Seu cunctis aliunde usib; quisquilib; maritimisq: fructibus Pro illis p̃dictis agellorum Uicissitudinib; aet sueordhlincum et ecgheanglond Uulfredo ar̃c ep̃is ueraciter et firmiter in ꝓpriae condicionis ac in perpetue possessionis hereditatem cum uniuersae integritatis libertate perpetualiter in dn̄o concedens donabo Sibi ipsi habendum ac perpetue fruendum ac sic ad trahendũ Ut semet ipso utillimum ẽe uideretur. Cum uniuersae libertatis p̃dictae discretionem per omnia inmobiliter secundum quod terram p̃dictam Uulfred ar̃c episc̃ conparauerat haberet. Atq: haccondicione regi coenuulfo transmutare et in dn̄o donare diiudicauerat Sicut superius ratum et delibratum et infra crucis uexillo et sub idoneis testib; roboratũ habetur :· Insuper additur hoc Si huius uicissitudinis persona quilibet ex utralibet parte hanc commutationem aliter transmutare aut uiolare temptauerit

quam difinitũ fieri uidetur . salua iure intemerata possessiuncula cum p̃dicta libertate absq: obstaculo alicuius quaestionis ad proprie hereditatis gremium redeat. Aut etiam quilibet dominorum Seu summo saeculi dignitatum gradu ditatus huius uicissitudinis reconciliationem tyrannico fraude fretus ex his utralibus partib; quod tam firmiter reconciliaretur hanc mutare uel fraudare iniqui temptauerit nouerit se anathematum esse et ante tribunal summi iudicis xp̃i rationem redditurum. Nisi prius digna satisfactione emendauerit.

✠ Ego coenuulf xp̃i gratia rex merciorum huius nr̃ae uicissitudinis munificentiam larga manu donabo atq: crucis uexillo roborabo.

✠ Ego uulfred gratia đi ar̃c episc̃ huius nostrae reconciliationis munificentiam adnuendo consentiens et signo crucis xp̃i roborabo.

✠ Ego eaduulf episc̃ consentiens subscripsi.

✠ Signum manus cuðredi pr̃.

✠ Sigñ mañ ploesa ducis.

✠ Sigñ mañ cyneberhti reg̃ ꝓpinq̃.

✠ Sigñ mañ coenuualdi reg̃ ꝓpinq̃.

✠ Sigñ mañ aeðelheah pẽd sec̃.

CC.

WULFRED, 813.

✠ In nomine sanctae saluatoris dei et domini nostri Ihesu Christi. anno ab incarnatione eiusdem dei et redemptionis mundi DCCC.XIII. Indict. VI. praesidente Christi gratia archipontifice Uulfredo metropolitano sedem ecclesiae Christi quae sita est in dorouernia ciuitate anno VII. episcopatus eiusdem archiepiscopi diuina ac fraterna pietate ductus amore deo auxiliante renouando et restaurando pro honore et amore dei sanctum monasterium dorouernensis ecclesiae reaedi-

ficando refici auxiliantibus eiusdem ecclesiae presbiteris et diaconibus cunctoque clero domino deo seruientium simul. Ego Uulfredus misericordia dei archisacerdos pro intimo cordis affectu dabo et concedo familia Christi habere et perfruere domos quas siui proprio labore construxerunt iure perpetuo hereditatis munificentia illis uiuentibus seu decedentibus cuicumque relinquere uel donare uoluerint unusquisque liberam habeant facultatem in eodem monasterio donandi sed nec alicui foras extra congregationi. Ita etiam in Christi caritate obsecrans precipio omnibus successoribus meis hanc praedictam donationem inconcussa et inuiolatam salua ratione seruandam sed sine semper in euum. hac tamen conditione ut deo humiliores et gratiores omnium beneficiorum dei semper existant seduloque frequentatione canonicis horis ecclesiam Christi uisitent orantes ac deprecantes pro seipsis propriis piaculis et pro aliorum remissione peccatorum misericordiam domini implorent. Necnon domum refectionis et dormitorium communiter frequentent iuxta regulam monasterialis disciplinae uitae obseruant. Ut in omnibus honorificetur deus et uita nostra et bona conuersatio nobis nostrisque proficiat in bonum. Si quis illorum per audaciam suae malae uoluntatis hanc praedictam constitutionem inritam habere et in obliuionem deducere et congregare conuiuias ad uescendum et bibendum seu etiam dormiendum in propriis cellulis sciat se quisquis ille sit reatum se esse propriae domi et in potestate archiepiscopi ad habendum et cuicumque ei placuerit donandum ł manentem itaque hanc kartulam in sua nihilominus firmitate.

✠ Ego Uulfred gratia dei archiepisc̃ signo sanctae crucis Christi firmans subscripsi.

✠ Ego uuernoth p̃r ab̃ coñ 7 subscripsi.

✠ Ego wulfheard p̃r coñ 7 sub̃.

✠ Ego heamund p̃r coñ 7 sub̃.

✠ Ego osuulf p̃r coñ 7 sub̃.

✠ Ego ceolstan p̃r coñ 7 sub̄.
✠ Ego tudda p̃r coñ 7 sub̄.
✠ Ego diornoth p̃r coñ 7 sub̄.
✠ Ego guthmund p̃r coñ 7 sub̄.
✠ Ego cuthberht p̃r coñ 7 sub̄.
✠ Ego coenhere coñ 7 sub̄.
✠ Ego brunheard coñ 7 sub̄.
✠ Ego haehferth coñ 7 sub̄.

CCI.

CŌENUULF OF MERCIA, Nov. 25th, 814.

✠ In nomine sc̃i saluatoris đi et dñi nr̃i ih̄u xp̃i Regnante ac gubernante eodem dño ih̄u simulq: sp̃u sc̃o gubernacula . in imis et in arduis disponendo ubiq: regit licet sermo sapientiũ consiliumq: prudentium stabilis permaneat tamen ob incertitudine temporalium rerum diuinis numinib: muniendo praescrutando pro ignotis et incertis euentis stabilienda roborandaq: in đo uiuo et uero sunt. Quapropter ego coenuulfus gratia đi rex merciorum uiro uenerando mihiq: in xp̃i caritate summo pontificalis apice decorato Uulfredo ar̃c ep̃is dilectissimo dabo et concedo aliquam partem terrae iuris mei quae mihi largus largitor omniũ bonorũ đs donare dignatus ẽ pro intimo caritatis affectu ut apostolus ait hilarem enim datorẽ diligit đs. Seu etiam pro commodo pecunio illius hoc ẽ . vii . libras auri et argenti in prouincia cantiae terram unius aratri in loco et in regione quae đr westanwidde ubi nominatur cynincges cua lond cum suis contiguis terminib: quae rite et recte iam olim ad illam terram pertinebant id ẽ ab oriente grafon eah et ab occidente unum fretum qui nominatur nr̃a propria lingua mearcfleot 7 seleberhtincg lond et ab austro strata antiqua quae iacet ad portũ quę đr cillincg Ac hoc aratrum cum omnib: utensilib: bonis ad mansionem on grafon ęa

aeternaliter concessum ẽ. Insuper etiam praefatae concessionis honorabili episcopo ego coenuulf rex aeternae libertatis confirmationem in dño iħu saluatore nr̃o liberabo ut nunc et deinceps ab omni uĩ saeculari seruitutis tui dicioni subiaceat et omni sexu humanae condicionis saecularium gradum seu ecclesiasticarum ordinũ notis uel ignotis paruis uel magnis praesentis et futuris sicut ã primordio xp̃ianae religionis territorias et proprias possessiones orthodoxi et eruditi uiri statuerunt et postea firmauerunt Ita in omnib: inlaesa et inocussa permaneat Nisi his trib: tantummodo causis id ẽ expeditionẽ et arcis munitionem contra paganos et pontis instructionem communiter sicut tota gens illa de suis propriis hereditariis consuete faciunt ·· Cum omnib: bonis quib: diuina gratia tibi tuisq: fauendo adnuendoq: concesserit habere et perfruere quamdiu uita comes fuerit Ac postea cuicumq: relinquere tibi ad commodum utile perspexeris liberam habeas potestatẽ sine fine tuis hereditariis perseuerare in aeuum Cum campis siluis quae on blean ad illã terrã recte pertinent pascuis pratis piscationib: uenationib: paludib: aucupib: aquis mariscis salsib: fretib: quae umquam in minimis uel maximis ad istã praenominatã terram competebat aut nunc difinienda augendoq: iure perpetuo donata constant.

Si quis autem quod non optamus auaritiae ignib: aestuans superbiaeq: typo tumidus diabolica fraude deceptus supramemoratam donationis concessionem infringere aut minuere temptauerit Sciat se anathematis uinculis esse damnatũ et ã communione corporis et sanguinis xp̃i hic et in ultimo examine et ab electione omniũ sc̃orum ẽe separatũ nisi prius digna satisfactione emendauerit Et si quis augendo multiplicandouẽ beniuolo animo amplificare aut defendere uoluerit augeat illi omnipotens ds aeterna bona in caelestibus regnis. Actum ẽ anno dominicae incarnationis .DCCC°XIIII°. Indictione . VII^{a}. his testib: consentientib:

atq: confirmantib: quorum infra nomina subternotata sunt qui adunati et congregati fuerunt in praesentia coenuulfi regis merc̃ in uico regali qui đr æt bearwe die . VII[a] kl decembres.

✠ Ego coenuulf gratia đi rex merc̃ hanc libertatis munificentiã sub uexillo sc̃ae crucis xp̃i confirmabo et subscribo.

✠ Ego aelfþryþ regina consensi et sub̃s.

✠ Ego alduulf ep̃is cons̃ et sub̃.

✠ Sig̃ mañ heardberhti ducis.

✠ Sig̃ mañ ceoluulfi regis propinqui.

✠ Sig̃ mañ uuighardi.

✠ Sig̃ mañ reðhuni pr̃ et ab̃b̃.

✠ Sig̃ mañ torhthelmi.

✠ Sig̃ mañ eaduulfi.

CCII.

* CÔENUULF, Dec. 26th, 814.

✠ DONANTE domino nostro Ihesu Christo. Ego Kenulfus rex Merciorum terram iuris mei, unam cassatam, cui uocabulum est Dunhamstyde, pro redemptione animae meae ad aecclesiam Uuigornam trado Deneberhti Uuigernensis episcopi cohortationibus, in perpetuam haereditatem. Acta est autem haec mea donatio anno DCCCXIIII. indictione VII. die VII kalendas Ianuarii. Siquis hanc meam donationem temptauerit defraudare, sciat se reddere rationem in die iudicii, atque anathematizatum a deo atque omnibus sanctis, nisi hic prius cum satisfactione emendauerit. Huius donationis hi mei optimates testes sunt, quorum nomina infra expressa sunt.

✠ Ego Kenulfus, rex Merciorum, confirmationem hanc confirmaui consentiendo et propria manu conscribendo.

✠ Ego Uuor episcopus.

✠ Ego Uuilfrid episcopus.
✠ Ego Deneberht episcopus.
✠ Ego Eadberht minister.
✠ Ego Uualdhere minister.

CCIII.

CÔENUULF, Dec. 26th, 814.

✠ In nomine dei excelsi, qui est spes omnium finium terre et in mari longe. Ego Coenuulf, eius melliflua gratia largiente rex Merciorum, cum consilio et consensu optimatum meorum quorum infra caraxata sunt uocabula, meo fideli atque uenerabili episcopo, Deneberhto, atque eius familiae quae sita est in Uueogernensi ciuitate illorum XII. hominum pastum, quae rite ad illam ciuitatem pertinent, et ad alia quae sub eius sunt potestate monasteria constituta, liberaliter perenne concedo. Quia ille episcopus et eius familia ciuitati Uueogernensis mihi in perpetuam haereditatem XIII. manentes tradiderunt. Hoc est monasterium quod nominatur Bituinaeum III. manentes, et in occidentali plaga fluminis Sabrinae X. et sic firmam pacem atque placationem inter nos, omnium undique discussis conuitiorum obstaculis, constituti sumus. Acta est autem haec donatio anno DCCCXIIII. indictione VII. in uico celeberrimo qui uocatur Tomouuorðig . die VII. kl. Ianuarii, regni autem nostri a deo concessi XVIII°. anno. Si quis autem hanc libertatem nostram seruare uel augere uoluerit, augeat omnipotens dies suas hic et in sempiternum. Si quis autem hoc in aliquo frangere uel minuere temptauerit, sciat se separatum, alienatum, atque anathematum a deo atque omnibus sanctis in die tremendi examinis, nisi ante hic cum satisfactione emendauerit. Hanc libertatis donationem dominice incarnationis an . . . . .

✠ Ego Coenuulf rex Merciorum, cum uirtute sanc-

tae crucis scribendo conroboraui. ✠ Ego Uulfred archiepiscopus consensi. ✠ Ego Aelfðryð regina consensi. ✠ Ego Ealdulf episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuerenberht episcopus consensi. ✠ Ego Deneberht episcopus consensi. ✠ Ego Uulfheard episcopus consensi. ✠ Ego Heardberht dux consensi. ✠ Ego Beornnoð dux. ✠ Ego Dynna dux. ✠ Ego Ceolberht dux. ✠ Ego Mucel dux. ✠ Ego Ceolwulf.

CCIV.

CÔENUULF, 814.

✠ In nomine sc̃i saluatoris đi et dñi nr̃i iħu xp̃i. Regnante ac gubernante eodem dño iħu . Simulque sp̃u sc̃o gubernacula in imis et in arduis disponendo ubique regit . licet sermo Sapientium consiliumq: prudentium stabilis p̃maneat . tamen ob incertitudine temporalium rerum diuinis numinibus muniendo . p̃scrutando ꝓ ignotis et incertis euentis stabilienda roborandaque in đo uiuo et uero sunt. Quapropt̃ ego coenuulfus gratia đi rex merciorũ . uiro uenerando mihique in xp̃i caritate summo pontificalis apice decorato . uulfredo arc̃epis̃ dabo et concedo aliquam partem terrę iuris mei quae mihi largitor omnium bonorũ đs donare dignatus est ꝓ intimo caritatis affectu ut ap̃ls ait . hilarem enim datorem diligit đs . et hoc est in loco qui dicitur byxlea . x. aratrorũ in p̃petuam possessionẽ . et hæc terra libera p̃maneat . p̃ter arcem . et expeditionem pontisq: constructionẽ. Quod si quisq: huic largitioni contradixerit . contradicat ei đs et deneget ingressum cælestis uitæ. Et his liminibus hæc pars telluris circumgirari uidetur. Ærest up of cræegean on fulan riðe . andlang riðe oð þone fæstendic ⁊lang dices oð þaet gebyhte . of þam gebyhte ⁊lang hagan oð cyninges healh . þanon ⁊lang hagan ut on cræegean.

7lang crægean oð þone hagan . 7lang hagan oð pæðfeld . þanon 7lang hagan oð æscburnan . of ðam burnan 7lang hagan on casincgstræt . east 7lang stræte on scoffoces sǣ . þanon norð 7lang stræte oð lytlanlea . þanon east 7lang mearce oð enede mere suðrihte of ðam mere to burnes stede . þanon 7lang hagan oþ casingstræt . 7lang stræte on þone calewan telgan . þanon ut on crægean . swa eft on fulan riðe. Hæc sunt nomina pastuum porcorum . helfreðingdenn . hunbealding hola . frumesing leah . burnesstedesdenn heanyfre . þaes gemære is on east healfe spachrycg . on suðan plumwearding pearrocas . on westan lindcylne . on norþan auene. Actum ÷ hoc anno dñice incarnationis . DCCC°.XIIII°. Indict. VI^a^. his testibus consentientibus atque confirmantib: quorũ infra nomina nota sunt.

✠ Ego coenuulf gratia đi rex merciorũ hanc donationis confirmationẽ signo sc̃e crucis xp̃i roboraui.

✠ Ego uulfred arc̃ ep̃s cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego denebyrht ep̃s cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego uulfhard ep̃s cons̃ 7 sub̃.
✠ Signum manus eadberhti ducis.
✠ Signum manus ealhheardi ducis.
✠ Signum manus ceoluulfi ducis.

CCV.

CÔENUULF, 814.

✠ In nomine sancti saluatoris dei et domini nostri Ihesu Christi, regnante ac gubernante eodem domino Ihesu simulque spiritu sancto gubernacula in imis et in arduis disponendo ubique regit! Licet sermo sapientium consiliumque prudentium stabilis permaneat, tamen ob incertitudine temporalium rerum, diuinis numinibus muniendo, perscrutando, pro ignotis et incertis euentis, stabilienda roborandaque in deo uiuo et uero

sunt. Quapropter ego Coenulfus gratia dei rex Merciorum, uiro uenerando in Christi charitate summo pontificalis apice decorato, Uulfredo archiepiscopo dabo et concedo aliquam partem terrae iuris mei, quae mihi largitor omnium bonorum deus donare dignatus est, pro intimo caritatis affectu, ut apostolus ait, hilarem enim datorem diligit deus. Et hoc est in loco qui dicitur Binnanea, circiter XXX. iugera, inter duos riuos gremiales fluminis quod dicitur Stur. Et haec terra libera permaneat in perpetuam possessionem aecclesiae Christi. Quod si quisque huic largitioni contradixerit, contradicat ei deus, et denegat ingressum coelestis uitae. Actum est hoc anno dominicae incarnationis DCCC.XIIII°. Indict. VI. his testibus consentientibus atque confirmantibus, quorum nomina nota sunt.

✠ Ego Coenuulf gratia dei rex Merciorum hanc donationis confirmationem signo crucis Christi roboraui.

✠ Ego Uulfred archiepiscopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Denebyrht episcopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Uulfhard episcopus consensi et subscripsi.

✠ Signum manus Eadberhti ducis.

✠ Signum manus Ealhheardi ducis.

✠ Signum manus Ceoluulfi ducis.

CCVI.

CÔENUULF, 814.

✠ REGNANTE in aeuum archipoli conditore! Ego Coenuulf, eius praeclara gratia concedente rex Merciorum, dabo aliquam partem terrae iuris mei meo uenerabili atque in deo dilecto Deneberhto episcopo, atque eius familiae, quae est in Uuegorna cestre, id est, octo manentium, in loco qui appellatus est aet Sture, cum

omnibus ad se bonis pertinentibus, perpetualiter ad habendum, possidendum atque fruendum tamdiu quam Christianitas in ista permaneat regione. Liberam quoque terram istam concedo ab omnium saecularium rerum operibus, ac tributum oneribus, atque exactorum conflictione, exceptis his, expeditione et pontis constructione, et singulare praetium foras, nihilque ad poenam resoluat. Acta est autem haec donatio anno dominicae incarnationis DCCCXIIII^to^. Indictione VII. his testibus consentientibus ac scribentibus, in uico celeberrimo, qui uocatur Tomoworðin, quorum infra liquescunt uocabula. Si quis autem hanc nostram donationem augere, seruare, uel adiuuare uoluerit, augeat omnipotens deus dies suos et bona hic et in futuro. Si quis autem, quod non optamus, in aliquo frangere uel minuere temptauerit, sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum, atque a deo et omnibus eius sanctis alienum, nisi antea hic cum satisfactione emendauerit. Pro huius telluris donatione ille episcopus et eius familia mihi dederunt XII. manentes bi Gythinge, in perpetuam haereditatem possidendum, his testibus consentientibus.

✠ Ego Coenuulf, rex Merciorum, hanc meam donationem signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Aelfðryð regina consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldulf episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Uuerenberht episcopus consensi. ✠ Ego Heardberht dux. ✠ Ego Deneberht episcopus consensi. ✠ Ego Beornoð dux. ✠ Ego Eadgar presbiter. ✠ Ego Sigred minister. ✠ Ego Uuigberht presbiter. ✠ Ego Eadwulf minister.

CCVII.

CÔENUULF, 814.

✠ IN nomine đi summi Igitur anno dñce incarnationis DCCCXIIII regni uero nr̃i a đo concessi XUIII.

Ego coenwulf rex merc̃ suiðnoðe meo comite terram . I . aratrorum in propriam possessionem et libertatem sibimet uel suis heredibus in p̃petuum fruere p̃donabo Scilicet iuxta silua quae dicitur cært cum campis cum siluis cum pascuis cum pratis . XV. carra de feno capientia cum uno molina 7 waldbera wiolhtringden 7 ðorningabyra 7 beardingaleag 7 focgingabyra 7 speldgisella 7 hegeðonhyrs 7 hriðden 7 cunden 7 begcgebyra 7 sponleoge 7 ðet firhde bituihu longanleag 7 ðem suðtune 7 ða snadas illuc p̃tinentia cum antiquis terminibus liberabo p̃dictam terram a notis causis 7 ignotis a magnis uel modicis aetiam nomina testium infra adscribuntur pro cautella futuri ambiguitatis augentis hanc donationem meam a misericordissimo dño aeternam benedictionem consequantur :· Si quis uero regum uel principum seu p̃fectum hunc libertatem meam infringere aut minuere uoluerit Sciat se separatum ẽe in die iudicii a consortio sc̃orũ nisi digne emendauerit ante reatum suum :·

✠ Ego coenwulf gratia đi rex merc̃ hanc donationem meam cum signo sc̃e crucis confirm̃ 7 subsc̃r.

✠ Ego aelfðryða regina merc̃ ɔsen̄ 7 subsc̃r.
✠ Ego uulfred arc̃epi ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego alduulf ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego werenbert ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego denebierht ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego eadwulf ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego wulfhard ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego tidferd ep̃is ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego sibba ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego beornmod ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego aeðelnoð ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego wigberht ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego wigðeng ep̃i ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego wilheard pr̃ abb ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego wigmund pr̃ ab ɔs̃ 7 subsc̃r.
✠ Ego reðhun pr̃ ab ɔs̃ 7 subsc̃r.

✠ Ego piot pr̃ ab̄ ɔs̃ 7 subscr̃.
✠ Ego tidbald pr̃ ab̄ ɔs̃ 7 subscr̃.
✠ Ego wulfhard pr̃ ab̄ ɔs̃ 7 subscr̃.
✠ Ego cuðwulf pr̃ ab̄ ɔs̃ 7 subscr̃.
✠ Ego heardberht dux ɔs̃ 7 subscr̃.
✠ Ego biornnoð dux ɔs̃.
✠ Ego dynne dux ɔs̃.
✠ Ego ęðelheah dux ɔs̃.
✠ Ego mucel dux ɔs̃.
✠ Ego sigered dux ɔs̃.
✠ Ego æðelmod dux ɔs̃.
✠ Ego wigheard dux ɔs̃.
✠ Ego eatferð dux ɔs̃.
✠ Ego wulfred dux ɔs̃.
✠ Ego eadberht dux ɔs̃.
✠ Ego ealhhard dux ɔs̃.
✠ Ego ciolhard dux ɔs̃.
✠ Ego biornhard dux ɔs̃.
✠ Ego bofa dux ɔs̃.
✠ Ego ecgwulf dux ɔs̃.
✠ Ego cudred ɔs̃.
✠ Ego wulfred ɔs̃.
✠ Ego wighard ɔs̃.
✠ Ego eadwulf ɔs̃.

CCVIII.

* CŌENUULF, 815.

Anno dominicae incarnationis dccc.xi. Cenulfi uero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a deo sibi regnum concessum, cum fratribus in monasterio quod dicitur Aebbendune unanimiter a paruo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati uel eius haeredibus, in dominium proprium ad habendum siue fruendum, terram in monasterio quod

dicitur Aebbanduna liberam . ccc.x. manentes, Wyrðe x. manentes, ad Aclea et ad Norðtuna et Punningstoce, xviii. manentes, pro eius amabili pecunia ac deuotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyð coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod ualuit . c.xx. libras et cum c. mansionibus redemit iam agros a seruitute collocatas a manu extraneorum. In primis ad Sunniguuellan xv. manentes, ad Eatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrðe et ad Goseie xxx. manentes; etiam Culanham cum omnibus locis ad Aebbandune pertinentibus, ad Gainge x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro animae meae sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras in perpetuum liberaliter adquisibit a grauitudine comitum et a durissima seruitute regum, et sanctae dei genitricis aecclesiae liberaliter illas seruire subiunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper uirginis Mariae et per signum sanctae crucis, in qua omnis uictoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare praesumat uel eius successores conquassare audeat; sed cum firma pace et securitate praenominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicunque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenuulf rex Merciorum has terras liberabo ab omni seruitute magno uel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animae meae et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni seruitute fuit liberata, et est; cum his testibus utrorumque sexuum monachorum uel saecularium ut haec nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium.

✠ Ego Coenuulf rex consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyð. ✠ Ego Uulfred archiepiscopus.

CCIX.

CÔENUULF, 816.

✠ ALTITHRONI tonantis, cunctam mundi machinam moderantis, qui est, et qui erat, et qui uenturus est, melliflua gratia concedente, Ego Coenuulf rex Merciorum regimina tenens, cum consilio et consensu procerum et satellitum meorum, quorum infra caraxata liquescunt uocabula, meo praeclaro atque fideli pontifici Deneberhto, et sibi commissae Uuigornensis aecclesiae congregationi, hoc libertatis priuilegium de istis territoriis componere decreui; scilicet de Heallingan, cum uillulis suis in occidentali parte Sabrinae fluminis, et ab occidentali eiusdem, Spaecleahtun, et Hymeltun, atque Hraefneshyl scilicet, et Hlappawurþin, atque Oddingalea; liberas conscripsi ab omnibus aliis saecularibus rebus et seruitutibus, exceptis tantum his tribus causis, arcis et pontis constructione, et expeditione. Similiter hanc terram quoque XV. manentium, in loco qui dicitur Ceadresleahge, libertatis priuilegio, in campis et siluis, omnibusque modis sic liberam conscripsi. Peracta est autem haec donatio anno dominicae incarnationis DCCCXVI. indictione nona, regni uero nostri a deo concessi. XX°. Augentis uero uel seruantis hanc nostrae donationis libertatem omnipotens deus dies et uitam hic et in futuro augeat, corroboret et benedicat. Minuentem utique uel frangentem hanc, in magno disperdat eius districti examinis die, nisi ante cum satisfactione emendauerit.

✠ Ego Coenuulf, rex Merciorum, hanc donationem nostram consentiendo signum crucis Christi mea manu impressi. ✠ Ego Aelfðryð regina consentio. ✠ Ego Wulfred archiepiscopus. ✠ Ego Eatfert dux. ✠ Ego Hereuuinus episcopus. ✠ Ego Wulfred dux. ✠ Ego Reathunus episcopus. ✠ Ego Alhheard dux. ✠ Ego Deneberhtus episcopus. ✠ Ego Beornoð dux. ✠

Ego Wulfheardus episcopus. ✠ Ego Dyne dux. ✠ Ego Wigheard abbas. ✠ Ego Mucel dux. ✠ Ego Eanmund abbas. ✠ Ego Sired dux. ✠ Ego Wihtred abbas. ✠ Ego Heardberht. ✠ Ego Tilberht abbas. ✠ Ego Eadberht. ✠ Ego Peot abbas. ✠ Ego Wigheard.

CCX.

CÔENUULF, 816.

✠ GUBERNANTE altithrono tonanti cunctaq: mundi monarchia moderanti qui est et qui erat et qui uenturus est. cuius melliflua gratia adridenti ego Coenwulf rex Merc̃. regimina Sceptri cum consilio et consensu pantorum procerum praetorumq: meorum quorum infra caraxata liquescunt uocabulae meo praeclaro atq: praeponito pontif. Deneberto uidelicet et eius delecta uuegernensis aecclesiae congregationi. hoc libertatis et expeditionis priuilegium de istis territoriis componere decreui. hoc est huitingtun et speacleahtun, et teolouualdingcoto et haec ab oriente est fluminis saebrino et his luculentissimis est liquidata confiniis ab aquilone et oriente amnis illa protendens quae est saloweorpe et de ea in headleage et sic in reliquos dudum ascriptos territoriorum terminos. et iterum in occidente [Sabrinae haec][1] terra est in uueogorena leage XXX. manentes ita circumquaq: terminat[a uidetur. inp][1]rimis of Moseleage in Subbingwic. et deinde in lawern exin certe in hagan quae post se trahitur in Temedam. liberam quoq: terram istam conscripsi ab omnibus aliis saecularibus rebus durisq: seruitutibus modicis et magnis notis ignotis preter tantum his tribus causis arcis et pontis constructione et expeditione [atq: a pascua regis et principis uel subditorum eorum].[2] Simi-

[1] Wanting in the first MS. [2] Wanting in the MS. No. 3.

liter hanc quoq: XXV. manentium in alia loca qui đr aet ceadresleage cum eadem libertatis priuilegio campis syluis omnibus modis sic liberam conscripsi. [Et si malus homo in aperta scelere tribus uicibus deprehensus sit ad uicum regalem reddatur].[1] Propter hanc uidelicet libertatem istam episcopus et eius familia mihi tradiderunt XIIII. manentes duobus in curtis in loco quae appellatur aet sture. Peracta est enim haec donatio anno dominice incarnationis DCCCXVI. indictione namq: nona . regni uero nostri a deo concessi XX°. augentem uero uel seruantem hanc nostrae donationis libertatem omnipotens deus dies suas et uita hic et in futuro augeat. corroborat et benedicat. minuentem utiq: uel frangentem hanc in magno seu in modico[2] eius distrite examen eius nisi ante cum satisfactione emendauerit.

✠ coenwulf rex Merc̃.
✠ uulfrið arc̃ep̃i.
✠ herewine ep̃i.
✠ raeðhun ep̃i.
✠ deneberht ep̃i.
✠ uulfheard ep̃i.
✠ eadulf ep̃i.
✠ aelfðryð regina.
✠ wigberht ep̃i.
✠ aeðelulf ep̃i.
✠ tidferð ep̃i.
✠ sibba ep̃i.
✠ beormoð ep̃i.
✠ aeðelnoð ep̃i.

✠ . . . . . lheard ab.
✠ [ean][3]mund ab.
✠ [wiht][3]red ab.
✠ [tilberh][3]t ab.
✠ peot p̃rs.
✠ eadberht dux.
✠ uuigheard dux.
✠ uulfred dux.
✠ eadferð dux.
✠ wulfred dux.
✠ alhheard dux.
✠ heardberht dux.
✠ beornoð dux.
✠ dynne dux.
✠ mucel dux.
✠ sigred dux.

[1] Wanting in the MS. No. 3.
[2] MS. No. 3. "minuat deus bona sua hic et in futuro et aeternaliter tradatur ad poenam nisi," etc.
[3] Wanting in the MS. No. 1.

CCXI.

CÔENUULF, 817.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Ihesu Christo! Ego Coenwulf eius arridenti gratia [rex Merciorum] dabo uenerabili episcopo Deneberhto, sub potestate Uuegernensis aecclesiae, terram trium mansionum, in loco qui appellatur aet Stuhforda, in occidentali plaga fluminis quod uocatur Stur, perpetuam scilicet in hereditatem aecclesiae in Uuigorna ciuitate. Libera quoque sit terra ista ab omnibus rebus notis et ignotis, paruis et magnis regis siue principis. Uerum etiam qui eorum dominio sint subiugati. Acta est autem haec donatio anno dominicae incarnationis DCCC^{o}XVII°. indictione uero X^{a}. Porro autem primo et uicesimo anno regni nostri. His testibus consentientibus ac scribentibus, quorum subter caraxata liquescunt uocabula.

✠ Ego Coenwulf rex Merciorum, hanc donationem signo sanctae crucis Christi confirmaui. ✠ Ego Aelfðryð regina. ✠ Ego Wulfred archiepiscopus. ✠ Ego Hereuuine episcopus. ✠ Ego Reðhun episcopus. ✠ Ego Deneberht episcopus. ✠ Ego Eadulf episcopus. ✠ Ego Eadberht dux. ✠ Ego Uuilheard abbas. ✠ Ego Tidberht abbas. ✠ Ego Peota presbyter. ✠ Ego Eadferð dux. ✠ Ego Wulfred dux. ✠ Ego Beornoð dux.

CCXII.

CÔENUULF, 817.

✠ Gubernante altithrono tonanti, cunctaque mundi monarchia moderanti, qui est et qui erat, et qui uenturus est, cuius melliflua gratia arridenti ego Coenwulf rex Merciorum regimina sceptri cum con-

silio ac consensu pantorum procerum praetorumque meorum quorum infra caraxata liquescunt uocabula, meo praeclaro pontifici Deneberhto et eius dilectae Uuegernensis aecclesiae congregationi, hoc libertatis et expeditionis priuilegium de istis territoriis componere decreui, hoc est Salouuarpe et Hamtun cum omnibus ad se bonis pertinentibus, perpetualiter ad habendum et possidendum atque fruendum, tamdiu quamdiu Christianitas in ista permaneat regione. Liberam scripsi ab omnibus aliis saecularibus rebus durisque seruitutibus modicis et magnis, notis, ignotis, praeter tantum his duobus causis, arcis et pontis constructione et expeditione. Similiter has terras, scilicet Beolne, et Broctun, et Forfeld, cum eodem libertatis priuilegio, campis, siluis, omnibus modis sic liberam descripsi. Peracta est autem haec donatio anno dominicae incarnationis DCCCXVII. Indictione nanque X. regni uero nostri a deo concessi XXI. Augentem uero uel seruantem hanc nostrae donationis libertatem omnipotens deus dies suas et hic et in futuro augeat corroboret et benedicat; minuentem utique uel frangentem hanc in magno seu in modico, minuat deus bona sua hic et in futuro, et aeternaliter tradetur ad poenam nisi ante cum satisfactione emendauerit.

✠ Ego Coenulfus rex Merciorum hanc donationem manu mea firmaui et signum sanctae crucis subscripsi. ✠ Ego Wulfred archiepiscopus. ✠ Ego Herewine episcopus. ✠ Ego Deneberht episcopus. ✠ Ego Wulfheard episcopus. ✠ Ego Wihtred abbas. ✠ Ego Tilberht abbas. ✠ Ego Wulfred dux. ✠ Ego Beornoð dux.

CCXIII.

* FREGISL, July 25th, 819.

✠ CUNCTIS Christicolis regni Merciorum, Fregistus miles in domino salutem. Sciant tam praesentes quam

posteri, quod ego ad sanctae matris aecclesiae honorem et diuini cultus exaltationem, domino deo, omnium bonorum largitori magnifico, sancto Guthlaco confessori, et Siuuardo abbati Croylandiae, et abbatibus eiusdem loci post ipsum succedentibus, et monachis suis, totum manerium meum et uillam de Langtoft, et in campis eiusdem uillae sex carucatas terrae arabilis, habentes in longitudine XV. quarentenas, et IX. quarentenas in latitudine, et centum acras prati, et syluam et mariscum duarum leucarum in longitudine, et aecclesiam eiusdem uillae, et XL. acras prati de eodem feodo in campo de Deping. Haec paucula donaria mea, cum omnibus rebus, et in rebus suis eisdem appendentibus, libere et sponte deo et sancto Guthlaco, et monachis in Croylandensi monasterio deo famulantibus, in puram et perpetuam elemosinam libere dedi, pro salute animae meae et omnium progenitorum meorum. Istud meum cyrographum apud Legecestriam, in praesentia domini regis Uuithlaphii, et aliorum dominorum in festo S. Iacobi apostoli collectorum, anno dominicae incarnationis DCCCXIX. Ego Frigistus miles, signo sanctae crucis confirmaui.

✠ Ego Uuithlaphius rex Merciorum consensi. ✠ Ego Athelardus archiepiscopus Dorobernensis assensum dedi. ✠ Ego Egbaldus Uuintoniensis episcopus subscripsi. ✠ Ego Adulphus Lichfieldensis episcopus collaudaui. ✠ Ego Turstanus presbyter domini mei regis Uuithlaphii, hoc cirographum manu mea scripsi.

CCXIV.

CÔENUULF, 821.

✠ IN nomine domini et dei nostri Ihesu Christi ueri redemptoris mundi! Anno uero dominicae incarnationis DCCCXXI. Indictione XIIII. Ego Kenulfus ab eodem domino nostro populis et tribubus praeordina-

tus in regem, anno imperii nostri XXV. fui rogatus ab apostolica sede per priuilegium domni apostolici gloriosissimi papae Leonis, et Rethunum uenerabilem episcopum, ut sibimet seu familiae quae habitat in monasterio quod situm est in Abbendonia, quodque dedicatum est in honore sanctae Mariae semper uirginis et dei genitricis, dominae nostrae, ut illud monasterium seu omnia loca quae ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et inmobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in [nomine] domini dei omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum, donans donabo perpetuis temporibus aeternam libertatem in Sanctae Trinitatis patrocinio, omnia loca ad praefatum monasterium pertinentia; quorum infra nominantur nomina; Culeham; Chenitun; Hengestesie; Cumenoran; Earmundesle; Eatun; Sunningauuille; Sandford, X. manentium; Uudetun; Geinge; Denichesuurde; Ceornei; Goseig; Fernham; Uuacenesfeld; Scriuenham; Burgtun; Lechamstede; Boxora; Uueliford, cum appenditiis suis; Uuicham cum suis campis sicut Ceaduualla rex perdonauit, cum illa silua integra quae dicitur Spene, Pohanlech et Trinlech; Eatun cum omnibus agellulis ad praefata loca pertinentibus; concedens perdonabo sicut praediximus perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti ut nullus superueniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, uel habentes homines quos nos dicimus festigmen, nec eos qui accipitres portant uel falcones, uel caballos ducunt siue canes, nec poenam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec graphio hanc lenitatem praefatam in alicuius honeris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris uel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo dei, ęcclesiae illae custos solus cum suo iuramento si audeat illum castiget. Sin autem ut recipiat aliam iusticiam huius uicissitudinis conditi-

onem praefatum delictum cum simplo praetio componat. Expeditionem cum XII. uassallis et cum tantis scutis exerceant; antiquos pontes et arces renouent; caeterum plena et integra libertate glorientur. Maxime cum ipsi diebus singulis missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus . C . psalteriis contra inuisibiles hostes dimicare non cessent. Si quis autem praescriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctae dei aecclesiae et a participatione corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendauerit quod contra dei ecclesiam fecisset. Dederunt enim pro huiusmodi rei gratia in auro et argento C.XX. libras, et . C . manentes ad uillulam regalem quae dicitur Suðtun.

CCXV.

CÔENUULF. N.Y.

✠ Ego etiam Coenuulf, rex Merciorum, eodem honorabili episcopo Deneberhto et eius familiae Uueogernensis aecclesiae, post uitae spatium dierum meorum, dabo terram . XXX. tributariorum in loco qui uocatur Fledanburh, propter traditionem istius praenominatae terrae, ut perpetualiter perfruantur in aeuum, et dimidiam partem huius agri possessionis praecipio, ut cum illo ad praedictam ecclesiam reddatur quae illis diebus illic aet Fledanbyrig habeatur. Liberabo quoque terram istam sub testimonio illorum quorum nomina praescripta liquescunt, ab omnibus saecularium rerum oneribus duris ac leuibus exceptis his, arcis et pontis constructione et expeditione, et singulare praetium foras aduersum aliud; ad poenam uero neque quadrantem minutam foras resoluat. Si quis autem hoc seruare uel adnuere uoluerit, sit benedictus a deo coeli, omnium possessori. Si uero aliquis, quod non optamus, hoc in

aliquo frangere uel minuere tentauerit, sciat se anathematum a deo in die magno, nisi ante hic correctus cum satisfactione emendauerit.

CCXVI.

CEÔLUULF OF MERCIA, Sept. 20th, 822.

✠ In nomine ihu xpi. saluatoris mundi qui est et qui erat. et qui uenturus est . per quem reges regunt et diuidunt regna terrarum. sicut dispensatur uniuersę terre distribuit secundum mensuram sui propriæ uoluntatis. ita iedem di gratia concedente . ego ceolwulf rex merciorum uel etiam contwariorum . dabo et concedo uulfredo uenerabile arcepis. aliquam partem terre iuris mei. id est ·u· aratro. in prouincio cantiee ubi nominatur mylentun in propriã potestatem. ad abendum possidendum. commutandumq: uel etiam post se relinquendam cuicumq: ei karorum placuerit cum omnibus usis ad eam rite pertinentibus. cum campis. silbis. pratis. pascuis. aquis. molinis. piscationibus. aucupationibus. uenationibus. et quicquit in se abentibus. insuper etiam hanc p̃dictam terram liberabo. ab omni seruitute secularium rerum a pastu regis episcopis principum. seu prefectum exactorum. ducorum. canorum. uel ęquorum seu accipitrum ab refc̃tione et habitu illorum omnium qui dicuntur fæstingmen ab omnibus laboribus operibus. et oneribus. siue difficultatibus quit plus minusue numerabo uel dico ab omni grauitatibus magioribus minoriis. notis ignotis undiq: liberata permaneat in æfum nisi is quattuor causis que nunc nominabo. expeditione contra paganos ostes. et pontes constructione seu arcis munitione uel destructione in eodem gente et singulare pretium foras reddat. secundum ritum gentes illius. Æt tamen nullam penam foras alicui persoluat set semper sine aliqua. ui. ullius causę. in integritate liber et secura perseueret. uulfredo episcopi et credibus eius in posterum cum certissimis terminis suis. ab oriente cymesinc. in

australe se hole welle. et occidente diorente. ab aquilone scorham silba similiter qui dicitur cert. ab occidente. et aquilone greotan edesces lond in oriente cymesinges cert et in austra ondred. item in ondrede pastum et pascua porcorum. et armentum seu caprorum suis locis. in hyrst sciofingden. snad hyrst. et siquis scire desiderat. quare hanc donam tam deuotissime dedissem uel liberassim. sciat illi recitatur quod inprimis pro amore đi omnispotentis et pro uenerabili gradui. preticti pontificis. seu etiam consecrationis meæ quam ab eo eodem die. per đi gratiã accepi. nec non pro eius placabili pecunia. id est anulus aureus abens . LXX.U. mancusas. ut ab eo accepi :·

Actum est anno dominice incæ̃ti . DCCCXXII. indic̃ti. .XU. die uero .XU. kl octob. in loco regale qui dicitur bydictun is testis consentientibus et scribentibus. quorum nomina infra abentur.

✠ Ego ceolwulf rex merciorum hanc meam donationem proprio manu subscribo.

✠ Ego wulfred arhc̃ ep̃is consensiens subscribo.

✠ Ego ęðelwald ep̃is ɔsensi ⁊ subscribo.

✠ Ego reðhun ep̃is ɔsensi ⁊ subscribo.

✠ Ego wulfheard ep̃is ɔsensi ⁊ subscribo.

✠ Ego heaberht ep̃is ɔsensi ⁊ sub.

✠ Ego sigered dux ɔsensi ⁊ s̃ub.

✠ Ego eadberht dux ɔsensi ⁊ s̃ub.

✠ Ego wulfred dux ɔsensi ⁊ s̃ub.

✠ Ego muca dux ɔsensi ⁊ s̃ub.

✠ Ego eatferð dux ɔsensi ⁊ s̃ub.

✠ Ego bofa dux ɔsens ⁊ s̃ub.

✠ Ego piot p̃rs ɔsens ⁊ s̃ub.

✠ Ego eadbald.

✠ Ego cyneberht.

✠ Ego wighelm.

✠ Ego beadheard.

✠ Ego tunred.

CCXVII.

CEOLUULF, May 26th, 823.

✠ In nomine dñi di et saluatoris nr̃i iħu xp̃i. Ego ceolwulf rex merciorum seu etiam cantwariorum pro remediō ānime mææ et pro spe patriæ celęstis dabo et concedo aliquantulum partem terrę iuris mei in prouincia cantie in duobus locis wulfredo honerabili . ar̃c ep̃is . in propriam potestatem ad habendam possidendã uel etiam cuicumque ei placuerit derelinquendum in perpetuum . hereditatem. prima pars predicti tellurii habetur intra moenia urbis dorouerni . in ōriente plaga loci illius quæ ante coenwulf rex dederat prenominati pontifici . in propriam potestatem. at nunc ego ceolwulf ad augmentum dedero paruam partem terrę qui aderit eodem loci . id est . LX. pedum in longitudine . et . XXX. in latitudine . et in alio loco . ab āquilone ciuitatis . XXX. iugera . XXV. in arido campo et . V. pratum his terminibus circumdatis . ab oriente publica strato . et australe aldberhting tun in occidente stur ab aquilone terra regis cum omnibus ūsis ad se pertinentibus . et in se habentibus huic condicioni donabo . ut sit liberata ab omnium secularium rerum uel censum nunc et deinceps . hinc et inde magiorum minorumue causarum notis ignotis per cuiuscumque personis potestatis difficultatibus liber et secura perseuerat in æuum. Et hanc meam donationem ēo firmior scribendam dictaui quam ab ēo placabilẽ pecuniam accepi . id est uas electi auri et argenti . quod est estimatione V. librum et semis . si quis autem regum aut principum uel qualibet magna paruaq: persona hanc nostram donationem corrumpere temtauerit. Sciat ille se esse damnatum . et ã đo separatam . hic et in futuro . nisi digni satisfactione ēmendauerit iniquitatis sue . audacium . tamen manente ac cartula in suo nihilominus firmi-

tate roborata. Actum est anno dominicae incarnat̃ .DCCC.XXIII. indict̃ . I. die uero . VII. k̃l. iunias in uillo regali . qui dicitur werburging wic. cum consensu et consultu . episcoporum meorum ac principum . quorum nomina adnotata tenentur et cum uexillo. sc̃ę crucis xp̃i . propriis manibus scripserunt.

✠ Ego wulfred gratia đi ar̃c ep̃is huic reconciliatione consensiendo . signo sc̃ę crucis xp̃i subscribo.

✠ Ego ceolwulf rex merciorum . mea. ꝓprio manu cum uexillo crucis xp̃i subscribo.

✠ Ego æðelwald ep̃is cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego beornmod ep̃is cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego sigered subregulus ɔsẽs 7 sub̃.
✠ Ego sigered dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego beornnoð dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eadberht dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego alhheard dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego muca dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego elfwald dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eatferð dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego mucel dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego bofa dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego beornwulf dux cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eanmund ab̃b cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego feologeld ab̃b cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego biornhelm ab̃b cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego piot p̃rs cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eadwulf p̃rs cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego aldred cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego wighelm cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego cyneberht cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eadbald cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego beadheard cons̃ 7 sub̃.

CCXVIII.

BEORNUULF OF MERCIA, Sept. 30th, 824.

✠ Regnante inperpetuum domino nostro Ihesu Christo, qui mundi monarchiam sua semper uirtute gubernat in aeternum! anno uero ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi[1] DCCCXXIIII. Indictione autem II. regnante Beornulfo, rege Merciorum, factum est pontificale et sinodale conciliabulum in loco qui dicitur Clofeshoas, praesidente ibi rege praefato, ac uenerando uiro Wulfredo archiepiscopo illo conuentu regente [ac moderante].[2] Illic omnes episcopi [nostri,][2] et abbates, et uniuersi Mercensium principes, [et multi sapientissimi uiri][2] congregati adessent, [ubi,][2] inter alia plura colloquia, aliqua contentio allata est inter Heaberhtum episcopum, et illam familiam aet Berclea, de haereditate Aethelrici filii Aethelmundi, hoc est, monasterium, quod nominatur Uuestburh. Habuit autem episcopus ante nominatus terram illam cum libris, sicut Aethelricus[3] ante praecepit, ut ad Uueogernensem aecclesiam redderetur. Statuta est autem atque decreta ab archiepiscopo, et ab omni sancta sinodo illa consentienti,[4] ut episcopus, qui monasterium et agellum cum libris haberet, cum iuramento dei seruorum presbiterorum, diaconorum et plurimorum monachorum, sibi in propriam possessionem terram illam cum adiuratione adiurasset.[5] Et ita finita est praescripta[6] illa contentio[7] coram episcopo: post XXX. noctes illud iuramentum to Uuestmynstre deductum est. Quapropter, si quis hunc agrum ab illa aecclesia in Ceastre nititur euellere, contra decreta [sacrorum][2] canonum sciat se facere, quia sancti canones decernunt, quicquid sancta synodus [uniuersalis][2] cum catholico archi-

[1] "anno ab eius incarnatione," MS. 2.
[2] Wanting in MS. 2.
[3] "episcopus," MS. 2.
[4] "sententia," MS. 2.
[5] "iuramento iurasset," MS. 2.
[6] "et proscripta," MS. 2.
[7] "contentione," MS. 2.

episcopo suo adiudicauerit, nullo modo fractum uel irritum esse faciendum. [Haec autem gesta sunt. Hii sunt testes et confirmatores huius rei, quorum nomina hic infra notantur, a die III. kal. Nouembris.[1]][2]

✠ Ego Beornulf, rex Merciorum, hanc cartulam [synodalis decreti signo sanctae crucis Christi][1] confirmaui. ✠ Ego Uulfred archiepiscopus [hanc synodalem sententiam cum signo gloriosae crucis corroboraui.][1] ✠ Ego Oetheluuald episcopus [consensi].[1] ✠ Hraeðhun episcopus [consensi].[1] ✠ Eadwulf episcopus [consensi].[1] ✠ Heaberht episcopus [consensi].[1] ✠ Beonna episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Wigthegn episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Cioberht episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Wermund episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Cynred episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Hunberht episcopus [consensi].[1] ✠ Ego Eanmund abbas [consensi].[1] ✠ Ego Cuðwulf abbas [consensi].[1] ✠ Ego Wihtred abbas [consensi].[1] ✠ Ego Wilferth abbas [consensi].[1] ✠ Ego Beornoth dux. ✠ Sigered dux. ✠ Eadwulf dux. ✠ Mucel dux. ✠ Eadberht dux. ✠ Ecgberht dux. ✠ Alhheard dux. ✠ Uhtred dux. ✠ Ludeca dux. ✠ Bynna, frater regis. ✠ Piot presbiter. ✠ Cyneberht. ✠ Noðhelm praeco a domno Eugenio papa. ✠ Bola. ✠ Aldred theloniarius consensi. ✠ Wighelm. ✠ Beadheard. ✠ Eadbald consensi.

[✠ Æt ðam aþe wæs æt westmynstre efen fiftig maesse-preosta ⁊ X. diaconas . ⁊ ealra oþra preosta sixtig ⁊ hund teontig.][1]

✠ Her sindon ðara maesse-preosta naman ðe on ðam aþe stodon [⁊ on waeron].[1]

✠ Friomund abbas. ✠ Eadberht abbas. ✠ Ecgberht abbas. ✠ Cuðbald presbiter. ✠ Hehstæf presbiter. ✠ Brada presbiter. ✠ Ecgmund presbiter. ✠ Brada presbiter. ✠ Sucga presbiter. ✠ Eadgar presbiter. ✠ Alhhere presbiter. ✠ Bad-

[1] Wanting in MS. 2. [2] "Haec sunt nomina testium," MS. 2.

heard presbiter. ✠ Monn presbiter. ✠ Plegberht presbiter. ✠ Tidberht presbiter. ✠ Cuðberht presbiter. ✠ Ciolheard presbiter. ✠ Ecgheard presbiter. ✠ Hehferð diaconus. ✠ Berhthelm diaconus. ✠ Wigberht presbiter. ✠ Berhthun presbiter. ✠ Regngar presbiter. ✠ Cuðberht presbiter. ✠ Snyda presbiter. ✠ Berhthred presbiter. ✠ Tidberht presbiter. ✠ Berhtwulf presbiter. ✠ Alhmund presbiter. ✠ Wigberht presbiter. ✠ Hwita presbiter. ✠ Beorhred presbiter. ✠ Hunlaf presbiter. ✠ Cynemund presbiter. ✠ Byrnhelm presbiter. ✠ Heaðoberht presbiter. ✠ Wighelm diaconus. ✠ Cynemund diaconus. ✠ Monn presbiter. ✠ Cuthbald presbiter. ✠ Alhmund presbiter. ✠ Luhhede presbiter. ✠ Ecgberht presbiter. ✠ Tidbald presbiter. ✠ Esne presbiter. ✠ Preost presbiter. ✠ Dudeman presbiter. ✠ Eadberht presbiter. ✠ Monnel presbiter. ✠ Beornwald presbiter. ✠ Eastmund presbiter. ✠ Mecga presbiter. ✠ Wigberht presbiter. ✠ Beonred presbiter. ✠ Ceofa diaconus. ✠ Dynne diaconus.

CCXIX.

BEORNUULF, 825.

✠ In nomine trino diuino qui est deus benedictus in saecula. Amen. þy̆ gere ðe wes from cristes gebyrde ăgæ̆n eahta hund wintra and xxv and siŏ æfterre indictio wæs in rĭme and wæs biornwulfes rĭce mercna cyninges ðă wæs sionoðlic gemŏt on ðære mĕran stŏwe ðe mon hăteð clofeshoas and ðær se siolfa cyning biornwulf ond his biscopas ond his aldormenn ond alle ða wioton ðisse ðiŏde ðæ̆r gesomnade wæ̆ron ðă wæs tiolo micel sprec ymb wudu-leswe tŏ sŭðtŭne ongægum west on scyrhylte waldon ða swăngerĕfan ða læswe forður gedrĭfan ond ðone wudu geþiogan ðon

hit aldgeryhto wēron ðon cuæð se biscop and ðāra hina wiotan ðet hiō him nēren māran ondeta ðon hit ārǣded wæs on Aeðelbaldes dæge ðrīm hunde swīna mæst ond se biscop ða tugen ahten twæde ðæs wuda ond ðæs mæstes. ðā gerǣhte uulfred arcebiscop ond alle ða wiotan ðet se biscop ond ða higen mōsten mid āðe gecyðan ðet hit suā wǣre ārǣden on Aeðelbaldes dæge ond him māre tō ne sōhte ond he ðā sona se biscop beweddade eādwulfe ðǣm aldormen ðæs āðæs biforan allum ðǣm wiotum ond him mon ðone gelǣdde ymb xxx næhta tō ðæm biscopstole et wiogoerna ceastre in ða tiid wæs hāma suāngerēfa tō sūðtūne ond he rād ðæt he wæs et ceastre and ðone aað gesæh ond gesceawade suā hine his aldormon hēht eādwulf ond he hine hweðre ne grētte. Hii sunt nomina et uocabula qui in synodali concilio fuerunt congregati.

✠ Signum manus Biornwulfi regis Merciorum. ✠ Wulfred archiepiscopus consensi hanc conditionem. ✠ Oeðelwald episcopus consensi. ✠ Hræðhun episcopus consensi. ✠ Heaberht episcopus consensi. ✠ Bionna episcopus consensi. ✠ Eadwulf episcopus consensi. ✠ Wilred episcopus consensi. ✠ Wigðegn episcopus consensi. ✠ Alhstan episcopus consensi. ✠ Humberht episcopus. ✠ Ceolberht episcopus. ✠ Cynred episcopus. ✠ Torhthelm prior. ✠ Eanmund abbas. ✠ Wihtred abbas. ✠ Cuðwulf abbas. ✠ Eanmund abbas. ✠ Eadberht dux. ✠ Biornnoð dux. ✠ Sigered dux. ✠ Cuðred dux. ✠ Eadwulf dux. ✠ Mucel dux. ✠ Uhtred dux. ✠ Alhheard dux. ✠ Bolam. ✠ Aldran. ✠ Bynna. ✠ Wighelm. ✠ Heabert. ✠ Eadgar presbiter. ✠ Wigberht presbiter. ✠ Heahstæf presbiter. ✠ Brada presbiter. ✠ Cuðbald presbiter. ✠ Regengar presbiter. ✠ Cuðbert presbiter. ✠ Ecgmund presbiter. ✠ Heahferhð diaconus. ✠ Wighelm diaconus. ✠ Cyneberht diaconus. Mid allra oðerra priōsta būtan ðissum mæsse-priōstum efen lx.

CCXX.

WULFRED, 825.

✠ Anno ů dominicae incarnat̃. dcccxxv[a]. Indict̃. iii[a]. de diuersis saxoniae partib: congregatũ ÷ synodale conciliũ in loco p̃claro quæ nominatur aet clofeshoum. praesidente ƚ huic uenerabili concilio uulfredo ar̃cepisc̃. anno. xx°. episcopatus sui. seu etiam Beornuulfo regi merc̃. anno. iii. regni eius. cæterisq: episcopis et abbatib: necnon et ducib: omniũq: dignitatum optimatib: ecclesiasticarũ uel sæculariũ personum. ecclesiarũ đi utilitatem et necessitatẽ tractantes atq: scrutantes. monasterialisq: uitae regulam et obseruantiã. seu etiam generositatem stabilitatemq: regni terrestris consiliantes âc quærentes. Inter ea etiam ab omnib: illic in eadem synodo residentib: trutinatum ac quæsitum fuerat. Quis cum iustitia et aequitate conseruatus fuisset. Quis ƚ cum iniustitia et uiolentia fraudatus dispoliatusq: in sua persona fieret. Tantumdem u° inter aliarũ allocutionũ uerba patefactũ est. quod praefatus ar̃cepisc̃ uulfredus per inimicitiam et uiolentiam auaritiamq: coenwulfi regis. siue quae hic in nr̃a ꝓpria gente peracta sunt. seu etiam ultra mare ad illam apostolicã sedem per eius iussionem et inmissionẽ adlata sunt. Hoc ÷ u° quod in testimonio totius populi omni dominatione ꝓpria priuatus ÷ ƚ in his liberis monasteriis aet suðmynstre ⁊ æt ræculfo omnib: rebus âc possessionib: quæ ad illos pertinebant cum uiolentia ac rapacitate eiusdem p̃fatæ regis dispoliatus est. Nec ille solus episcopus his aliisq: reb: perplurimis inhonoratus fuisset. sed per eadem supradictas accussationes et discordias tota gens anglorũ. vi. ferme annorũ curricula sua primordiali auctoritate sacræq: baptismatis ministerio priuata ÷. postea etiam ille p̃dictus rex coenwulf cum suis sapientib: ad regalem uillam lundoniæ perueniens ad hoc eodemq: conciliũ

illũ arc̃episc̃ cum suo foedu foenoreq: principũ suorũ inuitabat. Tuncq: in eodem concilio cum maxima districtione illo episcopo mandauit quod omnibs̃ rebus quæ illius dominationis sunt dispoliatus debuisset fieri. omniq: de patria ista esse profugus. et nunquã nec uerbis domne papæ nec cæsaris seu alterius alicuius gradu huc in patriam iterũ recipisse. nisi hoc consentire uoluisset. hoc ÷ quod illam terram æt iogneshomme. ccc. manent̃ reddidisset. istamq: pecuniam tradidisset. cxx. librarũ. Sed et ille epis̃c hanc reconciliationem diu recussans spontaneaq: uoluntate omnino insons nolens consentire. sed tamen tandundem præ ista supradicta increpatione rapacitatis et fuge coactus hac conditione hanc reconciliationem sic inuitus consensit. ut omni potestate oboedientiaq: quæ ad illius episcopalem sedem pertinebant iuxta auctoritatẽ gradus eius dignus fuisset. sicut prædecessores eius iuxta iustam ordinem in pristinis temporib: ante per omnia habuerant. Sed et hocq: ille rex coenwulf illo episcopo reconciliauit. ut omniũ supradictarũ sucggillationũ discordiarumq: insontem et securum contra domne papan fecisset. aut si hoc facere non potuisset illam pecuniam qꝫ ei dedisset iterum episcopo omnia reddidisset. Sed nihil huius condicte condicionis impletum est. Sed hæc continua omnia fallata sunt. quia post eadem reconciliationem trib: annis integris æt suðmynstre tam in pastu et pecunia uestimentisq: ac omni oboedientia quae ad illam archiepiscopalem sedem pertinebat sine omni honore fraudatus est. aliisq: in locis perplurimis illius porochiae inhonoratus est. Postea u° contigit ut in temporib: p̃dicti beornwulfi regis ad illamq: praenominatam synodum aet clofeshoum ille arc̃epis̃c uulfred cwoenðryðam abb̃t heredem coenwulfi cum eadem hereditate illius inuitabat. emendationemq: sibi omnium supradictarum molestiarũ iniuriarumq: postulauit. quas ille idem rex coenwulf sibi et ecclesiae xp̃i ãc porochiae eius iniqua

prauitate perpetrasset. Tunc u° omnis ille synodus ad aequitatem inuenerunt huncq: iudicium unanimo consensu constituerunt . quod illi episcopo reddere omnia debuisset quod uiolentia abstulerat . in omnib: rebus quib: cum aliqua iniuria in omni spatio illa spoliata fuerat et alteram similem partem ad hoc ipsum adiecisse . et omnem usum emendasse qui in ipsa spatio confracta fuerat. Postea ƚ placuit beornwulfo regi pro amicitia hereditatis coenwulfi regis heredesq: illius cum suis sapientib: illo p̃nominato arcepis̃c istarum supradictarũ rerum reconciliationem et emendationem diligentissime facere decreuisset . humiliq: præce deposcebat ut huic reconciliatione pro amore đi et amicitia illius adnueret . quia hereditas et heres eius ad intercessorẽ et ad patronẽ eum expetiuit. Hoc ÷ ut terram . c. manent̃ in quattuor locis suscipere dep̃cabat . id ÷ æt hearge . herefreðing lond . 7 æt wembalea . 7 æt geddincggum. In postremo ƚ ille p̃nominatus epis̃c illius regis allegationib: accommodans . non tamen spontanea uoluntate sed ꝑ amore đi et amicabili amicitia illius regis hanc prædictã reconciliationẽ consentiendo suscepisset ut illa abbatissa cwoenðryð filia coenwulfi heresq: illius hanc p̃dictam terram computati . c. manent̃ illo arcepis̃c cum propriis et antiquis telligraphis et cum eadẽ libertate quam ante habuerat in perpetuã hereditatem ad habendam et possidendam postq: dies eius cuicumq: ei placuerit dereliquendum tradiderat. Insuper etiam ille beornwulf rex cum testimonio consilioq: eiusdem synodi illam terram que ante non fuerat liberata huius prædictae donationis eadem libertate liberabat sicut et altera terra æt hearge iam dudũ liberata fuerat et in altera kartula conscripta habetur. Sed statim ista prædictae reconciliatio confracta ÷ quia . XII . mensib: istius praenominatæ terræ . III. manentes abstracte sunt . librosq: XLVII. manent̃ in tribus locis reddita non fuerunt . hoc ÷ æt boclonde . 7 æt wembalea . 7 æt herefreðing londe.

Iterumq: secundo anno postquã hæc omnia ita peracta s̃t hæc eadem abb̃t illius episcopi colloquiũ flagitabat. eumq: in prouincia hwicciorum expetiuit illo in loco quæ nominatur oslafeshlau . eiq: suam insipientiam confessa est retardate reconciliationis . hoc ÷ illius terræ qꝫ ante negaberat. tuncq: in eodem loco episcopus illa abb̃t præsente exponebat . quod ille omniũ antiquorum causarũ quas ante reconciliauerunt liberatus fuisset . cum illa perfecta non fuerunt quæ ante spondata habuisset. Tum ƀ illa abb̃t cum omni humilitate promiserat . ut omne quod ei reddita non fuerat cum omni deuotione diligentissimæ emendare uoluisset . quosdamq: libros quos ante non habebat in eodem concilio illi reddebat. agellum quoq: . IIII. manent̃ pro eius amabili amicitia ad illam prenominatam terram æt hearge donabit. Similiter etiam et in ꝓuincia cantiæ . XXX . manent̃ terram ubi dicitur æt cumbe cum eiusdem libellis ad emendationem illi in sempiternam hereditatem donasset . ut ista prædicta reconciliatio stabilis firmaq: permaneret . ut omnis hereditas coenwulfi heredesq: illius firmaliter sint liberati. Tuncq: epis̃c hoc idem consensit . hac conditione ut illorũ prædictorum agellorũ nomina de antiquis priuilegiis quæ sunt æt wincelcumbe eradati fuerint . iterumq: in posterum non sunt prolati. Sĩ ƀ iterum aliqua altercatio ab alicui herede coenwulfi inposterũ elata fuerit absq: omni dubitatione sciat me liberum esse measq: heredes 7 ecclesiã xp̃i iustitiam et emendationem ad heredem illam requirere. Omniaq: suprascripta iniuria inreconciliata permanere. Hæc sunt ƀ nomina illorum hominum quae ex alia parte conscribuntur qui cum totius synodalis auctoritate huius reconciliationis testes adfuerunt et signo s̃cae crucis xp̃i propriis manibus conscripserunt:·

✠ Ego Cwoenthrith abb̃ hanc reconciliationẽ ꝓpriis maniƀs cũ signo s̃cæ crucis xp̃i robor̃ 7 suƀ

✠ Ego beornuulf rex merc̃ cum signo s̃cæ crucis xp̃i ɔfirmabo 7 suƀ

✠ Ego uulfredus gratia đi arcepisc hanc eadẽ reconciliationem cum signo scæ crucis xpi rob 7 sub

✠ Ego aetheluuald episc cons 7 sub
✠ Ego redhun episc cons 7 sub
✠ Ego eadwulf episc cons 7 sub
✠ Ego haeberht episc cons 7 sub
✠ Ego beornmod episc cons 7 sub
✠ Ego beonna episc cons 7 sub
✠ Ego wigðægn episc cons 7 sub
✠ Ego alhstan episc cons 7 sub
✠ Ego humberht episc cons 7 sub
✠ Ego willred electus cons 7 sub
✠ Ego ceolberht episc cons 7 sub
✠ Ego cynred episc cons 7 sub
✠ Ego cuðwulf pr abb cons 7 sub
✠ Ego willferð pr abb cons 7 sub
✠ Ego eanmund abb cons 7 sub
✠ Ego eanmund pr abb cons 7 sub
✠ Ego torhthelm prior cons 7 sub
✠ Ego wiohtred abb cons 7 sub
✠ Ego piott pr cons 7 sub
✠ Ego beornnoð dux cons 7 sub
✠ Ego eadberht dux cons 7 sub
✠ Ego eadwulf dux cons 7 sub
✠ Ego ecgberht dux cons 7 sub
✠ Ego alchhard dux cons 7 sub
✠ Ego cyneberht dux cons 7 sub
✠ Ego sigered dux cons 7 sub
✠ Ego mucel dux cons 7 sub
✠ Ego cuðred dux cons 7 sub
✠ Ego eadwulf dux cons 7 sub
✠ Ego wulfred dux cons 7 sub
✠ Ego bynna fr regis cons 7 sub
✠ Ego aldred cons 7 sub
✠ Ego wighelm cons 7 sub
✠ Ego aldred cons 7 sub
✠ Ego bola pedisecus cons 7 sub

✠ Ego alhstan cons̃ 7 sub̃
✠ Ego eadbald cons̃ 7 sub̃
✠ Ego feologeld p̃r ab̃b̃ cons̃ 7 sub̃
✠ Ego oswulf p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego hunferð p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego coena p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego osmund p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego tudda p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego brunhard p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego deornoð p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego baegmund p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego hunred p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego cynehard diac̃ cons̃ 7 sub̃
✠ Ego wigmund diac̃ cons̃ 7 sub̃
✠ Ego daegmund diac̃ cons̃ 7 sub̃
✠ Ego wihtred p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego wærhard cons̃ 7 sub̃
✠ Ego eadwulf p̃r cons̃ 7 sub̃
✠ Ego duda cons̃ 7 sub̃
✠ Ego coenhard cons̃ 7 sub̃
✠ Ego alhhere cons̃ 7 sub̃
✠ Ego aelfgyð cons̃ 7 sub̃
✠ Ego beonne cons̃ 7 sub̃
✠ Ego bægsuuið cons̃ 7 sub̃
✠ Ego aloburgh cons̃ 7 sub̃
✠ Ego ęxgburg cons̃ 7 sub̃

CCXXI.

* AELFGÂR, 825.

✠ CHRISTIANIS uniuersis per totam Merciam commorantibus, Algarus miles, filius Uorthangiae salutem! Intelligere uolo uos omnes, quod ego donaui deo, sancto Guthlaco, et speciali patri meo Syuuardo abbati Croylandiae, et omnibus ibidem abbatibus post ipsum, et eorum monachis, manerium meum de Baston, cum

quatuor carucatis terrae arabilis, continentes in longitudine octo quarentenas, et octo quarentenas in latitudine; et XLV. acras prati; et mariscum continentem in longitudine XVI. quarentenas, et VIII. quarentenas in latitudine. Et aecclesiam uillae, et unum molendinum, et dimidium alterius molendini, et totam piscariam meam in aqua a praedicto molendino uersus occidentem. Haec mea donaria dedi praefato abbati Siuuardo et monachis ibidem deo seruientibus, in perpetuam elemosinam imperpetuum, ad sustentationem sui monasterii; quia, sicut saepe didici, insula sua nullius est ferax tritici.

✠ Hoc praesens cyrographum meum apud Legecestriam, in praesencia domini mei Uuithlaphii regis Merciorum, anno incarnationis domini DCCCXXV. signo crucis stabiliter confirmaui. ✠ Ego Osmundus London episcopus consensi. ✠ Ego Osbertus abbas Rapodii interfui. ✠ Ego Athelwinus dux audiui. ✠ Ego Suuithunus presbyter praesens fui ✠.

CCXXII.

* AETHELUULF OF KENT, 827.

✠ REGNANTE aeternaliter rege omnium saeculorum domino et saluatore nostro Ihesu Christo! Orbita labentis saeculi cotidiano deficit occasu. Hoc quoque indicio fideles quique opido commonentur, quo bonorum operum exempla sectantes patrum in beniuolentiae proficiendo successu, temporalium uicissitudine bonorum, perpetua et incommutabilia regni caelorum mereantur adipisci gaudia, sine termino permansura. Quapropter ego Aetheluulfus rex fauente dei omnipotentis clementia, omnes terras, uillas, possessiones, prata, pascua, ad quoddam monasterium, quod sub nomine sanctae Trinitatis et apostolorum principis Petri constat honore dedicatum, quod famoso apud Anglos nuncu-

patur Certeseg onomate, omniaque ad idem monasterium rite pertinentia, eiusque familiae uenerandae sub custodia primorum regulariter cum metu Christi degentium, uidelicet ad sustentationem illius coenobii, pro amore Christi, libenti animo concedo et confirmo quo illic unanimiter domino seruientes pro meis non desistant interuenire peccaminibus atque offensionibus innumeris. Hoc etiam in ista donationis et confirmationis cartula, ut si aliquando aliquis, quod absit, suasione diabolica uel auaritiae fascibus accensus, regum successorum in magno uel in modico, ui uel uoluntate, minuere temptauerit, sciat se a Christi consortio et omnium sanctorum separatum, et cum Iuda traditore in inferno inferiori dampnatum, nisi ante satisfactione digna plenerrime emendauerit. Acta est haec praefata donatio et confirmatio anno ab incarnatione domini DCCCXXVII. hiis consentientibus.

Ego Aetheluulfus rex hanc libertatis donationem et confirmationem uexillo sanctae crucis subscribo et confirmo ✠. Ego Suuithunus episcopus Uuintoniae subscribo ✠. Ego Aethelstanus episcopus Scyreburniae subscribo ✠. Ego Hunfridus abbas subscribo ✠. Ego Osmundus presbiter subscribo ✠.

CCXXIII.

ECGBERHT OF WESSEX, 828.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi. Ego Ecgberhtus gratia dei rex Anglorum, cum consensu episcoporum ac principum meorum, hanc libertatem donabi aecclesiae quae sita est in ciuitate Hrobi, et omnibus agellis quae ad aecclesiam sancti Andreae apostoli pertinent, pro remedio animae meae et filii nostri Aetheluulfi, quem regem constituimus in Cantia, ut omnes agros sint libera ab omni regali seruitio, a pastu regum et principum, ducum et praefectum, exac-

torumque, ab equorum et falconum accipitrumque et canum acceptione, et illorum hominum refectione quod nos festing menn nominamus, a parafrithis, et ab omnibus difficultatibus regalis uel saecularis seruitutis, notis et ignotis, cum furis comprehensione intus et foris, maioris minorisue, praeter pontis constructione et expeditione, aeternaliter liberata permaneat. Hanc libertatem praedictae aecclesiae donabi pro humili obedientia uenerabilis episcopi Beornmodi et pro amore apostoli sancti Andreae et beati Paulini archiepiscopi cuius corpus in praedicta aecclesia requiescit; sic etiam omnibus successoribus uel haeredibus meis necnon cuicunque gradu regibus seu principibus, in nomine sanctae trinitatis et per tremendum dei iudicium praecipio, ut haec donatio mea firma et inlibata inconcussaque permaneat; si quis uero hoc beniuola mente obseruare uoluerit, serueter ei benedictio sempiterna hic in aeternum; si autem, quod absit, aliquis insurrexerit tyrannica potestate fretus, seu diabolica temeritate instigatus, qui hanc libertatem infringere aut minuere uel in aliut conuertere temptauerit quam a nobis constitutum est, sciat se separatum a communione sanctae dei aecclesiae et a participatione omnium sanctorum dei, et aeternis ignibus esse nodatum, nisi prius digne et perfecte hic in saeculo emendare uoluerit. Scripta est haec cartula anno dominicae incarnationis DCCCXXIII. indictione VI. his testibus consentientibus et signo sanctae crucis Christi confirmantibus quorum nomina infra tenentur ascripta.

✠ Ego Ecgberhtus rex Anglorum hanc donationem meam huius libertatis signo sanctae crucis Christi confirmaui et subscripsi. ✠ Ego Aetheluulf rex consensi et subscripsi. ✠ Ego Wulfred archiepiscopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Wigðegn episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Beornmod episcopus consensi et subscripsi. ✠ Ego Wulfhard dux con-

sensi et subscripsi. ✠ Ego Monnede dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Osmod dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Dudda dux consensi et subscripsi. ✠ Ego Aldred consensi et subscripsi. ✠ Ego Oshere consensi et subscripsi. ✠ Ego Aethelwulf consensi et subscripsi. ✠ Ego Duduc consensi et subscripsi. ✠ Ego Boba consensi et subscripsi. ✠ Ego Ealhhere consensi et subscripsi. ✠ Ego Sigesteb consensi et subscripsi. ✠ Ego Aðelhard consensi et subscripsi.

CCXXIV.

ECGBERHT OF WESSEX, 830.

✠ In nomine dñi nr̃i ih̃u xp̃i sum̃i regis eterni. Anno dominice incarnat̃ DCCCXL.V. Indict̃ . VIII. Ego ecgberht rex occidentalium saxonum necnon et cantuariorum . dabo et concedo meo fideli ministro aeðeric aliquam partem terre iuris mei in prouincie cantuariorum hoc ẽ . I . aratrum in loco qui dicitur werahoma ⁊ flodhammas in sempiternam hereditatem hereditatem illum ad abendum et possidendum feliciterque in dies eius perfruendum. Et post dies eius cuicumque herede placuerit ad derelinquendam . liberam ab omni seruitute regali supiectione liberima quamdiu xp̃iana fides in terra seruatur aeterna liber ꝑmaneat . hoc illamque omnibus successoribus nr̃is. In nomine omnipotentis đi obseruare p̃cipimus. Et si quis hoc seruare uoluerit seruet eum omip̃s đs. Si quis uero ꝑ tyrãnicam potestatem fringere aut minuere uoluerit Sciat se anathematum coram xp̃o et angelis eius nisi ante digna satisfactione aemendare uoluerit đo et hominibus manente Hac cartula in sua nihilhominum firmitata roborata his testibus consentientibus ac scribentibus quorum hic nomina infra scripta sunt.

✠ Ego ecgberht rex hanc meam donationem cum uexillo sc̃e crucis xp̃i roborabo et supscribo.

✠ Ego aeđeluulf rex cantuariorum consensi et sub̄.
✠ Ego uulfred gratia dei arc̄ episc̄ consensi ⁊ sub̄.
✠ Ego beonmod episc̄ . consensi ⁊ sub̄.
✠ Ego alhsta episc̄ . . . .
✠ Ego cynehard arc̄ diac . . . .
✠ Ego . . . . dux . . . . . .
✠ Ego dudda dux . . . .
✠ Ego . . . .

CCXXV.

WULFRED, 805—831.

✠ In nomine altithroni regis aeterni Ego uulfred gratia đi arc̄ episc̄ . De meis multifariis necessitatibus frequenti meditatione mentis meae cogitans. Quapropter pro remedio et salute animae meae speq: et amore futuræ aeterniq: remunerationis in caelis. illa deuota familia quae đo omnipotenti seruitura est in doro-uernia ciuitate. aliquam partem meae propriæ hereditariæ terrae hoc ÷ IIII. aratrorum quod ab incolis terre illius nominatur æt sceldesforda cum illa prata quae mihi ab eadem familia ante tradita fuerat hoc ÷ . XXX. iugerum post obitum meum dabo et concedo siuimet ipsis habendum feliciterq: perfruendum in propriam possessionem posterisq: suis semper derelinquendum qui cum gratia đi ad eandem famulatum futuri sunt. et numquam hæc mea donatio huius terræ ab ista prædicta familia tradatur nec pro alia commutatur nec pecunia uenundatur. Sed semper in posterū ad necessitatem istius congregationis cum omnibus usis eius in propria possessione permaneat . his notis terminibus circumiacentibus. In oriente terra regis quae pertinet ad eastrege . in meridiae osberhting lond. iterum in meridiæ et in occidente terra quæ pertinet ad uuigincgga ham. in aquilone

u° sceldesford et dimidium riuuli paludis. Seu etiam cum illa munificentia huius terrae omnibusq: bonis quas illis fecerim. postquam nr̄a communis congregatio per đi gratiam facta est. ad istam meam familiam flagitabo ut me cum diuinis spiritalibusq: bonis semper memorare concedant. talemq: adiutorium pro refrigerio anime meae in elemosynis salmodiisq: ac celebratione missarum faciant qualem illis uidetur quod perficere possint. Acq: condicione interposita. hanc praedictam agellum donabo. ut omnia nr̄a acta et dicta a nobis ante condicta firma immutataq: perpetualiter maneant et semper ad meliora quod ad bonum condictum habuimus đo auxiliante unusquisq: augescere contendat. Insuper etiam illam terram quod cynehard diac̄ habuit et ille mihi donauit. siuiq: in propriā hereditatem a regibus ecgberhto et aeðeluulfo donata fuerat. hoc ÷ .LXXXV. segetum cum libello eiusdem agelli . ista prædicta familia in dorouernia post dies meos pro nr̄orum amborum animarū salute donabo. hacq: condicione ut semper uespere matutinaq: tempore quando fratres ad ecclesiam beati petri apostoli ad consuetam canticum ingrediuntur, pro supplicatione animæ illius illud dominicum orationem pater noster decantent. seu etiam illum curtem quem dodda monachus in monasterio habuit et siui in propriam possessionem optinebat post migrationem sp̄s mei ae scto pro nr̄orum animarum salute hoc est mei cynehardi et doddan huic eadem familiae ad proprium usum liberaliter feliciterq: perfruendum concedo. ad quacumq: utilitate ei placuerit ł necesse fuerit sua propria bona intus condere ualeant. uel ad refectionem ciuorum quando alicui oportunitas ł necessitas temporis contigerit. Seu etiam quando presbyter aut diaconus familiae illius corporali infirmitate grauatus fuerit congruo honore ibi requiescere possit. pro hancq: donate commoditate huius uillæ istam meam deuotam

familiam rogabo. quod fideles remuneratores intercessoresq: animarum nr̃arum apud omnipotentem đm existere concedatis. hoc ipsumq: posteris ur̃is obseruare perpetualiter praecipite.

✠ Ego uulfred gratia đi arc̃ episc̃.
✠ Ego ciolnoth diuina gratia arc̃ episc̃.

✠ Ego beagmund p̃r ab̃.	✠ Ego osfereð p̃r.
✠ Ego uuerhard p̃r ab̃.	. . . . mund p̃r.
✠ Ego aeðelhun p̃r.	. . . . ferð p̃r.
✠ Ego abba p̃r.	. . . .
✠ Ego hunred p̃r.	. . . . wulf.
✠ Ego osmund p̃r.	✠ Ego cichus.
✠ Ego wigmund p̃r.	✠ Ego ealhheard.
✠ Ego badanoð diac̃.	✠ Ego osmod.
✠ Ego heaberht diac̃.	✠ Ego freoðogeard.
. . . . ðwulf diac̃.	. . . .
✠ Ego brunhard p̃r.	. . . . red.

CCXXVI.

WULFRED, OSUULF, AND BEORNTHRYTH, 805—831.

✠ Ic osuulf Aldormonn mid godes gæfe ond beornðryð min gemecca sellað to cantuarabyrg to cristes cirican ðæt lond æt stanhamstede . xx. swuluncga gode allmehtgum 7 ðere halgon gesomnuncgæ fore hyhte 7 fore aedleanc đaes aecan 7 đaes towardon lifes 7 fore uncerra saula hela 7 uncerra bearna. Ond mid micelre eadmodnisse biddað đæt wit moten bion on đem gemanon đe đaer godes điowas siondan 7 đa menn đa ðaer hlafordas wæron 7 đara monna đe hiora lond to đaere cirican saldon. Ond đættæ mon unce tide ymb tuælfmonađ mon geuueorđiae on godcundum godum 7 æc on aelmessan suæ mon hiora doeđ. Ic đonne uulfred mid godes gaefe ar̃c

ep̄is ðas forecuaedenan uuord fulliae 7 bebeode ðæt mon ymb tuælfmonað hiora tid boega ðus geuueorðiae to anes daeges to osuulfes tide ge mid godcundum godum ge mid aelmessan ge aec mid higna suesendum . ðonne bebeode ic ðaet mon ðas ðing selle ymb tuælfmonað of liminum ðe ðis forecuaedene lond to limpeð of ðaem ilcan londe æt stanhamstede . CXX. huaetenra hlafa. 7 XXX. clenra. 7 an hriðer dugunde. 7 . IIII. scęp. 7 tua flicca. 7 . U. goes. 7 . X. hennfuglas. 7 . X. pund caeses gif hit fuguldaeg sie Gif hit ðonne festen dæg sie. selle mon uuęge cæsa 7 fisces 7 butran 7 aegera ðaet mon begeotan maege. 7 XXX. ombra godes uuelesces aloð ðæt limpeð to XU. mittum. 7 mittan fulne huniges. oððа tuęgen uuines. sue hwaeder suae mon ðonne begeotan maege Ond of higna gemęnū godū ðaer aet ham mon geselle . CXX. gesuflra hlafa to aelmessan for hiora saula. suae mon aet hlaforda tidū doeð. Ond ðas forecuędenan suęsenda all agefe mon ðęm reogolwarde 7 he brytnię swæ higū maest red sie 7 ðaem sawlū soelest. aec mon ðaet weax agæfe to ciricican 7 hiora sawlum nytt gedoe ðe hit man fore doeð. aec ic bebeode minum aefterfylgendū ðe ðaet lond hębben aet burnan ðaet hiae simle ymb . XII. monað foran to ðære tide gegeorwien ten hund hlafa 7 swae feola sufla 7 ðęt mon gedele to aelmessan aet ðere tide. fore mine sawle 7 osuulfes 7 beornðryðe aet cristes cirican 7 him se reogolweord on byrg gebeode foran to hwonne sio tid sie. aec ic bidde higon ðette hie ðas godcundan god gedon aet ðere tide fore hiora sawlū, ðaet ęghwilc messepriost gesinge fore osuulfes sawle twa messan twa fore beornðryðe sawle. 7 aeghwilc diacon arede twa passione fore his sawle twa fore hire Ond ęghwilc godes ðiow gesinge twa fiftig fore his sawle twa fore hire. ðaette ge fore uueorolde sien geblitsade mid ðem weoroldcundum godum 7 hiora saula mid ðem godcundum godum. aec ic biddo higon ðaet ge me gemynen aet ðere tide mid suilce

godcunde gode suilce iow cynlic đynce. Ic đe đas gesettnesse sette ge hueder ge for higna lufon ge đeara saula đe haer beforan hiora namon auuritene siondon.

VALETE IN DÑO.

CCXXVII.

UUIGLAF OF MERCIA, Aug. 28th, 831.

✠ Regi regnanti ac guuernante in perpetuum dño đo zabaoth. Anno u° dominicae incarnat̃ . dccc°xxxi°. Indict̃. viiii°. ego Uuiglaf gratia đi rex merciorum anno primo secundi regni mei cum consensu et licentia meorũ optimatũ aliquam partem terrae iuris mei in prouincia middelsaxanorũ hoc ÷ . v. cassatorum quod ab incolis nominatur botewælle dabo et concedo uenerabili uulfredo arc̃ episc̃ pro eius intimo spiritali seculariq: affectu et amore hoc prædictũ agellũ illi trado. cum campis siluis pratis pascuis uenationib: aucupationibus. omnibus usis ad eam rite ac recte pertinentibus liberam per omnia habeat potestatem ad habendum possidendum pfruendũq: seu uendendum aut commutandum ł cuicumq: ei herede placuerit derelinquendum ppetualiter habeat potestatem. his u° notissimis terminib: circumiacentib: in meridie mercwælle. in occidentale parte hygereding tun 7 lullinges treo. in aquilone u° colanhomm. in oriente terra eiusdem ep̃i ptinens to haese. Hanc eandemq: donationem nr̃am histius suprascripti terrae. ego uuiglaf rex cum sapientib: meis quorũ nomina infra adnotantur a pastu regum ł principum seu præfectum ab omniq: sæculari seruitute notis et ignotis intus et foras liberabo nisi his tantũ causis expeditione et arcis munitione pontisq: constructione et singulare prætiũ contra alium omnibusq: successoribus meis in nomine alme et indiuiduae trinitatis hanc donationem libertatemq: huius praedictae terrae fixam incontaminatãq: obseruare pręcipio

si ꝁ sit q; non optamus aliquis regum aut episcoporũ ł principum siue præfectum diabolica temeritate instigatus quod hanc nr̃am donationem infringere ł minuere aut in aliut conuertere temptauerit quam a nobis constitutum ÷ sciat se a đo omp̃ti alienatũ et aeternae anathematis uinculis esse nodatum. nisi ante ea digna satisfactione emendare uoluerit. actum ÷ in regale uillo quę nominatur wicbold die . v. feria kł septemƀ hancq: donationem nr̃am his testib: consentientib: et signo scæ̃ crucis xp̃i subscribentib: quorũ hic nomina infra in kartula karaxata habentur.

✠ Ego uuiglaf rex hanc meam donationem cum signo scæ̃ crucis xp̃i roƀ 7 suƀ.

✠ Ego uulfred gratia đi arc̃ episc̃ hanc eandẽ donationẽ cũ signo scæ̃ crucis xp̃i confirm̃ 7 suƀ.

✠ Ego cyneðryð regina cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego tidwulf dux cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego aeðelhard dux cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego eadwulf dux cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego sigered dux cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego aelfstan dux cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego wigmund filius regis cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego cyneberht cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego aelfred pedisecus cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego headda p̃r cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego aldred cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego heahferð cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego aeðelhun cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego monna cons̃ 7 suƀ.

CCXXVIII.

EADWALD, 831.

✠ Đis is geðinge eadwaldes osheringes 7 cyneðryðe eðelmodes lafe aldormonnes ymbe ðet lond et cert ðe hire eðelmod hire hlabard salde wes hit be-

cueden osbearte his broðar suna gif he cyneðryðe oferlifde 7 siððan neniggra meihanda ma ðes cynnes ac hia hit atuge yfter hira dege swe hit him boem rehticast 7 elmestlicast were ðonne hebfað eadwald and cync ðas wisan ðus fundene mid hira friandum gib eadwald leng lifige ðonne cyneðryð geselle et ðem londe et cert .x. ðusenda gif he gewite er ðonne hia his barna sue hwelc sue lifes sie agefe ðet feoh oniatee sue hit soelest sie forða hit begetan nis eðelmode enig meghond neor ðes cynnes ðanne eadwald his modar his broðar dohtar mest cyn ðet he ðet lond hebbe 7 his beorn yfter him and sue ateon sue him nytlicas ðynce for ða ðe hit mid reohte begetan.

✠ Ego ceolnoð mid godes gefe ercebisc̃ þis mid xp̃s rode tacne festnie 7 write.

✠ Ego ðelwald episc̃ ɔs̃
✠ Ego whelm episc̃ ɔs̃
✠ Ego osmund p̃r ɔs̃
✠ Ego eðelwald p̃r ɔs̃
✠ Ego biarnhelm p̃r ɔs̃
✠ Ego biarnheah p̃r ɔs̃
✠ Ego eardulf p̃r ɔs̃
✠ Ego eðelmund p̃r ab̃b ɔs̃
✠ Ego sefred p̃r ɔs̃
✠ Ego biarnhelm p̃r ɔs̃
✠ Ego eadgar p̃r ab̃b ɔs̃
✠ Ego elfstan p̃r ɔs̃
✠ Ego sigefreð p̃r ɔs̃
✠ Ego sigefreð ar̃ dc̃ ɔs̃
✠ Ego ealhstan ar̃ dc̃ ɔs̃
. . . . ar̃ dc̃ ɔs̃
✠ Ego cialbarht sb̃ dc̃ ɔs̃
✠ Ego wealdhelm sb̃ dc̃ ɔs̃
✠ Ego tirwald sb̃ dc̃ ɔs̃
✠ Ego oba ɔs̃
✠ Ego biarnhelm p̃r ab̃b ɔs̃
✠ Ego sigemund p̃r ɔs̃
✠ Ego herefreð p̃r ɔs̃
✠ Ego wanhelm p̃r ɔs̃
✠ Ego winibeald ɔs̃
✠ Ego wermund ɔs̃

CCXXIX.

EALHBURH, about 831.

✠ Ðis sindan geðinga ealhburge 7 eadwealdes et ðem lande et burnan hwet man elce gere ob ðem lande to cristes cirican ðem hiwum agiaban scel for ealhburge 7 for ealdred 7 fore eadweald 7 ealawynne . xl. ambra mealtes 7 xl. 7 cc. hlaba . i. wege ccsa

. I. wege speces . I. eald hriðer . IIII. weðras . X. goes . XX. henfugla . IIII. foðra weada . 7 ic ealhburg bebiade eadwealde minem mege an godes naman 7 an ealra his haligra ðet he ðis wel healde his dei 7 siððan forð bebeode his erbum to healdenne ða hwile ðehit cristen se ✠ 7 suelc mon se ðet lond hebbe eghwylce sunnan dege . XX. gesuflra hlafa to ðare cirican for ealdredes saule 7 for ealhburge. ✠ Ðis is sia elmesse ðe ealhhere bebead ealawynne his doehter et ðenglesham et . III. sulungum elce gere . C. peñ to cristescirican ðem higum 7 suelc man se ðisses landes bruce agebe ðis fiah an godes gewitnesse 7 an ealra his haligra 7 suilc man sue hit awege ðonne se hit on his sawale nas on ðes ðe hit don het.

CCXXX.

WERHARD, 832.

✠ ANNO dominicae incarnationis DCCCXXX, Ego Werhardus dei gratia presbyter his literis intimare cupio quomodo uolo post obitum meum substantiam meam et terras diuidere, quas, donante deo, et Wulfredo archiepiscopo propinquo meo auxiliante, adquisiui. Inprimis autem cum magna humilitate et humili deuotione reddo aecclesiae Christi et monachis, fratribus meis ibidem deo seruientibus, omnes terras infra Cantiam et extra, quas hactenus tenui, donante praefato archiepiscopo et consentiente praedicta familia Christi. Praecepit enim mihi idem archiepiscopus hoc ita facere, eo quod easdem terras ad opus iam saepedictae familiae eruisset, et cum magno labore adquisisset, pro remuneratione aeternae salutis. Haec autem sunt nomina terrarum quas reddo. Hergas . C. et . IIII. hidas, Otteford . C. hidas, Grauenea . XXXII. hidas, Burnan . XLIIII. hidas, Oeswalun . X. hidas. Bereham, quam idem archiepiscopus et monachi aecclesiæ Christi mihi dederunt pro commutatione ter-

rae de Cliue . XXXVI. hidas ; unum iugum quod iacet in australi parte Limene, et ab incolis nominatur Lambaham pertinet autem ad Burnan et reddit . XL. pensas casei, et agnos et lanam absque caseo. Aliud iugum apud Northuuda, et reddere debet . CXX. mensuras quas Angli dicunt Ambres de sale, marascos omnes in australi parte Limene et in aquilone cum praefatis terris deuote reddo. Mansionem quoque quae est in aquiloni parte Doroberniae muris et clausulam quod Angli dicunt Ceage, quae pertinet ad praedictam mansionem. Hanc autem redditionem ideo ex parte reddo quia ipse dominus meus archiepiscopus ita praecepit mihi, et in scripto quod ipse scribere fecit antequam infirmaretur de diuisione rerum suarum hoc idem notari praecepit. In quo etiam scripto constituit elemosinam quam cotidie fieri praecepit, in illis terris quas ipse adquisiuit pro anima sua et pro animabus omnium illorum qui aecclesiae Christi aliquid auxilium impendissent, et hoc intentissime fieri praecepit ita ut diceret, inter deum et sequentes nos archiepiscopos sit de facienda aut negligenda ista elemosina a me ordinata. Apud Hergam V. pauperes, apud Otteford V. apud Cliue II. apud Grauenea II. apud Oesualun VII. in ciuitate Doroberniae VI. unicuique detur cotidie ad manducandum quod conuenienter sit satis, et per annum cuique pauperi ad uestitum XXVI. denarii. Cotidie quoque praecepit missam celebrari pro animabus supramemoratorum. In anniuersario suo praecepit dari . MCC. pauperibus ad manducandum, cuique panem unum et caseum, aut lardum et denarium unum. Hoc est praeceptum archiepiscopi Wulfredi. Ego quoque Werhardus presbyter concedo aecclesiae Christi praenominatae . XXXII. hidas de patrimonio meo, quas dare possum cui uolo in ciuitate Dorobernia, pro salute animae meae et Wulfredi archiepiscopi, de patrimonio meo quas dare possum cui uolo, nomine Hyse. Aliam quoque terram nomine Mesgeldesuurthe quam Ceol-

nothus archiepiscopus et monachi saepe nominatae aecclesiae Christi mihi dederunt eidem aecclesiae redono. Adhuc addo terram octo hidarum nomine Cuniland. Super haec xxx. hidas cum uilla nomine Turcham in prouincia Middlesexan. Uideant ergo fratres et domini mei monachi aecclesiae Christi, ut memores sint animae meae; quia libenti animo reddidi quod reddere debui, et quod meum fuit, deuotissimo animo Christo contuli.

CCXXXI.

LUFA, 832.

✠ Ic lufa mid godes gefe ancilla đi wes soecende 7 smeagende ymb mine saul ðearfe mid ceolnoðes ærcebiscopes geðeahte 7 ðara hiona et cristes cirican willa ic gesellan of ðem ærfe ðe me god forgef 7 mine friond to gefultumedan ælce gere . LX. ambra maltes 7 .CL. hlafa . L. hwite hlafa . CXX. elmes hlafes an hriðer an suin . IIII. weðras . II. wega spices 7 ceses ðem higum to cristes circcan for mine saule 7 minra frionda 7 mega ðe me to gode gefultumedan and ðet sie simle to adsumsio sc̃æ marie ymb . XII. monað end sue eihwelc mon swe ðis lond hebbe minra ærbenumena ðis agefe 7 mittan fulne huniges . X. goes . XX. henfuglas.

✠ Ic ceolnoð mid godes gefe ercebisc̃ mid cristes rode tacne ðis festnie 7 write

✠ beagmund pr̃ gethafie 7 mid write

✠ wealhhere pr̃	✠ swiðberht diac̃
✠ osmund pr̃	✠ beornheah diac̃
✠ deimund pr̃	✠ æðelmund diac̃
✠ æðelwald diac̃	✠ wighelm diac̃
✠ werbald diac̃	✠ lubo
✠ sifreð diac̃	✠

✠ Ic luba eaðmod godes ðiwen ðas forecwedenan god 7 ðas elmessan gesette 7 gefestnie ob minem erfelande et mundlingham ðem hiium to cristes cirican

7 ic bidde 7 an godes libgendes naman bebiade ðæm men ðe ðis land 7 ðis erbe hebbe et mundlingham ðet he ðas god forðleste oð wiaralde ende se man se ðis healdan wille 7 lestan ðet ic beboden hebbe an ðisem gewrite se him seald 7 gehealden sia hiabenlice bledsung se his ferwerne oððe hit agele se him seald 7 gehealden helle wite bute he to fulre bote gecerran wille gode 7 mannum uene ualete.

Indorsed ✠ lufe þincg-gewrit.

CCXXXII.

ECGBERHT, Dec. 26th, 833.

✠ In nomine domini nostri Ihesu Christi! Ego Ecgbertus gratia dei occidentalium Saxonum rex, cum consensu et communi consilio episcoporum et principum meorum ac totius plebis meae seniorum, hanc testimonii cartulam conscribere iussi; id est decem manentium terrae illius ubi dicitur Wennland iuxta ut firmiter iuxta antiquam conscriptionem ipsis possessoribus quorum propria haereditas, id sunt tres sorores Beornwyn, Alfled, Uualenburch, assignata permaneat cum eiusdem territoriis, et omnibus rebus ad se pertinentibus, absque ulla contradictione firma stabilitate perseueret. Et iccirco fecimus, quia nescimus pro qua causa contingit quod anteriora scripsiuncula perdita fuissent. Et si unquam eueniat ut ab alicui hominum inuenta reperiantur, nisi in subam̄ et sustentationem hiisdem haeredibus perueniant, sint semper diiudicata atque praescripta ab omnibus catholicis erectam fidem colentibus, illam utraque terram easdem praenominatae sorores inter se diuidentes unusquisque illarum accepit III. cassatos et quarte tertiam partem sibi in proprium ius. Contigit ꝁ post annorum curriculum ut easdem praenominatae sorores plus de paterna haereditate suscipientes Bearnuuine recessit in Domnoniam et ibi

partem suum sumpsit in loco qui uocatur Derentune homm. Et aliis duobus has x. manentes prout illis placuit diuidendas dimisit. At illi uero inter se diuidentes, Alfled accepit sibi in occidentali parte in dominium peculiare duos cassatos. Territoria uero huius agelli ista sunt etc.

Scripta est . ꝁ. huius priuilegii scedula anno dominicae incarnationis DCCCXXXIII°. Indictione XII. die qua Sancti Stephani prothomartiris solempnitas celebratur, in uilla regali qui uocatur Dornuuerecestre, coram ydoneis adstipulatoribus, quorum nomina subter notata patescunt. Si quis autem tyrannica potestate inflatus et diabolica fraude deceptus hoc infringere aut minuere ausus sit, sciat se excommunicatum et a societate sanctorum separatum et ante tribunal Christi rationem redditurum.

✠ Ego Ecgbertus rex hanc nostram communem coroborationem propria manu signo sanctae crucis sic confirmo. ✠ Ego Alstanus episcopus consensi et subscripsi.

CCXXXIII.

* UUIGLAF, May 26th, 833.

✠ UUITLAFIUS dispositione diuina rex Merciorum, omnibus christicolis uniuersam Merciam inhabitantibus salutem sempiternam. Magnalia dei praedicare et publicare minime mihi uerecundum, sed uere uidetur honorificum et gloriosum; unde aperte confiteor domino, qui in altis habitat, humilia respiciens in coelo et in terra, quoniam ad tempus iratus est mihi conuersus est furor suus, et consolatus est me, humilians in ira sua peccatorem usque ad terram, detrahens usque ad puluerem, et iterum in misericordia sua suscitans de puluere egenum, et de stercore erigens pauperem, ut sedeam cum principibus et solium gloriae teneam. In die igitur bonorum ne immemor sim malorum, memor ero Rahab et Babylonis; scientium me

non Rahab meretricis, sed Etheldrithae sanctissimae uirginis, cognatae meae, pro sponsi sui agni immaculati amore Croylandiae reclusae, et in tempore tribulationis meae me in cella sua quatuor mensium spatio diligentissime abscondentis a facie inimici et persequentis; memor etiam ero Babylonis, non turris confusionis, sed sanctissimae aecclesiae Croylandensis, quae terra turris ad coelum ascendens uigiliis et orationibus, psalmis et lectionibus, disciplinis et afflictionibus, lachrimis et singultibus, eleemosinis et innumeris aliis deuotionibus pietatisque operibus, pro saeculo peccatore fortissimam uiolentiam regno coelorum ingerit die ac nocte. Itaque quoniam uenerabilis pater dominus Siuuardus abbas Croylandiae protexit me in tabernaculo suo in die malorum, celans ac saluans a facie tribulantis; ultra priuilegia meorum antecessorum regum Merciorum, qui praedictum monasterium uariis libertatibus et donariis nobiliter illustrarunt, offero et ego magno altari praedicti monasterii de paupertate mea calicem aureum, crucem auream, et tabulam capellae propriae laminis aureis deauratam, me profitens dictae aecclesiae perpetuum pro uiribus defensorem. Insuper praecipio omnibus ministris meis per uniuersam Merciam constitutis, quod abbati Croylandiae, monachis, et omnibus fratribus illius sanctissimi monasterii, cum ad ciuitates et castella regia pro quocunque negotio accesserint, tamquam Uuimundo filio meo, uel mihi, obediant in omnibus et ministrent, nihil pro expensis, quas ipsi, uel sui fecerint ibidem, ab eis accipientes, sed cum litera uel signo dictorum monachorum, archarius meus omnes expensas huiusmodi, cum dicti ministri mei annumerauerint, pro fisco integre acceptabit.

Uolo etiam et praecipio, quod quicunque in regno meo pro quocunque delicto reus inuentus et legibus obnoxius fuerit, si fugerit ad dictum monasterium, et coram abbate dicti monasterii, qui pro tempore fuerit,

gratiam sanctissimi confessoris Guthlaci ibidem corporaliter quiescentis inuocans, fidelitatem ei et seruitium iurauerit sempiternum; saluus et securus sub protectione abbatis et monachorum suorum, in quocunque seruitio per totam insulam Croylandiae ipsum posuerint, sicut in asylo, uel in camera mea propria, pace mea et impunitate gaudeat, nullusque ministrorum meorum ultra illum insequi audeat, nec in aliquo molestare sub poena perditionis dextri sui pedis, quicunque de meo regno istud meum priuilegium tentauerit in aliquo uiolare. Licebitque dicto fugitiuo in quibusque aquis quae dictam insulam ambiunt, nauigare et piscari, ac aliter, quomodocunque a dominis suis assignatus fuerit, laborare, absque ministrorum meorum uel alicuius alterius calumnia uel grauamine. Quod si extra dictas aquas uel metas dicti monasterii captus aliquando fuerit, poenam quam quondam meruit, siue mortem, siue membrorum suorum mutilationem, si ministri mei, uel quicunque sui aduersarii per iuramentum sex hominum fide dignorum probare poterunt, quod extra metas suas inuentus fuerit, absque ulla gratia sustinebit. Dictas uero metas monasterii Croyland in quinque eius aquas praedictas tam ministris meis, quam abbati et monachis suis pro suis dictis fugitiuis describere feci et notare. Dictae namque aquae uocantur istis nominibus uidelicet Schepishee ad orientem in cuius ripa occidentali crux lignea stat uetusta, et distat ab ipsa aqua per decem pedes, aequaliter posita in medio inter duos angulos eiusdem insulae, scilicet Asuuiktoft, qui est angulus et meta dictae insulae contra uulturnum, et Teduuarker qui est angulus et meta dictae insulae contra subsolanum. Secunda aqua, quae claudit dictam insulam ad austrum uocatur Southee, in cuius ripa posita est crux lapidea, distans a Namanlandhirne per quinque perticatas, et a Southee per sex perticatas, ubi Southee intrat in aquam de Nene quae currit ad pontem de Croyland: sed metae

fugitiuorum in illa parte diriguntur in mariscum occidentale per Einfet, contra africum, et sic usque ad Foluuardstakyng contra corum, et sic diuertendo ad boream, ubi Southlake intrat in aquam de Uueland ex opposito lapideae crucis, quae stat in boreali ripa dictae aquae de Uueland, distans ab ipsa aqua per quinque pedes, quae currit inde ad praedictum pontem de Croyland: sed metae fugitiuorum ab illa cruce diriguntur in mariscum boreale directe usque ad Oggot, qui est angulus metarum contra fauonium, et sic redeundo uersus orientem per Uuodelade, usque ad Apynholt, et ibi ascendendo per aquam de Uueland, quae est quarta aqua claudens insulam in illa parte, sicut tertia aqua de Nene claudit eam ex altera parte pontis de Croyland usque ad seuueram de Asendyk, cadentis in Uueland, ubi stans fracta crux lapidea distat ab ipsa aqua de Asendyk [per tres perticatas in eius ripa australi; et ipsa aqua de Asendyk][1] est quinta aqua claudens ab illo loco insulam praedictam, contra aquilonem usque ad Asuuyktoft. Si extra istas quinque aquas et metas praenominatas fugitiuus inuentus fuerit, tanquam Semei extra Ierusalem publicis legibus subiiciendus, poenam quam meruit patietur. Quod si infra praedictas aquas et metas, et praedictarum aquarum ripas exteriores homicidium, furtum, uel aliam forisfacturam fecerit, per balliuos dicti monasterii capiendus, iuxta [demerita][1] in ipsa insula, cuius immunitatem perdidit, patietur, et ibidem iudicandus in carcere abbatis condemnabitur. Et ut istud meum priuilegium firmius et fortius ad posteros perseueret, per dominum meum Ecgbertum regem Uuest Saxoniae, et Atheluulphum filium eius illud obtinui confirmari.

Offero etiam secretario dicti monasterii in ministerium sanctissimi altaris chlamydem coccineam, qua indutus eram in coronatione mea, ad capam inde siue casulam faciendam; et in aecclesiae sanctissimae orna-

[1] Wanting in the MS.

mentum, uelum meum aureum quo inciditur excidium Troiae in meo anniuersario si placuerit in parietibus suspendendum. Offero etiam refectorario dicti monasterii ad usum praesidentis quotidie in refectorio, scyphum meum deauratum, et per totam partem exteriorem, barbaris uictoribus ad dracones pugnantibus caelatum, quem crucibolum meum solitus sum uocare, quia signum crucis per transuersam scyphi imprimitur interius, cum quatuor angulis simili impressione protuberantibus; et cornu meae mensae, ut senes monasterii bibant inde in festis sanctorum, et in suis benedictionibus meminerint aliquando animae Uuitlafii donatoris.

Confirmo etiam dicto monasterio omnes terras et tenementa, possessiones, et earum peculia, et omnia alia donaria, quae praedecessores mei reges Merciorum, et eorum proceres, uel alii fideles Christiani, siue Iudaei, dictis monachis dederunt, uendiderunt, uel inuadiauerunt, aut aliquo alio modo in perpetuam possessionem tradiderunt; et specialiter donum Thoroldi quondam uicecomitis Lincolniae in Bokenhale, uidelicet duas carucatas terrae et dimidiam, et uiginti sex acras prati, et quinquaginta acras syluae, [et LXX. acras][1] de Brusche. Item donum Geolphi filii Maltae in Halington, uiz. quatuor bouatas terrae de innland, et decem bouatas in seruitio, et triginti quatuor acras prati in Gernthorp. Item donum Fregisti militis uiz. totam uillam de Langtoft et in campis eiusdem uillae sex carucatas terrae arabilis, habentes in longitudine quindecim quarentenas, et nouem quarentenas in latitudine, et centum acras prati, et syluam et mariscum duarum leucarum in longitudine, et duarum leucarum in latitudine. Et aecclesiam eiusdem uillae, et XL. acras de eodem feodo in campo de Depyng. Item donum Algari militis [filii Northlang,][1] scilicet Northlang in Baston, uiz.

[1] Wanting in the MS.

quatuor carucatas terrae arabilis, continentes in longitudine octo quarentenas, et octo quarentenas in latitudine, et XLV. acras prati, et mariscum continens in longitudine XVI. quarentenas, et VIII. quarentenas in latitudine, et aecclesiam eiusdem uillae, et unum molendinum, et dimidium alterius molendini, et totam piscariam in aqua a molendino uersus occidens usque ad finem eiusdem marisci eiusdem uillae uersus orientem. Item donum eiusdem Algari militis in Repyngale, uiz. tres carucatas terrae arabilis, et XL. acras prati. Item donum Normanni quondam uicecomitis in Sutton iuxta Bosuuorthe, duas carucatas terrae, et unum molendinum uentricium. Item donum eiusdem Normanni in Stapilton, uiz. manerium et duas carucatas terrae. Item donum eiusdem in Badby, uiz. quatuor hidas terrae cum appendiciis. Item donum domini Algari comitis in Holbecke, et in Cappelade, uiz. quatuor carucatas, et sex bouatas, et octodecim acras prati et mariscum. Item donum eiusdem in uilla sua de Spaldelyng, uiz. tres carucatas terrae. [Item donum eiusdem in uilla sua de Pyncebek, uidelicet unam carucatam terrae. Item donum eiusdem in Algarkirke uilla sua, uidelicet undecim bouatas terrae: et in parochia de Sutterton tres carucatas terræ, et unam bouatam, et XXVI. acras prati,][1] et quatuor salinas cum aecclesia eiusdem uillae. Item donum Osuuii militis in Draytona, uiz. octo hidas terrae et quatuor uirgatas et aecclesiam eiusdem uillae. Item donum Asketelli coqui mei in Glapthorn, uidelicet, tres uirgatas terrae. Item donum Uulgeti quondam pincernae mei, in Peiekyrke tres uirgatas terrae. Item donum [Edulphi][1] nuncii mei in Laithorp, unam bouatam terrae. Item donum Siuuardi uicecomitis in Kyrkeby, tres bouatas terrae, unam mansionem, et tria cotagia. Et in Staundon donum Sigburgae comitissae, quinque hidas terrae, et donum Uulnoti dapi-

[1] Wanting in the MS.

feri mei in Adyngtona, uidelicet, duas hidas terrae, et piscariam cum aduocatione aecclesiae eiusdem uillae, et in alia Adyngtona ex dono eiusdem unam uirgatam terrae. Istas terras et tenementa praedicto monasterio Croylandiae, et monachis ibidem deo seruientibus, in pacificam et perpetuam possessionem concedo, trado, et confirmo, habenda de me et haeredibus meis quibuscunque regibus Merciorum post me successuris, in puram et perpetuam eleemosynam libere, quiete, et solute ab omnibus oneribus saecularibus, exactionibus, et uectigalibus uniuersis, quocunque nomine censeantur. Quod si quis aduersarius, instigante diabolo, in quibuscunque praedictis terris aut tenementis, tot regum spatio pacifice possessis et eorum auctoritate confirmatis, calumniam ponere uoluerit in futurum, me et successores meos reges Merciorum profiteor presenti chirographo et polliceor, dicti monasterii futuros in perpetuum defensores.

✠ Istud chirographum domino Siuuardo abbati patri meo, et Etheldrithae sanctissimae uirgini, pro Christi amore ibidem reclusae, carne quidem cognatae meae, sed (quod magis est) in Christo charissimae sorori, quondam promissum, in praesentia dominorum meorum Ecgberti regis Uuest Saxoniae et Atheluulphi filii eius, coram pontificibus et proceribus maioribus totius Angliae, in ciuitate Londonia (ubi omnes congregati fuimus pro consilio capiendo contra Danicos piratas Angliae littora assidue infestantes) signo sanctae crucis confirmaui. ✠ Ego Celnothus archiepiscopus Doroberniensis consului. ✠ Ego Enbaldus archiepiscopus Eboracensis consignaui. ✠ Ego Osmundus Londoniensis episcopus collaudaui. ✠ Ego Helmstanus episcopus Uuintoniensis assensum praebui. ✠ Ego Hereuuinus episcopus Lichefeldensis consensi. ✠ Ego Cedda Herfordensis episcopus aspiraui. ✠ Ego Adelstanus Schireburnensis episcopus procuraui. ✠ Ego Humbrichtus Helmamensis episcopus approbaui.

✠ Ego Uuilredus Dommocensis episcopus annui. ✠ Ego Herferdus Uuigorniensis episcopus gratum habui. ✠ Ego Goduuinus Roffensis episcopus faui. ✠ Ego Hedda abbas de Medeshamsted ratificaui. ✠ Ego Ambertus abbas Ripadii interfui. ✠ Ego Kyneuuinus abbas de Bardeney astiti. ✠ Ego Ecgbertus rex Uuest Saxoniae concessi. ✠ Ego Atheluulphus filius regis Uuest Saxoniae consensum dedi. ✠ Ego Uulhardus dux affui. ✠ Ego Athelmus dux audiui. ✠ Ego Herenbrichtus dux acceptaui. ✠ Ego Suuithunus presbyter regis Ecgberti praesens fui. ✠ Ego Bosa, scriba regis Uuithlafii, manu mea chirographum istud scripsi. ✠ Ego Uuithlafius domini nostri Ihesu Christi gratia rex Merciorum, ad sanctae matris aecclesiae honorem, et diuini cultus exaltationem, anno incarnationis eiusdem nostri saluatoris octingentesimo tricesimo tertio, in festo Sancti Augustini confessoris, doctoris, et apostoli nostrae gentis, haec pauca offero, pluraque offerem, quin corpus meum in morte mea tam sancto monasterio promitterem, nisi antea sepulturam meam Ripadio deuouissem. Ueruntamen spiritus meus permanebit uobiscum in aeternum.

CCXXXIV.

ECGBERHT OF KENT, 833.

✠ Regnante in perpetuum dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o. Cum cuncta cotidie fugitiue uitae tempora prosperis et aduersis causis consistere cernimus . rapidissimoq: cursu annorum spatia regnorumq: ubiq: gaudia . finita esse manifestissimis signis declaratum est Quapropter ego ecgberhtus rex cantie nec non et aliarū gentium . cum consensu ac licentia meorum optimatum non ꝓ pecunia sed ꝓ remedio animae meae et pro expiatione scelerum meorum . aliquantulam partem terrae iuris mei id est centum quinquaginta iugera

libenter donans impendo . ad aecclesiam beatae genetricis đi et dñi nr̃i iħu xp̃i 7 dunne aƀƀ suisq: sociis . in loco qui dicitur sandtun . et in eodem loco sali coquenda iuxta limenae . et in silua ubi dicitur andred centum uiginti plaustra ad coquendum sal. Et his limitibus haec telluris particula circũgyrari uidetur . ab oriente terra regis . ab austro fluuius qui dr̃ liminaee . ab occasu et in septentrione hudanfleot. si quis autem aliquando pulsatus aut iudicatus fuerit aut heredis meus hoc neglexerit cũ iuda traditore dampnatus in inferno inferiore. Scripta est haec cartula anno ab incarnatione dñi nr̃i iħu xp̃i . DCCLXXIII. his testibus consentientibus quorũ nomina inferius annotari uidentur.

✠ Ego ecgberht rex hanc meam donatione signũ crucis xp̃i inpressi.

✠ Ego cialnoth gratia đi arcħeps̃ hanc p̃dictã donationẽ cũ signo sc̃ae crucis xp̃i roboraui 7 subscripsi.

✠ Ego beornmod ep̃s cons̃ 7 subsc̃.

✠ Ego alhstan ep̃s cons̃ 7 subsc̃.

✠ Ego coenred ep̃s cons̃ 7 subsc̃.

✠ Ego osmod dux cons̃ 7 subsc̃.

✠ Ego uulfhard dux cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego eanuulf dux cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego bofa dux cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego drihtnoth aƀƀ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego freodoric aƀƀ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego heaberht diac̃ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego beornmod m̃ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego heanoth m̃ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego oshere m̃ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego alhhere m̃ cons̃ 7 subs̃.

✠ Ego lulla m̃ cons̃ 7 suƀ.

CCXXXV.

ABBA, 835.

✠ Ic abba . geroefa cyðe 7 writan hate hu min willa is þæt mon ymb min ærfe gedoe æfter minũ dæge . ærest ymb min lond þe ic hæbbe 7 me god lah 7 ic æt minũ hlafordũ begæt. is min willa gif me god bearnes unnan wille ðæt hit foe to londe æfter me 7 his bruce mid minũ gemeccan 7 sioððan swæ forð min cynn ða hwile þe god wille ðæt ðeara ænig sie þe londes weorðe sie 7 land gehaldan cunne . gif me ðonne gifeðe sie ðæt ic bearn begeotan ne mege þonne is min willa þæt hit hæbbe min wiif ða hwile ðe hia hit mid clennisse gehaldan wile 7 min broðar alchhere hire fultume 7 þæt lond hire nytt gedoe . 7 him man sęlle an half swulung an ciollan dene to habbanne 7 to brucanne wiððan ðe he ðy geornliocar hire ðearfa bega 7 bewiotige. 7 mon selle him to ðem londe . IIII. oxan . 7 II. cy . 7 L. scępa 7 ænne horn . gif min wiif ðonne hia nylle mid clennisse swæ gehaldan 7 hire liofre sie oðer hemed to niomanne ðonne foen mine megas to ðem londe 7 hire agefen hire agen . gif hire ðonne liofre sie . . . . ynster to gânganne oððа suð to farranne ðonne agefen hie twægen mine męgas alchhere 7 aeðelwold hire . twa ðusenda 7 fon him to ðem londe 7 agefe mon to liminge . L. eawa 7 . V. cў . fore hie 7 mon selle to folcanstane in mid minũ lice . X. oxan . 7. X. cy . 7. C. eawa . 7. C. swina . 7 higum ansundran . D. peñd . wiððan ðe min wiif her be nuge innganges swæ mid minũ lice swæ sioððan yferran dogre swæ hwæder swæ hire liofre sie . gif higan ðonne oððe hlaford þæt nylle hire mynsterlifes geunnan . oððа hia siolf nylle 7 hire oðer ðing liofre sie . þonne agefe mon ten hund peñd inn mid minũ lice me wið legerstowe 7 higum ansundran fif hund peñd fore mine sawle . 7 ic bidde 7 bebeode swælc monn se ðæt min

lond hebbe ðæt he ælce gere agefe ðem higum æt folcanstane . L. ambra maltes . 7. VI. ambra gruta . 7. III. wega spices 7 ceses . 7. CCCC. hlafa . 7 an hriðr. 7. VI. scep . 7 swælc monn seðe to minum ærfe foe ðonne gedele he ælcum messepreoste binnan cent mancus goldes 7 ælcum godes ðiowe peñd 7 to sc̃e petre min wærgeld twa ðusenda and freoðomund foe to minũ sweorde 7 agefe ðer æt feower ðusenda 7 him mon forgefe ðer an ðreotenehund pending . 7 gif mine broðar ærfeweard gestrionen ðe londes weorðe sie þonne ann ic ðem londes . gif hie ne gestrionen oððа him sylfũ ælles hwæt sele æfter hiora dege ann ic his freoðomunde gif he ðonne lifes bið. Gif him elles hwæt sæleð ðonne ann ic his minra swæstar suna swælcum se hit geðian wile 7 him gifeðe bið. 7 gif þæt gesele þæt min cynn to ðan clane gewite ðæt ðer ðeara nan ne sie ðe londes weorðe sie þonne foe se hlaford to 7 ða higon æt Kristes cirican and hit minum gaste nytt gedoen . an ðas redenne ic hit ðider selle ðe se monn seðe Kristes cirican hlaford sie se min 7 minra erfewearda forespreoca and mundbora 7 an his hlaforddome we bian moten.

✠ Ic cialnoð mid godes gefe arcebiscop ðis write 7 ðeafie 7 mid cristes rode tacne hit festniæ.

✠ Ic beagmund pr̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic werhard pr̃ ab̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic abba geroefa ðis write 7 festnie mid cristes rode tacne.

✠ Ic aeðelhun pr̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic abba pr̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic wigmund pr̃ ðis write 7 ðeafie.

✠ Ic iop pr̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic osmund pr̃ ðis ðeafie 7 write.

✠ Ic wealhhere diac̃ ðis write 7 ðeafie.

✠ Ic badanoð diac̃ ðis write 7 ðeafie.

✠ Ic heaberht diac̃ ðis write 7 ðeafie.

✠ Ic noðwulf subdiac̃ ðis write 7 ðeafie.

✠ Ic wealhhere subdiac̃ ðis write 7 ðeafie.
✠ Ic ciolwulf subdiac̃ ðis write 7 ðeafie.

Indorsed:

✠ Heregyð hafað ðas wisan binemned ofer hire deg 7 ofer abban ðæm higum et cristes cirican of ðæm londe et cealflocan . ðæt is ðonne ðritig ombra alað. 7 ðreo hund hlafa ðeara bið fiftig hwite hlafa. an weg spices 7 ceses . an ald hriðr. feower weðras . an suin oððe sex weðras . sex gos fuglas . ten henn fuglas . ðritig teapera gif hit wintres deg sie . sester fulne huniges . sester fulne butran . sester fulne saltes . and heregyð bibeadeð ðem mannum ðe efter hire to londe foen on godes noman ðæt hie ful gere witen ðet hie ðiss gelesten ðe on ðissem gewrite binemned is ðem higum to cristes cirican . and ðaet sie simle to higum beodlese ymb twelf monað agefen . 7 se mann se to londe foe agefe hire erfehonda . XIII. pund pendinga . 7 hio forgifeð fiftene pund for ðy ðe mon ðas feorme ðy soel gelæste.

Indorsed in a more modern hand:

Anno DCCC°XXX°V°.

CCXXXVI.

ECGBERHT OF WESSEX, 835.

✠ In nomine dei et domini nostri Ihesu Christi redemptoris mundi! Anno dominicae incarnationis DCCC.XXX.V. indictione XIII. Ego Ecgbert rex Occidentalium Saxonum dedi [monasterium illud] Mercham, quinquaginta manentium, ad Abbendune cum licencia et consensu totius nostrae gentis et unanimitate omnium optimatum. Haec donatio fuit facta in Pascha in Dorchecestre; et postera uice eandem donationem liberaliter in Natali confirmauimus, anno imperii nostri XXXIIII. Et sic mandamus in nomine patris et filii et spiritus sancti, ut nullus superueniat hominum ibi

superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, uel habentes homines quos nos dicimus festigmen, nec eos qui accipitres portant uel falcones, uel caballos ducunt siue canes. Nec poenam mittere super eos quoquomodo audeat, nec princeps nec graphio hanc lenitatem praefatam in alicuius oneris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris uel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo dei, aecclesiae ille custos solus cum suo iuramento si audeat illum castiget. Sin autem ut recipiat alienam iustitiam, huius uicissitudinis conditionem, praefatum delictum cum simplo praetio componat. Quid plura? Ne cui hominum per uim aliquid ibi tribuatur, neque in palefridis, neque in refectiones, sed ab his omnibus liber permaneat. De illa autem tribulatione quae uuitereden nominatur sit libera, nisi tamen singuli praetium soluerit ut talia accipiant. Fures quoque quos appellant uueregeld ðeofas si foris rapiantur, praetium eius dimidium illi aecclesiae, et dimidium regi detur. Et si intus rapitur, totum reddatur ad aecclesiam. Similiter de haereditate peregrinorum, id est Gallorum et Brittonum et horum similium, aecclesiae reddatur. Praetium quoque sanguinis peregrinorum, id est uuergeld, dimidiam partem rex teneat, dimidiam aecclesiae antedictae reddant. Silua quoque omnis quae illi aecclesiae et suburbanis eius suppetit, in omnibus causis sit libera, et non secetur ibi ad regis uel principis aedificia aliqua pars materiae grossi uel gracilis, sed ab omnibus defensa et libera maneat. Si quis autem praescriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctae dei aecclesiae et a participatione corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendauerit quod contra dei aecclesiam fecisset.

Ego Ecgbert rex. ✠. Ego Aetheluulf filius regis. ✠. Ego Aelfstan episcopus. ✠. Ego Rethun episcopus. ✠. Ego Kinred episcopus. ✠. Ego Uulflaf abbas. ✠.

Ego Eaduuald abbas. ✠. Ego Uulfhar dux. ✠. Ego Osmod dux. ✠. Ego Uuigferd dux. ✠. Et multi alii hanc libertatem praescriptam cum his testibus infra nominatis firmiter in Ihesu Christo cum signaculo sanctae crucis confirmantes roborauimus.

CCXXXVII.

UUIGLAF OF MERCIA, 836.

✠ Regnum đi querendum ÷ sup̲ uniuersa lucra terrena paulo testante apostolo quae enim uidentur temporalia sunt sed que non uidentur aeterna sunt quid prod ÷ homini totum mundũ lucrare si anima eius detrimentum patietur. Quapropter ego uuiglaf rex merciorũ cum meis episcopis et ducib: et magistratibƺ illut monasteriũ in heanbyrg in circuitu cũ silua ad eam p̲tinentem et cum campis et pratis et cum omnib: utenssilibƺ et cum putheis salis et fornacibus plumbis ⁊ uillis et omnia illuc p̲tinentia in cælestem culmen generaliter p̲ totum gentem merciorum et pro absolutione criminum nr̃orum liberaliter liberamus a modicis et a magnis causis a notis et ignotis praeter uallis et pontes constructionem Factum ÷ haec donatio in craeft anno dominicae incarnationis . dccc°xxx°ui°. indic̃ . uero . xiiii°. regni ꝁ nr̃i a đo concessi .uii°. ꝓ redemptione animae meae placabile atque dilectabile mente praedicta loca liberabo cum uniuersis casallis qƀ ipsis locis uniuersis st̃ subditi hoc modo p̲ aeuum liberabo a pastu regis et principũ ⁊ ab omni ɔstructione regalis uille et a difficultate illa quã nos saxonice faestingmenn dicimus haec omnia mente concedo spontaneo. Scitote ergo uos qⁱ hanc labens regnũ pˢt me obtineatis qᵃre hoc munus ⁊ hanc libertatem scripsi ⁊ scribere p̃cipi q in đm meũ desidero et in ə ineffabilem misericordiã ɔfido ut dñs nr̃ ih̃s xp̃s meas iniqⁱtates quas p̲ ignorantiam feci đs delere faciat Credo p̲ hoc bonum a

cunctis me emundare digneť q scriptũ ÷ peccatũ ibi emenda ubi nasciť modo posteros meos ꝑ gloriosũ 7 ꝑ̃ mirabile nomen dñi nr̃i ih̃u xp̃i humiliť supplico ut elemosinã quã in altitudinẽ caeli culminis in manus dñi datã habeo communiť ꝓ me 7 ꝓ totũ gentem merciorũ tã benigniť stare demittetis 7 multiplicare dignemini.

✠ Ego uuiglaf rex merc̃. ✠ ego cyneđryþ regina. ✠ ceolnoð archiep̃i. ✠ cyneferð ep̃i. ✠ raeþhun ep̃i. ✠ eaduulf ep̃i. ✠ heaberht ep̃i. ✠ eaduulf ep̃i. ✠ alhstan ep̃i. ✠ beormod ep̃i. ✠ husa ep̃i. ✠ cunda ep̃i. ✠ ceolberht ep̃i. ✠ cynred ep̃i. ✠ eanmund ab̃. ✠ uueohtred ab̃. ✠ beornhelm ab̃. ✠ ego sigred dux hanc donationem signo crucis xpi ɔfirmaui. ✠ mucoel dux. ✠ tiduulf dux. ✠ aeþelhard dux. ✠ cyneberht dux. ✠ aeþeluulf dux. ✠ alhhelm dux. ✠ humberht dux. ✠ aelfstan dux. ✠ mucoel dux. ✠ wicga. ✠ aldred. ✠ aldberht. ✠ aelfred. ✠ hwithyse. ✠ werenberht. ✠ wulfred. ✠ wiglaf. ✠ eanuulf. ✠ alhmund. ✠ berhtuulf. ✠ ecghard.

✠ ðes friodom waes bigeten aet wiglafe cyninge mid ðaem tuentigum hida aet iddeshale end ðaes londes friodom aet habeccaham mid ðy ten hida londe aet felda bi weoduman. end mucele esninge ðaet ten hida lond aet crogleage hæbben heora dæg 7 æfter heora dæge agefe mon ðæt land into ðære halgan stowe into weogurnacestre.

Indorsed in a hand scarcely legible :

ðis is heanbirige friodom. Se waes bigeten mid ðy londe aet iddeshale 7 aet heanbyrig ten hida ðaes londes 7 aet felda ten hida on beansetum . 7 biscop gesalde sigrede aldormenn six hund scillinga on golde . 7 mucele aldormenn ten hida lond aet croglea.

CCXXXVIII.

BADANOÐ, 837.

✠ Ic badanoð beotting cyðo 7 writan hato hu min willa is ðet min ærfelond fere ðe ic et aeðeluulfe cyninge begæt 7 gebohte mid fullum friodome on æce ærfe æfter minum dege 7 minra ærfewearda ðet is mines wifes 7 minra bearna. ic wille ærist me siolfne gode allmehtigum forgeofan to ðere stowe æt cristes cirican 7 min bearn ðęr liffest gedoan 7 wiib 7 cild ðæm hlaforde 7 higum 7 ðære stowe befestan ober minne dei to friðe 7 to mundbyrde 7 to hlaforddome on ðæm ðingum ðe him ðearf sie 7 hie brucen londes hiora dei 7 higon gefeormien to minre tide swæ hie soelest ðurhtion megen 7 higon us mid heora godcundum godum swę gemynen swæ us arlic 7 him ælmeslic się 7 ðonne ofer hiora dei wifes 7 cilda ic bebeode on godes noman ðæt mon agefe ðæt lond inn higum to heora beode him to brucanne on ece ærfe swæ him leofast sie. 7 ic biddo higon for godes lufe ðæt se monn se higon londes unnen to brucanne ða ilcan wisan leste on swæsendum to minre tide 7 ða godcundan lean minre saule mid gerece swe hit mine ærfenuman ær onstellen . ðonne is min willa ðæt ðissa gewriota sien twa gelice oðer habben higon mid boecum oðer mine ærfeweardas heora dei . ðonne is ðes londes ðe ic higum selle. XVI. gioc ærðe londes 7 medwe all on æce ærfe to brucanne ge minne dei ge æfter swæ to ationne swæ me mest red 7 liofast sie.

✠ ceolnoð arc̃ episc̃ ðiss writo 7 festnię mid cristes rode tacne

✠ alchhere dux ðiss writo 7 ðeafię

✠ bægmund prb̃ ab̃ ðiss writo 7 ðeafię

✠ hysenoð pr̃ ðiss writo 7 ðeafię

✠ wigmund pr̃ ✠ sigemund

✠ badenoð pr̃ ✠ eðelwulf

✠ osmund pr̃
✠ suiðberht diac̃
✠ dyddel
✠ cichus
✠ tile
✠ cyneberht
✠ eðelred
✠ badanoð

CCXXXIX.

ECGBERHT OF WESSEX, 838.

✠ In nomine dñi nr̃i iħu xp̃i saluatoris mundi. anno dominice incarnationis. dcccxxx.uiii. indictione. i. Ego. ecgbearhtus rex cum consensu dilectissimi filii nr̃i eðelwulfi regis dabo debotissimo episcopo meo. beornmodo aliquam terre partem iuris mei. quattuor aratrorum. in loco que dicitur snoddingland 7 et holanbeorge ut habeat et possideat et cuicunque uoluerit relinquat ita ut predicta terra sit liuera ab omni regali serbitia. ✠ Scripta ẽst hec cartula in bica regali. que dicitur frericburna is testibus consentientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur. et unam molinam in torrente qui dicitur holanbeorges burna. et in monte regis quinquaginta carrabas lingnorum. adiectis. quattuor denberis. hwetonstede. heahden. hese. helmanhyrst.

✠ egcberht rex.
✠ eðeluulf rex.
✠ cialnoð arhiep̃c.
✠ beornmod. ep̃sc.
✠ ealhstan. ep̃sc.
✠ eadhun. ep̃sc.
✠ cynred ep̃sc.
✠ ceolbeorht. ep̃sc.
✠ uulfheard. dux.
✠ eðeluulf dux.
✠ eanulf dux.
✠ herebearht dux.
✠ eðeluulf dux.
✠ eðelheard.

et in oriente ciuitatis hroui unum uiculum.

CCXL.

ECGBERHT, 838.

✠ Regnante in perpetuum dño đo nr̃o sabaoth. Congregatum est uenerabile concilium in illa famosa loco quę appellatur cyningestun in regione suðregię. Presidente ꝑ huic eadem đo deuote congregationę ceolnotho ar̃c episc̃ ceterisq: perplurimis episc̃ nec non excellentissimis regib: nr̃is ecgberhto et aetheluulfo cum omnibus gentis suæ optimatib:. Omnesq: in unum consona mente ac sincerissima cordis intentione spiritaliũ sæculariũq: rerum necessitatibus inter semet ipsos commune consilio scrutantibus . quomodo pax et unianimitas ecclesiarũ đi totiusq: populi xp̃iani eorum sæculari dicioni per đi omnipotentis gratiam subiecti firmissimi dilectionis uinculo seruari potuisset. Inter ea u° a prefato uenerabili ar̃c episc̃ ceolnotho flagitatum ÷ quod â regibus prenominatis ecgberhto et aetheluulfo illis in sempiternam aelemosynam illum agrum æt mallingum ad ecclesiam xp̃i quę sita est in dorouernia ciuitate reddidissent. quod ante a baldredo rege ad eandem ecclesiam perdonata est. sed a quibusdam dictum est quia cum recta libertate facta non esset. quia in fugatu eius conscripta et concessa fuisset. Tunc u° pro intima caritatis affectu precibus episc̃ adnuentes cum consilio ac licentia omniũ sapientum eorum spiritaliũ seculariumq: graduum qui inibi congregati fuissent . hoc prętatum agrum æt mallingum pro sempiterna salute animarum suarum ac spe remunerationis æterne ad prenominatam ecclesiam xp̃i in perpetuam hereditatem cum omni libertate beniuola mente tradidissent. Hac u° condicione interposita haec prenominata donatio firma permaneat. quod nos ipsi nr̃iq: heredes semper in posterum firmam inconcussamq: amicitiã ab illo ar̃c episc̃ ceolnotho eiusdem congregatione ecclesiæ xp̃i habeamus et ab omnibus successoribus eius hoc idem

patrocinium ac protectionem illius sedis nos et hereditas nr̃a nr̃iq: heredes quicumq: đi uoluntatis fuerit quod illi sint in omnibus necessitatib: nr̃is absq: omni dubitatione spontaneum paratumq: amicali amore semper inueniant seu etiam familię liberorũ monasteriorũ qui antiquitus sub iure dominioq: abbatum abbatissarumq: constitute fuerint qui me meumq: patrem ecgberhtũ regem pro suis propriis ac maximis necessitatib: sibi ad protectionem et ad dominiũ elegerunt spiritalesq: dominos id ÷ episc̃ mecum constituti propria uoluntate mecum habuerunt. ut in omnib: libertas et regula monasterialis uitę rite ac recte ab omnib: illis seruetur. Sed et post dies meos sue libertatis electione absq: omni obstaculo cuicunque personis digni habeantur. Insuper etiam pro hac nr̃a susceptione electioneq: nequaquam â cuicũq: potestatis homine siue regi ł episc̃ maioris minorisue personis accussati calumniantur neq: libertas eorũ semper in posterum in aliqua frangatur. Nullaq: altercatio alicuius questionis inter nos nr̃osq: heredes et hereditatem nr̃am et illum arc̃ episc̃pum successoresq: eius et ecclesiam xp̃i et familiam eius ex hac die et deinceps inimicaliter exorta sit. sed pax nr̃a conglutinata amore uigere florere crescereq: inter nos nr̃osq: carissimos amicos perpetualiter ualeat. duasq: scripturas per omnia consimiles huius reconciliationis conscribere statuimus. alteram habeat arc̃ episc̃ cum telligraphis ecclesię xp̃i. alteram ecgberht et aetheluulf reges cum hereditatis eorũ scripturis. Actum ÷ ħ anno dominice incarnat̃. DCCCXXXVIII. Indict. I. die IIII. feria . his testib: consentientib: qui hanc nr̃m reconciliationem signo sc̃e crucis xp̃i confirmantes subscripserunt.

✠ Ego ceolnotht gratia đi arc̃ episc̃ hanc reconciliationem et istam confirmat̃ cum signo sc̃e crucis xp̃i roƀ 7 suƀ.

✠ Ego bægmund pr̃ aƀ cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego uuerhard pr̃ aƀ cons̃ 7 suƀ.

✠ Ego brunhard pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego hysenoth pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego osmund pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego hunred pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego wigmund pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego beornnoð pr̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego heaberht diac̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego badanoð diac̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego uuealhhere diac̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego ceolwulf sub diac̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego noðwulf s̃ diac̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego ceolwulf s̃ diac̃ cons̃ 7 sub̃.

Pro ampliore itaq: confirmatione iterũ adducta ÷ hæc scedula corã ætheluulfũ regẽ et optimates eius in uilla regali qui appellatur uuiltũn his testib: consentientib: et subscribentib: quorũ nomina subter prænotata st̃.

✠ Ego æðeluulf rex cons̃ et sub̃.
✠ Ego alhstan episc̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Ego eadhũn episc̃ cons̃ 7 sub̃.
✠ Signũ mã wulfhardi pr̃in.
✠ Sig̃ mã æðeluulfi pr̃in.
✠ Sig̃ mã eanwulfi pr̃in.
✠ Sig̃ mã eadberhti diac̃.
✠ Sig̃ mã æðelheardi minis̃.
✠ Sig̃ mã ecgberhti minis̃.
✠ Sig̃ mã alhstani minis̃.
✠ Sig̃ mã osmundi minis̃.
✠ Sig̃ mã hudan minis̃.
✠ Sig mã õsrici ministri.
✠ Sig̃ mã ceolrædi minis̃.
✠ Sig̃ mã uulflafi minis̃.
✠
✠
✠
✠
✠
✠

✠
✠
✠
✠
✠ Anno ab incarnatiõ xp̃i . DCCC.XXX.UIIII. indictione . II. primo uidelicet anno regni eðeluulfi regis post obitum patris sui factum est uenerabile conciliabulum omnium episcoporũ qui erant in australe parte fluminis humbrę in loco quæ dicitur æt astran ibi que pro firma stabilitate hec eadem scedula adducta est. et cum sig̃ crucis xp̃i ab hiis testibus roborata quorum nomina subter prænotata cernentibus clare patescunt.

✠ Ego ceolnoð gratia đi donante dño archi ep̃i hanc reconciliationem iterato uice confirmens signum sc̃ę crucis exaraui et in nomine sc̃e trinitatis omnib: fidelib: obseruandum p̃cipio.

✠ Sig̃ mã alhstani ep̃i.
✠ Sig̃ mã helmstani ep̃i.
✠ Sig̃ mã humberhti ep̃i.
✠ Sig̃ mã cynredi ep̃i.
✠ Sig̃ mã cyneferði ep̃i.
✠ Sig̃ mã ræðhuni ep̃i.
✠ Sig̃ mã heaberhti ep̃i.
✠ Sig̃ mã ceolberhti ep̃i.
✠ Sig̃ mã beorhtredi ep̃i.
✠ Sig̃ mã uuillredi ep̃i.
✠ Sig̃ mã cuðuulfi ep̃i.

FINIS TOMI I.

LONDON:
PRINTED BY SAMUEL BENTLEY,
Bangor House, Shoe Lane.

nici.

Kemble, J.

Codex diplomaticus aevi saxonici.